Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

OM azonosító: 062933

Pedagógiai Program

Érvényes: 2021. szeptember 1-től

Farrné Kovács Mónika
igazgató

1. Az iskola nevelési programja

"Legyetek szolgái Istennek, segítői embertársaitoknak és védelmezői a teremtett világnak!"

Bevezető

Mitől református egy iskola?

A gyermeket – adottságával együtt – Isten ajándékának tekintjük.

A nevelés alapvető színtere a család. Az iskola nem csorbíthatja a szülők jogait, és nem vállalhatja át a kötelességeiket. Munkája hatékonyabb, ha nevelési céljainak, módszereinek megválasztásában, megvalósításában együttműködik a szülői házzal.

Az **iskola** olyan – hatályos jogszabályok alapján működő, közösség által fenntartott, a család által választott – intézmény, amely:

- a gyermek fejlettségét a hosszú távú érdekeit figyelembe veszi,
- meghatározott célrendszer jegyében kiválasztott, kipróbált művelődési anyagot követi,
- személyiségfejlesztésre irányulóan, rendszeresen, módszeresen, folyamatosan készíti fel a gyermekeket az életre, szakképzett pedagógusokat alkalmaz,
- a gyermeki világ védettsége érdekében a külvilágtól bizonyos mértékig elszigetelt.

Az Egyház, mint Jézus Krisztus teste, híveinek közössége, Urától azt a feladatot kapta, hogy az Istennel való szövetségét megtartsa, az evangéliumot terjessze, kereszteljen, és a keresztyéneket istenfiúságuk tudatában nevelje az ahhoz illő életre (Mt. 28. 19-20).

A szülők, keresztszülők a gyermek keresztelésekor megfogadják, „hogy úgy nevelik és neveltetik, hogy ha majd felnő, ő maga önként tegyen vallást a Szentháromság Istenbe vetett hitéről a gyülekezet előtt".

A keresztyén iskola jó lehetőség az Egyház küldetésének és a szülők, keresztszülők fogadalmának teljesítésére. Sajátos értékrendjével, kiegészítő tananyagával, tantervi- óratervi hangsúlyeltolódásaival és módszereivel elősegíti, hogy a gyermekből egészséges, jellemes, művelt keresztyén (krisztusi) ember váljék.

A hit Isten ajándéka, de hallásból van, ismeretekre, élményekre, tapasztalatokra épül.

A keresztyén iskola hitvalló pedagógusokat feltételez, mivel személyiségfejlesztő tevékenységében központi szerepet kap a hit kegyelmi ajándékának elfogadására való fölkészítés, elsősorban személyes példaadás által.

A **református iskola** olyan keresztyén iskola, amely a Reformáció szelleméhez híven keresztyén (krisztusi) embereket törekszik nevelni, akik:

- Istennek a teljes Szentírásban foglalt igéjét életük egyetlen zsinórmértékének vallják, és isteni kijelentésként tisztelik.
- Eljutnak a bűnös embernek a kegyelmes Istennel való, új életet adó lelki találkozásához, és vallják, hogy egyedül Istennek ingyen kegyelméből, a Jézus Krisztusban vetett hit által van váltságuk, megigazulásuk és üdvösségük (életük, boldog életük és örök életük).
- A szentlélek belső bizonyságtétele alapján teljes hittel és engedelmességgel, önmagukra nézve úgy kutatják a szentírást, hogy megtalálják életük értelmét, azt a módot, ahogyan életüket Isten dicsőségére és embertársaik javára szentelhetik.

- A Magyarországi Református Egyház hitvalló, tevékeny tagjai: igénybe veszik annak segítségét, szolgálatait, rendszeresen részt vesznek gyülekezeti alkalmain, családtagjaikkal együtt élnek a sákramentumokkal, részt vállalnak missziói, diakóniai és egyéb munkáiban, az anyagi terhek viselésében.

A református iskola hitvallásainkat, saját és a többi református iskola hagyományait, valamint az adott korszak minden valódi értékét felhasználja. A nevelő és a növendék egymást krisztusban testvérének tekinti.

A református iskola úgy próbálja elérni nevelési céljait, hogy végzett növendékei:

- szolgái legyenek Istennek, segítői embertársaiknak és védelmezői a teremtett világnak,
- készek legyenek az őket megszólító Isten üzenetének meghallására, annak megértésére és az arra való feleletre,
- szeretetben járjanak, és helyt álljanak az emberi közösségben,
- a mindenségben Isten által beépített törvények feltárásán fáradozzanak a tudományok művelése által.

Kívánom, hogy a pedagógiai program teljesítéséhez Isten adjon erőt mindnyájuknak, kísérje áldás munkánkat, s legyen békesség e házban, a biharkeresztesi Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és Művészeti Iskola nagy családjában.

Farrné Kovács Mónika
igazgató

Az iskola bemutatása

Biharkeresztes az Alföld szélén a Budapest-Nagyvárad vasútvonal határállomása, Budapesttől

250 km-re fekvő kis mezőváros. A helység neve 1910-ig Mezőkeresztes, majd a községnevek rendezése alkalmával a „Mező” előnevet „Bihar”-ral cserélték fel. Már a XIII. században meglevő település, mely a nagyváradi püspökséghez, majd 1665-től református gyülekezete a nagyváradi esperességhez tartozott.

Lakosainak száma közel 4000 fő.

A település **hátrányos helyzetű régió**ban fekszik, lakóinak többsége mezőgazdaságból él. Magas a munkanélküliek száma, sok a hátrányos helyzetű, illetve a csonka család. A városban óvoda, általános iskola és középiskola is van.

A zenei- és művészeti nevelésnek Biharkeresztesen nem voltak előzményei, az alapítók úttörő tevékenységet folytattak településünkön.

Az iskola **Gárdonyi Zoltán Református Zeneiskola** néven jött létre **1997**-ben. Fő célja a magyar- és egyetemes zenei kultúra, azon belül is kiemelten az egyházi zene ápolása és továbbadása volt. 1997 után az intézmény tevékenységi köre bővült a néptánc, valamint a kerámia oktatásával. Gárdonyi Zoltán Református Alapfokú Művészetoktatási Intézményként volt olyan esztendő, hogy 12 telephelyen látta el a nevelési-oktatási feladatokat elsősorban a Tiszántúli Református Egyházkerület intézményeiben.

2009 tavaszán, szülői kezdeményezésre merült föl a művészeti képzés mellett az általános iskolai oktatás bevezetésének lehetősége. A fenntartó **Biharkeresztesi Református Egyházközség Presbitériuma** átgondolva a szülők kezdeményezését, a város és a református gyülekezet adottságait egyhangúan úgy határozott, hogy a már működő Gárdonyi Zoltán Református Alapfokú Művészetoktatási Intézményét többcélú oktatási intézménnyé alakítja át. Elhatározta, hogy **általános iskola**i intézmény egységet létesít 1-8. évfolyamon, a biharkeresztesi székhelyén, s felmenő rendszerben a **2009/2010**-es tanévben 1. és 2. évfolyamot indított. A 2015/2016-os tanévben az intézmény már 8 évfolyammal működött, egy saját és egy bérelt épületben.

Intézményünk 2012-től Regisztrált Tehetségpontként, **2016**-tól **Akkreditált Kiváló Tehetségpont**ként működödik.

Református iskolánk küldetésnyilatkozata

Jézus Krisztus missziói parancsa: **"... tegyetek tanítványotokká minden népet ..."** (Máté 28, 19) nem csupán az egyháznak szól, hanem a családnak és az iskolának is. A református iskola jó lehetőség arra, hogy segítse a szülőket és a gyülekezeteket abban, hogy valóra válthassák a gyermek keresztelésekor tett ígéretüket, amely szerint úgy nevelik és neveltetik őt, „hogy ha majd felnő, a konfirmáció alkalmával ő maga önként tegyen vallást a Szentháromság Istenbe vetett hitéről a gyülekezet előtt.".

A református iskola keresztyén közösség. Olyan hitvalló (lehetőleg református) pedagógusokat feltételez, akik hivatásukat Istentől kapott küldetésnek tekintik. Életpéldájukkal, minden megnyilvánulásukkal keresztyénné, krisztusi emberré kívánják nevelni tanítványaikat.

A **Magyarországi Református Egyház** református vallású diákjaiból öntudatos magyar reformátusokat kíván nevelni iskoláiban.

- Reformátusok, tehát olyan keresztyének, akik **életének zsinórmértéke a Szentírás;** elfogadják ősi hitvallásainkat, a Heidelbergi Kátét és a II. Helvét Hitvallást, tudják, hogy Isten választotta ki őket, s ha Tőle kérnek segítséget, a Lélek alkalmassá teszi őket feladatuk elvégzésére.
- Magyar reformátusokat, azaz olyan kálvinistákat, akik **a magyar kultúrát - elsősorban rendkívül gazdag anyanyelvünket és népi kultúránkat - megbecsülik**, azt tisztán megőrizni, gazdagítani és továbbadni kívánják, ismerik és szeretik hazájukat, az itt élők és a határainkon kívülre szorult magyarok múltját, jelenét, értékeit; szívesen vallják magukat magyarnak, s családjukért, egyházukért, hazájukért áldozatra készek.
- Öntudatos magyar reformátusokat, azaz olyan magyar reformátusokat, akik **tudják, kiben és miért hisznek, képesek önállóan, logikusan gondolkodni, cselekedni,** törekednek önmaguk és környezetük megismerésére, megóvására; jellemük, erkölcsi ítélőképességük és ízlésük fejlesztésével a jó és a rossz, az igaz és a hamis, a szép és a rút egyre biztosabb megkülönböztetésére; a valódi értékek felismerésére és tiszteletére; különböző tudományterületeken és művészetekben alapos ismeretek megszerzésére;testi-lelki-szellemi harmóniában történő életvitelre; embertársaik segítésére; a hit ajándékának elfogadásához szükséges ismeretek, élmények, tapasztalatok megszerzésére; felelős helytállásra.
- A református iskola úgy tudja elérni fenti **nevelési cél**jait, hogy:
  - megismerteti növendékeit a Biblia igazságaival és az egyháztörténet máig érvényes tanulságaival; a hiteles Krisztuskövetés vonzó személyes példáját nevelői által is a tanulók elé állítja; hitéletének közösségi alkalmai révén a gyülekezeti életben való felelős részvételre indít;
  - növendékeiben felkelti a tudásvágyat, és megalapozza a magas szintű önművelés igényét; növendékeit a tudományok segítségével rávezeti a teremtett világ megismerésének és megőrzésének fontosságára; a kultúra időtálló értékeinek közvetítése által fogékonnyá teszi őket a szépre; a reál és a humán tudás átadásával kifejleszti bennük a józan, kritikus és önálló gondolkodás és a felelős cselekvés képességét;
  - gondosan ápolja az anyanyelvet és a magyar nemzeti hagyományokat; megérteti tanítványaival, hogy a világ megismeréséhez elsősorban saját nyelvükön, kultúrájukon keresztül vezet az út; tudatosítja, hogy hazánk része Európa nagy

családjának; rendszerességével és következetességével a személyes és társadalmi szintű kötelességtudat és áldozatvállalás mintáját állítja növendékei elé.

A Magyarországi Református Egyház iskoláiban a **nem református vallású** diákjait öntudatos magyar keresztyénekké kívánja nevelni. Lehetővé teszi számukra saját vallásuk-felekezetük hitvallásainak megismerését, ugyanakkor elvárja tőlük a református értékek ismeretét és tiszteletét.

A fenti célok elérése érdekében a Magyarországi Református Egyház iskoláinak az a **feladat**a, hogy imádsággal, igényes nevelő-oktató munkával, a magyar református iskolák hagyományainak, a keresztyén közösség nevelőerejének, a legfejlettebb tudományos és technikai eredményeknek és eszközöknek, valamint a családokkal és a gyülekezetekkel kiépített gyümölcsöző kapcsolatoknak a felhasználásával, a lehető legtöbbet tegye meg azért, hogy minden növendéke fel tudja mutatni azokat a képességeit, amelyeket csak ő maga kapott a Teremtőjétől.

1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola az érvényben lévő **Nemzeti Köznevelési Törvény** és a **Magyarországi Református Egyház Köznevelési**

Törvénye alapján működő nyolc évfolyamos alapfokú általános iskola és tizenkét évfolyamos alapfokú művészetoktatási intézmény. A magyar alapfokú iskolahálózat része.

1.1.1. A nevelő-oktató munka alapelvei

A Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola vállalja a magyar református pedagógiai gondolkodás évszázadok során kikristályosodott **elveit.** Ezek az alábbiak:

- A szószék és a katedra közös célt szolgál. Az utóbbi feladata, hogy Isten dicsőségét hirdesse, amint az a művészetben, tudományban, természetben megnyilatkozik.
- Isten személyesen szólítja meg az embert. A tanárnak tudnia kell, hogy minden tanuló önálló személyiség, s így mindegyikükhöz külön út vezet.
- A Teremtő talentumokkal ajándékozza meg az embert. Az iskola feladata, hogy segítse a diákot ezek felismerésében, s ráébressze az ezzel járó felelősségre. A tehetségével való szerény, de okos gazdálkodás a református iskola diákjaiban szilárd hivatástudatot és munkaerkölcsöt kell, hogy kialakítson.
- A reformátori szemlélet szerint hivatás és hivatás között nincsen rangsor, különbséget e téren csupán a hivatás betöltésének mértéke jelenthet.
- Reformátoraink vallották, hogy nemcsak az egyénnek, hanem egész közösségeknek, népeknek is Istentől rendelt küldetésük van. A református iskola ennek jegyében osztozott és osztozik a nemzeti sorskérdésekben.

1.1.2. A nevelő-oktató munka céljai, feladatai

Alapvető célja:

- a tanulók egyéni képességeinek, pozitív személyiségjegyeinek kibontakoztatása,
- állandó fejlesztése a tanórai és azokon kívüli kereteken belül az iskolai közösségek és a társadalmi környezet szoros együttműködésével

Ennek érdekében a következő **értékeket** tartjuk követendőnek, amelyeket nevelési programunk és helyi tantervünk tevékenységrendszeréhez kapcsolódó **feladatokkal** kívánunk megvalósítani:

- A **keresztyén értékrend** → a Biblia történeteinek megismertetésével, felkészítés a felnőtt egyházi tagságra,
- az **egyéni képességek, adottságok legteljesebb kibontakoztatása**,
- a közösségi célok elérése érdekében, az önismerettel, önbecsüléssel egyidejűleg mások jogainak és érdekeinek tiszteletben tartásával a **toleranciára és segítőkészségre nevelés**
- az **emberi kultúra és tudomány értékeinek megismertetése, védelme és gazdagítása**
- a **jelen és múlt egész emberiségre**, **Európára, más népek életére kiható nagy eredményeinek, értékeinek, nyelvének, szokásainak megismertetése** mellett az egész **magyarság, országunk és városunk, szűkebb környezetünk kulturális, eszmei örökségének és jelenének megismertetése, s annak megbecsülésére, a velük való azonosulásra nevelés**
- a **kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség- és közösségvállalás kialakítása**. A hazánkban élő **nemzeti, etnikai kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik megismertetése és annak megbecsülésére nevelés**
- iskolánk hagyományainak megőrzése, jó hírnevének öregbítése, névadónk szellemiségének ápolása
- a természeti és mesterséges környezet iránti felelősségteljes magatartás kialakítása egyéni és közösségi szinten egyaránt,
- a közösségbe való beilleszkedés, a felnőtt életre való felkészülés érdekében a demokratikus jogok és kötelességek elsajátíttatása és gyakorlása
- a kommunikációs kultúra fejlesztése az anyanyelv és az idegen nyelvek, az informatikai ismeretek magas szintű megszerzésével
- a tanulás iránti vágy felkeltése, az értelmi képességek kiteljesítése, az önálló ismeretszerzésre törekvés és a kreativitás segítése
- a felnőtt életre, pályaválasztásra való tudatos felkészítés
- a káros szokások, deviancia elutasításával a testi és lelki harmónia, az egészséges életvitel, a boldog családi életre való felkészülést elősegítése
- a megelőzést, a szociális és mentális esélyegyenlőséget szolgáló gyermekvédelem

Munkánk során szem előtt tartjuk a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, valamint a titoktartási kötelezettséget, a személyiségi jogok védelmét.

1.1.3. A nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

A)

Célkitűzés: Az iskola minden tanulója ismerje - korosztályának megfelelő szinten - azokat a legfontosabb eszméket, eszményeket, amelyeket társadalmunk, az iskola, és a család követ. **Feladat:** Tudják megkülönböztetni a pozitív, előrevivő értékeket a negatív, visszahúzó, káros eszméktől, elméletektől. A Biblia, Isten Igéjének ismerete, Krisztus tanításának segítségével, egyházunk felnőtt tagjainak személyes példamutatásával ellensúlyozni kell

társadalmunk negatív jelenségeit az iskola falain belül (értékvesztés, anyagilag és szociálisan szétszakadó társadalom, bizonytalan jövőkép, agresszió stb.).

Eszközök, eljárások: A kisebbeket főleg játékos, gyakorlati formában kell megismertetni, a nagyobbakkal az érvelés, beláttatás eszközét is alkalmazzuk. A személyes példamutatás és az érzelmi megközelítés mindkét korosztálynál fontos. Ezekre a tanórákon és azokon kívül (szakkörök, sportkör), a társas kapcsolatok minden vonatkozásában figyelmet kell fordítani.

Rendszeressé kell tenni a kölcsönös véleményformálás alkalmait a tanár-diák, a felnőtt-gyermekközösség és a gyermekközösségek egyes csoportjai között. (Osztályfőnöki- és tanórák, kirándulások, óraközi szünetek, iskolagyűlések, stb.). Be kell vonni ebbe a szülőket, családokat is (fogadóórák, szülői értekezletek, családi rendezvények alkalmával.)

B)

Célkitűzés: Törekedjen megismerni a múlt és a jelen tudományos, technikai, művészeti és sportfejlődését, igyekezzen saját képességeinek legteljesebb kibontakoztatásával ezeket tovább gazdagítani. Tudja, hogy a tanulás, a tudás a legfőbb értékteremtő eszköz, a feladatok elvégzése, a kötelességteljesítése ennek feltétele.

Feladat: A tehetséges, alkotó, kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulókat támogatni, megfelelően értékelni, jutalmazni kell, a közösség előtt pozitív példaként kell ismertetni. **Eszközök, eljárások:** A tanulmányi és egyéb versenyeken való sikeres szereplést, a tanár és diák munkájában is el kell ismerni. Minden teljesítményt adekvát módon, súlyának megfelelően kell értékelni. (Szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi dicséret, illetve egyéb jutalom)

C)

Célkitűzés: A tanulóknak saját egyéni adottságaik megismerésére kell törekedniük, ugyanígy a pedagógusoknak is tudniuk kell minden tanulóról, milyen területen, hogyan kell fejleszteni képességeiket. (Diagnosztizáló felmérés) Figyelmet kell fordítani arra, hogy a követelményeket a tanulók egyéni képességeihez mérten szabjuk meg, fejlődésüket önmagukhoz mérten értékeljük. A tanulók világosan tudják, milyen célokat tűztünk eléjük, s ezekhez milyen úton juthatnak el. Tudják egyéni érdekeiket a közösségieknek alárendelni, tudásukat nem csak saját hasznukra kamatoztatni.

Feladat: Az iskola által kialakított értékelési rendszert minden tanulónak, tanárnak és a családnak is meg kell ismernie, ezt következetesen alkalmazni kell. (Részletezés a helyi tantervben). A tanulási technika tökéletesítése, az értelmi képességek folyamatos fejlesztése minden tanórán feladat.

Eszközök, eljárások: Az egyes osztályok együttes értékelésével a közösség iránti felelősségtudatot erősítjük.

D)

Célkitűzés: A tanulók ismerjék más népek, népcsoportok, vallások, a különböző nemű és életkorú emberek értékeit, szokásait, az együttélés alapvető normáit, amelyeket egymással szemben be kell tartanunk.

Feladat: A mienktől eltérő kultúrájú, szokású embercsoportok, egyéniségek megismertetésén keresztül az általuk képviselt értékek bemutatása, a gyerekek figyelmének ráirányítása arra, hogy másoktól is tanulhatunk, átvehetünk hasznos tapasztalatokat.

Eszközök, eljárások: A történelem és életmód tanulmányozása, a művészi és hétköznapi tapasztalatok feldolgozása során kerüljön sor ezeknek az őszinte megvilágítására, gyakoroltatására. Felnőtt és korosztálybeli példa alapján is sajátíthassák el a gyermekek a megértést, segítőkészséget, türelmet egymás, és a rászorulók iránt. (Óraközi szünetekben, szabadidős foglalkozások során, az iskolaépületen belül és kívül, a felnőttekkel, kisebbekkel, idősekkel, sérültekkel való érintkezések során)

E)

Célkitűzés: Intézményünkbe beiratkozás után minden tanuló igyekezzen elfogadni az itt kialakult hagyományokat, törekedjen azok aktív fenntartására és továbbfejlesztésére.

Feladat: A tanulóközösség minden tagja vegyen részt rendezvényeinken, készüljön fel ünnepségeinkre, ismerje névadónk életútját, tudja megindokolni a névválasztást.

Ismerje zászlónk, jelszavunk, címerünk az egyházi jelképek jelentését. Képviselje méltóképpen iskolánkat más intézményekben, külső rendezvényeken. Versenyeken, vetélkedőkön felkészülten, legjobb tudása szerint szerepeljen.

Eszközök, eljárások: Jelszavaink, címerünk és egyházi jelképeink megismertetése, jelentésük tudatosítása minden kapcsolódó tantárgy és tevékenység, program keretében.

F)

Célkitűzés: A tanulók ügyeljenek tiszta, kulturált, esztétikus környezetükre, tegyenek meg mindent annak megóvása érdekében.

Feladat: A tanulóközösség minden tagja jelentse, ha bármilyen rongálást, veszélyhelyzetet észlel. Tudja, mit kell tennie a tűz, baleset- és vagyonvédelem területén, saját szintjén. Hetesként, felelősként hibátlanul lássa el a környezetvédelemmel kapcsolatos teendőit. Tudja, melyek a környezetet károsító közvetlen vagy közvetett hatások, tudatosan tevékenykedjen a jelenben és készüljön a jövőbeni (felnőttkori) feladataira.

Eszközök: Az osztályok hetesi rendszerben látják el feladataikat. A tanulók óraközi szünetekben ügyeletesként vigyáznak a rendre, a tisztaságra.

G)

Célkitűzés: A tanulóközösség minden tagja tudja, hogy milyen jogai és kötelességei vannak a családban, az iskolai közösségekben és majdani társadalmi közegében. Gyakorolja ezeket a napi tevékenységében.

Feladat: A tanulóközösség minden tagja ismerje a gyermeki jogokat (a házirend tartalmazza), éljen ezekkel, jogai megsértése esetén tudja, hová fordulhat jogorvoslatért.

Tudjon megfelelő formában kiállni saját és társai jogaiért, legyen képes nyilvános megszólalásra, intézkedésre életkorának megfelelő szinten. Vállaljon szerepet a diákönkormányzati munkában, vagy résztvevőként segítse azt.

Eszközök, eljárások: A házirendet minden gyermek beiratkozáskor megkapja. A házirend minden tanteremben kifüggesztésre kerül. Az osztályfőnök segíti az osztályába járó gyermekek diákönkormányzati munkáját.

H)

Célkitűzés: A tanulóközösség minden tagja ismerkedjen meg a minket körülvevő világ kommunikációs jelrendszereivel, tudjon ezekkel bánni, azokat értékelni, önmagát megértetni másokkal, másokat megérteni.

Feladat: A tanulóközösség minden tagja fejlessze anyanyelvi és idegen nyelvi kulturáltságát, ismerje a számítógép, média nyelvezetét alapfokon és azok lehetőségeit, használhatóságát. A szöveges, vizuális és auditív kommunikáció jelrendszereiben, eszköztáraiban tanuljon meg eligazodni, szelektálni. A tömegkommunikációt, médiát, korosztályának megfelelően tudja használni. (Könyvtár, televízió, fotó- és videotechnika, mozgókép, sajtó, rádió használata. A reklám szerepének megfelelő értékelése.)

Eszközök, eljárások: A tanórákon és a napközis- és szabadidős tevékenységek során használjuk a szöveges, vizuális és auditív kommunikáció jelrendszereket, ezzel is elősegítve az azokban való eligazodást és szelektálást.

I)

Célkitűzés: Alapvető célunk a tanulók egyéni képességeinek, pozitív személyiségjegyeinek kibontakoztatása, állandó fejlesztése a tanórai és azokon kívüli kereteken belül az iskolai közösségek és a társadalmi környezet szoros együttműködésével. Célunk továbbá, hogy korszerű digitális ismeretekkel rendelkező, kiegyensúlyozott, életre felkészült tanulók kerüljenek ki iskolánkból, akik számára lehetőség nyílik a továbbtanulásra, az élethosszig tartó tanulás fontosságának meglátására, a munkaerő –piaci változásokhoz való folyamatos alkalmazkodás képességének megalapozására.”

Feladat: A szilárd alapkészségek kialakítása mellett feladatunk, hogy a fejlődő világ és munkakörnyezetbe való beilleszkedésre való képességet is megalapozzuk. Egy korszerű digitális oktatási, pedagógiai-módszertani rendszer kidolgozása, jelenlegi oktatási rendszerünkbe való integrálása és alkalmazása lehetővé teszi tanulóink számára a motiváció, az érdeklődés és az ismeretszerzés iránti vágy folyamatos fenntartását, a digitális pedagógiai módszertanok alkalmazásával adaptálható digitális készségek és kompetenciák fejlesztését. Az eltérő szociokulturális környezetből érkező tanulók hatékony együttnevelése érdekében szem előtt tartjuk a toleranciára, empátiára, esélyegyenlőség megtartására való nevelést, ez a digitális felkészültség biztosítása során is mérvadó szemlélet.

Eszközök, eljárások: Pályázati lehetőség kihasználásával EFOP korszerű digitalis eszközök beszerzése, új pedagógiai-módszertani rendszerek megismerése és bevezetésük a mindennapi tanítási gyakorlatba. Mindezt hatékony pedagógus képzés teszi lehetővé.

J)

Célkitűzés: Minden tanuló tanuljon meg tanulni, értelmi képességeit tudatosan fejleszteni, törekedjen önálló ismeretszerzésre, értékelje a szellemi és fizikai alkotásokat. Megfelelő kitartással elérhető célokat igyekezzen kitűzni, elsajátítani ismereteket, ezeket hasznosítani.

Feladat: A hatékony tanulás tanítása. Önismeret fejlesztése.

Eszközök, eljárások: Értékelésnél a sokoldalú, érdeklődő, aktív, fejlődésre képes személyiség jegyeit emeljük ki. Az 5.évfolyamon a "Tanulás tanítása" foglalkozáson való részvétel lehetősége.

K)

Célkitűzés: Az alapozó ismereteken túl lehetőséget kell biztosítanunk a gyermek saját képességeinek megismerésére, kipróbálására, érdeklődésének felkeltésére.

Feladat: Minél több lehetőség biztosítása az általános képzés mellett speciális képességek fejlesztésére is.

Eljárások, eszközök: A művészeti képzés megszervezése (táncművészet, zeneművészet, képző- és iparművészet), sport és idegen nyelvi képzési lehetőségek biztosítása. Megismertetjük a gyermeket a különböző szakmák, foglalkozások lényegével, alkalmat adunk ezek gyakorlati megismerésére is.

L)

Célkitűzés: Ismerjék meg a gyermekek az ember biológiai, pszichés jellemzőinek alapját, az egészséges testi és lelki élet feltételeit. Tudjanak az önmagukban bekövetkező változások okairól és következményeiről, az egyes külső tényezők, az életmód hasznos vagy káros hatásairól.

Ismerjék fel a sport, az egészséges táplálkozás, a pihenés és munka, tanulás kedvező arányainak jótékony hatásait, a káros szenvedélyek veszélyes következményeit. Készüljenek fel az emberi kapcsolatokra családi és szexuális vonatkozásban is.

Feladat: A tanulók biológiai, egészségtani, pszichológiai és gyakorlati, - életviteli kérdéseikre kapjanak megfelelő választ a tanórákon és tanórán kívül. Iskolaorvosi, védőnői, nevelési tanácsadói segítséggel, a családok bevonásával a problémákat le kell küzdeni, megoldásukon együtt dolgozni.

Eszközök, eljárások: Egészségfejlesztési tervben leírták alapján

M)

Célkitűzés: Esélykülönbségek csökkentése, lehetőség szerint az esélyegyenlőség megteremtése a tanulói közösségben

Feladat: Az esélyegyenlőséget a gyermekek érdekében szükség szerint segítséggel

(gyámügyi- és szociális intézmények, családsegítő szolgálat) is biztosítanunk kell.

Eljárások, eszközök: Tanulási problémákkal, részképesség zavarral küzdő tanulók felzárkóztatását a differenciált órai és azon kívüli foglalkozásokon (fejlesztő pedagógiai, logopédiai foglalkozás, korrepetálás, tanulószoba) biztosítjuk.

1.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Alapvető feladat a tanulók személyiségének az iskolai tevékenységek általi sokoldalú fejlesztése.

Feladatok:

1) A tanulók **erkölcsi nevelése**
   - Az alapvető erkölcsi értékek megismerése, tudatosítása, meggyőződéssé alakítása
2) **Értelmi nevelés**
   - Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése,
   - a világ megismerésére való törekvés kialakítása.
3) A tanulók **közösségi** (társas kapcsolatokra felkészítő) **nevelése**:
   - Az emberi együttélés szabályainak megismertetése,
   - a társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása.
4) A tanulók **érzelmi (emocionális) nevelése**
   - Az élő és élettelen környezet jelenségeire,
   - a tanulók közösségeire,
   - önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek kialakítása.
5) A tanulók **akarati nevelése**
   - Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése,
   - a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.
6) A tanulók **nemzeti nevelése**
   - A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése,
   - a nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése,
   - a hazaszeretet, az egészséges lokálpatriotizmus érzésének felébresztése.

7) A tanulók **állampolgári nevelése**
   - Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése,
   - az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt,
   - igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre,
   - a tudatos fogyasztói magatartás kialakítására nevelés.
8) A tanulók **munkára nevelése**
   - Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása,
   - a tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása,
   - pályaorientáció.
9) A tanulók **testi nevelése, a testmozgás iránti igény felkeltése**.
   - Egészséges, edzett személyiség kialakítása,
   - az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása,

- az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

10) A tanulók **hitben nevelése**, hitre jutásának elősegítése

- Megismertetni a Bibliával,
- megtanítani a leggyakrabban énekelt egyházi énekekre,
- kialakítani a templomba járás szokását,
- a református vallású tanulók számára a 7. év végére konfirmáció letétele,
- aktív gyülekezeti taggá válás,
- a keresztyén értékek közvetítésének elsajátítása.

11.) A tanulók **korszerű számítógép- és internethasználatra** nevelése

- számítógép használat, internethasználat a gyakorlatban, a mindennapi életben
- az internethasználat előnyei
- az internethasználat veszélyei
- fogyasztóvédelemmel kapcsolatos ismereteket.

1.3. A teljeskörű egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

1.3.1. Az egészségfejlesztés általános értelmezése

Az egészségfejlesztés az a

- **folyamat,** amely képessé teszi az embereket arra, hogy megértsék és növeljék befolyásukat a saját egészségük meghatározói felett annak érdekében, hogy egészségük jobb legyen
- **szemléletmód**, amely a társadalmi és gazdasági jólétet szolgálja interszektorális módon
- **képesség**, amely az egyén és csoport szintjén megvalósítja és fenntartja az egészség állapotát

Az iskolai egészségnevelésünk célja, hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési magatartásának, életvitelének kialakulását.

1.3.2. Az iskolai egészségfejlesztés feladata

Az iskolai egészségfejlesztés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység,

hiszen egyaránt irányul a pedagógusok és a tanulók egészségismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktatói-nevelői tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében.

1.3.3. Az intézmény egészére vonatkozó egészségnevelési feladatok gyakorlati megvalósítása (módszerei):

- Az iskola személyi és tárgyi környezetével segítse a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, melyek javítják a fiatalok egészségi állapotát, ehhez szükséges az iskola folyamatos felújítása, karbantartása, takarítása,
- évente balesetvédelmi, tűzvédelmi, közlekedésbiztonsági oktatás és tűzriadó gyakoroltatása,

- fogorvosi és orvosi ellenőrzés minden évben,
- a védőnő folyamatos munkája, jelenléte a tanév során,
- interjúk, felmérések készítése az iskola közvetlen partnerei és egészség viszonyáról,
- problémamegoldó gyakorlatok, értékeléssel,
- részvétel a helyi egészségvédelmi programokon,
- sport, kirándulás, egészségnapok rendszeres szervezése,
- az iskolai egészségügyi szolgálat tevékenységének elősegítése,
- környezetvédelmi tevékenységek kialakítása (madárvédelem, faültetés),
- a szabadidő hasznos, értelmes eltöltésére irányuló programok szervezése,
- az egészséges életmódra nevelés tantárgyakban történő megjelenítése,
- az iskolalelkész lelki gondozást nyújt az őt felkeresőknek,
- heti két hittanóra és a napkezdő, illetve hétkezdő istentisztelet a lelki élet fejlesztésére.

Támaszkodunk az osztályfőnökök, a szaktanárok és a munkaközösség– vezetők munkájára is. A feladat jellege közös problémakezelést és egységes viszonyulást igényel.

Az iskolai egészségfejlesztést nem lehet a család nélkül megvalósítani. A szülők (család) megfelelő tájékoztatás, információ átadás után aktívan tudják támogatni az iskola egészségnevelési programjait, akár szakértelmükkel is. A szülői munkaközösség olyan szervezet, amely összekötő szerepet tölthet be az iskola és az otthon között.

1.3.4. Évfolyamokra lebontott egészségnevelési feladataink:

(a vastagon írott részek minden következő évfolyamra is értendők)

ÉVFOLYAM	AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FORMÁI
1	- A helyes napirend kialakításával szabadidejük helyes eltöltésére és a rendszeres életmódra neveljük tanulóinkat. Friss levegőn való tartózkodás fontossága. - **Étkezés, esztétikus körülmények között, helyes étkezési szokások kialakítása** év elejétől, de környezet órán tananyag is az év során. - **Szülői értekezleten a szülők figyelmének felhívása az egészséges életmód fontosságára és a higiénikus környezet biztosítására.** - **Balesetvédelmi oktatás.** - Heti 5 testnevelés óra, **sport rendezvények szervezése, tömegsport** lehetősége: a testi, fizikai erő, állóképesség, ügyesség, bátorság, kitartás fejlesztése révén egész személyiségük fejlődik, csapatjátékokkal közösségi élményt szereznek. - Rajzórákon megfigyelésekre alapozva, események ábrázolásával a helyes érzelmi kötődések kialakítása, s a helytelenre való felhívás. - A technika órákon eszközök helyes használatával, munkafogások elsajátításával neveljük tanulóinkat. - A helyes közlekedés megtanítása, gyakoroltatása a tanulók testi épségének megóvására és a balesetek elkerülésére irányul környezetismeret óra keretében. - Magyar, valamint hit- és erkölcstan órákon az ember kapcsolatairól, szerepéről, helyéről mesélő történetek olvasása, megbeszélése, egészséges lelki fejlődés, lelki élet kialakításának elősegítése. - **Szűkebb és tágabb környezetünk természeti és tárgyi értékeinek megismerése és védelme, természettel és az állatokkal való kapcsolat fontossága és helyes mivolta** a környezetismeret tananyag keretén belül is. - Az ünnepek a néphagyományban egy- egy évszakhoz kapcsolódóan – a magyarságtudat megerősítése környezetismeret, magyar és osztályfőnöki óra keretében. - **Az egészséges táplálkozás, és a káros szenvedélyek megelőzése** előadás, video - **Osztálykirándulások.** - **Tavaszi nagytakarítás az osztályokban, iskolában, iskola környékén.** - **Virágok, fák ültetése az iskolaudvarra, Föld Napja alkalmából.** - **Rendszeres fogorvosi ellenőrzéssel** évente a fogorvos felméri tanulóink fogainak állapotát. A gyermekeket jó tanácsokkal látja el, a szükséges beavatkozásokra felhívja a szülők figyelmét. - Lokálpatriotizmus kialakításának a megalapozása a környezetismeret tantárgy keretén belül.
2	- Természetvédelem az erdő élővilágának megismerése által környezetismeret óra keretén belül

	- Egészséges életvitelre tanítás, testünk megismerése által szociális és életviteli kompetenciák fejlesztése: egészséges jövőkép, önismeret, önkritika kialakításának megalapozása a tananyag keretében. - Szociális és életviteli kompetenciák fejlesztése az „Aki más, mint én!” típusú tananyagok felhasználásával: empátiakészség fejlesztése, önszabályozás, törődés, tekintet másokra, együttérzés, jóindulat, az előítéletektől való megszabadulás, tolerancia, nyitottság, mások véleményének elfogadása. - A mező élővilágának megismerése által természethez való viszonyukat mélyítjük tovább környezetismeret órán.
3	- Vizek, vízpartok élővilágának megismerése által tovább mélyítjük a természethez fűződő kapcsolatot környezetismeret órán. - Testünk működésének folyamatait megismerve megtanítjuk a gyermekeket az **egészséges életmód fontosságára** - Magyarország alaposabb megismerésével a népünkhöz való tartozás, a **hazaszeretet fontosságát** átéreztetjük a gyermekekkel
4	- A környezetünkben lévő növények és állatok megismerése által a helyes táplálkozásra, a természeti környezethez fűződő viszony, s ezen keresztül a környezetvédelmi ismeretek elmélyítésére kerül sor a környezetismeret órán. - A szerveink betegségeinek, **a káros szenvedélyeknek a megismerése** által tágíthatjuk az egészséges életmódhoz kapcsolódó információinkat. - Magyarország természeti kincseinek megismerésével hazaszeretetüket fejlesztjük környezetismeret órán.
5	- **Helyes önismeret és a lelki egészség kapcsolatának fontossága.** - **Pozitív erkölcsi tulajdonságok kialakítása, és az egyénre, valamint a közösségre gyakorolt hatásai. (Magyar, hittan, osztályfőnöki órákon elsősorban.)** - Természetismeret órán a szűkebb és tágabb természeti környezet jellemzőinek megismerése által a környezetvédelemre nevelés válik hangsúlyossá. Szokássá tenni az egészséges életmódot, a harmonikus életvitelt, a természet és a környezet tudáson és szereteten alapuló védelmét. - **Drogprevenció, fertőző betegségek, káros szenvedélyek, bűnmegelőzés témákban előadás szervezése, filmvetítések a védőnő, vagy más szakemberek bevonásával (pl. DADA program)** - Az egészséges táplálkozás, serdülőkori változások, személyi higiénia, felvilágosító előadások, filmvetítések, melyekre meghívott vendégként érkeznek szakemberek, pl. védőnő, nőgyógyász, pszichológus, rendőr.
6	- A serdülőkori változások ismerete a problémák megoldásához osztályfőnöki óra keretében. - Természetismeret órán a szűkebb és tágabb természeti környezet jellemzőinek megismerése által a környezetvédelemre nevelés válik hangsúlyossá. **Szokássá tenni az egészséges életmódot, a harmonikus életvitelt, a természet és a környezet tudáson és szereteten alapuló védelmét.**

	- A Föld felépítésének, alkotóelemeinek, éghajlati tényezőinek megismerése által a környezetvédelemre összpontosítunk.
7	- **Kémia órákon vegyszerek, mosószerek helyes használata, tárolása és túlzott használatuk veszélyei környezetünkre.** - Változások kora – kortárscsoportok pozitív és káros hátasai osztályfőnöki óra keretében. - Veszélyes anyagok és helyzetek – a tanulók tudjanak különbséget tenni a helyes és helytelen dolgok között, és tudjanak nemet mondani. - A világ különböző éghajlati öveinek és azok élővilágának a megismerésével Földünk védelmét fejleszthetjük tovább biológia órán.
8	- Helyes önismeret, önértékelés és önkritika alakítása folyamatosan. - Barátság jelentősége az önismeretben, párválasztásban (hittan, valamint osztályfőnöki órák) - Szerelem – nemi élet és elkezdésével járó veszélyek, a nemi szervekről kapott ismeretek során a nemi szervek higiéniájáról, a felelőtlen és öncélú szexualitás kerüléséről információk átadása biológia órán. - Családalapításra való felkészülés osztályfőnöki, biológia és hittan órán. - Testünkben zajló különböző folyamatokról tanulva az egészséges életmód, a tisztaságigény, a higiénia és az ízlés alakítását végezzük biológia órán.

Az iskolai egészségnevelési programban együttműködő partnereink: az iskola védőnője, iskolaorvosa, a HBM Pedagógiai Szakszolgálat Berettyóújfalui Tagintézménye, a Megyei ÁNTSZ, a helyi egészségügyi szolgálat, a rendőrség, a Biharkeresztesi Egységes Szociális intézmények (BESZI), a helyi önkormányzat szociális osztálya.

1.3.5. Az iskola-egészségügyi tevékenység keretében a védőnő által ellátandó feladatok:

1. Alapszűrések végzése a vonatkozó módszertani irányelv szerint:
   - testi fejlődés (súly, hossz, mellkörfogat),
   - pszichomotoros, mentális, szociális fejlődés,
   - érzékszervek működése (látásélesség, színlátás, hallás),
   - BCG-heg ellenőrzése,
   - mozgásszervek szűrése (lúdtalp, gerincelváltozások),
   - golyvaszűrés,
   - vérnyomásmérés.
2. A gyermekek, tanulók személyi higiénéjének ellenőrzése, testi, szellemi fejlődésük ellenőrzése, regisztrálása
3. Elsősegélynyújtás
4. Az orvosi vizsgálatokelőkészítése
5. A védőoltásokkal kapcsolatos szervezési, előkészítési feladatok elvégzése

6. A krónikus betegek, magatartási zavarokkal küzdők életvitelének segítése
7. Részvétel az egészségtan oktatásában elsősorban az alábbi témákban:
   - Az egészséggel kapcsolatos alapismeretek (személyi higiéne, egészséges életmód, betegápolás, elsősegélynyújtás),
   - családtervezés, fogamzásgátlás,
   - szülői szerep, csecsemőgondozás,
   - szenvedélybetegségek megelőzése.
8. Testnevelés, gyógytestnevelés, technikai órák, iskolai helyiségek és környezet, az étkeztetés higiénés ellenőrzésében való részvétel
9. Kapcsolattartás a szülőkkel (szülői értekezlet, családlátogatás)
10. Pályaválasztás segítése
11. Az elvégzett feladatok dokumentációjának vezetése (egészségügyi törzslapok, ambuláns napló, védőoltások, szakorvosi beutalások, veszélyeztetettek nyilvántartása stb.)
12. Egészségnevelési előadások, felvilágosító fórumok, egyéni beszélgetések
13. Rendszeres, ill. szükség szerinti tisztasági vizsgálat
14. Iskola-egészségügyi ellátás egyeztetett munkaterve minden tanév szeptemberében

1.3.6. Iskolaorvos feladatai:

- a tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát. Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok a fejlődés követésén kívül a krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerésére is irányulnak (szekunder prevenció),
- közreműködés a közegészségügyi-járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve,
- felkérésre közreműködés egészségügyi szakértői feladatokban, foglalkozások tartása.
- az iskolaorvos, és különösen a védőnő hagyományos feladatai közé tartozik a tanórai egészségnevelésben való részvétel is.

1.3.7. A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi részterületeken jelentkező hatások révén eredményezi a hatékonyság növekedését (indikátor-tényezők):

- A tanulási eredményesség javítása,
- az iskolai lemorzsolódás csökkenése,
- a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése,
- a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a kábítószer-fogyasztás és egyéb szenvedélyek elsődleges megelőzése,
- bűnmegelőzés,
- a társadalmi kapcsolatok javulása a kortársakkal, szülőkkel, pedagógusokkal,
- az önismeret és önbizalom javulása,
- az alkalmazkodókészség, a stresszkezelés, a problémamegoldás javulása,

- érett, autonóm személyiség kialakulása,
- a krónikus, nem fertőző megbetegedések (lelki betegségek, szív-érrendszeri, mozgásszervi és daganatos betegségek) elsődleges megelőzése,
- a társadalmi tőke növelése.

1.3.8. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek fontossága

Az iskolában, háztartásban, közlekedés során mindenkit érhet kisebb vagy nagyobb sérülés, baleset, s bármikor kerülhetünk olyan helyzetbe, hogy segítséget kell nyújtanunk mások számára is. Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt. Sokszor a helyszínen nyújtott első segítség életet menthet, meghatározhatja a baleset kimenetelét, a gyógyulás esélyeit, vagy felépülés időtartamát. Az időben felismert és szakszerűen nyújtott segítség megakadályozhatja a sérülés súlyosbodását, további romlását is. Ezért fontos, hogy már az általános iskolában oktassuk az elsősegélynyújtás alapelveit és gyakorlatát.

1.3.8.1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát,
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat,
- ismerjék fel a vészhelyzeteket,
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat,
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével,
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

1.3.8.2. Kiemelt feladatai:

- A tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén,
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az elsősegélynyújtás alapismereteit,
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) szervezett alkalmak keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

1.3.8.3. Az elsősegély-nyújtási ismeretek kapcsolódása a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY–NYÚJTÁSI
Biológia	- rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
Kémia	- mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések
Fizika	- égési sérülések
Testnevelés	- magasból esés
Technika	- Közlekedés témakörben elsősegélynyújtási
Osztályfőnöki	- teendők közlekedési- és háztartási baleset esetén,segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja;

1.3.8.4. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- minden évben egy alkalommal (a tavaszi időszakban) elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat bevonásával .
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó témanap szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára, a böjti időszakban

Módszere: Elsősegélynyújtással, baleset-megelőzéssel kapcsolatos ismeretek feldolgozása. A hagyományos frontális oktatást a szerepjátékok és a gyakorlati készségek (kötözés, rögzítés, stabil oldalt fektetés stb.) fejlesztése egészíti ki.

1.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül. A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

1.4.1. A közösségfejlesztés területei:

1) A **tanulói közösségek megszervezése,** nevelői irányítása

- az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű fejlesztése,
- a tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek,
- mindenki kapott tálentumot, hogy azt a közösség javára kamatoztassa,
- tanulja meg a másság elfogadását.

2) A tanulók **életkori fejlettségének figyelembevétele** a tanulóközösségek fejlesztésében

- A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig,
- első osztályban fontos feladat beszoktatás az iskolai életbe,
- átmenet biztosítása az alsó és a felső tagozat között,
- felkészítés a középiskolai életre
- az önkormányzás képességének kialakítása,
- a tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

3) A **tanulói közösségek tevékenységének megszervezése**

- A közösség egyéni arculatának, hagyományának kialakítása,
- a tanulói közösségekre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása,
- a tanuló váljon érzékennyé a közös célok megteremtésére,
- fokozatos önállóságra, önszerveződésre nevelés,
- diákjogok érvényesítésének gyakorlása.

1.4.2. Közösségfejlesztő rendezvényeink:

- hagyományos rendezvényeink: tanévnyitó, tanévzáró ünnepség,
- ünnepek, megemlékezések: március 15., október 23., október 6., a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatai (február 25.), a holokauszt áldozatai (április 16.), a Nemzeti Összetartozás Napja (június 4.),
- egyházi ünnepek: a reformáció napja, advent, karácsony, nagypéntek, húsvét, áldozócsütörtök, pünkösd,

- más ünnepekről, nevezetes napokról megemlékezés: Iskolai faliújságon vagy a honlapon: fogászati hónap, állatok világnapja, a zene világnapja, a magyar kultúra napja, a költészet napja, magyar nyelv napja, Európa-nap, anyák napja, gyermeknap, stb.
- iskolapolgári fogadalomtétel a 3. évfolyamon az október 23-ai nemzeti ünnephez kapcsolódóan, ünnepi istentisztelet keretében
- ugyanezen alkalommal az újonnan érkező intézményi dolgozók eskütétele
- az egyházközséghez kötődő rendezvényeink: konfirmáció, családi istentisztelet, adventi gyülekezeti szolgálatok,
- ”Suliváró”, nyílt nap a szülőknek, “Hangyatábor” a leendő elsősöknek
- iskolaelőkészítő foglalkozások a nagycsoportos óvodások részére
- Mikulás (osztálykeretben)
- Farsang,
- karácsonyi műsor,
- hétkezdő áhítat
- Csendesnapok
- háziversenyek különböző témákhoz és művészetis tevékenységekhez kapcsolódóan
- kulturális programok,
- városi sportversenyeken való részvétel
- házibajnokságok, sportversenyek,
- környezetvédelmi akciók: faültetés, parkosítás, virágosítás, osztályrendezés, dekorálás,
- alapfokú művészetoktatásban részt vevő csoportjaink tanévzáró előadása
- Iskolakert program működtetése
- Boldog Iskola – Boldogságprogram működtetése

1.4.3. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

Az iskola alapvető közösségei az osztályok. A tanítási órák általában osztályközösségekben zajlanak. Itt a közös munka, a közösen átélt élmények, azonos feladatok, problémák kovácsolják össze a közösség tagjait.

A tanítási órákon alkalmazott csoportmunka lehetőséget ad kisebb közösségek kialakulására. A változó összetételű (véletlenszerű) csoportalakítás elősegítik a peremre szoruló gyermekek közösségbe illeszkedését is.

Tanulópárok kialakítása során kisebb közösségeket hozunk létre, melyek bensőségesebb kapcsolatot eredményeznek.

A tanítási órán tanulják meg a gyermekek saját és mások sikereinek, kudarcainak az elfogadását is.

A csoportmunkák során tanulják meg a gyerekek az „én” elé helyezni az „ők”-et. Cél, hogy merjék egymás előtt a tanulással kapcsolatos problémáikat, gondjaikat megbeszélni.

1.4.4. Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

1.) **Tanulószoba, napköziotthon, iskolaotthon**

A tanulók a közös tanulási és szabadidős tevékenység során megtanulják és gyakorolják az együttélés alapvető szabályait. Tanulópárok kialakításával is segítik egymást a tanulásban.

2.) **Iskolai sportkör**

Az iskolai sportkör, kiegészítve a mindennapos tanórai testnevelést, hozzájárul a mozgáskultúra színesebbé tételéhez, emellett erős közösségfejlesztő hatással is bír - egy célért, együtt, egymásért küzdeni! A sport fejleszti a tanulók önkontrollját. A sportközösségekben megtanulhatók és gyakorolhatók a konfliktuskezelő módszerek.

3.) **Szakkörök**

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztésén túl a közösségfejlesztést is szolgálja. Az osztálykeretek felbomlanak, előfordul a más korcsoportú tanulókkal való együttműködés szüksége is. A közös érdeklődési kör mentén szerveződött közösségek az iskolai élet más területén is összetartó erőt jelentenek. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A tanévben indítható szakkörökről augusztus hónapban a nevelőtestület dönt.

4.) **Osztályrendezvények**

Az osztályok igényeik szerint osztályprogramokat szervezhetnek. (Mikulás, tanulmányi séta, kirándulás stb.) A tanulási szituációtól eltérő helyzetben átrendeződik a közösség megszokott szerkezete, más oldalukról ismerhetjük meg tanulóinkat.

1.4.5. A diákönkormányzat közösségfejlesztési lehetőségei:

Az osztályközösségek választott képviselőik útján vesznek részt a diákönkormányzat munkájában.

1.) A diákképviselők megválasztása, delegálása és beszámoltatása fontos közösségfejlesztő mozzanatok.

2.) Az DÖK által szervezett kulturális és zenés rendezvények erősítik az együvé tartozás élményét.

1.4.6. A szabadidős tevékenységek közösségfejlesztő feladatai:

Iskolánk rendezvényei a közösségi élet formálását, a közös cselekvés örömét szolgálják, az együttműködésre nevelnek.

- **Hagyományőrző tevékenységek**
  Az intézmény hagyományainak ápolása, jó hírnevének megőrzése az alkalmazotti és a gyermekközösség minden tagjának kötelessége, amely közösségformáló erővel bír.
- **A nemzeti, egyházi, családi ünnepségek és megemlékezések**
  A tanulók identitástudatát fejlesztik, élményt szereznek a kisebb és a nagyobb közösségekhez tartozásról is.
- **Versenyek, iskolák közötti találkozók**
  Az állami iskolák rendezvényein való részvétel segíti önmagunk; mint egyházi közösség meghatározást, míg az egyházi iskolák rendezvényei az együvé tartozás élményét erősítik.

1.5. A pedagógusok helyi feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

1.5.1. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai az alábbiak:

- tanítási óráira és tanítási órán kívüli foglalkozásaira rendszeresen felkészül, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, törekedve a módszertani innovációra és a rendelkezésre álló idő optimális kihasználására,
- a tanórai munkáját a gyermekek adottságainak, haladási tempójának megfelelően differenciáltan szervezi,
- a lemaradó tanulók számára felzárkóztató foglalkozásokat szervez, továbbhaladásukhoz egyéni segítségnyújtást biztosít,
- tehetséges tanulóit differenciáltan foglalkoztatja, versenyekre felkészíti,
- a tanulók munkáját rendszeresen ellenőrzi, azt igazságosan, méltányosan és motiváló módon értékeli,
- a számonkérésben törekszik a szóbeli és az írásbeli formák egyensúlyának megtartására,
- kötelező írásbeli (házi) feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal együttesen értékeli,
- a dolgozatokat maximum 10 munkanapon belüli kijavítja, félévi, évvégi zárás előtt minden számonkérést elvégez, témazáró, javító dolgozatot kijavít,
- a papír alapú és digitális naplót, valamint a jelenléti ívet rendszeresen, naprakészen, a határidők betartásával vezeti.
- a tanulók személyiségfejlesztését a tanulás-tanítása folyamatában tervszerűen végzi, s ennek keretében feladata a gyermek minél alaposabb megismerése, amit a tanulók állandó, tudatos megfigyelésével, változatos közös tevékenységek szervezésével, szükség szerint családlátogatással, és különböző vizsgálatok segítségével érhet el,
- megismeri a tanulóiról szóló szakvéleményeket és szakértői véleményeket, annak ajánlásait figyelembe veszi, az érintett tanulók tanításakor, osztályzásakor,
- fokozatosan szoktatja tanulóit az iskolai élet szabályainak betartására, megismerteti és betartatja velük az iskola házirendjét,
- biztosítja tanulói számára, hogy nyugodt, türelmes, elfogadó légkörben nevelkedjenek,
- feladata a tanulás megszerettetése, a szellemi erőfeszítésekben rejlő örömforrások felfedeztetése, a gyermekek érdeklődésének fenntartása, fejlesztése,
- tanítási órákon és azokon kívüli foglalkozásokon különös gondot fordít a tanulók együttműködési készségeinek, önállóságának, és öntevékenységének kialakítására,
- a közös iskolai tevékenység minden mozzanatában gyakoroltatja a kulturált viselkedés szabályait,
- különbözeti, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok segítése,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,

- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óraközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- gondoskodás a szemléltető és technikai eszközök helyes tárolásáról, épségének megőrzéséről, szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása,
- feladata, hogy állandó jelleggel gyarapítsa szakmai és pedagógiai tudását, törekedjen szaktárgya körébe tartozó új, tudományos eredmények megismerésére, és a módszertani fejlesztések körében való tájékozódásra
- óráin alkalmazza az IKT eszközöket
- "Jógyakorlatait" megosztja a tantestület közösségével

1.5.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai és hatásköre

Az osztályfőnököt a felmenő rendszer elvét figyelembe véve az igazgató bízza meg. Az osztályfőnök legfontosabb helyi feladatait a személyre szabott munkaköri leírások tartalmazzák (SZMSZ melléklet).

Feladatai a követezők:

- az iskola pedagógiai programjában meghatározottak szerint neveli osztályának tanulóit, figyelembe véve a személyiségfejlődés jegyeit és a közösségfejlesztés elveit,
- segíti a tanulóközösség kialakulását, együttműködik az osztály diákbizottságával,
- segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját,
- kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével,folyamatosan figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét, neveltségi szintjét,
- az osztályban tanító pedagógusokkal közösen értékeli a tanulók magatartását, szorgalmát,
- szülői értekezletet és fogadóórát tart,
- ellátja az osztályával kapcsolatos adminisztratív teendőket:

  - osztálynapló vezetése, ellenőrzése,
  - félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása,
  - bizonyítványok, törzslapok megírása,
  - továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése,
  - hiányzások igazolása,
- nyomon követi, segíti az osztálya kötelező orvosi vizsgálatát,
- ellátja osztályában a gyermekvédelmi feladatokat, kapcsolatot tart az iskola

- gyermekvédelmi felelősével és a segítő szakemberekkel,
- rendszeresen tájékoztatja a tanulókat az iskolai feladatokról közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében,
- élményszerű szabadidős programokat szervez,
- javaslatot tesz a tanulók segélyezésére, jutalmazására, büntetésére,
- részt vesz munkaközösségének munkájában, segíti a közös feladatok megoldását,
- órát látogat az osztályában.

1.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A készségek, képességek tekintetében kedvezőtlen tendencia is megfigyelhető: több gyermek érkezik már az óvodából hozzánk valamilyen beszédhibával, magatartási vagy tanulási zavarral. A tehetséggondozó, tanórán kívüli tevékenységek mellett egyre nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk a felzárkóztatásra, a tanulási és magatartási problémák kezelésére, a szociális hátrányok enyhítésére.

Az egyéni képességek minél teljesebb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a lemaradt tanulók felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

1.6.1. Feladataink a kiemelt figyelmet igénylő tanulók ellátása érdekében:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése, az egyéni bánásmód minél tudatosabb alkalmazása,
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak erősítése, érzelmi kapcsolatrendszer kiépítése, „gazdagítása”,
- kapcsolattartás a Református Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménnyel és a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Székhelyintézményével és Berettyóújfalui Tagintézményével
- beiskolázáskor kapcsolat felvétele a tanuló óvodájával, szükség esetén a gyermekjóléti és a családsegítő szolgálattal,
- rendszeres konzultáció a szülőkkel, tájékoztatásuk szóban vagy írásban,
- pedagógiai, pszichológiai és egyéb előadások szervezése a szülők részére.

1.6.2. A tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása:

- a tanítási-tanulási folyamat megfelelő pedagógiai módszerrel és eszközzel történő irányítása,
- a tanulás iránti motiváció erősítése és a kudarctűrő képesség növelése,
- a kommunikáció fejlesztése,
- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,
- a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

Ennek érdekében

- pedagógiai-módszertani önképzéseken és továbbképzéseken való részvétel,
- a munkaközösségek együttműködésének megerősítése,
- napközi otthonos, tanulószobai ellátás biztosítása.

1.6.3. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókat segítő program:

- az egyéni képességekhez igazodó differenciált óraszervezés,
- speciális tanulás-módszertani segítségnyújtás minden tantárgyi órán,
- napközi otthonos, tanulószobai ellátás,
- a felzárkóztató foglalkozások, korrepetálások fejlesztőpedagógiai és logopédiai ellátás, iskolapszichológus biztosítása a Református EGYMI szakembereinek igénybevételével
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- a szülők bevonása a hatékony otthoni tanulás érdekében,
- a továbbtanulás segítése, pályaorientáció.

1.6.4. A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása

Iskolánk Alapító Okiratában rögzítésre kerültek azok a területek, melyek esetében a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását fel tudjuk vállalni. Ezek a területek a fogyatékosság típusa szerint a következőkí.

- beszédfogyatékos
- látássérült (vak, aliglató, gyengénlátó)
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályzási zavarral) küzd

Más sajátos nevelési igényű tanulók esetében, szülői kérést követően, “befogadó nyilatkozat”-tal tudjuk felvenni a gyermekeket, melyben a szülő elfogadja, hogy az intézmény, szakmai háttér hiányában, az ő speciális nevelésüket-oktatásukat nem tudja szakszerűen ellátni. A szülő vállalja,hogy gyermeke speciális ellátásáról gondoskodik. Az ilyen típusú fogyatékossággal rendelkező tanulók felvétele minden esetben egyéni elbírálás alá esik. A döntést – az összes vélemény, körülmény megismerése és mérlegelése után – az igazgató hozza meg.

A beszédfogyatékos, látássérült, valamint az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének programját a pedagógiai program **4. sz. melléklete** tartalmazza.

Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, **integrált** formában történik.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a **32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet** 2. sz. mellékleteként kiadott: **Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve** alapján szervezzük meg.

- a sajátos nevelési igényű (SNI), valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) tanulók a tanítási órákon túl, gyógypedagógus illetve fejlesztőpedagógus vezetésével, habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben, egyéni fejlesztési terv alapján, fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.
- iskolánk az SNI és a BTMN tanulók neveléséhez-oktatásához, igénybe veszi a Református EGYMI Debreceni Tagintézményének szolgáltatásait is.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:
  - gyógypedagógus végzettségű pedagógus alkalmazása,
  - az irányelvek figyelembevételével készített eltérő tanterv, mely része az iskola helyi tantervének,
  - a fogyatékosság típusának megfelelő tankönyvek, tanulási segédletek,
  - a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás,
  - a fogyatékos tanulók részére kidolgozott értékelési formák alkalmazása,
  - speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök,
  - képességfejlesztő játékok, eszközök,
  - számítógépek fejlesztő programokkal.

1.6.5. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése

Az iskolába járó gyermekek egy része szociális, műveltségi hátránnyal küzd. Felzárkóztatásukhoz a tanórán kívüli korrepetálások, speciális, egyéni foglalkozások nyújtanak segítséget, és lehetővé teszik a hátrány minimalizálását vagy lehetőség szerinti megszüntetését. Ennek leghatékonyabb eszközei a rendszeres kapcsolattartás, beszélgetés, családlátogatások, szülői értekezletek, nyílt tanítási napok. A felzárkóztatásra szoruló tanulókkal való foglalkozást differenciáltan oldjuk meg.

1.6.5.1. A felzárkóztatás szükségszerűségének ismérvei

Felzárkóztatásra szorul a gyermek, ha:

- szórt figyelmű,
- nehezen tud koncentrálni,
- gyorsan felejti, és nehezen idézi fel a tanultakat, látottakat,
- túlmozgásos vagy túlzottan lassú,
- kézügyessége fejletlen,
- lassan vált át egyik feladatról a másikra,
- olvasási, helyesírási, matematikai problémái vannak,
- a szakértői bizottság javaslata alapján egyéni fejlesztést igényel valamely részképesség területén adódó lemaradás miatt.

1.6.5.2. A felzárkóztatás célja

- a környezeti hátrányok kompenzálása, az osztály illetve az iskolai közösségbe való bekapcsolódás és továbbhaladás lehetőségének biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése,
- készségek, képességek fejlesztése,
- a napi tanulás feltételeinek biztosítása, a korrekciós tevékenység és a korrepetálás révén a napi lépéstartás megszervezése, az eredményes tanulási folyamat megszervezése,
- valamely részképesség területén megnyilvánuló hátrány kompenzálása,
- viselkedési szokások kialakítása, változtatása, gyakorlati alkalmazása, az általános emberi normák, valamint az iskolai házirend szellemében,
- pályára irányítás, pályaválasztás, a beiskolázás segítése

1.6.5.3. A felzárkóztatáshoz kapcsolódó tevékenységek és módszerek

Tevékenység	Módszer	Felelős	Határidő
1. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felismerése	képességek felmérése iskolába lépéskor / DIFER teszt képességek felmérése az iskoláztatás folyamán	pedagógus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, szakértői bizottságban fejlesztő pedagógus, pszichológus	tanév eleje
	megfigyelés	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	folyamatosan
	dokumentumelemzés (a tanuló iskolai produktumainak célirányos áttekintése)	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	tanév eleje, illetve közben
	beszélgetés a (gyermekkel és szülővel)	tanító, szaktanár, osztályfőnök	folyamatos
	a tanulók tanulási szokásainak felmérése (kérdőív)	tanító, szaktanár, osztályfőnök	első félév

2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése (az iskolán belül)	egyéni fejlesztés (fejlesztési terv alapján)	pedagógus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	folyamatos
	differenciált		folyamatos
	korrepetálás	érintett pedagógus	folyamatos
	napközi otthon, tanulószoba	tanító, tanár tanulószobavezető	folyamatos
	előkészítő évfolyam (az első osztály sikertelen elvégzése esetén az első osztály megismétlése szülői beleegyezéssel)	tanító	tanév vége
	mentesítés bizonyos tárgyak értékelése alól	igazgató, tanító, szaktanár, szakértői bizottság	tanév eleje, illetve folyamatos
3.A tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése (iskolán kívül)	a tanulási zavarokkal küzdő tanulók speciális szakemberekhez történő irányítása (szakértői bizottságok, orvosi intézmények)	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyermekvédelmi felelős	folyamatos
4. A fejlesztés hatékonysága, értékelés	a tanulók tanulási szokásainak felmérése (kérdőív)	tanító, szaktanár, osztályfőnök	tanév vége
	fejlesztő szakemberek szöveges értékelése az egyéni haladásról	fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	negyedévente, illetve tanév végén
	megfigyelés	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	folyamatos, illetve tanév vége
	tanulmányi eredmények elemezése (dokumentumelemzés)	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	tanév vége
	beszélgetés (gyermekkel,szülővel)	tanító, szaktanár, osztályfőnök	tanév vége

1.6.6. A tehetség, képesség kibontakoztatásának jelentősége

A tehetséggondozás az iskolai oktatás egyik lényegi kérdése. Erre kötelez minket a világban elszórtan élő magyar származású tudósok öröksége is.

Intézményünk regisztrált és akkreditált Kiváló Tehetségpontként működik. Legfontosabb vállalásunk a tehetség felismerése és annak gondozása.

Küldetésünk teljesítéséhez, a fenntartó jóvoltából, külön épületet is tudunk biztosítani, Gárdonyi Tehetség Ház néven.

A tehetség- és a képességek kibontakoztatása szempontjából elsődleges, hogy tanulóink versenyképes, használható, gyakorlatias tudásra tegyenek szert. Mindehhez szükséges az egyéniség, személyiség erőteljesebb fejlesztése. A magasabb szintű gondolkodási képességek erősítése, a természeti és gazdasági jelenségek értelmezése, a probléma megoldási technikák megismertetése, igazi műveltségélményhez juttatás.

Tehetségen azt a velünk született, adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos, vagy több területén az átlagosat túlhaladó teljesítményt tud létrehozni.

A tehetség jellemzői: átlagosnál magasabb intelligencia, magas fokú kreativitás, a következtetés képessége, önálló útkeresés, szorgalom és kitartás, előítéletektől való mentesség, bizonytalanság tolerálása, becsvágy, kockázatvállalás, divergens gondolkodás, folyamatos kommunikáció.

Tudjuk, hogy idejekorán, a szükséges valószínűsséggel bármely társadalmi rétegben született gyermekről megállapíthatjuk a vele született vagy tanult tehetséget. Az esélyegyenlőség csak abban az esetben valósulhat meg, ha a kedvezőtlen helyzetben élő, jó adottságokkal rendelkező gyermekek minél hamarabb hozzájuthatnak adottságaik, képességeik kifejlesztésének a lehetőségeihez. A speciálisan szervezett, céltudatos munkával, speciális gondozással és feltételekkel a kiemelkedő képességek fejleszthetők. Ahányféle emberi adottság és képesség van, annyi fejleszthető tehetséggé, s szinte ahány ember, annyi tehetséges ember is van. A felismert tehetség neveléséhez világosan megfogalmazott célra, mindenre kiterjedő nevelési koncepcióra és következetes, szorgalmas munkára van szükség.

1.6.6.1. A tehetség felismerésének lehetőségei

- pedagógusok megfigyelései,
- szülők, környezet jelzése alapján,
- a tehetség felismerését célzó mérések,
- egyéb jelzések (zene, sport stb.),
- iskolán kívüli elfoglaltságok megismerése,
- kötetlen beszélgetések (szülők, edzők stb.),
- adatgyűjtés.

1.6.6.2. A tehetség megnyilvánulási formái

- tudományos tehetség
- vezetői tehetség

- pszichomotoros tehetség
- művészi tehetség

1.6.6.3. A tehetség kibontakoztatását serkentő és gátló tényezők

A tehetség kibontakoztatását serkenti:

- A megfelelő légkör megteremtése,
- a motiváció, a pedagógus ösztönző attitűdje,
- a bizalom,
- a megfelelő szervezeti strukturáltság,
- a játékosság.

A tehetség kibontakoztatását gátolja:

- A kreativitás lebecsülése,
- a túlzott fegyelem,
- a teljesítménykényszer.

1.6.6.4. A tehetségfejlesztés lehetőségei tanórán

- Az egyéni képességekhez igazodó differenciált óraszervezés,
- emelt szintű, kiscsoportos, oktatás.

1.6.6.5. A tehetségfejlesztés lehetőségei tanórán kívül

- a tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök,
- az iskolai sportkör,
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális, stb.),
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- a továbbtanulás segítése, pályaorientáció,
- a kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulók és felkészítő tanáraik jutalmazása.

1.6.6.6. Célok, feladatok, kritériumok a tehetséggondozás terén

Célok	Feladatok	Kritériumok

Iskolánk célja a tehetséges tanulók korai felismerése, hogy minél hamarabb elkezdhessük fejlesztésüket.	Osztályfőnökök, szaktanárok megfigyelései, céltudatos adatgyűjtés. Iskolán kívüli elfoglaltságok megismerése beszélgetés a szülőkkel, edzőkkel, tanárokkal.	A partnerekkel való permanens kapcsolattartás.
Célunk a felismert tehetség fejlesztése, ösztönzése, kibontakoztatása az önmegvalósítás jegyében.	A szükséges szakmai támogatás biztosítása, melynek eszközei: ● tanórai csoportbontás, differenciálás; ● érdeklődés alapján szerveződő szakkörök, klubok; ● tantervdúsítás;	A szakkörök és klubok sikeres működése. Tanulmányi versenyeken való sikeres részvétel. Sikeres felvételi vizsgák (továbbtanulás).
	● tanulmányi versenyekre való felkészítés; ● középiskolai előkészítő tanfolyamok; ● táborok, erdei iskola (Pályázati lehetőségek függvényében).	Közösségi produkciókban való sikeres szereplés. Egyéni produktumok, publikációk, műalkotások létrehozása. Kiegyensúlyozott, elégedett, sikeres gyermekek.
Célunk az esélyegyenlőség biztosítása valamennyi tehetséges gyermek számára társadalmi hovatartozástól függetlenül.	Meg kell próbálnunk kompenzálni a családi és anyagi háttér hiányosságait. Pályázatok útján biztosítanunk kell a szükséges anyagi, tárgyi feltételeket azon tehetséges tanulók részére, akik rossz anyagi körülmények között élnek. Hozzáférhetővé kell tennünk számukra a különböző szakkönyveket, folyóiratokat, feladatgyűjteményeket.	Táborozási hozzájárulások elnyerése pályázatok felhasználásával.

Célunk, hogy a tanulók vállalják tehetségüket és használják fel az érvényesülésükhöz.	Feladatunk a lehetséges helyes utak, lehetőségek minél tágabb körét bemutatni.	A tanulók találják meg a tehetség gyümölcsöztetésének módját.
Tudjuk, hogy a tehetséggondozás csak a család támogatása mellett lehetséges, ezért célunk a családdal való együttműködés.	A családnak tudtára kell adni a felismert tehetséget, a fejlesztés lehetőségét, formáját, helyét. Folyamatosan informálni kell az aktuális helyzetről, az elért (rész) eredményekről, sikerekről, kudarcokról.	A család lehetőségeihez mérten támogassa mind anyagilag, mind erkölcsileg a gyermek fejlesztését.

1.6.7. Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

Az ***ifjúságvédelem célja***: a gyermekek védelme, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése, a családban történő nevelés elősegítése, valamint a gyermek egészséges személyiségfejlődésének biztosítása, lelki és szociális képességeinek kiteljesítésére nevelése.

1.6.7.1. A védelem módjai, feladatai:

A hátrányos helyzetű gyermekek regisztrálása a szülő által leadott **„Határozat Gyermekvédelmi kedvezmény megállapításáról”** elnevezésű dokumentum alapján történik.

A jegyző által veszélyeztetettnek nyilvánított gyermekek év eleji felmérése, illetve folyamatos regisztrálása az osztályfőnökök vagy a szaktanárok jelzése alapján.

1.6.7.2. Intézményi célok

A deviáns magatartási formák kialakulásának megelőzése, fokozott figyelemmel a negatív társadalmi csoportokhoz való csatlakozás, alkoholizálás, dohányzás, drog és bűncselekményekben való részvétel következményeinek bemutatása.

1.6.7.3. Intézményi feladatok:

- A nevelési és oktatási intézmény közreműködik a gyermekek, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolható személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal, a gyermekjogi képviselővel,
- az intézmény vezetője biztosítja a gyermek és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételeket,
- a tanulókat és a szülőket a tanév kezdetekor tájékoztatja a gyermek és ifjúságvédelmi felelős személyéről és elérhetőségéről,
- a gyermek és ifjúságvédelmi felelős segíti az iskola pedagógusainak gyermekvédelmi munkáját,

- iskolai és iskolán kívüli szervezetek, diákönkormányzat, nevelőtestület, szülői közösség tevékenységének koordinálása.
- A káros függőségek kialakulását megelőző programok szervezése:
    - dohányzás ellen,
    - alkoholizálás ellen,
    - számítógép és számítógépes játék – függőség kialakulásának megelőzése,
    - a szabadidő eltöltése, szabadidős programok szervezésekor.
- Az egészséges életmód kialakítása:
    - Testi, lelki és szociális fejlődést szolgáló megelőző programok szervezése, mely kiemelten kezeli, hogy az egészség érték, s ebben az irányban pozitív beállítottságot alakít ki,
    - rossz táplálkozási szokásokat átalakító, felvilágosító programok szervezése.
    - Az iskola, a családi környezet, a közlekedés leggyakoribb baleseti helyzeteinek megismertetése, a balesetek elkerülése érdekében.
- Különös figyelemmel kísérjük a tanulót:
    - A tanulmányi átlag csökkenése,
    - hiányzások számának megnövekedése,
    - a család életében jelentkező gazdasági vagy egyéb gond észlelése esetén,

1.6.7.4. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatai:

- Rendszeresen figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változásokat és ezekre felhívja az igazgató és a pedagógusok figyelmét,
- minden tanév elején az iskolai munkaterv részeként elkészíti az iskola gyermekvédelmi munkatervét,
- gyermekvédelmi munkáját önképzéssel és a szakirodalom tanulmányozásával folyamatosan fejleszti,
- az osztályfőnökök jelzései alapján nyilvántartja a veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű tanulókat,
- minden tanév elején tájékoztatja a szülőket és a tanulókat saját tevékenységéről, feladatiról és arról, hogy milyen jellegű problémákkal mikor és hol kereshetik fel,
- tájékoztatja a szülőket és tanulókat, hogy problémáikkal az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel. Az iskolában a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét, telefonszámát,
- a tanulók részére egészségvédő, mentálhigiénés és szenvedélybetegség megelőző programokat szervez,
- figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos pályázatokat és lehetőség szerint részt vesz a pályázatokon,

- az osztályfőnök jelzése alapján az igazolatlan mulasztásokat jelzi a Gyermekjóléti Szolgálat és a Kormányhivatal felé.

1.6.7.5. Feladatok a szülők körében:

- együttműködés, szemléletformálás,
- családlátogatás a veszélyeztetettség okának felderítése végett,
- szülői értekezleteken és fórumokon való aktív részvétel,
- tanácsadások szervezése szakemberek bevonásával,
- felvilágosító munka: pl. segélyekről, kedvezményekről.

1.6.7.6. Feladatok a tantestületben:

- Együttműködés, szemléletformálás,
- információ – áramoltatás,
- továbbképzésre motiválás,
- pályázatok figyelése,
- szakirodalom ajánlása,
- egyes tantárgyakra építés a prevencióban, és ezek koordinálása (biológia, kémia, testnevelés, stb.).

Feladatunk, hogy megkeressük és alkalmazzuk a hatékony pedagógiai eljárásokat a tanulók művelődési esélyeinek javítására.

Mind a gyermek és ifjúságvédelmi felelős, mind a tantestület tagjai kötelesek a tudomásukra jutott információkat bizalmasan kezelni, a személyiségi jogokat tiszteletben tartani.

1.6.8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az életmódváltozásból fakadóan az iskolának magára kell vállalnia olyan nevelési feladatokat is, amelyek korábban a család feladatai voltak. A család intézménye válságban van. Ennek társadalmi hatásaként folyamatosan nő a hátrányos helyzetű, erkölcsileg-anyagilag veszélyeztetett gyermekek száma.

Segítő tevékenységeink:

- differenciált tanulásszervezési eljárások alkalmazása,
- a szociális hátrányból adódó hiányosságokat az egésznapos benntartózkodással igyekszünk kompenzálni,
- az önálló foglalkozásokon, a korrepetáláson és a napköziben a tanuláshoz szakszerű segítséget nyújtunk,
- megszervezzük a kulturált szabadidős- és sporttevékenységet,
- megalapozzuk, megszilárdítjuk a kulcskompetenciákat,
- feltárjuk a tanulók tanulási nehézségeit,
- feltárjuk a tehetségjegyeket,
- adaptív tanulásszervezési eljárásokat alkalmazunk,

- gységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelményeket, ellenőrzési- értékelési eljárásokat alkalmazunk.
- biztosítjuk az IKT eszközök és internet használatát hátrányos helyzetű tanulók számára, akik helyzetüknél fogva nem tudnak otthoni, családi körülmények között a digitális eszközökkel találkozni, így megadva számukra a felzárkózás lehetőségét.

Az iskolavezetés és az osztályfőnökök szorosan együttműködnek az iskolai gyermek-és ifjúságvédelmi felelőssel, az iskolai védőnővel, a Református Egységes Pedagógiai Módszertani Intézettel és a HBM Pedagógiai Szakszolgálat Berettyóújfalui Tagintézményével, valamint a Gyermekjóléti Szolgálattal és az Önkormányzattal.

1.7. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az osztályokban megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati tagság irányítja, akik minden tanév elején önmaguk közül vezetőt és vezető helyettest választanak. A diákönkormányzat munkáját az iskola igazgatója által megbízott pedagógus segíti. A tanulók személyesen, tanáraik, szüleik, valamint a Diákönkormányzat képviselői útján vehetnek részt az iskolai közéletben, érvényesíthetik jogaikat. Döntéshozatal előtt a diákönkormányzat véleményét kikérjük az alábbiak esetében:

- a házirend elfogadása előtt,
- az intézményi SZMSZ egyes rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanítás nélküli munkanapok programjának tervezésénél,
- a kirándulások, szabadidős tevékenységek megszervezésénél
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének és tevékenységi körének megállapításához,
- az egyéb foglalkozások formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,

1.8. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

Az iskola partnereivel az együttműködés során egymás munkájának segítésére, kölcsönös tiszteletre és toleranciára törekszünk.

Az iskola a kapcsolattartás és tájékoztatás legfőbb eszközeként a saját honlapot használja. A honlapunk naprakész információkat tartalmaz az iskola életéről, fényképes, szöveges beszámolót adunk az iskolában történt legfontosabb eseményekről.

A gyors információáramlás érdekében iskolánk a hivatalos honlap mellett, közösségi oldalt is működtet.

1.8.1. Kapcsolattartás a szülőkkel, a családdal

A legalapvetőbb közösség a család, melybe a tanuló beilleszkedik. A család meghatározza, formálja, befolyásolja a gyermek fejlődését, a másokhoz való viszonyát. Alapvető szociális kötődéseket, formákat alakít ki, amelyeket az iskolába kerülve lehet és kell is fejleszteni. A családok nevelési feladataik ellátásához a következő fórumokon nyújtunk segítséget:

Alsó tagozaton a szülők nagy része – amikor gyermekéért jön –, napi kapcsolatot tart a tanítókkal. Bevált gyakorlat az üzenő füzet általi tájékoztatás is. Minden évfolyamon tanévente 3 alkalommal szülői értekezleteket tartunk. A fogadó óra alkalom a tanár és a szülő négyszemközti beszélgetésére.

A szülők tájékoztatását szolgálja a havonta, papír alapon és digitálisan is megjelenő "Havi Hírharang" c. kiadványunk.

Az iskolalelkész fogadó órán várja a hozzá forduló szülőket.

Beiskolázási időszakban évről-évre nagy az érdeklődés iskolánk iránt. A gyermekek beiskolázásával kapcsolatban a szülők többnyire rendkívüli gondossággal, figyelemmel járnak el, és egyre több szülő tud azonosulni iskolánk szellemiségével, célkitűzéseivel. A " leendő szülőkkel" honlapunkon keresztül, majd tájékoztató rendezvényeken alakítjuk ki a kapcsolatot.

1.8.2. A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

A mindennapos szervezési ügyekben az osztályok, illetve az iskola egészét érintő kérdésekben az osztályfőnökök közvetítenek a tanulók és az iskolavezetés között.

Az osztályok DÖK képviselőik útján tájékozódnak az aktualitásokról. Az diákközgyűlés az egész közösségi élet legfőbb fóruma. A fontos, aktuális információkat a faliújságon, a honlapon és a közösségi oldalunkon is közöljük.

1.8.3. A szülők közösségét érintő együttműködési formák:

A szülők képviseleti szerve delegáltjai útján részt vesz a tanulókat érintő döntésekben. Ez a szervezet saját szervezeti működési szabályzata alapján dolgozik, tartja a kapcsolatot az iskolába járó gyermekek szüleivel, az iskola fenntartójával, a vezetőivel és a tantestülettel. A szülői szervezetbe minden osztály három megbízott szülőt delegál, akik eljárhatnak az osztály vagy az iskola egészét érintő kérdésekben.

A szülői szervezet a választmány tagjaiból elnököt, és különböző tisztségviselőket választ. Az iskola vezetője gondoskodik a szülői szervezet működési feltételeiről az intézményi SzMSz-ben foglaltak szerint. A szülői szervezet aktív, együttműködő. A tanév végén rendezett BIHart Fesztivál szintén jó alkalom az ismerkedésre, kötetlen beszélgetésre.

A szülők szülői értekezleteken, fogadóórákon közvetlenül találkoznak a nevelőkkel, az iskolavezetéssel és az osztályba járó többi gyermek szüleivel.

1.8.4. Az iskola partnereit érintő együttműködési formák

1.8.4.1. Kapcsolattartás a Református Egyházközséggel

Nagyon fontos, hogy a gyermekeink és a gyülekezet tagjai között szoros, segítő, szeretetteljes kapcsolat alakuljon ki, hogy ne csupán felelősségben érezzék magukénak intézményünket,

hanem szeretetben, örömben is. Gyermekeinket arra neveljük, hogy tiszteljék és becsüljék meg az idős embereket.

A kapcsolattartás tartalma:

- Látogatás a templomba nagyobb ünnepek alkalmával, kis ünnepségek közös rendezése karácsonykor és húsvétkor
- A karácsony előtti héten a gyülekezet tagjainak meghívása kis ünnepségre, vendégül látásuk
- Karácsonyi ajándékcsomagba sütemény és karácsonyi üdvözlőlapok készítése az idős néniknek, bácsiknak. Ezáltal közeledhetnek egymáshoz gyermekeink, felnőttek, s az intézmény dolgozói egyaránt.
- Tanévnyitóra és az évzáróra is meghívjuk a gyülekezeti tagokat, hogy figyelemmel kísérhessék gyermekeink egész éves munkáját, igyekezetét.
- Nyílt nap keretében a gyermekekkel bábelőadást és mesedramatizálást tervezünk, ezzel is megajándékozva az idős embereket.

1.8.4.2. Kapcsolattartás a város óvodájával és tagóvodáival, iskolájával

- Közös munkaértekezletek tartása
- Egymás munkájának figyelemmel kíséréséhez nyílt napok, közös fórumok szervezése
- Látogatások megszervezése, egymás vendégül látása
- Közös gyermeknapi rendezvény szervezése
- Városi sportnap megrendezése a település összes köznevelési intézményének részvételével

1.8.4.3. Kapcsolattartás a Gondviselés Háza Református Idősek Otthonával

- Közösségi alkalmak tartása
- Gyermekek műsorainak bemutatása az Idősek Otthonában.
- Közös kulturális- és egyéb programok, kirándulások megtervezése, szervezése. Látogatás az idősek otthonába, ott bekapcsolódás a különféle tevékenységekbe, pl.: játék, kézimunka, versenyek
- Ajándékkészítés az ott élő idősek számára

1.8.4.4. Kapcsolattartás egyéb intézményekkel, szervezetekkel:

- **Városi Könyvtárba** a gyermekeinkkel látogatást teszünk, hogy megismerkedjenek annak használatával, jelentőségével, a város életében betöltött szerepével.
- **Rendőrség:** tanulóinkkal betekintést nyerhetünk látogatásunk során az intézmény munkájába. Meghívunk rendőröket, hogy meséljenek munkájukról, a közvédelmében betöltött szerepükről.
- Együttműködünk a **Magyarországi Református Egyház** más oktatási intézményeivel. Iskolánk szakmai munkáját a **Református Pedagógiai Intézet** (RPI) segíti.
- A törvényességi kérdésekben a **Zsinat Oktatásügyi Irodája** van a segítségünkre.

- Szoros együttműködésben dolgozunk a Magyarországi Református Egyház Fenntartásában működő biharkeresztesi **Napkelet Tanodával** a hátrányos helyzetű gyermekek szociális helyzetének és tanulmányi munjának segítése érdekében.
- Együttműködést tartunk fenn a Magyarországi Református Egyház **Cigány Missziójával**, melynek során szakmai anyagokhoz és konkrét szakmai segítséghez jutunk a roma kultúra és nevelés terén.
- Biharkeresztes város **kulturális- és sportintézményeivel**, **egyesületeivel és civil szervezeteivel** közös programokon veszünk részt.
- A nevelő-oktató munkánkat segítik a **Gyermekjóléti Szolgálat** és a **gyámhatóság** szakemberei, az **iskolaorvos**, a **védőnő** és az **iskolarendőr**.
- A helyi **Cigány Kisebbségi Önkormányzat** segítségét kérjük adománygyűjtések idején, hogy az általunk felajánlott adományok az igazán rászoruló cigány családokat segítsék.
- A **Román Kisebbségi Önkormányzat** elsősorban a tehetséges tanulóink támogatását tartja fontosnak. Lehetőségeikhez mérten szívesen segítenek az évvégi jutalmazásban.

1.8.5. A kapcsolattartás formái

Szülők	Tanulók	Partnerek
- Szülői értekezlet - Fogadóóra - Honlap - Hírlevél - Faliújság - Facebook - Helyi média - Iskolai rendezvények, programok (bál, kiállítások, kirándulások) - Ellenőrző - Tájékoztató füzet - Levél	- Személyes beszélgetés - DÖK-megbeszélések - Honlap - Hírlevél - Faliújság - Facebook - Helyi média - Iskolai rendezvények, programok (kiállítások, kirándulások - Ellenőrző - Tájékoztató füzet	- Személyes találkozó - Levél - Elektronikus kapcsolattartás - Megkeresés - Támogatói szerződések - Szponzori lehetőségek

1.9. A tanulmányok alatti vizsgák

A tanulmányok alatti vizsgák rendjét és lebonyolítását az iskola Vizsgaszabályzata részletesen tartalmazza **(2. számú melléklet – Intézményünk vizsgaszabályzata)**

	Általános iskolai tagozat	**Művészetoktatási**
A vizsgák típusa	- Osztályozóvizsga - Javítóvizsga - Különbözeti vizsga - Pótló vizsga	- Felvételi (alkalmassági) vizsga - Szintfelmérő vizsga - Összevont beszámoló - Félévi tanszaki vizsga - Év végi tanszaki vizsga - Művészeti alapvizsga (az A/6 lezárása) - Továbbképző évfolyam záróvizsgája
Vizsgabizottság létszáma	Min. 3 fő (1 elnök, 2 tag)	Min. 3 fő (1 elnök, 2 tag)
Vizsgabizottság elnökének és tagjainak feladata	Az elnök felel a vizsga szakszerű és törvényes megtartásáért, a vizsgabizottság törvényes működéséért.	
Az intézmény vezetőjének feladata	A vizsga törvényes előkészítése, a zavartalan lebonyolítás feltételének biztosítása.	
A vizsgaszabályzat célja	A diákok tanulmányai alatt szerzett vizsgáinak lebonyolítási rendje.	
A vizsgaszabályzat hatálya	Az aki: - Osztályozóvizsgára jelentkezik; - A nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasított; - A nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasított; - Más intézmények olyan tanulóira, akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.	Az aki: Művészetoktatásban részesül.
Keletkezett dokumentumok	- Jelentkezési lap - Jegyzőkönyv - Záradékok	

Értékelés rendje	A vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. A vizsga írásbeli részét a szaktanár javítja és osztályzattal értékeli, a vizsga szóbeli részét a szaktanár osztályzattal értékeli. A tantárgy osztályzata a két jegy számtani átlaga lesz. 0,5-es jegynél az írásbeli jegye a döntő.
Vizsgatárgyak részei és követelményei	Egyes tantárgyakra/művészeti ágakra lebontott írásbeli, szóbeli és/vagy gyakorlati vizsga, mely a kerettantervben szereplő ismereteket és tevékenységeket kéri számon.
Vizsga időpontja	A tanulmányok alatt szervezett vizsgák időpontja az iskolai dokumentumokban (pl. iskolai munkatervben, házirendben) kerül meghatározásra, amelyről a szokásos módon (levélben, honlapon, hirdetményen) az intézmény tájékoztatja a tanulókat és szülőket.

1.10. A tanulók felvételének és átvételének helyi szabályai

1.10.1. Az iskola felvételi eljárásrendje

- Az iskolába való jelentkezés feltétele a Köznevelési törvény által előírt életkor betöltése, valamint az óvoda által kiadott szakvélemény.
- Iskolánk kijelölt beiskolázási körzettel nem rendelkezik, valamennyi biharkeresztesi és környékbeli család számára nyitott, amennyiben azonosulni tudnak az iskola református szellemiségével és pedagógiai módszereivel.
- A felvételi eljárás során tájékoztatót tartunk a szülők számára az iskola sajátosságait bemutatva és lehetőséget biztosítunk nyílt órák keretében az iskolában folyó oktató-nevelő munka megismerésére. A tanköteles korba lépő gyermekek számára pedig lehetőséget kínálunk arra, hogy több héten át ismerkedhessenek iskolánk életével, szellemiségével.
- A felvétel lelkészi ajánlás alapján történik, elsősorban gyülekezeti tagság, majd sorrendben a lelkészi ajánlás figyelembe vételével. Iskolánknak csak megkeresztelt gyermek lehet a tanulója, aki elfogadja iskolánk szellemiségét és házirendjét. Felvételkor be kell mutatni a keresztlevél fénymásolatát. A szülők, nevelési elveink elfogadását, a Küldetésnyilatkozat aláírásával fejezik ki. A felvételnél előnyben részesülnek a református vallású családok gyermekei, azok, akiknek testvérei már intézményünkben tanulnak, munkatársaink gyermekei és a lelkész családok gyermekei. Felvesszük más felekezetű családok gyermekeit is, amennyiben azonosulni tudnak nevelési-oktatási célkitűzéseinkkel.
- A jelentkezéshez szükséges jelentkezési lapot a tanév munkarendjében meghatározott időponttól az iskola titkárságán lehet kérni, valamint az iskola honlapjáról letölthető.
- A felvételt nyert és elutasított tanulókat az igazgató írásban értesíti. Az elutasított tanulók szülei fellebbezési joggal élhetnek az iskola fenntartójához benyújtott írásbeli kérelemmel. (Biharkeresztesi Református Egyházközség, Nagy Zsolt esperes-lelkész, 4110 Biharkeresztes, Damjanich u. 3.) A fenntartó a fellebbezési eljárás során megvizsgálja a megüresedő helyeket, és az eredeti szempontok figyelembe vételével hozza meg döntését.
- A felvételi eljárásra a Köznevelési törvény köznevelés rendszerében hozott döntésekkel kapcsolatos szabályai vonatkoznak.

Az első osztályba történő beiratkozáson be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, lakcím kártyáját, TAJ kártyáját
- a szülő személyi igazolványát,
- a gyermek keresztelési emléklapját,
- lelkészi ajánlást,
- a gyermek oktatási azonosítójáról szóló igazolást

1.10.2. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

1.10.2.1. Az átvétel feltétele és eljárásrendje

Ha az adott osztály létszáma engedi, a szülő kérésére - elsősorban a tanév befejezése után - biztosítjuk a más iskolába járó tanulók számára az iskolaváltás lehetőségét.

Ennek menete a következő:

- A tanuló gondviselője átvétel iránti kérelmet nyújt be iskolánkba. A kérelem az iskola titkárságán kérhető **(1. sz. melléklet: Kérelem minta)**
- Az intézményvezető a szülőkkel előzetesen egyeztetett időpontban szóbeli tájékoztatást ad az átvétel módjáról, lehetőségéről. Biztosítja az intézményi dokumentumok hozzáférhetőségét. (Pedagógiai Program, SZMSZ, Házirend)
- Az átvételt kérő szülő bemutatja az alábbi dokumentumokat:
  - a tanuló születési anyakönyvi kivonatát, (személyi igazolványát), lakcím kártyáját, TAJ kártyáját
  - a szülő/gondviselő személyi igazolványát,
  - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt,
  - lelkészi ajánlást
  - keresztlevelet (vallásának megfelelően)
  - a szülő írásbeli nyilatkozatát arról, hogy az intézmény dokumentumait megismerte és annak tartalmát magára és gyermekére nézve kötelezően elfogadja.
- Az átvételről az igazgató dönt az érintett osztályfőnök véleményének kikérésével.
- Ha az igazgató engedélyezi a tanuló átvételét, a két iskola által tanított tantárgyak összehasonlítása alapján dönt arról, hogy a tanuló számára el kell-e rendelnie különbözeti vizsgát.
- Ha a tanulónak nem kell különbözeti vizsgát tennie, az igazgató tanév közben is engedélyezheti az átvételét, ebben az esetben írásbeli befogadó nyilatkozatot küld a tanuló iskolájának. A tanuló akkor iratkozhat be iskolánkba, ha az „Értesítés iskolaváltoztatásról” dokumentumot kézhez kaptuk.
- Ha a tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie, csak annak eredményes teljesítése után iratkozhat be iskolánkba, ezért a tanköteles tanulónak eredeti iskolájában fenn kell tartania a tanulói jogviszonyát.
- Az évközi átvételnél a különbözeti vizsga előzetes letételétől eltekinthet az igazgató, ha a tanuló eddigi eredményei, illetve a hiányzó tantárgy nehézségi foka alapján biztosítottnak látja a különbözeti vizsga eredményességét.

- Évközi vizsgát kizárólag a fenti esetben tartunk, egyébként az augusztusi vizsgaidőszakban szervezzük meg.
- Évközi átvételnél a tanuló érdemjegyeit a volt iskolája által megküldött hiteles dokumentumok alapján az osztályfőnök átvezeti az osztályozási naplóba.
- Az átvett tanulónak az esetleges tudásbeli hiányosságait a szaktanárok segítségével és útmutatásai szerint pótolnia kell.

1.10.2.2. Az iskolaváltás elutasítása

Ha a két iskola tantervei között nem nagyok a különbségek, esélyteremtő iskola révén nem zárkózunk el a tanulási kudarccal küzdő, gyengébb eredményű tanulók átvételétől, de az iskolaváltást kizárja –kivéve, ha ezt a másik iskola igazgatója kéri – ha a tanuló magatartásával komoly gondok vannak, vagy ha sokat mulasztott igazolatlanul. Ennek megállapítására a tanulónak az átvétel kérelmezésekor be kell mutatnia az ellenőrzőjét.

Ha a két iskola tantervei között jelentősek a különbségek, nem tudjuk átvenni – különösen a felsőbb évfolyamokra – azt a tanulót, akinél az eddigi teljesítménye alapján nem feltételezhető, hogy eredményes különbözeti vizsgát tesz.

Ha a tanuló az augusztusi különbözeti vizsgán bármely tantárgyból nem teljesítette az elégséges szintet, az átvételét elutasítjuk.

Elutasítás esetén a szülőnek az igazgató döntésével szemben fellebbezési joga van, melyet 15 napon belül írásos formában gyakorolhat az intézmény fenntartójához címzett (Biharkeresztesi Református Egyházközség, Nagy Zsolt esperes-lelkész, 4110 Biharkeresztes, Damjanich u. 3.) fellebbezésben.

2. Az intézmény helyi tanterve

2.I. Helyi tanterv az általános iskola 1-8 évfolyamán

Érvényes: 2020. 08. 31.-ig

2.I.1. A kerettanterv adaptálása helyi szinten

2.I.1.1. A választott kerettanterv megnevezése:

Tantárgy megnevezése	Változat
Ének-zene 1-4.	A
Magyar nyelv és irodalom 5-8.	A
Matematika 5-8.	A
Biológia-egészségtan 7-8.	A
Fizika 7-8.	A
Kémia 7-8.	A
Ének-zene 5-8.	A
Hit-és erkölcstan1-8.	Református Pedagógiai Intézet

2.I.1.2. A kerettanterv tantárgyai és óraszámai

2013. szeptember 01. -től felmenő rendszer az 1. és 5. évfolyamon: A kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 1. számú és 2. számú mellékletei alapján az alábbi tantárgyak és kötelező minimális óraszámok kerültek bevezetésre:

Óraterv a kerettantervekhez: 1-4. évfolyam				
Tantárgyak	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Magyar nyelv és irodalom	7	7		
Magyar nyelv			2	2
Magyar irodalom			4 **+1***	4
Idegen nyelvek				2+**1**
Matematika	4+**1**	4+**1**	4+**1**	4**+1**

Hit – és erkölcstan	1+1	1+1	1+1	1+1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Informatika				
Egyházi ének				+1
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**2**	**3**	**3**
Rendelkezésre álló órakeret	**25+1**	**25+1**	**25+1**	**27+1**
Felhasznált órakeret	**25**	**25**	**25**	**28**

Szabadon választható órakeret 1-4. évfolyam				
Tantárgyak	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Magyar nyelv és irodalom			**+1**	
Idegen nyelvek				**+1**
Matematika	**+1**	**+1**	**+1**	**+1**
Informatika				
Egyházi ének				**+1**
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**2**	**3**	**3**
Szabadon tervezhető órakeretből felhasznált	**1**	**1**	**2**	**3**

Az egyházi ének órahálóban való elhelyezése szintén a 2018/2019-es tanévtől változik. A jövőben ezt a tantárgyat a 4. és 5. évfolyam helyett a 3. és 4. évfolyamon tanítjuk.

**(Ezzel egyidőben a 3. évfolyamon a szabadon tervezhető órakeret terhére adott 1 magyar irodalom órát kivettük az intézmény órakeretéből.)*

Az egyházi ének órákat érintő változás két tanév rendjét érinti. Ez idő alatt ebből a tantárgyból 3 órát jelent a tantárgyfelosztásban.

<u>A változásban érintett tanévek a következők:</u>

2018/2019. tanév: **3. - 4. - 5.** évfolyam

2019/2020. tanév: **3. - 4. - 5.** évfolyam

2020/2021. tanévtől **3. - 4.** évfolyam

A 2018/2019-es tanévtől módosításra kerül az intézmény óraterve az 1. évfolyamon. Ez a változás felmenő rendszerben valósul meg a többi évfolyamon az alábbi táblázat szerint.

Óraterv a kerettantervekhez: 1-4. évfolyam				
Módosított óraterv bevezetésének éve	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Tantárgyak	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Magyar nyelv és irodalom	7	7		
Magyar nyelv			2	2
Magyar irodalom			4	4
Idegen nyelvek	0,25	1	1	2+**1**
Matematika	4+**1**	4+ 0,5	4+0,5	4+ 0,5
Hit-és erkölcstan	1+**1**	1+**1**	1+**1**	1+**1**
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	3	3	5	5
Néptánc	2	2		
Informatika	0,25	0,5	0,5	0,5
Egyházi ének			+1*	**+1**
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**2**	**3**	**3**
Rendelkezésre álló órakeret	**25+1**	**25+1**	**25+1**	**27+1**
Felhasznált órakeret	**25,5**	**26**	**26**	**28**

*(*Az egyházi ének 2018/2019-es tanévtől változik)*

Szabadon választható órakeret 1-4. évfolyam				
Tantárgyak	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**

Magyar nyelv és irodalom				
Idegen nyelvek	**+0,25**	**+1**	**+1**	**+1**
Matematika	**+1**	**+0,5**	**+0,5**	**+0,5**
Informatika	**+0,25**	**+0,5**	**+0,5**	**+0,5**
Egyházi ének			**+1**	**+1**
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**2**	**3**	**3**
Szabadon tervezhető órakeretből felhasznált	**1,5**	**2**	**3**	**3**

Megjegyzés: a NAT [9.§ (1). a.] szerint a hit – és erkölcstan tantárgy óraszámai nem számítanak bele az órakeretekbe.

2018. szeptember 1-től módosításra került az intézmény óraterve a felső tagozaton, melyet az alábbi táblázat tartalmaz

Óraterv a kerettantervhez 2018/2019 és 2019/2020 tanév				
5-8. évfolyam				
Tantárgyak	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Magyar nyelv	2	2+**0,5**	2	2
Magyar irodalom	2	2	1+**1**	2
Idegen nyelvek	3	3	3+**1**	3+**1**
Matematika	4	3+**1,5**	3+**1**	3+**1**
Hit - és erkölcstan	1+**1**	1+**1**	1+**1**	1+**1**
Történelem, társadalmi és állampolgári	2	2	2	2
Természetismeret	2	2+**1**		
Fizika			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5+**0,5**
Biológia-egészségtan			1,5	1,5+**0,5**
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1
Hon- és népismeret	1			

Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	**+1**	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Egyházi ének	**+1**			
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**3**	**3**	**3**
Rendelkezésre álló órakeret	**28+1**	**28+1**	**31+1**	**31+1**
Felhasznált órakeret	**29**	**29**	**32**	**32**

Szabadon választható órakeret 5-8. évfolyam				
Tantárgyak	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Magyar nyelv		**+0,5**		
Magyar irodalom			**+1**	
Idegen nyelvek			**+1**	**+1**
Matematika		**+1,5**	**+1**	**+1**
Természetismeret		**+1**		
Kémia				**+0,5**
Biológia-egészségtan				**+0,5**
Informatika	**+1**			
Egyházi ének	**+1**			
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**3**	**3**	**3**
Szabadon tervezhető órakeretből felhasznált	**2**	**3**	**3**	**3**

Óraterv a kerettantervhez 2020/2021 tanévtől				
5-8. évfolyam				
Tantárgyak	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Magyar nyelv	2	2+0,5	2	2
Magyar irodalom	2	2	1+**1**	2
Idegen nyelvek	3	3	3+**1**	3+**1**
Matematika	4+**1**	3+**1,5**	3+**1**	3+**1**
Hit - és erkölcstan	1+**1**	1+**1**	1+**1**	1+**1**
Történelem, társadalmi és állampolgári	2	2	2	2
Természetismeret	2	2+**1**		
Fizika			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5+**0,5**
Biológia-egészségtan			1,5	1,5+**0,5**
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1

Hon- és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	+1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Egyházi ének				
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**3**	**3**	**3**
Rendelkezésre álló órakeret	**27+1**	**28+1**	**31+1**	**31+1**
Felhasznált órakeret	**28**	**29**	**32**	**32**

Szabadon választható órakeret 5-8. évfolyam				
Tantárgyak	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Magyar nyelv		**+0,5**		
Magyar irodalom			**+1**	
Idegen nyelvek			**+1**	**+1**
Matematika	**+1**	**+1,5**	**+1**	**+1**
Természetismeret		**+1**		
Kémia				**+0,5**
Biológia-egészségtan				**+0,5**
Informatika	**+1**			
Egyházi ének				
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**3**	**3**	**3**
Szabadon tervezhető órakeretből felhasznált	**2**	**3**	**3**	**3**

Egyházi ének:

A Magyarországi Református Egyház Zsinata 2005. évi II. törvénye elrendelte az általános iskolák két évfolyamán az egyházi ének-zene oktatását.

Az egyházi ének tantárgy legalább két évig rendes tantárgyként, tanrendbe iktatottan heti 1órában kötelező. Ez a 2018/2019. tanévig a 4. és 5. évolyamon valósult meg. Ettől a tanévtől kezdve a tantárgy tanítása áttevődött a 3. és 4. évfolyamra.

Hit - és erkölcstan:

A MRE 2016. évi I. tv. szabályozza a református iskolákra vonatkozó Hit - és erkölcstanoktatás szabályait, amiben a református oktatási intézményekre vonatkozóan minimum heti 2 órában írja elő a Hit - és erkölcstan tantárgy oktatását.

A tantárgy tanítása a Református Hit - és erkölcstanoktatási Kerettanterv alapján történik.

2.II. ÚJ NEMZETI ALAPTANTERV 2020-2021-től

2.II.1. A Helyi tantervhez kapcsolódó óraszámok az általános iskola 1-4 évfolyamán

(A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. Kormányrendelet és 5/2020. (I.31.) Kormányrendelet alapján)

Óraterv a kerettantervhez 2020/2021 tanévtől felmenő rendszerben				
1-4. évfolyam				
Tantárgyak	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Magyar nyelv és irodalom	7	7	-	-
Magyar nyelv	-	-	2	2
Irodalom	-	-	3	3
Első élő idegen nyelv	**1**	**1**	**2**	2 **+1**
Matematika	4	4	4	4
Hit-és erkölcstan	1 **+ 1**	1 **+ 1**	1 **+ 1**	1 **+ 1**
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Testnevelés	3	3	5	5
Néptánc	2	2	-	-
Egyházi ének	-	-	**1**	**1**
Heti óraszám	**24**	**24**	**26**	**26**
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Szabadon felhasználható órakeretből elhasználva	**1**	**1**	**2**	**1**
Egyházi jellegből adódó plusz óra	**1**	**1**	**2**	**2**

Maximális órakeret	24	24	24	25

Megjegyzés:

Egyházi ének:

A Magyarországi Református Egyház Zsinata 2005. évi II. törvénye elrendelte az általános iskolák két évfolyamán az egyházi ének-zene oktatását heti.

Az egyházi ének-zene tantárgy legalább két évig rendes tantárgyként, tanrendbe iktatottan heti 1órában kötelező. Iskolánkban az egyházi ének-zene oktatás az alsó tagozat 3. és 4. évfolyamán valósul meg.

Hit - és erkölcstan:

A MRE 2016. évi I. tv. szabályozza a református iskolákra vonatkozó Hit - és erkölcstanoktatás szabályait, amiben a református oktatási intézményekre vonatkozóan minimum heti 2 órában írja elő a Hit - és erkölcstan tantárgy oktatását.

A tantárgy tanítása a Református Hit - és erkölcstanoktatási Kerettanterv alapján történik.

Az iskola egyházi jellegéből adódó plusz óraszámokkal tovább növelhető az óraszám, az nem része az alapóraszámnak és a szabadon tervezhető órakeretnek sem. NAT 9.§(1). a.

2.II.2. A Helyi tantervhez kapcsolódó óraszámok az általános iskola 5-8 évfolyamán

(A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. Kormányrendelet és 5/2020. (I.31.) Kormányrendelet alapján)

Óraterv a kerettantervhez 2020/2021 tanévtől felmenő rendszerben				
5-8. évfolyam				
Tantárgyak	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Magyar nyelv	2	2	1	1
Irodalom	2	2	2	2
Matematika	4	4	3+**1**	3+**1**
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Hon – és népismeret	1	-	-	-
Hit- és erkölcstan	1+**1**	1+**1**	1+**1**	1+**1**
Természettudomány	2	2	-	-
Kémia	-	-	1,5	1,5
Fizika	-	-	1,5	1,5
Biológia	-	-	1,5	1,5
Földrajz	-	-	1,5	1,5
Első élő idegen nyelv	3	3 + **1**	3 + **1**	3 + **1**
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház	-	**1**	-	-
Technika és tervezés	1	1	1	-
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Heti óraszám	**29**	**29**	**31**	**31**

Kötelező alapóraszám	27	26	28	28
Szabadon tervezhető órakeret	**1**	**2**	**2**	**2**
Szabadon felhasználható órakeretből elhasználva		2	1	1
Egyházi jellegből adódó plusz óra	**1**	**1**	**1**	**1**
Maximális órakeret	28	28	30	30

Megjegyzés:

Hit - és erkölcstan:

A MRE 2016. évi I. tv. szabályozza a református iskolákra vonatkozó Hit - és erkölcstanoktatás szabályait, amiben a református oktatási intézményekre vonatkozóan minimum heti 2 órában írja elő a Hit - és erkölcstan tantárgy oktatását.

A tantárgy tanítása a Református Hit - és erkölcstanoktatási Kerettanterv alapján történik.

Az iskola egyházi jellegéből adódó plusz óraszámokkal tovább növelhető az óraszám, az nem része az alapóraszámnak és a szabadon tervezhető órakeretnek sem. NAT 9.§(1). a.

2.III. AZ ÚJ NEMZETI ALAPTANTERV bevezetésének ütemezése az alsó tagozaton

Rövidítések jelentése a táblázatban:

Ú – Új Nemzeti Alaptanterv, érvényes: 2020. 09. 01-től felmenő rendszerben

R – Régi Nemzeti Alaptanterv, érvényes kimenő rendszerben:

2020. 08. 31./2023. 08. 31.-ig

Óraterv 2020/2021 tanév					
1-4. évfolyam					
Új Nemzeti Alaptanterv-2020	**Régi Nemzeti Alatanterv-2013**	**Ú**	**R**	**R**	**R**
Tantárgyak Ú.(2020.09.01-től)	**Tantárgyak R. (2013.09.01-től)**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Magyar nyelv és irodalom		7	7	-	-
Magyar nyelv		-	-	2	2
Irodalom	Magyar irodalom	-	-	4	4
Első élő idegen nyelv	Idegen nyelv	**1**	**1**	**1**	2**+1**
Matematika		4	4+**0,5**	4+**0,5**	4**+1**
Hit-és erkölcstan		1**+1**	1**+1**	1**+1**	1**+1**
Környezetismeret		-	1	1	1
Ének-zene		2	2	2	2
Vizuális kultúra		2	2	2	2
Technika és tervezés	Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Digitális kultúra	Informatika	-	**0,5**	**0,5**	-
Testnevelés		3	3	5	5
Néptánc		2	2	-	-
Egyházi ének		-	-	**1**	**1**

Heti óraszám	**24**	**26**	**26**	**28**
Kötelező alapóraszám	22	23	22	24
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Szabadon felhasználható órakeretből elhasználva	**1**	**2**	**2**	**2**
Egyházi jellegből adódó plusz óra	**1**	**1**	**2**	**2**
Maximális órakeret	24	25	25	28

Megjegyzés: Az iskola egyházi jellegéből adódó plusz óraszámokkal tovább növelhető az óraszám, az nem része az alapóraszámnak és a szabadon tervezhető órakeretnek sem.
NAT 9.§ (1). a.

Óraterv 2021/2022 tanév					
1-4. évfolyam					
Új Nemzeti Alaptanterv-2020	**Régi Nemzeti Alatanterv-2013**	**Ú**	**Ú**	**R**	**R**
Tantárgyak Ú.(2020.09.01-től)	**Tantárgyak R. (2013.09.01-től)**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Magyar nyelv és irodalom		7	7	-	-
Magyar nyelv		-	-	2	2
Irodalom	Magyar irodalom	-	-	4	4
Első élő idegen nyelv	Idegen nyelv	**1**	**1**	**1**	2**+1**
Matematika		4	4	4+**0,5**	4**+0,5**
Hit-és erkölcstan		1**+1**	1**+1**	1**+1**	1**+1**
Környezetismeret		-	-	1	1
Ének-zene		2	2	2	2
Vizuális kultúra		2	2	2	2
Technika és tervezés	Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Digitális kultúra	Informatika	-	-	**0,5**	**0,5**
Testnevelés		3	3	5	5

Néptánc	2	2	-	-
Egyházi ének	-	-	1	1
Heti óraszám	**24**	**24**	**26**	**28**
Kötelező alapóraszám	22	22	22	24
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Szabadon felhasználható órakeretből elhasználva	1	1	2	2
Egyházi jellegből adódó plusz óra	1	1	2	2
Maximális órakeret	24	24	25	27

Megjegyzés: Az iskola egyházi jellegéből adódó plusz óraszámokkal tovább növelhető az óraszám, az nem része az alapóraszámnak és a szabadon tervezhető órakeretnek sem.
NAT 9.§ (1). a.

Óraterv 2022/2023 tanév					
1-4. évfolyam					
Új Nemzeti Alaptanterv-2020	**Régi Nemzeti Alatanterv-2013**	**Ú**	**Ú**	**Ú**	**R**
Tantárgyak Ú.(2020.09.01-től)	**Tantárgyak R. (2013.09.01-től)**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Magyar nyelv és irodalom		7	7	-	-
Magyar nyelv		-	-	2	2
Irodalom	Magyar irodalom	-	-	3	4
Első élő idegen nyelv	Idegen nyelv	1	1	2	2+1
Matematika		4	4	4	4+0,5
Hit-és erkölcstan		1+1	1+1	1+1	1+1
Környezetismeret		-	-	1	1
Ének-zene		2	2	2	2
Vizuális kultúra		2	2	2	2
Technika és tervezés	Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Digitális kultúra	Informatika	-	-	1	0,5

Testnevelés	3	3	5	5
Néptánc	2	2	-	-
Egyházi ének	-	-	1	1
Heti óraszám	**24**	**24**	**26**	**28**
Kötelező alapóraszám	22	22	22	24
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	3
Szabadon felhasználható órakeretből elhasználva	1	1	2	2
Egyházi jellegből adódó plusz óra	1	1	2	2
Maximális órakeret	24	24	24	27

Megjegyzés: Az iskola egyházi jellegéből adódó plusz óraszámokkal tovább növelhető az óraszám, az nem része az alapóraszámnak és a szabadon tervezhető órakeretnek sem.
NAT 9.§ (1). a.

Óraterv 2023/2024 tanév				
1-4. évfolyam				
Új Nemzeti Alaptanterv-2020	**Ú**	**Ú**	**Ú**	**Ú**
Tantárgyak Ú.(2020.09.01-től)	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Magyar nyelv és irodalom	7	7	-	-
Magyar nyelv	-	-	2	2
Irodalom	-	-	3	3
Első élő idegen nyelv	1	1	2	2+1
Matematika	4	4	4	4
Hit-és erkölcstan	1+1	1+1	1+1	1+1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Testnevelés	3	3	5	5

Néptánc	2	2	-	-
Egyházi ének	-	-	**1**	**1**
Heti óraszám	**24**	**24**	**26**	**26**
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Szabadon felhasználható órakeretből elhasználva	**1**	**1**	**2**	**2**
Egyházi jellegből adódó plusz óra	**1**	**1**	**2**	**2**
Maximális órakeret	24	24	24	25

Megjegyzés: Az iskola egyházi jellegéből adódó plusz óraszámokkal tovább növelhető az óraszám, az nem része az alapóraszámnak és a szabadon tervezhető órakeretnek sem.
NAT 9.§ (1). a.

Hit - és erkölcstan:

A MRE 2016. évi I. tv. szabályozza a református iskolákra vonatkozó Hit - és erkölcstanoktatás szabályait, amiben a református oktatási intézményekre vonatkozóan minimum heti 2 órában írja elő a Hit - és erkölcstan tantárgy oktatását.
A tantárgy tanítása a Református Hit - és erkölcstanoktatási Kerettanterv alapján történik.

2.IV. AZ ÚJ NEMZETI ALAPTANTERV bevezetésének ütemezése a felső tagozaton

Óraterv a kerettantervhez 2020/2021 tanévtől felmenő rendszerben					
5-8. évfolyam					
Új Nemzeti Alaptanterv-2020	**Régi Nemzeti Alatanterv-2013**	**Ú**	**R**	**R**	**R**
Tantárgyak Ú.(2020.09.01-től)	**Tantárgyak R.(2013.09.01-től)**	**5**	**6**	**7**	**8**
Magyar nyelv		2	2+**0,5**	2	2
Irodalom	Magyar Irodalom	2	2	1+**1**	2
Matematika		4	3+**1,5**	3+**1**	3+**1**
Történelem	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek		-	-	-	1
Hon – és népismeret		**1**	-	-	-
Hit- és erkölcstan		1+**1**	1+**1**	1+**1**	1+**1**
Természettudomány	Természetismeret	2	2+**1**	-	-
Kémia		-	-	1,5	1,5+**0,5**
Fizika		-	-	1,5	1,5
Biológia	Biológia-egészségtan	-	-	1,5	1,5+**0,5**
Földrajz		-	-	1,5	1,5
Első élő idegen nyelv	Idegen nyelvek	3	3	3 + **1**	3 + **1**
Ének-zene		2	1	1	1
Vizuális kultúra		1	1	1	1
Dráma és színház		-	-	-	-
Technika és tervezés	Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	-
Digitális kultúra	Informatika	1	1	1	1
Testnevelés	Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki		1	1	1	1
Heti óraszám		**29**	**29**	**32**	**32**
Kötelező alapóraszám		27	25	28	28

Szabadon tervezhető órakeret	1	3	3	3
Szabadon felhasználható órakeretből elhasználva	**1**	**3**	**3**	**3**
Egyházi jellegből adódó plusz óra	**1**	**1**	**1**	**1**
Maximális órakeret	28	28	31	31

Óraterv a kerettantervhez 2021/2022 tanévtől felmenő rendszerben					
5-8. évfolyam					
Új Nemzeti Alaptanterv-2020	**Régi Nemzeti Alatanterv-2013**	**Ú**	**Ú**	**R**	**R**
Tantárgyak Ú.(2020.09.01-től)	**Tantárgyak R.(2013.09.01-től)**	**5**	**6**	**7**	**8**
Magyar nyelv		2	2	2	2
Irodalom	Magyar Irodalom	2	2	1**+1**	2
Matematika		4	4	3**+1**	3**+1**
Történelem	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek		-	-	-	-
Hon – és népismeret		**1**	-	-	-
Hit- és erkölcstan		1+**1**	1+**1**	1+**1**	1+**1**
Természettudomány	Természetismeret	2	2	-	-
Kémia		-	-	1,5	1,5**+0,5**
Fizika		-	-	1,5	1,5
Biológia	Biológia-egészségtan	-	-	1,5	1,5**+0,5**
Földrajz		-	-	1,5	1,5
Első élő idegen nyelv	Idegen nyelvek	3	3**+1**	3 **+ 1**	3 **+ 1**
Ének-zene		2	1	1	1
Vizuális kultúra		1	1	1	1
Dráma és színház		-	**1**	-	-
Technika és tervezés	Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	-
Digitális kultúra	Informatika	1	1	1	1
Testnevelés	Testnevelés és sport	5	5	5	5

Osztályfőnöki	1	1	1	1
Heti óraszám	**29**	**29**	**32**	**32**
Kötelező alapóraszám	27	26	28	28
Szabadon tervezhető órakeret	1	2	3	3
Szabadon felhasználható órakeretből elhasználva	**1**	**2**	**3**	**3**
Egyházi jellegből adódó plusz óra	**1**	**1**	**1**	**1**
Maximális órakeret	28	28	31	31

Óraterv a kerettantervhez 2022/2023 tanévtől felmenő rendszerben					
5-8. évfolyam					
Új Nemzeti Alaptanterv-2020	**Régi Nemzeti Alatanterv-2013**	**Ú**	**Ú**	**Ú**	**R**
Tantárgyak Ú.(2020.09.01-től)	**Tantárgyak R.(2013.09.01-től)**	**5**	**6**	**7**	**8**
Magyar nyelv		2	2	1	2
Irodalom	Magyar Irodalom	2	2	2	2
Matematika		4	4	3**+1**	3**+1**
Történelem	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek		-	-	-	-
Hon – és népismeret		1	-	-	-
Hit- és erkölcstan		1+**1**	1+**1**	1+**1**	1+**1**
Természettudomány	Természetismeret	2	2	-	-
Kémia		-	-	1,5	1,5**+0,5**
Fizika		-	-	1,5	1,5
Biológia	Biológia-egészségtan	-	-	1,5	1,5**+0,5**
Földrajz		-	-	1,5	1,5
Első élő idegen nyelv	Idegen nyelvek	3	3**+1**	3 **+ 1**	3 **+ 1**
Ének-zene		2	1	1	1
Vizuális kultúra		1	1	1	1
Dráma és színház		-	**1**	-	-

Technika és tervezés	Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	-
Digitális kultúra	Informatika	1	1	1	1
Testnevelés	Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki		1	1	1	1
Heti óraszám		**29**	**29**	**31**	**32**
Kötelező alapóraszám		27	26	28	28
Szabadon tervezhető órakeret		1	2	2	3
Szabadon felhasználható órakeretből elhasználva		-	**2**	**2**	**3**
Egyházi jellegből adódó plusz óra		**1**	**1**	**1**	**1**
Maximális órakeret		28	28	30	31

Óraterv a kerettantervhez 2023/2024 tanévtől felmenő rendszerben				
5-8. évfolyam				
Új Nemzeti Alaptanterv-2020	**Ú**	**Ú**	**Ú**	**Ú**
Tantárgyak Ú.(2020.09.01-től)	**5**	**6**	**7**	**8**
Magyar nyelv	2	2	1	1
Irodalom	2	2	2	2
Matematika	4	4	3+**1**	3+**1**
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Hon – és népismeret	1	-	-	-
Hit- és erkölcstan	1+**1**	1+**1**	1+**1**	1+**1**
Természettudomány	2	2	-	-
Kémia	-	-	1,5	1,5
Fizika	-	-	1,5	1,5
Biológia	-	-	1,5	1,5
Földrajz	-	-	1,5	1,5
Első élő idegen nyelv	3	3+**1**	3 + **1**	3 + **1**
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1

Dráma és színház	-	1	-	-
Technika és tervezés	1	1	1	-
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Heti óraszám	**29**	**29**	**31**	**31**
Kötelező alapóraszám	27	26	28	28
Szabadon tervezhető órakeret	1	2	2	2
Szabadon felhasználható órakeretből elhasználva	**1**	**2**	**2**	**2**
Egyházi jellegből adódó plusz óra	**1**	**1**	**1**	**1**
Maximális órakeret	28	28	30	30

Az adott tantárgyakra vonatkozó speciális tartalmakat, célokat és feladatokat, követelményeket az Általános Iskola Helyi tanterve tartalmazza, mely a Pedagógiai Program önálló mellékletét képezi.

2.2. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tankönyveket a mindenkori hatályos tankönyvjegyzékről rendeljük, figyelembe véve a Református Pedagógiai Intézet által javasolt tankönyvek listáját is.

A tankönyvekkel és taneszközökkel kapcsolatos elvárásaink:

- A tananyagot a Nemzeti alaptanterv összefüggésrendszerében jelenítse meg,
- a szaktudományok eredményei az adott évfolyam(ok)on a tanulók tipikus fejlettségi szintjéhez igazodóan jelenjenek meg,
- az ismeretek elsajátítását az életkornak megfelelően differenciált didaktikai eszköztárral segítse,
- a kognitív fejlődés törvényszerűségeinek vegye figyelembe,
- nyújtson segítséget a kompetenciák fejlesztéséhez,
- a tananyag feldolgozását illetően elsősorban az induktív, a heurisztikus és a kooperatív tanulásra épülő módszereket részesítsék előnyben,
- a tanulók munkáltatását biztosító taneszközök sok és sokféle feladatot tartalmazzanak.
- Legyenek bennük véleménynyilvánításra ösztönző gyakorlatok, ezek legyenek alkalmasak az önismeret, az empátia fejlesztésére is,
- a gyakorlatok mennyisége és nehézségi foka nyújtson lehetőséget a személyre szabott jártasság- képesség- és készségfejlesztésre, a felzárkóztatásra, a tehetséggondozásra,
- tegye lehetővé a gyermekek kognitív és emocionális szükségleteinek kielégítését, a változatos nevelő hatások érvényesítését,
- alkalmas legyen a pedagógiai programunkban leírtak megvalósítására,
- legyen életszerű, a gyermekekhez közelálló, esztétikailag is megnyerő,
- egymásra épülő – taneszköz – család tagja legyen,
- legyen hozzá a modern elvárásoknak megfelelő elektronikus, digitális tan- és segédanyag,
- tartós, jól használható, áttekinthető legyen,
- esztétikus külső forma és belső tartalom jellemezze,
- megfelelő legyen egy-egy tanórai anyag terjedelme.

2.3. A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

„A hazánk Alaptörvényében megfogalmazott feladatokat szem előtt tartva és A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt célok elérése érdekében, a törvény elveinek és szabályozásának megfelelően a Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban Nat) a köznevelés feladatát alapvetően a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Ennek érdekében az alábbi pedagógiai feladatokat határozza meg a közoktatás intézményei számára:

- Az erkölcsi nevelés
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A családi életre nevelés
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanulása

2.3.1.Az erkölcsi nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Erkölcsi nevelés iskolai megvalósítása

Az iskola helyi pedagógiai programjának alapvető értéke a keresztyén erkölcsi értékek átadása. A református iskolának kötelessége felvállalni diákjai erkölcsi nevelését, jellemének formálását, hiszen a mai társadalom rendkívül sokszínű értékközvetítése, a családok hagyományos nevelési elveinek felbomlása megerősíti ezt a felelősséget az iskola irányában.

A jellemformálásnak a heti órarend két hittan órája csak iránymutatója tud lenni a diákokat érő külső hatások, és az általuk behozott rejtett tantervi hatások mellett.

Iskolánk tanulói rendkívül sokféle környezetből érkeznek, sokféle hatásnak vannak kitéve. Az azonos normarendszer közvetítése, az egységes erkölcsi elvárások csak nehezen érvényesíthetők. Tudjuk, hogy az a fiatal, akinél az évszázadok kipróbált zsinórmértéke, a jézusi minta beépült,

könnyebben igazodik majd el a fogyasztói társadalom silány média- módszereiben, információtömegében. Ehhez életkoránál fogva hiteles, élhető mintákra van szüksége.

A református iskola keresztyén értékközvetítő hatása elsősorban pedagógusai hitén, emberi kvalitásain múlik. A pedagógus minden megnyilvánulásával értéket közvetít. Az iskola nevelői közösségének tagjai rendszeresen képzik magukat szakterületük és református értékeink megismerésében. Naponta, reggeli beszélgetések során, vezetik be tanítványaikat az élet mindennapos problémáinak keresztyén erkölcsi értékrendű megoldásához.

Tantárgyaik oktatásában felhasználják bibliai ismereteiket, nevelési eljárásaikban a keresztyén pedagógiát.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka az alábbi reformátori alapelvekre épül:

Solus Christus! (Egyedül Krisztus!)

Sola Scriptura! (Egyedül a Szentírás!)

Sola gratia! (Egyedül kegyelemből!)

Sola fide! (Egyedül hit által!)

Ebből következik a Soli Deo gloria! (Egyedül Istené a dicsőség!)

A keresztyén pedagógus törekszik etikus magatartásával mintát közvetíteni, de hit nélkül is lehet erkölcsös életvitele és etikus cselekedete a pedagógusnak. Az iskola alapvető elvárása pedagógusaival szemben a keresztyén normákat betartó életvitel és magatartás.

A tanulók erkölcsi nevelését támogató tevékenységek:

- a reggeli Csendes percek beszélgetései,
- hétkezdő áhítat
- hit-és erkölcstan órák,
- tantárgyi integrációk,
- gyülekezetekkel való kapcsolattartás,
- családi istentiszteletek közös műsorai.

2.3.2. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés iskolai megvalósítása

A reformátusság hagyományaiban őrzi a nemzet sorsában való osztozást. Az általános iskola tanulói számára a személyes példákon keresztül lehet közelebb hozni a régmúlt történelmi eseményeit. A történelem, irodalom tanításában kiemelt szerepet kapnak a magyar történelem kiemelt eseményei, példaképként felmutatható személyiségei,

Választható tantárgyként a Hon-és népismeretet tanítjuk az 5. évfolyamon.

2.3.3. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés iskolai megvalósítása

A keresztyén nevelés egyik alapvető célja, hogy a gyermekkorból felnövő ifjak megérjenek a szabadság felelős megélésére. Legyen vonzalmuk a transzcendens és a valós értékékek iránt, ismerjék önmagukat, és az őket körülvevő világot. Ebben a világban érezzenek felelősséget embertársaik sorsa iránt, tudjanak állampolgári jogaikkal élni, és tartsák be kötelezettségeiket.

A tantárgyakon keresztül átadható ismereteken túl a nevelés mindennapi gyakorlatával ezeknek a viselkedési attitűdöknek elsajátíttatására törekszünk. A házirend diákokkal közösen megfogalmazott elvárásai, a jogok és kötelezettségek betartása és betartatása a társadalmi együttélés felnőtt formáinak mintáira épülnek. Ezek nem öncélú utasítások, hanem az egyén és a közösség védelme érdekében megfogalmazott együttműködési szabályok. A demokrácia alapja az egyén és közösségi normák összehangolása.

A diákönkormányzat működése során a tanulók megtanulják, hogy az egyes döntések meghozatalához sokféle szempontot figyelembe kell venni, s a demokrácia nem azt jelenti, hogy mindenkinek igaza van. Az iskola működését befolyásoló döntések meghozatala során a tanulók tájékoztatást kapnak a döntés körülményeiről, hozzá szólhatnak, véleményt nyilváníthatnak. Az osztály problémáinak megbeszélésekor az osztályfőnök fontos mintát közvetít a jogok és kötelezettségek betartásában és betartatásában, az egyéni kezdeményezések és a közösség érdekének összehangolásában.

2.3.4. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A Nat által megfogalmazott feladatok:

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztésének iskolai megvalósulása

A keresztyén nevelés célja, hogy a tanulók személyisége helyes irányba fejlődjön. Ennek fontos eleme, hogy a pedagógus ismerje tanítványai tulajdonságait, és szeretettel segítse fejlődésüket. Eközben egyes tulajdonságokat erősíteni kell, míg másokat lefaragni. A pedagógusnak rá kell vezetnie tanítványait a helyes önismeretre, s felmutatni egy számukra megközelíthető személyiségideált. Egyen-egyenként formálva, igazítva jellemüket, cselekedetüket. A legfőbb emberi értékek Jézus életében mutatkoznak meg legteljesebben, a példáknak és az önismereti összehasonlításoknak a nevelésben - nevelő és nevelt számára is - etalonja. A nevelés során a pedagógus mindig szeretettel és tapintattal tud segíteni a tanulók helyes önismeretének kialakulásában. A bírálatnál törekszünk a konkrét feladat minősítésére, és kerüljük az egyes tantárgy vagy feladatteljesítés eredményét a tanuló személyiségére vetíteni.

Az első két évfolyam képességmérései a tanulók egyéni képességeinek felmérését és a lemaradó területek emelését célozzák, de egyben a tanulók önismeretére is hatással van.

A pedagógus és tanuló között kialakuló feltétlen elfogadás az iskola kezdeti szakaszában az első önismereti lépések alapja.

A tanulók viselkedésének helyes és helytelen voltát megmagyarázzuk, és együtt az osztállyal átbeszéljük. Így nem csupán a jutalom vagy a büntetés ténye marad meg a diákok emlékezetében, hanem az ok-okozati összefüggés, és viselkedésük magyarázata is, ami visszahat önismeretükre. A dicséretnél és a bírálatnál pedagógusaink törekednek a helyes önértékelés kialakítására, ami nem becsüli le, és nem becsüli túl saját értékeit.

2.3.5. A családi életre nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben

felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A családi életre nevelés iskolai megvalósítása

Az iskola felvételi szempontjai között első helyen szerepel a tanuló családjának gyülekezeti tagsága. Elsődleges üzenet a családok számára, hogy az iskola fontos értéknek tekinti a család keresztyén értékrendjét. A teljes családban növő gyerekek fejlődése kiegyensúlyozottabb. A mai társadalom nem kedvez ezeknek az értékeknek, az embereket rákényszeríti az önzésre, saját érdekük, előnyük hajszolására. A diákok egy része olyan családi modellt hoz, amelyből hiányzik az apa vagy az anya mintája. Ezeknek a gyerekeknek nagy a szeretet, törődés iránti igénye.

Az iskolai élet során igyekszünk tanulóinkat a felelős embertársi kapcsolatra nevelni, ezzel elősegítve a leendő párkapcsolatuk tartósságát. Segítünk tájékozódni a mai világ manipulatív információs környezetében, saját vágyaik kontrollálásában. A szexuális felvilágosítást elsősorban szülői feladatnak tekintjük, erre a családok figyelmét felhívjuk, és tanácsokkal segítjük őket. A tanulók érése hatalmas időbeli eltérést mutat, a korán érő gyerekek szüleinek felhívjuk a figyelemét szülői feladatukra. A biológia tananyagon keresztül természetesen foglalkozunk a témával és összekapcsoljuk a keresztyén ember számára követendő példákkal.

Az iskola életének integráns része a családból hozott ismeretek feldolgozása. Azokat a tevékenységeket, amelyek elsősorban a családi élet részét képezik, otthon gyakoroltatjuk a gyerekekkel. A jó családi példákat egy-egy irodalmi példán keresztül, vagy a napi beszélgetések során mutatjuk be.

Az iskola népszerűsíti a gyülekezetek családgondozó alkalmait, rendezvényeit, s segít ráirányítani a figyelmet a családban lévő értékekre.

2.3.6. A testi és lelki egészségre nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében.

A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

A testi és lelki egészségre nevelés iskolai megvalósítása

A tanulók teljes körű egészségnevelésének feladatait, az azokhoz kapcsolódó felelősségi és tevékenységi köröket a Pedagógiai Program 1.3. fejezete, valamint a 2.11. fejezete tartalmazza.

2.3.7. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulókban úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet

igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és-megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség iskolai megvalósítása

Az ember nem önmagának él. A mai társadalmi környezet ezt a bibliai üzenetet nehezen fogadja be. Olyan világban élünk, ahol a szeretet és az egymásra figyelés helyett a pénz és az információ az érték. A „celebek" mintái a felszínes külső csillogást, a kommersz értékeket erősítik, az őszinte szó, az őszinte érzések háttérbe kerülnek.

Iskolánk pedagógusai azonban tudják, hogy az ember életének boldogsága csak mások őszinte és szerető közegében található meg, s erre tanítják naponta diákjaikat.

A másokért végzett szolgálat örömét élhetik át tanulóink a templomi szolgálatok, az idősek otthonába vitt műsorok alkalmával. A Református Szeretetszolgálat működését segítik diákjaink önkéntes munkáikkal, gyűjtésekkel.

2.3.8. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Fenntarthatóság, környezettudatosság iskolai megvalósítása

Az ember feladata a teremtett világ őrzése és művelése. Ez a mai, csupán haszonelvű termelési folyamatok mellett nem kap megfelelő hangsúlyt. Az iskola nevelési-oktatási munkájában természetes alapelv. Az iskola mindennapi életében is figyelmet fordítunk a környezetvédelemre, az energia-takarékosságra. A fogyasztói szokások kordában tartása nem csupán a mértékletesség parancsának tesz eleget, de a fölösleges termelésre is korlátozó hatással lehetne. Tanulóinknak ezeket az összefüggéseket a természettudományos tárgyak, a környezetismeret, a technika tantárgy tanítása során bemutatjuk.

A környezettudatos magatartás ott kezdődik, hogy a tanulók saját környezetükkel szemben akaratlagos figyelmet tanúsítanak.

2.3.9. Pályaorientáció

A Nat által megfogalmazott feladatok:

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítania, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik

megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

Ezért fejleszteni kell bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Pályaorientáció iskolai megvalósítása

Az iskola egyéni fejlődést figyelemmel kísérő és segítő eljárásai során segíti a tanulók középfokú iskolába való jelentkezését.

Az egyéni foglalkozásokat, a tehetséggondozás módszereit, eljárásait a Pedagógiai Program 1.6. fejezete tartalmazza.

A tanulók az iskolai szakkörökben különböző tevékenységformákban kipróbálhatják magukat. Minden diákunk megtapasztalja a szerepléssel járó helyzeteket a családi istentiszteleteken, az idősek otthonában adott műsorok során, ahol az osztály valamennyi tanulója szerepet kap.

Középfokú oktatáshoz közeledő tanulóinknak felkészítő foglalkozásokat ajánlunk fel, vagy csoportbontással növeljük a felvételi tantárgyakra való hatékonyabb felkészülést.

Ösztönözzük őket a középiskolák megismerésére, nyílt napokon való részvételre.

A pályaorientációval kapcsolatos további elveket és feladatokat a Padagógiai Program 2.16.3. fejezete tartalmazza.

2.3.10. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Gazdasági és pénzügyi nevelés iskolai megvalósítása

A iskola felelős azért, hogy tanulói a társadalomban való boldogulás alapvető ismereteit elsajátítsák. A gazdasági, pénzügyi ismeretetek az általános iskolás tanulók számára is tanítható ismeretanyagot tartalmaznak. A történelem, matematika és a technikaés életvitel tantárgyak tananyagai lehetőséget adnak a pénzügyi és gazdasági ismeretek megalapozására. A termelés, a munka és a kereskedelem összefüggéseinek meglátása, a bankok, pénzintézetek működési sajátosságainak megismerése a felnőtt élet alapvető ismereteihez tartoznak.

2.3.11. Médiatudatosságra nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai

beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

Médiatudatosságra nevelés iskolai megvalósítása

A ma tanulói kevesebb ismeretet sajátítanak el az iskolai kötelező tananyag megtanulásával, mint azon kívül. Ha figyelembe vesszük a televízió, számítógép, internet által szerezhető ismereteket, s a gyerekek egymástól szerzett információit, akkor beláthatjuk, hogy ennek a területnek a kiemelt kezelése valamennyi pedagógus feladata. Az önálló tanulás képessége, az új ismeretekhez való alkalmazkodás, az információk értelmezése és szűrése a mai ember számára alapvető életfeltétel.

Alsó tagozaton a tanítók a nevelési helyzetnek megfelelően megbeszélik a tanulókat érdeklő, őket foglalkoztató aktuális médiatartalmakat. Felső tagozaton a válogatott tananyag közvetítésével, a tanárok pedagógiai attitűdjével tudatos értékválasztásra neveljük tanulóinkat.

2.3.12. A tanulás tanítása

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

A tanulás tanítása iskolai megvalósítása

Az iskolában alkalmazott pedagógiai módszerek rövidtávú céljait mindig az adott tanulócsoport, osztály életkora, fejlettsége, illetve ezen belül egyes gyermekek képességfejlesztési feladatai határozzák meg. Az iskolában folyó pedagógiai munka alapja a tanulók egyéni képességeinek kibontakoztatása, a református egyház tanítását követő erkölcsi értékrendjük, önálló gondolkodásuk kialakulásának formálása.

Fontos célkitűzés a tanulók egyéni képességeihez és a társadalmi elvárásokhoz igazodó legjobb tudás kialakítása, a tanuláshoz való képességek minőségi alapozása.

Az iskola kezdeti szakaszában azokat a tanuláshoz szükséges képességeket fejlesztjük célzottan, amelyekkel a későbbi évek során, mint eszköztudással számolunk. A biztos alaptudás, az egyéni képességeknek megfelelő szövegértés, és logikai készségek a feltételei a későbbi tanulási hatékonyságnak. A kisgyermekkorban kialakított tanuláshoz való belső motiváció nyomán jutnak el a tanulók önbizalmukat megerősítő sikerélményekhez, s válik a jól alkalmazott tanítási módszer a tanuláshoz szükséges igény és szorgalom alapjául.

Iskolánk mindenpedagógusa arra törekszik, hogy a tanulók tanuláshoz szükséges alapkészségeit és kialakítsa és folyamatosan fejlessze. Ehhez az első két évben a tanításra, egyéni

készségfejlesztésre helyezve a hangsúlyt az értékelés csupán a belső motiváció erősítését szolgálja. Az alapvető olvasási-írási, matematikai készségek kialakulása után tanítjuk eszközként használni a megszerzett tudást, s értékeljük a teljesítményt, vigyázva, hogy a tanulási, fejlődési kedvet megtartsuk tanítványainkban. A logikusan feldolgozható ismeretanyag számonkérésénél hangsúlyt helyezünk a logikus feleletre, ösztönözve tanulóinkat az értelmes tanulásra. A tanulási időkre egyénileg megtanulható, elkészíthető feladatokat adunk.

Intézményünk 5. évfolyamán bevezettük a **„Tanulás tanulása”** elnevezésű foglalkozást, melynek során a tanulók elsajátítják azokat a módszereket és eljárásokat, amelyek megkönnyítik a felső tagozatos tantárgyak tananyagainak megtanulását.

2.3.13. A NAT kiemelt kompetenciafejlesztési feladatai

Az Európai Unióban kulcskompetenciákon azokat az ismereteket, készségeket és az ezek alapját alkotó képességeket és attitűdöket értjük, amelyek birtokában az Unió polgárai egyrészt gyorsan alkalmazkodhatnak a modern világ felgyorsult változásaihoz, másrészt a változások irányát és tartalmát cselekvően befolyásolhatják. A tudásalapú társadalomban felértékelődik az egyén tanulási képessége, mert az emberi cselekvőképesség az élethosszig tartó tanulás folyamatában formálódik.

A NAT által kiemelt kulcskompetenciák

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos és technikai kompetencia
- Digitális kompetencia
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség
- A hatékony, önálló tanulás

Iskolánk pedagógiai gyakorlata a preventív szemléletű kompetencia-fejlesztésen alapul. Az oktatás-nevelés folyamatában a tanuló sokoldalú fejlesztése történik, melynek során hosszú távon alkalmazható ismeretekkel, képességekkel igyekszünk gyarapítani személyiségét, intellektusát. Az iskola az egész gyermeket látja, és a felnőtt életre igyekszik felkészíteni.

A Nat által kiemelt kulcskompetenciák ebben a folyamatban a következőképpen kapnak helyet.

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények, vélemények kifejezését és értelmezését, megőrzését és közvetítését, valamint a helyes, öntudatos és alkotó nyelvhasználatot az élet minden területén. Az anyanyelvi kommunikáció az anyanyelv elsajátításának folyamata és eredménye, amely természeténél fogva kapcsolódik az egyén kognitív képességeinek fejlődéséhez. Az anyanyelvi kommunikáció feltétele a megfelelő szókincs, valamint a nyelvtan és az egyes nyelvi funkciók ismerete.

Iskolánk nagy hangsúlyt helyez az olvasási készség belső motivációra épülő kialakítására, az olvasás megszerettetésére, anyanyelvünk művelésére. Az olvasás eszközszintű tudása elengedhetetlen a megfelelő iskolai teljesítményhez, s a felnőtt életben való boldoguláshoz.

Az olvasási technika kialakulása egyénenként eltérő időráfordítást igényel, s minden esetben az időráfordítással egyenes arányban fejlődik.

A szóbeli kifejezőkészséget valamennyi tanóránkon, szereplések alkalmával, és a beszélgetős Csendes perceken gyakoroltatjuk. A szövegértés a szókincs, a fogalmi rendszer gazdagságától és a logikus gondolkodás szintjétől függ. Ezeket a területeket a különböző tantárgyakban célzottan fejlesztjük.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességekre és készségekre is támaszkodik, mint a közvetítés az anyanyelv és az idegen nyelv között, valamint más kultúrák megértése. A kommunikatív nyelvi kompetencia lexikális, funkcionális, grammatikai és szövegalkotási ismereteket, valamint szocio- és interkulturális készségeket feltételez.

A magyar nyelv elkülönül az európai nyelvektől, közvetlen nyelvrokonságra nem tud támaszkodni a németet vagy az angol nyelvet tanuló. Ezért már gyermekkorban célszerű az első idegennyelvvel megismertetni tanulóinkat. Az anyanyelvi tudás elsődlegessége mellett idegennyelv ismeretére is szükség van.

Negyedik évfolyamtól tanulóink angol nyelvi órákon vesznek részt.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia kialakításához elengedhetetlen az olyan meghatározó bázisképességek fejlesztése, mint a matematikai gondolkodás, az elvonatkoztatás és a logikus következtetés. E kompetencia összetevőit alkotják azok a készségek is, amelyekre támaszkodva a mindennapi problémák megoldása során a matematikai ismereteket és módszereket alkalmazzunk.

A matematikai kompetencia kialakulásában, hasonlóan más területekhez, az ismeretek és a készség szintű tevékenységek egyaránt fontos szerepet töltenek be.

A matematikai ismeretek magukban foglalják a számok, mértékek, struktúrák, az alapműveletek és az alapvető matematikai fogalmak, jelölések és összefüggések készség szinten alkalmazható tudását.

A matematikai kompetencia azt jelenti, hogy felismerjük az alapvető matematikai elveket és törvényszerűségeket a hétköznapi helyzetekben, elősegítve a problémák megoldását a mindennapokban, otthon és a munkahelyen. E kompetencia teszi lehetővé a törvényszerűségek felismerését a természetben, és alkalmassá tesz az érvek láncolatának követésére, a matematika nyelvén megfogalmazott törvények megértésére.

Iskolánk tantárgyi struktúrájának legkiemeltebb területe a matematika. A kerettanterv emelt óraszámú matematika tananyagát tanítjuk, emelt számú gyakorló óra biztosításával. A tantárgy alapjait az alsó tagozatos évfolyamokon szerzik meg tanulóink, a biztos alapműveleti tudás a kulcsponti mérések anyaga. A megértésre, a műveleti gondolkodás kialakulására külön gondot fordítunk oktatási módszertanunkban.

A felső tagozaton tanított fizika és kémia tantárgyak tananyaga a tanulók matematika tudását is erősíti.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia az ismereteknek és készségeknek azt a rendszerét jelöli, amely segít abban, hogy megismerjük, illetve megértsük természetes és mesterséges

környezetünket, és ennek megfelelően irányítsuk cselekedeteinket. A technikai kompetencia ennek a tudásnak az alkotó alkalmazása az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében.

A természettudományos és technikai kompetencia magában foglalja a fenntarthatóság, azaz a természettel hosszú távon is összhangban álló társadalom feltételeinek ismeretét, és az annak formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősség elfogadását.

A természettudományok esetében elengedhetetlen a természet működési alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek és technológiai folyamatoknak az ismerete, de ismerni kell az emberi tevékenységeknek a természetre gyakorolt hatásait is. A természettudományos és technikai kompetencia kritikus és kíváncsi attitűdöt alakít ki az emberben, aki ezért igyekszik megismerni és megérteni a természeti jelenségeket, a műszaki megoldásokat és eredményeket, nyitott ezek etikai vonatkozásai iránt, továbbá tiszteli a biztonságot és a fenntarthatóságot.

Iskolánkban a természettudományos gondolkodás kialakítása először az alsó tagozat módszertani törekvéseiben kap hangsúlyt. Fontosnak tartjuk, hogy tanulóinkban tapasztalatokra épülő ismeretszerzéssel, magas minőségi tartalommal rendelkező természettudományos fogalmi rendszert alakítsunk ki. Nem a verbalitás szintjén, hanem tényleges, tapasztalati asszociációs szinten. A valóság megfigyelése, a tapasztalatok elemzése során a tanulók elhelyezik önmagukat, az embert a teremtettségben, mint annak felelősséggel felruházott szerves részét. A megfigyelések, tapasztalatok mellett a műveleti gondolkodás kialakulására is hangsúlyt helyezve alapozzuk meg tanulóink természet iránti érdeklődését, és mutatunk rá a tudományág fontosságára.

Tanulmányi kirándulásaink során a tanulók alaposabban megismerkednek lakóhelyünk természeti környezetével, valamint az adott természeti környezet sajátosságaival. Részt vesznek természetismereti, környezetvédelmi vetélkedőkön, bemutatókon.

A természet közvetlen megismerése nyomán felső tagozaton több diák számára lesz érdekes a fizika, biológia, kémia tanulása, s nem csupán egy tantárgy kötelező tananyagát látják benne.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (információs és kommunikációs technológia, a továbbiakban IKT) és a technológiák által hozzáférhetővé tett, közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és etikus használatát a társas kapcsolatok, a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén.

A digitális kompetencia magába foglalja a főbb számítógépes alkalmazásokat – szövegszerkesztést, adattáblázatok, adatbázisok, információtárolást és-kezelést, az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikációt. Ide tartozik a komplex információ előállítását, bemutatását és megértését elősegítő eszközök használata is.

Iskolánk IKT eszközökkel való ellátottsága évről-évre fejlődik. A tanulók digitális kompetenciáinak fejlesztése nem szorítkozik csupán az informatika órákra. Ezért a szabadon felhasználható órakeretből nem növeltük az informatika órák számát. Ellenőrzött, támogató körülmények között végeznek különböző tantárgyakból kutatást, anyaggyűjtést az interneten. Az informatika óra a gyakorlati tapasztalatok elméleti hátterét tudatosítja, illetve egyszerű programozási ismeretek, stb. nyújtásával az eszközök működési elvét mutatja be.

Szociális és állampolgári kompetencia

A közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amelynek révén az ember hatékony és építő módon vehet részt az egyre sokszínűbb társadalmi és szakmai életben, továbbá – ha szükséges – képes a konfliktusok megoldására. Az állampolgári kompetencia lehetővé teszi, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudást felhasználva aktívan vegyünk részt a közügyekben. E kompetencia alapja az a

sokféle képességre épülő készség, hogy az ember különféle területeken tud hatékonyan kommunikálni, figyelembe veszi és megérti a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereiben bizalmat kelt, és empátiával fordul feléjük.

Az attitűdök vonatkozásában az együttműködés, a magabiztosság és az integritás a legfontosabb.

A keresztyén iskola tanulói tudják, hogy nem önmaguknak és nem öncélúan élnek. Már első osztályos koruktól kezdve neveljük őket az egymásra figyelésre, az együttműködő társas magatartásra. A bibliai tanítások alapján felhívjuk figyelmüket társadalmi szerepükre, a másik ember iránti felelősség felvállalására. Az iskolában, a gyülekezetekben elsajátítják azokat a csoportnormákat, amelyek alkalmassá teszik őket a felnőttkori társadalmi szerepvállalásra.

Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképesség és a vállalkozói kompetencia segíti az embert, hogy igyekezzék megismerni tágabb környezetét, és ismeretei birtokában képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. Ez tudást, kreativitást, újításra való törekvést és kockázatvállalást jelent, valamint azt, hogy az egyén céljai érdekében terveket készít és valósít meg. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek, készségeknek és magatartásformáknak, amelyekre a mindennapi életben, a társadalomban és a munkahelyen szükség van.

Olyan készségek, képességek tartoznak ide, mint a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés, a feladatok megosztása, az elemzés, a kommunikáció, a jó ítélőképesség, a tapasztalatok értékelése, a kockázatfelmérés és-vállalás, a munkavégzés egyénileg és csapatban, valamint az etikus magatartás.

Iskolánk pedagógiai módszertana támogatja ezeknek a magatartásformáknak a kialakítását az egyes tanuló egyéniségéhez alkalmas módon. A matematikai logika fejlesztése nem elszigetelt területként mutatkozik meg a tanulók tudásában, hanem életük valamennyi mozzanatát befolyásoló tényezőként. Az ok-okozati összefüggések, a logikus tervezés, a feladatok részekre bontása, a dolgok mérlegelése, valóságtartalmuk vizsgálata, mind olyan tulajdonságokat alakít ki tanulóinkban, ami az élet minden területén hasznukra válik. A tanulási folyamatban hosszú távon megtartott belső motiváció segíti a tanulók önbecsülésének és kezdeményezőkészségének megtartását. Az etikus magatartást nevelői hatásokkal, a család és az iskolalelkész támogatásával alakítjuk tanulóinkban.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség magában foglalja az esztétikai megismerést, illetve az elképzelések, képzetek, élmények és érzések kreatív kifejezésének elismerését, befogadását mind a hagyományos művészetek nyelvén, mind a média segítségével, különösen az irodalomban, a zenében, a táncban, a drámában, a bábjátékban, a vizuális művészetekben, a tárgyak, épületek, terek kultúrájában, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó és a mozgókép segítségével.

Olyan képességek és készségek értendők ide, mint a művészi önkifejezés, a művészi érzék, a műalkotások és előadások értelmezése és elemzése, a saját nézőpont összevetése mások véleményével,

Iskolánk az emberi teljesség irányát mutatja fel tanulóinak. Ennek fontos területe a művészetek iránti érzékenység, és annak megértését szolgáló ismeretanyag. Alsó tagozaton a tanulók számára időt és lehetőséget biztosítunk a rajzoláshoz, a kreatív munkák végzéséhez, és a napi éneklés is szerepet kap a kicsik életében. A gyakorlással alakuló saját képességekkel közelebb kerülnek a művészetek megértéséhez, műveléséhez. A délutáni alapfokú művészeti iskolai tanszakok kiegészítik a tanórai ismereteket, alkotási lehetőségeket. A tanulók a rendszeres színházlátogatásokon keresztül indulnak el a színházi világ felé.

A hatékony, önálló tanulás

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az ember képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve a hatékony gazdálkodást az idővel és az információval. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készteti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását, a képességek együttesére támaszkodó készségeit a legkülönbözőbb helyzetekben alkalmazza: tanulási és képzési folyamataiban, otthon, valamint a munkában egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

Az iskola legfontosabb feladata, hogy használható ismereteket, tapasztalatokat és képességeket munkáljon ki a rábízott növendékekben. A biztos alapismeretek, az iskolánk módszertani alapelvében kinyilvánított eszközszintű tudás kimunkálása az olvasás-szövegértés és a matematikai logika területén jelentik az élethosszig való tanulás képességének alapjait az egyes tanuló számára.

Az eszköztudás kialakítása olyan módszerekkel párosul, amelyek igyekeznek megtartani a tanulók belső motivációját a tanuláshoz, de egyben tudatosítani bennük kötelességeiket is.Ennek kialakításához életkorilag és egyénileg eltérő nevelési eszközöket alkalmazunk.

2.4. Mindennapos testnevelés célkitűzései és megvalósítása

- Minden testnevelési órán és minden testmozgási alkalmon kerüljön sor megfelelő keringési- és légző-rendszeri terhelésre.
- Alkalmazzon az eltérő testi adottságú gyermekek számára is megfelelő, örömet adó, sikerélményt nyújtó mozgásformákat.
- A tanulók kapjanak kellő elméleti ismeretet az ún. életmód sportágak felnőttkori gyakorlásához.
- Minden testnevelési órán legyen gimnasztika, benne légzőtorna és a gerinc biomechanikailag helyes használatát automatizáló tartásjavító torna.

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27.§. (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg.

Az egészségfejlesztő testmozgás pedagógiai szempontjai:

- Minden gyermek minden nap részt vesz a testmozgás programban,
- minden testmozgási alkalmon megtörténik a keringési- és légző – rendszer megfelelő terhelése,
- minden testmozgás során törekszünk a mechanikailag helyes testtartás kialakítására és fenntartására,
- különös gondot fordítunk a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartására,
- figyelünk arra, hogy minden alkalom örömöt és sikerélményt jelentsen az eltérő adottságú tanulóknak is,
- a testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes testmozgásprogramban,

- igyekszünk életmód-sportokat, életminőség-sportokat, játékokat és táncokat is megtanítani.

2.5. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

Az ismeretszerzés szervezeti keretei:

Megnevezés	Feladatai
Tanóra	Heterogén osztályközösségeknek szervezve, csoportbontás lehetőségével élve, korszerű oktatásszervezési módszerek használatával – különös tekintettel a kooperatív technikák és a projektmódszerek, tanórai differenciálás, tevékenységközpontú oktatás használatára.
Projektoktatás	Meghatározott témával, éves munkatervben jelölve. A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, együttműködésére épül, a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.
Három hetet meghaladó projekt	Adott témakörben több tantárgy bevonásával szervezve.
Tantárgyi projektek	Adott tantárgy éves programjába illesztve, a projektmódszer használatával feldolgozott téma, témarészlet.
Témahét	3-5 nap a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében szervezve, kiemelten kezelve az egészséges életmód, a környezeti, művészeti nevelés témakörét.
Tantárgy tömbösítés	A szakrendszerű oktatásban, az adott éves intézményi órakeret bizonyos százalékában, felmenő rendszerben.
Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása	Például 1-2. osztályban, magyar műveltségterületen, felmenő rendszerben.
Moduláris oktatás	Tantárgyi modulok használata különböző kompetenciaterületeken.
IKT-val támogatott tanóra	A tanórák %-ban való meghatározása felmenő rendszerben.

2.6. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A pedagógus az általa tanított tantárgyakból – a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen értékeli. Az első évfolyamon és 2. évfolyam félévkor a tanult tantárgyakban nyújtott teljesítményt szövegesen értékeli.

A használt minősítések:

- kiválóan teljesített,
- jól teljesített,
- megfelelően teljesített,
- felzárkóztatásra szorul.

2. évfolyam év végétől a félévi és az év végi minősítés is osztályzattal történik. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján határozzuk meg. Az év végi osztályzatot a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli szöveges értékeléssel is kiegészítjük. A tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél a következő érdemjegyeket és osztályzatokat használjuk:

- jeles (5),
- jó (4),
- közepes (3),
- elégséges (2),
- elégtelen (1).

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi. Az iskolánkban használt érdemjegyek és osztályzatok:

Magatartás értékelésénél és minősítésénél:

- példás (5),
- jó (4),
- változó (3),
- rossz (2),

Szorgalom értékelésénél és minősítésénél:

- példás (5),
- jó (4),
- változó (3),
- hanyag (2).

Az osztályzatról a tanulót és a szülőket félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesítjük.

A magántanulók félévkor és év végén vizsgát tesznek. A vizsga anyaga az adott tantárgy adott évfolyamra vonatkozó követelménye. A vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. Az írásbelikre a dolgozatokra érvényes %-os értékek vonatkoznak. Kétes jegy esetén az írásbeli jegy a döntő.

A vizsgabizottság tagjai az osztályban tanító tanárok. A kijavított írásbeli dolgozatot lehetőség szerint egy másik azonos szakos is leellenőrzi.

A szakértői bizottság véleménye alapján egyes tantárgyak érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelése és minősítése alól felmentett tanulók félévkor és év végén szöveges értékelést és minősítést kapnak.

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A magasabb évfolyamba lépés követelményei a helyi tantervekben az adott tantárgyaknál „A továbbhaladás feltételei az …. évfolyam végén" táblázatokban találhatók.

A szöveges értékelés a törvénynek megfelelően a **"kiválóan teljesített", "jól teljesített"** , **"megfelelően teljesített"** vagy **"felzárkóztatásra szorul"** minősítéssel történik.

Az egyes tantárgyakon belül az évfolyamokra meghatározott követelmények teljesítését a munkaközösségek egységes normák alapján bírálják el. Ezen túl a tanulók önmagukhoz, képességeikhez mért teljesítménye (fejlődése, visszaesése) is tükröződik az osztályzatokban.

A rendszeres értékelések között megfelelő arányban vannak a szóbeli és írásbeli, a napi felkészülést és a témazáró, illetve átfogó témacsoportot érintő teljesítmény eredményességét mérő osztályzatok.

2.6.1. Alapelveink az értékelés során:

A gyermek iránti tiszteletet az értékelés során is meg kell adni. Ennek a tiszteletnek a megnyilvánulása, hogy figyelembe vesszük a tanulók adott életkorhoz kapcsolódó vélhető és tipikus valamint egyéni sajátosságait, speciális igényeit, az értékelés során törekszünk a pozitív hangvételű, nevelő jellegű, lehetőség szerint bátorító, bíztató és fejlődést segítő megfogalmazásra és értékelésre, melynek célja, hogy a tanuló az adott területen, témakörön belül fejlődjön. Az értékelés során objektivitásra törekszünk. Az elsajátított ismereteket, összefüggéseket mérhető módon, pontozással értékeljük. A tanév elején az egyes tantárgyak követelményeit a tanulók tudomására kell hoznunk. Az egyes tantárgyak egységes iskolai követelményrendszerét minden tanár köteles betartani. A szaktanár minden tanév első óráján köteles ismertetni saját értékelési rendszerét, a hiányzások, mulasztások következményeit, a pótlási és javítási lehetőségeket.

2.6.2. A tantárgyi értékelés formái, szempontjai:

Az eredményes előrehaladás érdekében fontos a tanulók munkájának és tudásának rendszeres ellenőrzése és értékelése, amely folyamatos szóbeli értékeléssel valósulhat meg. A számonkérés alapja a kerettantervben rögzített, és a tematikai egységeknél is szereplő, az adott év tananyagához tartozó követelmények rendszere.

2.6.3. Az értékelés típusai:

- a **tanév eleji diagnosztizáló mérés** segíti a tanítót a tanulók előzetes ismereteinek feltérképezésében, útmutatást ad a tanulócsoportra szabott tanítási módszerek, eljárások kiválasztásában.
- folyamatos **formatív értékelés:** célja elsősorban a tudás, a teljesítmény változásának követése, visszaigazolása a megerősítés, a fejlesztés és a korrigálás érdekében

- **szummatív értékelések** pl. a témazáró dolgozatok, fogalmazások, év végi felmérések. Tájékoztatják a pedagógust, a tanulót és a szülőt a tanuló teljesítményéről a helyi tantervben rögzített követelményekhez viszonyítva.

2.6.4. Értékelési szempontok:

- A pedagógus folyamatosan végezzen az osztályában személyre irányuló értékelést,
- illetve visszatérően az osztályt érintő, teljes körű értékelést is,
- az értékelés döntően személyre szóló, fejlesztő legyen, vagyis a tanuló aktuális teljesítményét saját korábbi teljesítményéhez is viszonyítsa,
- a tanár változatosan, árnyaltan értékelje a tanulók munkáját. A tanári értékelés formáját tekintve lehet verbális vagy nonverbális, ill. szóbeli vagy írásbeli visszajelzés (ez utóbbiak egy szótól a szövegig terjednek),
- az értékelés legyen konkrét, objektív, könnyen és jól dokumentálható,
- a tanuló minden szóbeli és írásbeli produktumát értékeljük, lehet néhány szavas vagy mondatos,
- alkalmazzuk az önellenőrzést, önértékelést, ítéletalkotást, vitát, fordítsunk gondot ezek fejlesztésére,
- fontos, hogy a tanulók az ellenőrző, értékelő feladatok elvégzése után maguk is pontosabb képet alkothassanak saját és társaik képességeiről, felismerjék hiányosságaikat, érezzék szükségét a hiányok pótlásának, a hibák kijavításának,
- a tanulók munkájának megítélésében hangsúlyos szerepet kapjon a szóbeli és az írásbeli kommunikációs készség: az írás, a helyesírás, az olvasás, a szóbeli és az írásbeli szövegalkotás értékelése,
- a reális és ösztönző értékelés alapja a tanulók tudásának, teljesítményének alapos ismerete. E tekintetben nagy jelentősége van a folyamatos megfigyelésnek, adatgyűjtésnek, az adatok rendszerezésének, reflektálásának,
- formáló-segítő értékelésre van szükség, vagyis megerősíteni, visszaigazolni, amit a tanuló már tud, amit sikeresen old meg, egyúttal útmutatást adni arra nézve: hogyan emelhetné tudását, teljesítményét még magasabb szintre.

2.6.5. Az értékelés fajtái:

- szóbeli feladatmegoldás,
- írásbeli feladatmegoldás,
- cselekvés, részvétel dramatikus módszertani feladatokban
- vizuális megjelenítés,
- szóbeli felmérés,
- írásbeli felmérés,
- szóbeli felelet: a tanuló beszámol az adott tanítási órára feladott tananyagból. A tanulók előzetes bejelentés nélkül szóban feleltethetők az órákon. A feleletet szóbeli (vagy számjegyekkel történő) értékelés követi.
- írásbeli felelet: A tanuló számonkérése az adott tanítási órára feladatott tananyagból.

  Egy-két tanóra tananyagát foglalja magában.

- szóbeli beszámoló,
- szóbeli házi feladat,
- írásbeli házi feladat,
- témazáró dolgozat: Nagyobb tanulási ciklusok lezárását követő értékelés. Egy tanítási napon 2 dolgozatnál több nem írható, ezért a tanulókkal a dolgozatok időpontját előre ismertetni kell. (A tanuló hiányzása esetén a felmérést és az értékelést későbbi időpontban pótolni kell.) Az értékelés során a tanulók teljesítményéről összesítést kell készíteni, amely százalékos kimutatást és rövid elemzést is tartalmazzon. A tanuló joga, hogy az írásbeli munkáját, annak beszedésétől számított 10 tanítási napon belül kijavítva és értékelve megtekinthesse. A szülő joga, hogy a fogadóórán gyermeke dolgozatait, írásbeli feleleteit megtekinthesse.
- feladatlap,
- kiselőadás: Egy adott téma önálló feldolgozása és előadása
- előre elkészített hozzászólás,
- műsorrészlet,
- memoriter elmondása,
- társas feladatokban felelősségvállalás
- csoportmunkában, projektmunkában való együttműködés
- önálló gyűjtőmunka
- az egész osztály munkáját elősegítő tantárgyi munka
- tantárgyi versenyeredmények
- alternatív értékelési módok (pl. rajz, táblázat, képregény,stb.)
- gyakorlati munkák
- órai munka: Az órái munkába való bekapcsolódás, órai munkavégzés minősége.

Tanulóink értékelésekor az ötfokozatú osztályzatskálát használjuk. A kiemelkedő tantárgyi teljesítményt a digitális naplóban az év végi jegynél **D**-betűvel jelezzük. A bizonyítványban a jegyzet rovatba a következő bejegyzés kerül: **"…. tantárgyból dicséretben részesül"**.

Ha egy tanuló év végén legalább négy tantárgyból kap dicséretet és a magatartás és a szorgalom jegye is 5-ös, akkor **nevelőtestületi dicséret**ben részesül.

Az alsó tagozatosok értékelésére 1. évfolyam félévére és év végére, valamint a 2. évfolyam félévére tanítóink szöveges értékelést dolgoztak ki. A tanév végén az egész évben nyújtott teljesítményt értékeljük. Az érdemjegyek minimális száma havonta 1. Az egyes tantárgyak speciális értékelési szempontjai a helyi tanterv tantárgyi részében találhatók.

2.6.6. Értékelés az alsó tagozaton

2.6.6.1. Az 1-2. évfolyamon a szöveges minősítés formája és tartalma:

Az 1. évfolyam év végi szöveges minősítésének mondatbankját az alsós munkaközösség állította össze az év végi követelmények figyelembevételével. A mondatok bekerülnek a digitalis naplóba. Év végén onnan kerül kinyomtatásra a bizonyítvány Az 1. és a 2. évfolyam félévi szöveges értékelése szintén így készül.

2.6.6.2. A tantárgyi érdemjegyek megállapításának a szempontjai az also tagozaton:

	5	4	3	2	1
Ismerete	biztos	nem teljes körűen biztos	felszínes, hiányos	nagyon hiányos	alapvetően hiányos
A szakkifejezéseket	tudja, mindig helyesen használja	tudja	hiányosan tudja	jelentős hiányokkal tudja	nem tudja
A tanult eljárásokat	kiválóan alkalmazza	jól alkalmazza	hibákkal alkalmazza	sok hibával alkalmazza	nem alkalmazza
Írásbeli, szóbeli beszámolói során	önálló	kisebb segítségre szorul	csak részben önálló	segítséggel sem önálló	segítséggel sem képes
Az összefüggéseket	meglátja, felfedezi	érti	részben érti	ritkán érti	nem érti
A tanultak rendszerbe illeszkedést	önállóan végzi	kevés segítséggel végzi	sok segítséggel végzi	cask segítséggel tudja elvégezni	segítséggel sem tudja elvégezni
Írásbeli munkája	91%-100%	76%-90%	56%-75%	40%-55%	0-39%
Szóbeli felelete közben	nem igényel tanári kisegítést	1-2-szer igényel tanári segítséget	többször igényel tanári megsegítést	folyamatosan segítséget igényel	segítséggel sem képes felelni

2.6.7. Tantárgyi érdemjegyek megállapításának szempontjai a felső tagozaton

	5	4	3	2	1
Ismerete	biztos	nem teljes körűen biztos	felszínes, hiányos	nagyon hiányos	alapvetően hiányos
A szakkifejezéseket	tudja, mindig helyesen használja	tudja	hiányosan tudja	jelentős hiányokkal tudja	nem tudja

A tanult eljárásokat	kiválóan alkalmazza	jól alkalmazza	hibákkal alkalmazza	sok hibával alkalmazza	nem alkalmazza
Írásbeli, szóbeli beszámolói	önálló	kisebb segítségre szorul	csak részben önálló	segítséggel sem önálló	segítséggel sem képes
Az összefüggéseket	meglátja, felfedezi	érti	részben érti	ritkán érti	nem érti
A tanultak rendszerbe illeszkedését	önállóan végzi	kevés segítséggel végzi	sok segítséggel végzi	cask segítséggel tudja elvégezni	segítséggel sem tudja elvégezni
Írásbeli munkája	91%-100%	75%-90%	55%-74%	31%-54%	30% vagy alatta
Szóbeli felelete közben	nem igényel tanári kisegítést	1-2-szer igényel tanári segítséget	többször igényel megsegítést	folyamatosan segítséget igényel	segítséggel sem képes felelni

2.6.8. A félévi és év végi tantárgyi osztályzatok megállapításának módja

- a félévi és év végi tantárgyi osztályzat megállapítása a szaktanár kompetenciája
- az osztályzat kialakításánal a félév/tanév során szerzett tantárgyi osztályzatok átlagának számítása a legfőbb szempont.
- átlagszámításnál a témazárók, felmérések jegyei duplán számítanak.
- ha az átlagszámítás eredménye egész jegy, ezt kell félévi/év végi osztályzatként beírni, ettől semmilyen indokkal nem lehet eltérni.
- ha az átlagszámítás eredménye nem egész szám, akkor a szaktanár mérlegelésén múlik, hogy - a gyerek munkáját, személyiségét, képességét és szorgalmát ismerve - a jobb vagy a gyengébb osztályzatot adja-e. Ilyen esetben lehet, de nem kötelező, a matematikai kerekítés szabályát alkalmazni.
- ha az osztályfőnök nagy eltérést észlel az átlagszámítás és a szaktanár által adott osztályzat között, akkor szükséges a kettőjük közötti konzultáció.
- amennyiben a megbeszélés során nem születik megegyezés, az igazgató vagy igazgatóhelyettes bevonásával újabb konzultációt kezdeményezhet bármelyik fél. Ekkor a hármójuk szavazata alapján, egyszerű többséggel kell eldönteni a vitatott érdemjegyet.

2.6.9. Mérések az egyes évfolyamokon

- **1. évfolyam**
    - A DIFER-ben szereplő tesztek diagnosztikus képet nyújtanak a tanulók készségeinek fejlettségéről, megmutatják, hogy mely területeken szükséges a gyermekeket fejleszteni.

A mérések alapján dönti el a pedagógus, hogy kit kell eseleg szakértői vizsgálatra küldeni.

- **4. évfolyam**
  - Minden tanulónak egy alkalommal részt kell vennie eletronikus alapon működtetett mérőeszközök alkalmazásával történő diagnosztikus készség és képesség mérésben olvasásból, matematikából és természetismeretből.

- **6-8. évfolyam**
  - Országos kompetenciamérés magyar és matematika tantárgyakból.
  - Idegen nyelvi mérés angol nyelvből.

Év elején diagnosztizáló bemeneti méréseket végzünk. Alsó tagozaton magyar, matematika és környezetismeret tantárgyakból.

4-8. évfolyamig, a tavaszi időszakban elvégezzük a tanulók fizikai állapotának felmérését, testnevelés órákon.

Az osztályfőnökök hatásköre az osztályközösségek, egyének neveltségi szintjének mérése. Minden évfolyamon évente egy alkalommal ajánlott az osztályfőnököknek a szociometriai vizsgálat elvégzése.

2.7. Az otthoni, a napközis és a tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei

2.7.1. Általános elvek házi feladatok adásánál

A házi feladatok adásánál szem előtt kell tartani a tanulók teherbírását, illetve délutáni elfoglaltságaikat (művészeti képzés, szakkörök, versenyek, pályázatokra való készülés). A napi leterheltség figyelembevételével összesen maximum másfél – két óra tanulást igénylő házi feladat adható a diákoknak.

Házi feladat nem lehet feldolgozatlan, ismeretlen, új anyag, csak a tanultak bevésését illetve gyakorlati alkalmazását elősegítő feladat. Hosszabb terjedelmű vers memorizálása, házi fogalmazás készítése, írásbeli gyűjtő munka, esszé írása csak fokozatosan, több napos határidővel adható fel.

Hétvégén a gyermeknek szüksége van kikapcsolódásra, feltöltődésre (sportolás, kirándulás, túra, elegendő alvás), ezért pénteki napon is csak annyi házi feladatot kaphat, amennyit egyéb napokon. Természetesen, ha betegség miatt vagy egyéb okból kifolyólag huzamosabb ideig hiányzott a tanuló, a tanári segítségnyújtás mellett a hétvége a legalkalmasabb időpont arra, hogy hiányosságait bepótolja.

Hosszabb tanítási szünetek idejére javasoljuk kötelező olvasmányok illetve ajánlott irodalom olvasását, hosszabb versek memorizálását, vagy gyakorlását.

2.7.2. A napközis felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei

Korosztály	A felkészülés módja	Betartását koordinálja
1-4. évfolyam Napköziotthon	Az iskolában készülnek a következő tanítási napra, maximum 60 perces tanulási időben. Otthoni felkészülésre készség, és képességfejlesztő feladatot kapnak, egy órát meg nem haladó mennyiségben.	Osztályfőnök Napközis nevelő

2.7.3. A tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei

Korosztály	A felkészülés módja	Betartását koordinálja
5-8. évfolyam **Tanulószoba**	Az iskolában készülnek a következő tanítási napra (a kutató-és gyűjtőmunkát kivéve). Másnapi felkészülésük átlag napi 1,5 – 2 óra alatt megvalósítható legyen. Az egy tantárgyból adott feladat mennyisége a fél órát ne haladja meg.	osztályfőnök, munkaközösségek tanulószoba vezető

2.7.4. Az egész napos oktatási formában történő felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei

Az 1. és 2. évfolyamon működő egész napos iskolai rendben napi 2 önálló tanulás áll rendelkezésre a házi feladatok iskolai elvégzésére. Ezt a gyermekek tanítói felügyelet mellett és egyéni segítségnyújtással végzik. Munkájukat a pedagógus minden esetben leellenőrzi és értékeli. Hét közben otthoni házi feladat nem adható. A gyerekek egyedül az olvasás gyakorlását végzik otthon, szülők segítségével, az egyéni meghallgatás érdekében. A gyermekek hét során végzett tevékenységeit a szülők hét végén tekinthetik meg, és ellenőrizhetik le. Ekkor a gyermekek hazaviszik mindazokat a könyveket, füzeteket, melyekben a hét folyamán dolgoztak.

A memoriterek megtanulása az egész napos oktatási formában is otthoni feladat, melyre a pedagógusok megfelelő időt biztosítanak.

2.8. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Az alsó tagozatban a biztos alapozásra fektetjük a hangsúlyt: az olvasás, az írás, a számolás, a beszédkészség fejlesztése terén.
Az egységes alaptevékenységet osztályszerkezetben végezzük.
Minden évfolyamon, ahol a tanulói létszám eléri vagy meghaladja a 26 főt, ott a differenciált tanulásszervezés mellett, a tantárgyi rendszerbe belép a csoportbontás; idegen nyelv, informatika, magyar nyelv és irodalom valamint matematika tantárgyak esetében.

Az alapképzést kiegészítő, nem kötelező tanórai foglalkozások indításának elvei, feltételei:

- Tartalma, követelménye legyen összefüggésben a pedagógiai program cél- és feladatrendszerével.
- Biztosított legyen a személyi, és tárgyi feltétel, valamint az eszközrendszer a képzés teljes idejére.

A tanulók által választható foglalkozások minimális létszámánál a törvényben meghatározottak az irányadóak. Ezeket a foglalkozásokat a magasabb évfolyamra lépés szempontjából kötelező tanórai foglalkozásként kezeljük. A tanulók és szülők aláírásukkal igazolják, hogy értesültek a tanuló által igénybe vett választható foglalkozás látogatásának feltételeiről. A tanév során meghatározó, hogy a tanítást és a tanulást a gyermekek érdekének és az alaptevékenység hatékonyságának figyelembevételével szervezzük.

2.9. A településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerése

Biharkeresztes, közvetlenül a román határ mentén helyezkedik el. A településen Román Kisebbségi Önkormányzat működik, mellyel partnerkapcsolatot építettünk ki. Az utóbbi időben a határon túlról egyre többen telepednek le városunkban, aminek következtében intézményünkben növekszik a kettős állampolgárságú tanulók száma (román-magyar). Fontosnak tartjuk megismerni kultúrájukat, népszokásaikat, hagyományaikat.

A helyi tantervben a Hon-és népismeret modult választottuk, ennek tananyaga tartalmazza a tanulók számára a településen élő nemzetiségekről a megfelelő ismereteket.

Az általános iskolai tagozaton a megismerhető sajátosságokat a vizuális kultúra és ének tantár gyak, a vallási szokásokat az ökumenizmus jegyében a hit-és erkölcstan tantárgy tananyagában tanítjuk.

2.10. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Intézményünkben évente felmérjük tanulóink fizikai állapotát. Az általános fizikai teherbíró képesség mérése során leképezhetők az egyes képességeknél felmerülő hiányosságok. Az így feltárt problémás területek a gyermekek életmódjának ismeretével kiegészítve megfelelő kiindulási alapot biztosítanak az egyén, illetve a közösség felzárkóztató, fejlesztő tervének elkészítéséhez.

Iskolánk az új fizikai fittségmérési rendszert, a NETFIT-et (a Nemzeti Egységes Tanulói

Fittségi Teszt) használja.

A NETFIT 4 fittségi profilban 9 mérés segítségével jellemzi a tanulók állóképességét, erejét, hajlékonyságát és testösszetételét. A mérések eredményei teszttől függően két illetve három zónába kerülhetnek. Egészségzónába, fejlesztési zónába, fokozott fejlesztési zónába.

A NETFIT szoftveres alkalmazása olyan személyre szabott értékelési lehetőséget kínál minden tanuló számára, amely vizuálisan is szemlélteti a fittségi állapotot, valamint konkrét ajánlásokat fogalmaz meg a fejlesztés érdekében.

2.11. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

2.11.1. Az iskolai egészségnevelésünk célja,

hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék minden tagja képes legyen arra, hogy folyamatosan nyomon kövesse saját egészségi állapotát, érzékelje a külső és belső környezeti tényezők megváltozásából fakadó, az egészségi állapotot érintő hatásokat és ez által képessé váljon az egészség megőrzésére. A teljes fizikai, szellemi és szociális jól – lét állapotának elérése érdekében az egyénnek vagy csoportnak képesnek kell lennie arra, hogy meg tudja fogalmazni vágyait és az optimális megoldásokat.

Az egészséget tehát alapvetően, mint a mindennapi élet erőforrását, nem pedig, mint életcélt kell értelmezni. Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi képességeket hangsúlyozza.

Az egészségnevelés alapjának a prevenciót tartjuk. Fel kell ismernünk és másokkal is felismertetnünk, hogy könnyebb megelőzni a káros hatások kifejlődését, mint kezelni a bajokat. Kisgyermekkortól kezdve nagyon fontos a tudatosság, az automatizmusok elsajátítása, a gyakorlás. Egészségnevelési céljaink megvalósításának konkrét tennivalóit, az egészségfejlesztés iskolai feladatait a Pedagógiai Program 1.3.2. pontja tartalmazza. Az évfolyamokra történő lebontása az 1.3.4. pontban került rögzítésre, a feladatok gyakorlati megvalósítását pedig az 1.3.3. pont foglalja magában.

2.11.1.1. Tanórai tevékenység

Tantárgyi órák keretében foglalkozunk (biológia, osztályfőnöki óra):

5. osztályban: a táplálkozás egészségügyi jelentőségével, a helyes táplálkozás egészségre gyakorolt előnyös hatásaival.

6. osztályban: az egészségügyi felvilágosítással (nemi érés).

7. osztályos tanulóink pályaalkalmassági vizsgálaton vesznek részt.

8. osztályban: a drog, alkohol, dohányzás (szenvedélybetegségek) káros, pusztító hatásaival.

A védőnői szolgálat munkatársai aktívan bekapcsolódnak ebbe a munkába, bemutatókat, előadásokat szerveznek, illetve tartanak.

2.11.1.2. Tanórán kívül szervezett tevékenységek

- vetélkedők, rajpályázatok, csapatversenyek rendezése,
- vöröskeresztes vetélkedő,
- elsősegélynyújtó, balesetmegelőző foglalkozások,

- egészséges táplálkozás érdekében részt veszünk az “Iskolagyümölcs” és az “Iskolatej” programokban
- a mindennapos testmozgást megvalósítjuk, lehetőleg minél több időt töltünk szabad levegőn,
- önismereti játékok.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy gyermekeink időben megkapjanak minden védőoltást, eljussanak az összes szűrővizsgálatra, hogy idejében orvoshoz tudjanak fordulni a kiszűrt egészségügyi problémáikkal.

2.11.2. Az iskola környezeti nevelésének elvei

Az iskola környezeti nevelésének hozzá kell járulnia ahhoz, hogy:

- kialakulhasson a felelős, környezettudatos magatartás;
- a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek a személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó egészséges életvitelhez;
- a diákok megértsék a környezetvédelemmel összefüggő kérdések fontosságát, az ezzel kapcsolatos beállítódásaik szilárdak legyenek, és konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg.

Iskolánk feladatának tekinti azt, hogy diákjaink felnőve a megfelelő ismeretekkel, készségekkel és szemlélettel rendelkezzenek, hogy ne csak saját pillanatnyi érdekeik szerint, hanem a Föld egésznek fennmaradása érdekében cselekedjenek. Ennek érdeében céljaink a követekezők:

2.11.2.1. Pedagógiai célok

- Az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt,
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára törekvés,
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése,
- az általános célokra vonatkozó érték–és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása,
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése,
- rendszerszemléletre nevelés,
- holisztikus és globális szemléletmód kialakítása,
- a szerves kultúra megvalósítása a környezeti nevelésben,
- fenntarthatóságra nevelés,
- a környezetetika hatékony fejlesztése,
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- tapasztalatokon alapuló, kreatív környezeti nevelés,
- tolerancia és segítő életmód kialakítása,
- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése,

- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése,
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése,
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése, e képesség kialakítása és fejlesztése,
- problémamegoldó gondolkodás, döntéshozatali képesség fejlesztése,
- globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése.

2.11.2.2. Környezeti nevelési tevékenységeink

2.11.3. A különböző tantárgyak környezeti neveléshez kapcsolódó konkrét céljai

Magyar nyelv és irodalom

- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását,
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre,
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük,
- legyenek képesek lényeges és lényegtelen információk közötti különbségtételre,
- tudjanak hivatalos iratokat (petíciókat, kérvényeket, javaslatokat) készíteni,
- tudatosan készüljenek a "nyelvi környezetszennyezés" elkerülésére.

Történelem

- értsék meg és tudják, hogy hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet,
- vonják le a tapasztalatokat ismereteikből a fenntartható társadalom megvalósítása érdekében,
- tudják értelmezni, hogy hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására,
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket,
- alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete,
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül,
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat,
- érezzék az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében.

Idegen nyelv

- váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek, feldolgozásának segítségével,
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit,
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit,
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, project munkában választ keresni,
- fejlődjön állampolgári felelősségtudatuk,
- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben.

Matematika

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják,
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére,
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni,
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait,
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására,
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni,
- alakuljon ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségük.

Fizika, kémia

- legyenek képesek a környezeti változások megértésére, magyarázatára,
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai és kémiai hatások (sugárzások, zaj, rezgés, vegyi anyagok) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit,
- ismerjék fel a fizikai és kémiai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat,
- tudják elemezni a környezet változásának törvényszerűségeit, s ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra,
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére,
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad cask használni,
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előregondolkodó állampolgárrá,

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel,
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására,
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait.

Biológia, földrajz

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről,
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit,
- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérsékelési lehetőségeit,
- értsék meg, hogy a társadalom-földrajzi változások, a felgyorsult globalizáció a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet,
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére,
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet,
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti – működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket, valamint a környezeti hatások miatt bekövetkező változásokat,
- ismerjék a környezetszennyezés egészségkárosító hatásait,
- aktív tevékenységgel legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére,
- alakuljon ki ökológiai szemléletmódjuk.

Informatika

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása),
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek segítségével,
- fejlődjön logikus gondolkodásuk, szintetizáló és lényegkiemelő képességük, képesek legyenek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, redukálására, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására,
- képesek legyenek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni.
- számítástechnikai eszközök használata során valósítsa meg az anyag- és energiatakarékos alkalmazás feltételeit.

Hittan

- elevenítsék fel a Biblia tanításait, útmutatásait azzal kapcsolatban, hogy milyen a helyes, kívánatos viselkedés a Földünk, környezetünk, a természet és teremtett világunk megóvása érdekében
- legyenek képesek a már kialakított, megteremtett értékek között úgy élni, hogy a lehető legkevesebb károsodást okozzák,
- mérjék fel annak elengedhetetlen fontosságát, hogy az utódaiknak is megfelelő életteret kell hagyniuk,
- alakuljon ki az a szemléletük, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek,
- alakuljon ki személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban,
- fejlődjön, szilárduljon meg a társadalmi szolidaritás és igazságosság az egészséges környezetért.

Ének–zene

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát,
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait,
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban,
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapokban egyaránt akusztikus élményt jelentenek,
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni.

Rajz és vizuális kultúra

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát,
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit,
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát,
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre,
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi népi építészeti emlékeket.

Testnevelés

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják egészségüket, egészséges testi fejlődésüket,
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes,
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek,

- ismerjenek meg régi, magyar, mozgást igénylő népi játékokat,
- tudatosítsák az egészség és a környezet komplexitását

2.11.4. Tanórán kívüli keretek

- környezet - és természetismereti versenyeken, vetélkedőkön indítjuk tanítványainkat, rajz – és fotópályázatokon veszünk részt,
- jeles napok megünneplése
- a kerékpáros közlekedés népszerűsítése,
- néphagyományaink, népszokások megismertetése
- városunk építészeti értékeinek megismertetése
- városunk természeti értékeinek megismertetése

Osztálykirándulások, tanulmányi séták során:

- a valóságos környezet megismertetése, értékeinek befogadására, a problémák értelmezésére nevelés
- a kirándulásokon a megismerő tanulás, a cselekvő, felfedező magatartás elsajátíttatása,
- a kollektív és egyéni érdeklődés kialakulásának ösztönzése
- személyiség- és közösségfejlesztés

Az iskola közvetlen környezetében:

- feladatunk a mindennapi iskolai élet fizikai és szellemi környezetének átalakítása a környezeti nevelési program szellemében.
- fontos megtervezni az iskola mindennapi életének ezernyi mozzanatát, s azt, hogy ezeken keresztül hogyan válhat az iskola környezetbaráttá, miképpen alakíthatja az ott dolgozók és tanulók életmódját környezet-tudatosabbá.

Ehhez járulnak hozzá az alábbiak:

- anyag-és energiatakarékos iskolaüzemeltetés és tanórai mozzanatok,
- pedagógusok, dolgozók példamutatása,
- a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása,
- termek, folyosók és az udvar zöldítése, a tantermek díszítése,
- a tömegközlekedési eszközök, a kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése,
- az iskolai ismeretterjesztés tanórán kívüli eszközeinek jobb kihasználása (faliújság, iskolaújság, helyi media, IKT eszközök),
- jeles napok: a Víz világnapja, a Föld napja, Madarak és fák napja, hasznosítható anyag gyűjtése (iskolai papírgyűjtés tanévenként 2 alkalommal),

Iskola – szülő – tanuló viszony:

Az iskola legfontosabb célcsoportjai a környezeti nevelés terén: a tanulók, a családok, a szülők.

Az iskolai környezeti nevelés hozzájárul a szülők, illetve a helyi lakosság helyes környezet- és természetvédő szemléletének kialakításához is. Az iskola törekszik a szülők környezeti akciókba való bevonására. Szoros együttműködés alakult ki a hasznosanyag-gyűjtés terén, faültetési akciók, kerítésfestés, parkosítás területén.

Fontos, hogy a szülőket rendszeresen tájékoztassuk környezeti nevelői munkánkról, valamint az ezzel kapcsolatos feladatainkról. Iskolánk külső, belső megjelenésének tükröznie kell azt a szemléletet, hogy mindenki fontosnak tartja a környezet állapotának milyenségét, az egészséges, esztétikus környezet biztosítását a hatékony munkavégzéshez. Nem sokat ér a szavakban átadott tudás, ha az iskola egész működése, dolgozóinak személyes példája ellentmond annak. Ehhez mindenkinek – pedagógusnak, technikai munkatársnak egyaránt – tevékenyen hozzá kell járulnia a saját munkaterületén.

2.12. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

Az értékelés célja:

- Tájékoztatás a tanulók tanulmányi előmeneteléről, személyiségük, képességük és készségeik fejlődéséről.
- Útmutatások, ajánlások közvetítése a szülői ház felé.
- A szükséges és kívánatos korrekciók végrehajtása a tanulók és pedagógusok tevékenységét illetően.
- A személyiségfejlesztés és a pedagógiai munka eredményességének, hatékonyságának követése.
- Az értékelés fő célja a kitűzött célok és az elért eredmények egybevetése, a sikertelenségek okainak feltárása és a szükséges lépések megtétele

Az értékelés alapelvei:

- segítse az iskola nevelési és oktatási céljainak elérését,
- mindig legyen személyre szabott,
- segítse a tanulók önismeretének fejlődését,
- többségében a tanuló iskolai tevékenységére vonatkozzon.

Az értékelés szempontjai:

- megfelelés az iskolai körülményeknek,
- megfelelés az általános viselkedési normáknak,
- a közösséghez és annak tagjaihoz való viszony,
- a tanulás iránti motiváltság,
- a tanulási folyamatban való munkavégzés,
- többlet tevékenység/feladat vállalása.

Kiemelkedő teljesítmények értékelése

A jutalmazás alapja:

- kimagasló tanulmányi eredmény,
- közösségért végzett tevékenység,
- kiemelkedő sportteljesítmény,
- diákkörben, öntevékeny művészeti csoportokban kiemelkedő színvonalú szereplés,
- minden olyan tevékenység, ami az iskola hírnevét öregbíti.

A jutalmazás formái:

- írásbeli szaktanári, illetve osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói írásbeli dicséret,
- az egész tanévben végzett kiemelkedő munkáért a bizonyítványba is beírt tantárgyi, vagy nevelőtestületi dicséret

2.12.1. A magatartás értékelésének elvei

A magatartás és szorgalom értékelését havonta érdemjeggyel értékeli az osztályfőnök Az osztályban tanító pedagógusokkal közösen.

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél az 1-8. évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

- A tanulók magatartását az 1. évfolyamon a tanítási év végén az osztályfőnök szövegesen minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzi.
- A 2-8. évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli.
- A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.
- A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirend életkorának megfelelő előírásait példamutatóan betartja;
- tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;

- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.
- teljesíti az előírt havi 1 alkalom templomlátogatást, és ezt a templomlátogatási naplójával igazolja

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirend életkorának megfelelő előírásait betartja;
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli figyelmeztetője

Változó (3) az a tanuló, aki.

- az iskolai házirend életkorának megfelelő előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- feladatait nem minden esetben teljesíti;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki figyelmeztetése, vagy intője van.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend életkorának megfelelő előírásait sorozatosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedésromboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

2.12.2. A szorgalomjegyek megállapításának elvei

A szorgalom értékelését szövegesen, illetve érdemjeggyel, havonta végzi az osztályfőnök az osztályban tanító pedagógusok bevonásával.

szorgalmának értékelésénél, a minősítésénél az 1-8. évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

- A tanulók szorgalmát az 1. évfolyamon a tanítási év végén az osztályfőnök szövegesen minősíti, és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzi.
- A 2-8. évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg félévkor és a tanév végén. Vitás esetben, az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.
- A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

2.12.3. A jutalmazás elvei

Azokat a tanulókat, akik tanulmányi munkájukat képességeikhez képest kiemelkedően végzik, kitartó szorgalmat vagy példamutató közösségi magatartást tanúsítanak, illetve hozzájárulnak az iskola jó hírnevéhez, az intézmény dicséretben részesíti.

Az írásbeli jutalmazás formái:

- szaktanári dicséret
- osztályfőnöki dicséret
- igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret

A jutalmazás indokai:

- Hosszabb ideig végzett színvonalas szaktárgyi munka, gyűjtőmunka, osztály- és iskolai vetélkedőkön való jó szereplés.
- Tanulmányi, sportversenyeken való jó szereplés, jó helyezés.
- Osztályközösségben kiemelkedő és jutalmat érdemlő cselekedet, a vállalt feladatok kifogástalan és példamutató elvégzése esetén a tanuló. **osztályfőnöki dicséret**et kap
- **Igazgatói dicséret**et kap az a tanuló, aki iskolán kívül rendezett tanulmányi-, sport-, kulturális- vagy művészeti versenyen 1–10. helyezést ér el.
- Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő tanulmányi és közösségi munkát végzett tanulók a tanév végén szaktárgyi teljesítményükért, példamutató magatartásukért és kiemelkedő szorgalmukért **szaktárgyi dicséret**ben részesíthetők. A dicséretet a tanulók bizonyítványába be kell írni.
- **Igazgatói dicsérő oklevelet** kap, aki év végén kitűnő, **osztályfőnöki dicsérő oklevelet** kap, aki év végén jeles eredményt ér el. Az oklevélhez jutalom is társulhat.
- Az a tanuló, aki az alsó-, illetve a felső tagozat 4 éve során kitűnő tanulmányi eredményt ér el, valamint magatartása és szorgalma is példás volt, **nevelőtestületi dicséret**ben részesül.
- **Timótheus-ösztöndíj**ban részesül az a tanuló, aki meg van keresztelve, teljesíti az iskola hitéleti elvárásait, 6 éven keresztül jeles, vagy kitűnő tanulmányi eredményt

ér el, magatartása és szorgalma mindvégig példás, 6 éven keresztül részt vesz alapfokú művészetoktatásban, és mind az általános iskolai, mind a művészeti tanszakon versenyeken, illetve pályázatokon, fellépéseken öregbíti az intézmény jó hírnevét. Az ösztöndíj odaítélésének feltétele, hogy a tehetséges diákok támogatását is felvállaló Timótheus Alapítvány rendelkezzen megfelelő anyagi forrással.

2.12.4. Fegyelmező intézkedések

Az a tanuló, aki:

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- a tanulói házirend előírásait megszegi,
- igazolatlanul mulaszt,

fegyelmező intézkedésben részesül.

Fokozatai:

- szaktanári figyelmeztetés,
- napközis nevelői figyelmeztetés,
- tanulószobai nevelői figyelmeztetés,

bármelyik megléte a következő fokozatot vonja maga után

- osztályfőnöki figyelmeztetés,
- osztályfőnöki intés,
- osztályfőnöki megrovás,
- igazgatói figyelmeztetés,
- igazgatói intés,
- igazgatói megrovás,
- tantestületi figyelmeztetés,
- tantestületi intés,
- tantestületi megrovás.

A tanulói büntetéseket, a fokozatosság elvét megtartva, írásba kell foglalni a naplóba és az ellenőrzőbe.

A szaktanári figyelmeztetések egy adott tantárgyhoz-, tanárhoz kapcsolódó mulasztások, vétségek. Ezek sorozatos előfordulása osztályfőnöki fegyelmező intézkedések megtételét vonja maga után. Az igazgatói figyelmeztetés igen súlyos mulasztások, többször ismétlődő kötelességszegések, vagy igen súlyos kötelességszegés esetében adható. (Részletezésüket lásd a Házirendben!)

A legsúlyosabb kötelességszegések fegyelmi eljárás keretében kerülnek kivizsgálásra. A tanulók fegyelmi felelősségét a 2011. évi CXC tv. 58§ (3), (4) és (5) szabályozza.

A tanuló gondatlan, vagy szándékos károkozása esetén a tanulók szülője kártérítésre kötelezhető. A kártérítési felelősségre vonást a fenti törvény 59§ (1), (2), (3) szabályozza.

A fegyelmi eljárás, csakúgy, mint a többi fegyelmező intézkedés is – a tanuló személyiségének tiszteletben tartásával, testvéri szeretettel, jobbító szándékkal, pedagógiai céllal történik.

2.13. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az iskola helyi tantervében tantárgyanként előírt követelményekhez viszonyítják, emellett figyelembe veszik a tanuló tudásának, képességének változását, eredményei hogyan változtak - fejlődtek-e vagy hanyatlottak - az előző értékelés óta.

Amennyiben a tanuló érdemjegyeinek átlaga a tanév végén 2,0 –nál kevesebb, akkor a szaktárgyat tanító pedagógusnak mérlegelési lehetősége van a tekintetben, hogy a tanuló az adott tantárgyból javítóvizsgát tegyen.e. Három tantárgyból történt bukás esetén a nevelőtestület dönt arról, hogy tanuló évfolyamot ismételjen-e, vagy javító vizsgát tehet.

Az iskolánkban alkalmazott tanulásmódszertan, valamint a tanulók egyéni képességeire való odafigyelés és támogatás, tanév közben preventív módon kezeli a tanulmányi nehézségekkel küzdő diákokat, s hozzásegíti őket, hogy magasabb évfolyamra léphessenek.

2.14. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

“Mert nincsen Isten előtt személyválogatás.” (Róma 2,11)

- Jó kapcsolatot ápolunk a családsegítő, illetve gyermekjóléti szolgálattal.
- Rendszeresen jár védődő iskolánkba.
- Valamennyi jelentkező tanulónak biztosítjuk a napközis, illetve tanulószobai ellátást. Ez különösen az alsó tagozatosok és a hátrányos helyzetű gyerekek számára kiemelten fontos.
- Gyermekétkeztetést minden tanulónk számára tudunk biztosítani a törvény által garantált kedvezményekkel.
- Kiemelten fontosnak tartjuk a szülőkkel való együttműködést, kapcsolattartást, tájékoztatást. A szülőket tájékoztatjuk a szociális juttatások lehetőségeiről.
- A gyermekek érdekeit messzemenően figyelembe véve és a törvényes lehetőségeket kihasználva, szakértői vizsgálatot kezdeményezünk. A fejlesztéseket a szakvéleményben leírtak alapján szervezzük meg.
- A hátrányos helyzetű tanulók számára tanulmányi sikerességet segítő programok kidolgozását és folyamatos fenntartását szorgalmazzuk.
- Célunk a hátrányos helyzetű tanulók esetében a lemorzsolódás kiküszöbölése.
- Végzős osztályaink továbbtanulási hajlandósága 100%-os (a HH-s és HHH-s tanulók esetében is), melyben fontos szerepe van az iskola hatékony, esélyegyenlőségre törekvő tevékenységének.
- Az 1. évfolyamon DIFER mérést végzünk, ennek alapján mentoráljuk tanulóinkat a 4. évfolyam befejezéséig.
- Szakkörök szervezésével lehetőséget biztosítunk az egyéni képességek fejlesztésére.
- Ugyanezt a célt szolgálják a versenyeztetési lehetőségek is.
- A tanítási órákon korszerű és differenciáló módszertant alkalmazunk.
- Pontos és rendszeres tájékoztatást igyekszünk adni a szülők felé.
- Felvilágosító jelleggel, drogprevenciós és bűnmegelőzési programokat szervezünk.

2.15 A 16 óráig való benntartózkodás elvei és gyakorlata

A köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (NKT) 27.§ (2.) bekezdése szerint az általános iskolákban 16 óráig foglalkozásokat kell szervezni a tanulók számára.

Intézményünk, ennek a törvényi kötelezettségnek eleget téve, három féle délutáni tevékenység megszervezését végzi. Ezek a délutáni foglalkozási formák úgy kerültek kiválasztásra, hogy a gyermekek életkori sajátosságainak leginkább megfeleljenek. 1. és 2. évfolyamon iskolaotthon, 3. és 4. évfolyamon napköziotthon, felső tagozatban pedig tanulószoba működik.

2.15.1. Egész napos oktatási forma

Az egész napos oktatási rend bevezetésére a 2018-2019-es tanévtől felmenő rendszerben kerül sor először az 1. évfolyamon, majd a 2019-2020-as tanévtől a 2. évfolyamon.

Bevezetésének oka, pedagógiai indokoltsága, pedagógiai koncepciója

A nálunk tanuló gyermekek szüleinek többsége nagyon elfoglalt, ezért szívesen választanak olyan tanulási formát, ahol megoldott a gyermekük egész napos foglalkoztatása.

Az egész napos oktatási formában történő oktató- nevelő munka során a tanulók életkori sajátosságait is figyelembe véve, a nap egészére (8.00 – 16.00) elosztva váltják egymást a tanítási órák, a tanulási képességekhez igazított tanórákra való felkészülés, a regenerálódást szolgáló szabadidős programok. Ezen kívül közösségteremtő erejével kiegészíti a család szocializációs szerepét.

Az egész napos oktatási rendben dolgozó osztályokban napi 9 tanítási órát töltenek el a tanulók, ezért fontos, hogy a gyermekek életében rendszer legyen, hiszen egy rendszeresen ismétlődő folyamathoz könnyebben tudnak alkalmazkodni. Ez a napirend-órarend természetesen nem jelent rideg szabályokat. Ez egy rugalmasan kezelhető keret, mely a gyermek fizikai, pszichés terhelhetőségétől függően lazítható.

A tanítási órák 45 percesek. Az önálló tanulás részben délelőtt, részben délután történik. Az eltérő tanulási tempó miatt differenciált feladat adásával lehet a szinkront megteremteni a gyermekek tudása között. A délelőtti és a délutáni időszakban is rendszeresen van szabadidő, mely a kikapcsolódást, a monotóniából való kizökkentést teszi lehetővé. A szabadidő eltöltésének lehetőségei: levegőn való mozgás, játék, kreatív manuális foglalkozás.

Az étkezésnél a kulturált étkezési szabályok, szokások, illemtudó kommunikáció kialakítása a feladat. Az iskolaotthonban két tanító dolgozik a gyerekekkel, megosztva egymás között a tantárgyakat. Ez a forma nagymértékben megkönnyíti mind a gyerek, mind a szülő mindennapjait. Egyenletesebb terhelést biztosít, és elkerüli a család számára fárasztó hétköznapi otthoni tanulást. A gyermek az iskolában – tanítói segítséggel – tanulja meg a helyes tanulási módszereket és így kudarcmentesen, gyorsabban jut el a hatékony, önálló tanulás szintjére.

Az egész napos okatási rend a pedagógusok szempontjából is előnyös, mivel a nevelők irányítják a saját tanítási óráikra való felkészülést (önálló tanulás), így rendszeresen szerezhetnek tapasztatokat saját tanítási óráik hatékonyságáról. Ezzel nagyobb az esély arra, hogy a tanítási-tanulási folyamat egységessé váljék.

Iskolánkban a hagyományos iskolaotthonos forma kibővül a művészeti oktatás elemeivel. Így kap teret benne integráltan a képzőművészeti nevelés: képi, esztétikai élménynyújtás, a különböző technikák megismerése (papír, agyag, festék, színes kréta, ceruza, mozaik stb), megalapozva ezzel a szobrászat és kerámia tanszak választásához szükséges készségek, képességek valamint érdeklődés kialakulását.

Az ének – zenei nevelés fontos eleme, hogy a kisgyermek minél kisebb korban megismerkedhessen számára egyszerűen megszólaltatható hangszerrel. Ezért az ének – zene tantárgyba integrálva első évfolyamtól kezdve bevezetésre került a furulyaoktatás, mely

megalapozza a művészeti oktatásban folyó zenei képzést.

A testnevelés tantárgy heti 5 órájából kettőt néptánc tanításával váltottunk ki. A tánc ugyanúgy erősíti a gyermekeket és fejleszti mozgásukat, mint a hagyományos testnevelés. A ritmikus táncmozgás azonban nagyobb többletet hoz az életükbe, ugyanis az együtt éneklés és együtt táncolás erősíti a közösségi élményt, fejleszti a szociális kapcsolatokat.

Az egész napos oktatási forma lehetőséget teremt arra is, hogy a mai kor elvárásainak megfelelően már 1. osztály félévétől tanulhassanak a gyermekek informatikát és idegen nyelvet. (jelenleg angol nyelvet)

E tanítási formánál jellemző, hogy a tanulók kötelező jelleggel csak pénteken viszik haza az iskolatáskát és a felszerelést. Ekkor nyílik lehetősége a családnak, hogy gyermekük heti munkáját áttekintse. Az olvasástanulás időszakában javasolt az olvasásgyakorlás hét közben is, ezért az olvasókönyveket szülői igény esetén hétköznap is hazavihetik.
A kedvező tapsztalatokat figyelembe véve iskolánk nevelőtestülete úgy döntött, hogy az új Nemzeti Alaptanterv 1. évfolyamon történő bevezetésével egyidőben, a 2020-2021-es tanévtől kezdve felmenő rendszerben kibővíti az egész napos oktatási format az alsó tagozat minden évfolyamára.

2.15.2. Napközi (3. és 4. évfolyamon)

Pedagógiai indokoltsága, pedagógiai koncepció

A napköziben folyó munka, jelentős alkotórésze az iskolai tevékenység egészének. Jól kiegészíti az ott folyó nevelőmunkát.

A napköziotthon tevékenységének egyik fő célja, hogy a gyermekek jól érezzék magukat a délutáni foglalkozásokon. Ezt a szervezési keretek rugalmas alkalmazásával, új szemlélet, új módszerek bevezetésével igyekszünk elérni. Másik fontos cél a napköziotthon esetében az, hogy a délutáni tanulási tevékenység során a leghatékonyabb segítséget nyújthassuk minden gyermek számára. Egyéni képességeiket, szociális hátterüket figyelembe véve differenciáltan, személyre szabottan foglalkoznak velük a napközis tanítók. Ez által fejlesztik személyiségüket.

A fejlesztés kiemelkedő területei:

- figyelem, megfigyelőképesség fejlesztése játékos formában
- olvasóvá nevelés: mesék, regények megismerésével
- szóbeli kifejezőképesség fejlesztése, szókincsgyarapítás
- önálló ismeretszerzés (könyvtár, szótárak használata)
- önálló tanulási képesség kialakítása, különböző tanulási technikák elsajátításával
- az érzelmi élet gazdagítása
- önismeret fejlesztése
- társas kapcsolatok erősítése

Vonzó a napközi a gyermekek és szüleik számára, mert az alábbiak jellemzik:

- szeretetteljes, elfogadó légkör
- integráció (egyéni foglalkozást igénylő tanulók)
- rugalmas napirend
- önálló tanuláskor felzárkóztatás, egyéni segítségnyújtás, tehetséggondozás
- egészséges életmódra nevelés, higiénés szokások kialakítása
- környezetei nevelés
- hasznos és kulturált szabadidős tevékenység

Önálló tanulás a napköziotthonban:

Az önálló tanulás célja, hogy valamennyi gyermek képességének megfelelő szinten készítse el feladatait. A napköziben elvégzendő írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásában a napközis nevelő minden esetben egyeztet az osztálytanítókkal. Az önálló tanulást délutánonként ez alapján végzik. A napközis nevelők differenciáltan is segítik a tanulókat. Elérendő cél, hogy a gyermekek - saját adottságaiknak megfelelő szinten - önállókká váljanak a tanulásban, kellő feladattudatuk alakuljon ki a felső tagozat megkezdése előtt.

A tanulási tevékenység mellett az alábbi foglalkozások vannak jelen a napköziotthon munkájában:

- játékfoglalkozások
- technikai, (manuális) foglalkozások
- sportfoglalkozások
- kulturális tevékenységek

A délutáni napközis tevékenységet a 2020-2021-es tanévtől kezdve felmenő rendszerben az 1-4 évfolyamon felváltja az egész napos oktatási rend.

2.15.3.Tanulószoba (5. – 8. évfolyam)

Iskolánk, minden tanítási nap délutánjára, tanulószobai foglalkozásokat szervez. A foglalkozások időtartama a délelőtti tanítási órák számának függvényében 1x vagy 2x 45 perc. A tanulószoba kezdési ideje: 14:30 (7. óra esetében 15:15), befejezésének időpontja: 16 óra.

A szülők a tanév elején írásban nyilatkoznak arról, hogy igénybe kívánják-e venni a tanulószobai szolgáltatást. Az írásbeli nyilatkozat a gyermek és a szülő számára egyaránt kötelező érvényű. A foglalkozásról való távolmaradást a szülőnek ugyanúgy igazolnia kell, mint a tanítási órákról való távolmaradást. A betegséget, az egész napos hiányzást elegendő egyszer igazolni.

A tanulószobára történő év közbeni beiratkozás csak akkor lehetséges, ha az intézmény a megemelkedett tanulólétszám mellett is garantálni tudja a minőségi ellátást.

A lemorzsolódó, illetve a két tanítási éven belül megbukott tanulók számára az intézmény vezetője előírja a tanulószobai részvételt.

A foglalkozások rendje

A tanulószobai foglalkozás megkezdésekor a részt vevő tanulóknak a kijelölt tanteremben kell tartózkodniuk. A megkezdett foglalkozás csak indokolt esetben zavarható meg. A délután folyamán a tanulók számára legalább 15 percnyi időt kell biztosítani uzsonnájuk elfogyasztásához.
A tanulószobáról csak rendkívüli esetben, a szülő által előzetesen az osztályfőnökhöz eljuttatott írásbeli kérés – és erre válaszként kapott engedély - esetén mehet el a tanuló.

A tanulószobai foglalkozások pedagógiai jelentősége

Az intézmény a tanulószobai foglalkozások időtartamára szakképzett pedagógusi felügyeletet biztosít, így segítve a tanulók minőségi felkészülését a tanítási órákra.
A foglalkozásokon a tanulók minden esetben elkészítik az írásbeli feladataikat, valamint lehetőség szerint a szóbeli feladatokat, vagy azoknak egy részét is.
A tanulószobai foglalkozásokat vezető pedagógus a szaktanárok segítségével szervezi a tanulók munkáját, érdeklődik a napi feladatokról, jelzi a szaktanárok felé a felmerülő problémákat.
A tanulószobai foglalkozásokat vezető pedagógus figyelembe veszi a rá bízott tanulók esetleges tanulási nehézségeit, tanácsaival igyekszik megkönnyíteni a tanulók önálló tanulását, illetve tanulás módszertani segítséget nyújt számukra.

A tanulók 16 óráig való benntartózkodásának megszervezése a fenti három, tanulást segítő tevékenységen kívül, kiegészül az alapfokú művészetoktatás tanszakainak választhatóságával, sporttevékenységek, szakköri tevékenységek, felzárkóztató és tehetséggondozó tevékenységek választásának lehetőségével is.

2.16. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek és az azokhoz tartozó feladatok, tevékenységek

2.16.1. Boldogiskola program

Az adaptált program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az iskolás korosztály számára. Ennek alapján : „Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élménygazdag feladatai, játékai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermekeink így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőttséghez vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.” (Prof. Dr. Bagdy Emőke, a Boldogságóra program fővédnöke)

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése

6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Egy téma feldolgozásához egy hónap áll a pedagógusok és az osztályok részére.

Minden tanév záró értekezletén dönt a nevelőtestület arról, hogy mely osztályok, évfolyamok kezdik, illetve folytatják a boldogságóra programot.

2.16.2. Határtalanul program

Intézményünk nevelőtestülete fontosnak tartja tanulóink magyarságtudatának, a nemzeti összetartozás érzésének erősítését. A határainkon túl élő magyarok életének, irodalmának, földrajzának, néprajzának tapasztalati úton való megismertetése hagsúlyos szerepet kap nevelő munkánk során. Kiváló lehetőség erre a **"Határtalanul!",** EMMI által támogatott pályázat, amely a mindenkori 7. osztályok számára nyújt alkalmat egy több napos határon túli kiránduláshoz, s amelyre lehetőség szerint pályázunk.

Ehhez kapcsolódó feladataink:

- az aktuális 7. évfolyamnak előkészítő foglalkozások szervezése, a tervezett útvonalhoz kapcsolódóan (nevezetes helyek, történelem, hírességek életrajza, néprajzi ismeretek….)
- a kirándulás megvalósulása után egy témanap megszervezése, amelyen az osztály beszámol az útjáról a teljes iskolai közösség előtt (fotók, szóbeli beszámoló, video stb)

2.16.3. Pályaorientációs Program és MTMI nevelés/ képzés

2.16.3.1. Pályaorientáció

Intézményünk fontos feladatnak tekinti a **pályaorientációt** és az **MTMI (matematika, természettudományos, műszaki és informatikai)** kompetenciákra épülő szakmák megismertetését.

A tanulók életkorához és lehetőségeinkhez igazodva, igyekszünk átfogó képet nyújtani a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket biztosítunk, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

Ezért fejlesztjük ki bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Pályaorientáció és a munka világa

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam	
	5–6. évfolyam	**7–8. évfolyam**
Szakmák megismerése	Véleményalkotás az egyes szakmákról, munkatevékenységekről.	A tervezett pálya jellemzői, összevetése a személyes elképzelésekkel, a lehetőségek helyes megítélése, reális önértékelés.
		A megélhetést biztosító munkára való alkalmasság nélkülözhetetlen összetevőinek (szaktudás, tanulás, munkakultúra) tudatosítása.

Közműveltségi tartalmak, közösségi szerepek

1–4. évfolyam

- Közösségi feladatvállalás az osztályban, az iskolában és a lakóhelyen.
- A legismertebb szakmák, hivatások jellemzői

5–8. évfolyam

- Közösségi feladatok vállalása az osztályban, az iskolában.
- A tágabb közösségért (iskola, település) végzett önkéntes munka lehetőségei és jelentősége, a tanuló adottságai és lehetőségei szerint aktív részvétel abban.
- A pénzkereső munka: a szakmák, foglalkozások csoportjainak jellemzői. A szakma-, illetve pályaválasztás előkészítése.

A pályaorientácó fontosságát szem előtt tartva igyekszünk ilyen témájú pályázatokban is részt venni. 2017-ben elnyert **EFOP-3.2.5.17-2017-00049** számú "**Pályaorientáció biztosítása a Gyulai, Zsadányi és Biharkeresztesi Református oktatási intézményekben"** elnevezésű pályázatnak köszönhetően diákjaink, szüleik és pedagógusaink az alábbi tevékenységekben vehetnek részt:

- Rendhagyó, tematikus órák, találkozók végzett diákokkal, sikeres emberekkel.
- Iskolalátogatás, nyílt nap, pályaválasztási rendezvények.
- Interaktív, illetve virtuális térben megvalósított – életpálya építéshez kapcsolódó-versenyek, vetélkedők.
- Több szakmaterületet érintő munkahely bemutatása: gyárlátogatás
- Pályaválasztási tanár-diák-szülő találkozó, pályaválasztási tanácsadás
- Szülők Akadémiája
- Nyílt napok óvodásoknak, játszóházak
- MTMI területet érintő szakkörök szervezése

2.16.3.2. MTMI nevelés/képzés

Természettudományos nevelés

Az egyén, a közösségek és a természet harmóniájának elősegítése nevelő-oktató munkánk kiemelt feladata. A kísérletezés, a megfigyelés, a természettudományos gondolkodás differenciált fejlesztése és alkalmazása, a műszaki ismeretek hétköznapi életben is használható elemeinek gyakorlati elsajátítása kiemelten fontos. Cél, hogy a természettudomány ismeretei és módszerei úgy épüljenek be a diákok gondolkodásába és tevékenység-repertoárjába, hogy előhívhatók legyenek a mindennapi problémák értelmezése és megoldása során.

- **Matematikai kompetencia**

A matematikai kompetencia kialakításához elengedhetetlen az olyan meghatározó bázisképességek fejlesztése, mint a matematikai gondolkodás, az elvonatkoztatás és a logikus következtetés. E kompetencia összetevőit alkotják azok a készségek is, amelyekre támaszkodva a mindennapi problémák megoldása során a matematikai ismereteket és módszereket alkalmazzunk.

A matematikai kompetencia kialakulásában az ismeretek és a készség szintű tevékenységek egyaránt fontos szerepet töltenek be.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

A matematikai ismeretek magukban foglalják a számok, mértékek, struktúrák, az alapműveletek és az alapvető matematikai fogalmak, jelölések és összefüggések készség szinten alkalmazható tudását.

A matematikai kompetencia azt jelenti, hogy felismerjük az alapvető matematikai elveket és törvényszerűségeket a hétköznapi helyzetekben, elősegítve a problémák megoldását a mindennapokban, otthon és a munkahelyen. E kompetencia teszi lehetővé diákjaink számára a törvényszerűségek felismerését a természetben, és alkalmassá teszi őket az érvek láncolatának követésére, a matematika nyelvén megfogalmazott törvények megértésére.

A matematikai műveltséghez való pozitív hozzáállás annak az igazságnak a tiszteletén alapul, hogy a világ rendje megismerhető, megérthető és leírható.

- **Természettudományos és technikai kompetencia**

A természettudományos kompetencia az ismereteknek és készségeknek azt a rendszerét jelöli, amelynek megfelelő szintje lehetővé teszi, hogy megfelelő ismeretek és módszerek felhasználásával leírjuk és magyarázzuk a természet jelenségeit és folyamatait, bizonyos feltételek mellett előre jelezve azok várható kimenetelét is. Segít abban, hogy a tanulók megismerjék, illetve megértsék természetes és mesterséges környezetünket, és ennek megfelelően irányítsák cselekedeteiket. A technikai kompetencia ennek a tudásnak az alkotó alkalmazása az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében. A természettudományos és technikai kompetencia magában foglalja a fenntarthatóság, azaz a természettel hosszú távon is összhangban álló társadalom feltételeinek ismeretét, és az annak formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősség elfogadását.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

A természettudományok esetében elengedhetetlen a természet működési alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek és technológiai folyamatoknak az ismerete, de

ismerni kell az emberi tevékenységeknek a természetre gyakorolt hatásait is. Így értik meg a tanulók a tudományos elméletek szerepét a társadalmi folyamatok alakulásában, valamint az alkalmazások és a technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait a társadalomra nézve.

A természettudományos és technikai kompetencia birtokában mozgósítani tudjuk természettudományos és műszaki műveltségüket a munkában és a hétköznapi életben: amikor új technológiákat, eszközöket, berendezéseket ismernek meg és működtetnek, amikor a tudományos eredményeket a hétköznapokban alkalmazzák egyéni és közösségi célok érdekében, vagy természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntéseket hoznak. Az ilyen kompetenciával felvértezett tanuló egyaránt kritikus az áltudományos, az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes, illetve a technikát, a termelést az emberi szempontok és a környezeti fenntarthatóság fölé helyező megnyilvánulásokkal szemben.

A természettudományos és technikai kompetencia kritikus és kíváncsi attitűdöt alakít ki a tanulókban, akik ezért igyekeznek megismerni és megérteni a természeti jelenségeket, a műszaki megoldásokat és eredményeket, nyitottak ezek etikai vonatkozásai iránt, továbbá tisztelik a biztonságot és a fenntarthatóságot.

- **Digitális kompetencia**

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (információs és kommunikációs technológia, a továbbiakban IKT) és a technológiák által hozzáférhetővé tett, közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és etikus használatát a társas kapcsolatok, a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ehhez a következő készségeket, tevékenységeket alapozzuk meg: az információ felismerése (azonosítása), visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; digitális tartalomalkotás és -megosztás, továbbá kommunikációs együttműködés az interneten keresztül.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

A digitális kompetencia az IKT természetének, szerepének és lehetőségeinek megértését, alapos ismeretét, illetve ennek alkalmazását jelenti a személyes és társadalmi életben, a tanulásban és a munkában. Magába foglalja a főbb számítógépes alkalmazásokat - szövegszerkesztés, adattáblázatok, adatbázisok, információtárolás és -kezelés, az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikáció (e-mail, hálózati eszközök) - a szabadidő, az információ-megosztás, az együttműködő hálózatépítés, a tanulás, a művészetek és a kutatás terén. Tanulóinknak érteniük kell, hogy miként segíti az IKT a kreativitást és az innovációt, ismerniük kell az elérhető információ hitelessége és megbízhatósága körüli problémákat, valamint az ezek kiszűrésére használatos alapvető technikákat, továbbá az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket és etikai elveket. Tudniuk kell a szerzői jogból és a szoftver-tulajdonjogból a felhasználókra vonatkozó jogi kereteket.

Szükséges olyan készségeket kialakítanunk diákjainkban, amelyek magukba foglalják az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a kritikus alkalmazást, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését. Ide tartozik a komplex információ előállítását, bemutatását és megértését elősegítő eszközök használata, valamint az internet alapú szolgáltatások elérése, az ezek segítségével történő keresés, az IKT alkalmazása a kritikai gondolkodás, a kreativitás és az innováció területén.

Az IKT használata kritikus és megfontolt attitűdöket igényel az elérhető információ és az interaktív média felelősségteljes alkalmazása érdekében. A digitális kompetencia fejlődését segítheti továbbá az aktív részvétel a kulturális, társadalmi és/vagy szakmai célokat szolgáló közösségekben és hálózatokban.

A digitalis kompetenciák kialakításának minél gyorsabban és sokrétűbben történő elősegítése volt a fő célunk akkor, amikor ebben a témában pályázatot nyújtott be iskolánk fenntartója 2016-ban. Az elnyert, **EFOP-3.2.3-17-2017-00066** azonosító számú, **"Digitális környezet a köznevelésben**" című pályázat lehetővé teszi iskolánk számára a modern IKT eszközök beszerzését, valamint a hozzájuk kapcsolódó technikai ismeret, módszertani tudás elsajátítását a nevelőtestület számára. A Helyi tantervbe a választott csomagok beépítésre kerülnek, oly módon, hogy a digitális módszertannal támogatott tanórák aránya meghaladja a 40%-ot, a bevont csoportok/tanórák esetében pedig a 45-50%-ot.
A projekt megvalósulásával a pedagógusok digitális felkészültségének, módszertani kultúrájának növelése megy végbe, a további célcsoportok számára a digitális és egyéb kulcskompetenciák hatékonyabb fejlesztése valósul meg. A fejlesztésekkel járó haszon hosszú távon érinti az élethosszig tartó tanulást és a munkaerő-piaci érvényesülést is.

A pályázat konzorciumban valósul meg, melynek tagjai még:

- Móricz Zsigmond Református Kollágium Gimnázium Szakközépiskola és Általános Iskola Kisújszállás
- Jókai Mór Református Általános Iskola Nyíregyháza
- Sulyok István Református Általános Iskola Komádi

A Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola **Intézményi Digitális Fejlesztési Tervét** a Pedagógiai Program **6. számú melléklete** tartalmazza.

2.16.4. Projektoktatás – témahetek megszervezése intézményünkben

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: miniszteri rendelet) 7. § (4) bekezdése lehetővé teszi számunkra, hogy projektoktatás formájában bekapcsolódjunk az Oktatásért felelős Miniszter által meghirdetett témahetek sorozatába.

Iskolánk a következő témaheteket építi be aktuális munkatervébe:

- pénzügyi tudatosság és gazdálkodás hete
- digitális témahét
- fenntarthatósági témahét

A témahetek keretében az adott témával összefüggő tanítási órákat, foglalkozásokat szervezünk.

2.16.5. Erdei Iskola szervezése

Az erdei iskolák feladata, szerepük a gyermekek fejlődésében

Erdei iskola a tanév szorgalmi időszakában szervezhető. Ez egy többnapos tanulmányi kirándulás, ahol a tananyag szervesen összefügg az iskola tantervével és a tanítás helyszínével. A tudás tárgya maga a környezet, amiről a tanulók ismeretbővítő és képességfejlesztő céllal, aktív tevékenységen keresztül szereznek ismereteket. Az erdei iskolában minden tanuló számára előírt tananyag megismerését, feldolgozását szolgáló foglalkozás folyik. A gyermek együtt dolgozik, tanul, tevékenykedik társaival, és más résztvevőkkel (tanár, erdész, pék, szőlősgazda, fazekas, járókelő stb.). Az ismereteket nem közlik vele, nem elmondják, hanem magának kell

felfedeznie, megtapasztalnia, a megfelelő eszközök, módszerek felhasználásával információkat gyűjtenie, azokat feldolgozni, értékelni, majd következtetéseket levonni, megállapításokat megfogalmazni. Az erdei iskolában újra össze lehet rakni az iskolai oktatásban tantárgyakra és órákra szétszedett világot, megmutatni környezetünk komplexitását. Az erdei iskola biztosítja a szociális tanulás lehetőségét, a személyiség- és közösségfejlesztést, ráveszi a gyereket, hogy kommunikáljon.

Az eredei iskola megszervezésének módja

Intézményünk abban az esetben tudja felvállalni az erdei iskola megszervezését, ha erre a célra fordítható pályázati forráshoz jut, vagy ha ezt az iskola költségvetése lehetővé teszi.

Bevonható évfolyamok: 3.- 8.

2.16.6. MindLab 4pont4 Kognitív Tréning

A program bevezetésének pedagógiai céljai

A 4pont4-es Kognitív Tréning egy hatásos oktatási program, amely fejleszti a gyermekek gondolkodását, érzelmi intelligenciáját és problémamegoldó képességét, és ezt olyan, a gyermekek szívét és eszét egyaránt meghódító stratégiai játékok felhasználására építi, mint a sakk, mancala vagy backgamon.
Célunk a **gondolkodás** („Kognitív Tréning”) bevezetése az oktatásba.
Szakemberek szerint az ideális gondolkodásfejlesztés az, amikor az elektronikus médiát a fizikai stratégiai játékok adottságaival kombináljuk, megőrizve a pedagógus irányítását a foglalkozáson.

A játékok úgy vannak kiválasztva, hogy segítsék a tanulókat a gondolkodási modellek megértésében, és hogy lehetővé tegyék ezeknek a modelleknek az átvezetését a valós életbe.

A 4pont4-es program egy teljes, 4 évre szóló, évente 4 részre osztott elektronikus tanterv, amellyel 4 fontos készséget fejlesztünk: a **szociális, életvezetési, logikai és érzelmi** készségeket (SOLE system).

A négy éves tanmenet 4 részre van osztva: minden iskolaévben és mindegyik kognitív tréning foglalkozáson egy vagy két stratégiai játékot (sakk vagy egyéb) használunk, hogy a megbeszélt témát megértessék.

A SOLE rendszer a következő készségeket és képességeket fejleszti:

Szociális készségek: ● A csoport ereje ● Közös segítség ● Együttműködés ● Verbális és nem verbális kommunikáció ● Reagálás a partnerek cselekedeteire **Logikai készségek:**	**Életvezetési készségek:** ● Probléma-megoldás ● Memória-készségek javítása ● Matematikai gondolkodás ● Laterális gondolkodás ● Döntéshozatal ● Kreatív Gondolkodás ● Stratégiai és taktikai tervezés ● Intuíció

● A tervezés fontossága ● Prioritások meghatározása ● Hogyan kérdezzünk helyesen és hatékonyan ● Deduktív és induktív érvelés ● Cselekvés bizonytalan körülmények között	● Erőforrás-kezelés **Érzelmi készségek:** ● Siker és kudarc ● Nyerni és veszíteni ● Tanulni a hibákból ● Konfliktuskezelés ● Elégedettség és csalódás

A MindLab 4pont4 Kognitív Tréning iskolánkban a 2019-2020-as tanévben az 1. évfolyamon kerül bevezetésre, az iskolaotthon önálló tanulási idejében, heti egy órában. A program pozitív hatásainak ismeretében felmenő rendszerben minden évfolyamon szeretnénk elérhetővé tenni diákjaink számára.

2.16.7. Tudás kertje program

A Tudás kertje program lényege az együttműködés, a közös célok megfogalmazása és elérése. Kiváló lehetőség arra, hogy különböző kultúrájú gyermekek és felnőttek együtt hozzanak létre valami fontosat, amiért dolgozni kell, amit ápolni és gondozni is kell.

A kert megtervezése és gondozása nem feltétlenül igényel komoly szaktudást, a közös munka (pl. ásás, gereblyézés, öntözés stb.) mérsékeli vagy akár el is tüntetheti azokat a kulturális és társadalmi különbségeket, amelyek a gyerekek, gyerekcsoportok között fennállnak.

A kert mindezen túl lehetővé teszi a gyerekeknek, hogy testközelből figyelhessék a növények növekedését, termesztését, a kisebb testű állatok, madarak, rovarok életét, bepillantást nyerve az ökoszisztémák működésébe.

A kerti munka segítségével a gyerekek megérthetik azt is, hogy mennyi munkába, fáradtságba, energiába kerül, amíg az asztalunkra kerül az általunk elfogyasztott sokféle élelmiszer, milyen foglalkozású emberek vesznek részt az élelmiszertermelésben, és milyen sokrétű az ellátandó feladatok köre. Nem utolsó sorban a pályaorientáció színtere is lehet.

Ezen túl a kertben gyakorlatilag minden tantárgy oktatható, minden témához rendelkezésre állnak a szemléltető eszközök. A kertpedagógia már itthon is számos kiváló példával, javaslattal szolgál ahhoz, hogyan lehet élvezetes, testre szabott órákat tartani az iskolakertben, és ez a program is szeretne hozzájárulni ezek gyarapításához. A kezdeményezés távlati célja, hogy az iskolakert mozgalom túlnőjön a kezdeti kereteken, egyre több iskola csatlakozzék hozzá, minél többen sajátítsák el, majd járuljanak hozzá a kertpedagógia gyakorlatához, és jöjjön létre az iskoláknak, a pedagógusoknak és a közösségeknek egy olyan hálózata, amely Magyarországon a mindennapi tanári gyakorlat részévé és eszközévé tudja tenni az oktatásnak ezt a régi-új csodálatos eszközét, a kertet!

A program a **TÁMOP-3.3.17-15/1-2015-0008 számú projekt** keretében valósult meg.

Az iskolakertünk lehet a testmozgás, a rendszeres munka helyszíne, az a tér, ahol a gyerekek feladatot kaphatnak, felelősségteljes munkát végezhetnek, és élvezhetik ezek gyümölcseit a saját termények leszüretelésekor, feldolgozásakor, elfogyasztásakor.

3. Alapfokú művészetoktatás

A művelődési és közoktatási miniszter a **3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet**ében az alapfokú művészetoktatásra kiadott követelményei és tantervi programja koncepcióban és tartalomban eltér a közoktatási intézmények tartalmi szabályozásától a Nemzeti Alaptantervtől.

A NAT alapelveket, követelményeket ír elő, a művészetoktatás tantervi programja részletezett, kerettanterv jellegű. Ezért e programok kisebb módosításokkal helyi tantervként is alkalmazhatók.

A Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola a 3/2011. (I. 26.) NEFMI által kiadott AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS KÖVETELMÉNYEI ÉS TANTERVI PROGRAMJA című kerettantervi ajánlást helyi tantervként ADAPTÁLJA és azt alkalmazza minden művészeti tanszak esetében.

Pedagógiai programunk a művészeti nevelés általános célkitűzésein kívül az alábbiakat tartalmazza:

- az alapfokú művészetoktatás alapelvei, céljai és feladatai, jövőképünk
- kiemelt kompetenciák a művészetoktatás területén
- a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok
- a tehetség, képesség kibontakozását segítő pedagógiai tevékenység
- a szülő, a tanuló a pedagógus együttműködésének formái
- az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének formái
- az iskola felvételi rendszere és a magasabb évfolyamba lépés feltételei
- a tanulók értékelése, minősítése
- a szorgalom értékelése a művészetis tanszakokon
- alkalmazható tankönyvek és tanulmányi segédletek, a taneszközök kiválasztásának elvei
- a művészetis alapvizsgára vonatkozó szabályok

Iskolánk **helyi tanterve** az alapító okiratban meghatározott művészeti tanszakok tevékenységére vonatkozó célokat, feladatokat, az egyes tanszakok tantárgyainak fejlesztési követelményeit, a művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit és témaköreit határozzák meg, melyek a pedagógiai program **önálló mellékletét** képezi.

3.1. Az alapfokú művészetoktatás alapelvei, céljai és feladatai, jövőképünk

3.1.1. Alapelvek

Az alapfokú művészeti iskola a művészeti ágak iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapdokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai intézményében az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.

Az alapfokú művészetoktatás olyan **fejlesztőpedagógiát képvisel**, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van.

A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájárul az integrált oktatás-nevelés megvalósításához, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség kompetenciaterület fejlesztéséhez.

A **tananyag** a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a művészeti terület szerinti műveltség megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlsztéséhez.

A tananyag **eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében**. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

A **Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola** pedagógiai programja **három művészeti terület** (zeneművészet, képző- és iparművészet, táncművészet) tevékenységrendszerét, tantárgyrendszerét tartalmazza, az alábbiak szerint:

- Az alapfokú művészetoktatási intézményben a tankötelezettség nem teljesíthető, illetve a tanuló nem készülhet fel az alapműveltségi vizsga letételére.
- Az alapfokú évfolyamok elvégzéséről szóló bizonyítvány továbbképző évfolyamokra, illetve művészeti szakközépiskolába jelentkezésre jogosít.
- **A <u>képző- és iparművészeti képzés</u>** során lehetőség nyílik az esztétikai érzékenység alakítása mellett a látás kiművelésére és tudatosítására, bővítve a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. Kialakítja a gyermekekben a képességet a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének gyakorlatára. A képző- és iparművészeti oktatás a vizuális kultúra ágait, a műfaj sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és továbbéltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében és a tanulók életkorának megfelelő vizuális műveltség kialakításában.
- **A <u>táncművészeti képzés</u>** lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának, biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét, hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésében, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére.
- **A <u>zeneművészeti képzés</u>** lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket, és gyarapítja ismereteiket. A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az

önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

3.1.2. Az alapfokú művészeti nevelés célja és feladatai, jövőképünk:

A művészeti nevelés eredményeként a **jövőképünk**ben egy olyan felnövekvő generáció jelenik meg, amely az alábbi célkitűzéseinket a mindennapokban megéli és személyiségében hordozza. Azt szeretnénk, hogy művészeti oktató-nevelő munkánk:

- A művészeti nevelés eszközeivel alakítsa ki **a kultúra iránti nyitott magatartást,** az esztétikai érzékenységet. Neveljen a művészetek befogadására, értésére és művelésére.
- A gyermekek és a felnövekvő nemzedék, a majdani állampolgárok **általános műveltségét emelje, tudásukat, érzelemvilágukat, a művészi szép iránti érzéküket fejlessze.**
- A növendékek **a művészetek aktív befogadójává,** a különböző művészeti ágak **amatőr, vagy hivatásos művelőjévé, alkotójává váljon,** a legtehetségesebb gyerekekből alkotó művészeket neveljen.
- A választott művészeti ágon belül nyújtson **speciális művészeti ismereteket,** és az alkotó munkával együtt járó **pozitív élmények** segítségével járuljon hozzá **a harmonikus, érzelmileg gazdag, kreatív személyiség kialakításához.**
- Sajátos eszközeivel ösztönözzön **a társadalmi kapcsolatteremtésben együttműködésben és kommunikációban a toleráns magatartásra.**
- Nyújtson speciális ismereteket, formáljon érzelmileg gazdag, kreatív személyiségeket tanulóiból.
- Az arra alkalmas képességű tanulókat **készítse fel szakirányú továbbtanulásra.**

A művészeti oktatás, nevelés eszközrendszerével hozzájáruljon:

- Olyan társadalmi feladatok, kérdések megoldásához, mint a fogyatékos ill. személyiségzavarral küszködő gyermekek nevelése, beilleszkedése.
- A zene és művészetterápia eszközeivel a gyermekek személyiségzavarainak leküzdéséhez, gyógyításához a gyermekek preventív neveléséhez, pl. bűnmegelőzés.

3.2. Kiemelt kompetenciák a művészetoktatás területén

Szakmai kompetenciák:

- A művészeti ágak sajátosságainak megfelelő tartalom.

Személyes kompetenciák:

- Önállóság,
- döntésképesség,
- érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság,
- mozgáskoordináció,
- fejlődőképesség, önfejlesztés.

Társas kompetenciák:

- Kapcsolatteremtő készség,
- kezdeményezőkészség,
- empatikus készség,
- tolerancia,
- kommunikációs rugalmasság,
- adekvát metakommunikáció,
- konfliktusmegoldó készség.

Módszerkompetenciák:

- Kreativitás, ötletgazdagság,
- problémamegoldás,
- figyelem összpontosítás,
- helyzetfelismerés,
- kritikus gondolkodás.

3.3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka egyrészt a tananyagba beépítve, másrészt az oktatók, a művészek és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, illetve a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

A közösségben kialakuló értékrend, normák, szabályok, elvárások segítik az egyént a döntésekben, a felelősségvállalásban.

3.3.1. A közösségfejlesztés területén kiemelt feladataink:

- Az iskolai tanulói közösség egyéni arculatának kialakítása;
- a közösség hagyományainak megismertetése;
- a tanulói közösség tevékenységének megszervezése, összehangolása;
- a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek kialakítása, folytonosságának elősegítése

3.3.2. A fejlesztés eszközei:

- Produkciók létrehozása, bemutatása;
- a szűkebb és tágabb közösség ünnepeinek megtartása, ünnepteremtés;
- iskolai hagyományok teremtése, megőrzése (fesztiválok, versenyek, alkotótáborok);
- tanórán kívüli foglalkozások biztosítása;
- a tanulók, illetve a tanulók és a pedagógusok közös problémamegoldó tevékenységén alapuló foglalkozások biztosítása.

Az iskolai közösség kialakítása, fejlesztése csak a tanulók aktív részvételével, közreműködésével valósítható meg. Feladatunk a fent megfogalmazott keretek között az iskolai közösség és a tágabb társadalmi környezet közötti kapcsolat biztosítása is.

3.4. A tehetség, képesség kibontakozását segítő pedagógiai tevékenység

A képességek feltárása, a tehetség felismerése folyamatosságot, valamint a pedagógus, szülő, tanuló együttműködését igénylő feladat. Iskolánk alapvető feladatai közé tartozik a tehetségek felkutatása, gondozása, kibontakozásuk elősegítése.

3.4.1. A tehetségfejlesztés iskolánkban alkalmazott módjai:

- Gazdagítás és elmélyítés (differenciálás, nyitott feladatok, különböző munkatempó, egyéni fejlesztés, különféle csoportosítás osztályon, évfolyamon belül, a tehetséges tanulók minél nagyobb önállóságot, alkotó jellegű feladatot kapnak);
- gyorsítás (több évfolyam anyagát rövidebb idő alatt teljesítheti a tanuló).

3.4.2. A tehetségfejlesztés feladatai, eszközei:

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- tanórai és tanórán kívüli tehetséggondozó foglalkozások (neves szakemberek bevonásával szervezett tréningek, kurzusok, táborok az önismeret, az önértékelés, a művészi kifejezőkészség, a problémamegoldó készség fejlesztésére, az ismeretek bővítésére);
- felkészítés versenyekre, fesztiválokra;
- versenyek, fesztiválok szervezése;
- felkészítés szakirányú továbbtanulásra.

3.5. A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái és továbbfejlesztésének lehetőségei

3.5.1. A tanulókkal kapcsolatos feladatok:

- szaktanári, tanulói, szülői közös tevékenységet igénylő feladatok, programok, szervezése (bemutatók, nyílt napok, táborok, tanulmányi kirándulások);
- a tanulók bevonása az iskolai rendezvények szervezésébe;
- diákönkormányzat elősegítése, fejlesztése.

3.5.2. A szülőkkel kapcsolatos feladatok:

- éves munkaterv szerint két szülői értekezlet, valamint fogadóóra biztosítása, az ezen felül szervezett alkalmakról az érintetteket külön kell tájékoztatni;
- levelezés, értesítő, telefon;
- a szülői véleménynyilvánítás változatos lehetőségeinek megteremtése (fórumok, kérdőívek, interjúk);

- tájékoztatás az iskola hosszabb távú célkitűzéseiről, pedagógiai programjáról, illetve éves programjáról;
- a szülők meghívása nyílt napokra, vizsgákra, bemutatókra, iskolai rendezvényekre,
- a szülők bevonása az iskolai rendezvények szervezésébe.

3.6. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

3.6.1. Követelmények

A követelményeket a **Helyi tanterv** követelményrendszere tartalmazza.

3.6.2. A beszámoltatás formái

a) Évközi beszámoltatás

- Gyakorlati feladat végrehajtása önállóan vagy tanári irányítással
- Szóbeli felelet
- Írásbeli felelet

b) Év végi beszámoltatás (vizsga)

- Nyilvános bemutató
- Színpadi produkció (előadás és/vagy jelenet, jelenetek), vagy
- csoportos gyakorlatsor, vagy
- bemutató óra (tanári irányítással végrehajtott feladatok)
- gyakorlati feladat végrehajtása (önálló munka; pl.: gyűjtőmunkák, gyakorlatsor összeállítása, levezetése stb.)
- Szóbeli vizsga
- Írásbeli vizsga

3.6.3. A beszámoltatási formák alkalmazásának szabályai

a) Az **év végi beszámoltatás** (vizsga)

- az előképző évfolyamain nem kötelező,
- az 1–6. alapfokú évfolyamokon a tanult valamennyi tantárgyból kötelező:
  - gyakorlati tantárgyakból a nyilvános bemutató kötelező,
  - szaktanárok választása alapján lehetőség van a kombinált beszámoltatásra: több tantárgyból összevontan számolnak be a tanulók a tanév végén

b) **Év közben** a beszámoltatás rendszeres (legalább három alkalom félévente).

c) **Művészeti alapvizsga** az utolsó alapfokú évfolyamra előírt követelmények teljesítését követően tehető.

3.7. Az iskola felvételi rendszere és a magasabb évfolyamba lépés feltételei

3.7.1. Felvétel az iskola évfolyamaira

Az iskola 1. előképző és 1. alapfokú évfolyamára jelentkezés életkori feltételei:

- Az előképző 1. évfolyamára azok a tanulók jelentkezhetnek, akik a jelentkezés évében töltik be 6. vagy 7. életévüket;
- az alapfok 1. évfolyamára azok jelentkezhetnek, akik a jelentkezés évében töltik be 8. vagy magasabb életévüket.

Az iskolába jelentkezőt bizottság hallgatja meg, amely javaslatot készít a tanuló csoportbesorolásáról. A bizottság tagjai az adott művészeti ág pedagógusaiból áll, és minimum 2 tagú.

Ha a tanuló az iskola magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie. Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt, az iskola helyi tantervében az adott évfolyamra meghatározott követelmények figyelembevételével, majd javaslatot készít az igazgatónak a tanuló évfolyam- és csoportbesorolását illetően. Amennyiben a tanuló nem kéri a magasabb évfolyamba való besorolását, úgy arról a bizottság dönt.

A meghallgatás és a különbözeti vizsga anyaga a helyi tantervre épül.

A tanulók felvételéről az igazgató dönt.

Ha a tanuló más alapfokú művészetoktatási intézményből kéri átvételét, akkor bizonyítványába bejegyzett elvégzett évfolyamai alapján soroljuk be a megfelelő évfolyamba, illetve csoportba. Ha a kötelezően, illetve a szabadon választott tantárgya módosul, a tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie, az iskola helyi tantervében az adott évfolyamokra meghatározott követelmények alapján.

3.7.2. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

Ha tanév végén a tanuló teljesítményére – legfeljebb két tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet. Ha elégtelen osztályzatainak száma meghaladja a kettőt, a tanuló az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait.

A tanuló kérelmezheti, hogy több évfolyam tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget, osztályozó vizsga letételével. Erre, tanulmányi előmenetele alapján a szaktanár is tehet javaslatot.

Az iskola alapfokú évfolyamáról a továbbképző évfolyamra az léphet, aki– a jogszabályban meghatározottak szerint szervezett – művészeti alapvizsgát tett.

Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása a tanítási órák egyharmadát meghaladja, a tanuló nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. A tanulók mulasztásainak igazolásával kapcsolatos szabályozásokat az iskola szervezeti és működési szabályzata és házirendje tartalmazza.

3.8. A tanulók értékelése, minősítése

3.8.1. A tanuló teljesítményének értékelésére, minősítésére vonatkozó általános elvek

- A tanulók értékelésének alapja a folyamatos teljesítmény, figyelembe véve a tanuló fejlődési ütemét.
- Egy tantárgy követelményeire épülő év végi vizsgán a tanuló teljesítményét a tanár egy érdemjeggyel értékeli.
- Több tantárgy követelményeire épülő év végi vizsgán a tanuló teljesítményét a tanár(ok) tantárgyanként külön érdemjeggyel értékeli(k).
- Félévkor és év végén a tanuló teljesítményét a tanár szöveges értékeléssel, illetve osztályzattal minősíti.
- A félévi értékeléseket/ osztályzatokat az év közben szerzett érdemjegyek alapján, az év végi osztályzatokat az évközi érdemjegyek és a vizsga érdemjegye(i) alapján kell megállapítani.

3.8.1.1. Az előképző 1 -2. évfolyamán

A tanulók évközi értékelése **szöveges formában** történik, havi rendszerességgel. A tanulók félévi és év végi teljesítményének minősítésére a négyfokozatú szöveges minősítési formát alakítottuk ki:

- kiválóan teljesített (kt)
- jól teljesített (jt)
- megfelelően teljesített (mt)
- felzárkóztatásra szorul (fsz)

3.8.1.2. Az alapfok és a továbbképző évfolyamain

A tanulók évközi értékelése ***érdemjegyekkel*** történik, havi rendszerességgel. A tanulók tudásának értékelésénél és minősítésénél a következő érdemjegyeket és osztályzatokat használjuk:

- jeles (5),
- jó (4),
- közepes (3),
- elégséges (2),
- elégtelen (1).

3.8.1.3. Az értékelés szempontjai művészeti áganként

3.8.1.3.1. Táncművészeti ág - Néptánc tanszak

Az előképző évfolyamokon:

Kiválóan teljesített az a tanuló, aki:

A tanult játékokban aktívan részt vesz, annak dalait tisztán, önállóan is képes énekelni. Zenére pontosan jár, fut, több dallamon keresztül. Rövidebb ritmusképleteket hibátlanul visszatapsol, mozdulatsort lekövet. 2/4-es motívumokat önállóan, pontosan előad.

Jól teljesített az a tanuló, aki:

A tanult játékokban részt vesz, annak dalait csak társaival képes énekelni. Zenére jár, fut. Rövidebb ritmusképleteket többszöri próbálkozásra tapsol vissza, mozgásemlékezete fejlesztésre szorul. 2/4-es motívumokat a tanár segítségével mutat be.

Megfelelően teljesített az a tanuló, aki:

A tanult játékoknak nem aktív részese, annak dalait nem énekli. Zene mellett lép fut, ezt képes javítani. Rövidebb ritmusképletet pontatlanul tapsol vissza. Mozgásemlékezete fejletlen. A 2/4-es motívumokat tanár segítségével is pontatlanul mutat be.

Felzárkóztatásra szorul az a tanuló, aki:

Az órákon passzív, a tanult játékokban nem vesz részt, annak dalait nem énekli, zene mellett jár, fut és ezt későn veszi észre. Rövidebb ritmusképleteket többszöri próbálkozás után sem képes visszatapsolni.

Az alapfok és továbbképző évfolyamokon:

5 (jeles):

Folyamatosan zenében marad, élményszerű az előadása, táncát tudatosan díszíti (taps, arc, kéz, táncszók, táncszerkesztés, énekelés stb.). A tanult matériát, a teret tudatosan kezeli. Partnerével együtt táncol.

4 (jó):

Folyamatosan zenében marad, kisebb technikai hibákat (kar- és kéztartás, párhuzamos lábfő, íves tartás stb.) véthet. Előadásmódja kevésbé kifejező, a tánc díszeit és a teret esetlegesen használja, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Képes a tanult matériát variálni. Törekszik a tánc során a partnerével történő párkapcsolat kialakítására.

3 (közepes):

Kisebb zenei és motivikai pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja, képes a folyamatos táncolásra. A tanult matériát csak vázlatosan használja. Előadásmódja kívánnivalókat hagy maga után. Tánca statikus (térhasználat), tánc közbeni partnerkapcsolata, táncdíszítése szegényes. Kisebb technikai hiányosságai (tartás stb.) vannak.

2 (elégséges):

A motívumokat ismeri, előadásuk során zenei és motivikai pontatlanságokat véthet, melyet képes javítani. Táncszerkesztése darabos. A teret, a tánc díszeit esetlegesen használja, tánc közbeni partnerkapcsolata véletlenszerű. Előadásmódja, technikai hiányosságai elfogadhatóak.

1 (elégtelen):

Zene mellett táncol, s ezt későn veszi észre. A hiba javítása közben megáll. Tánca estleges.

Táncszerkesztése, térhasználata darabos, eseménytelen. Előadásmódja félszeg, bátortalan. A tánc díszeit nem használja. A motívikát felületesen ismeri. Technikai hiányosságai az előző számonkérés óta nem javultak.

3.8.1.3.2. Képző- és iparművészeti ág - Képzőművészeti tanszak (A/1.2.3. évf.) Szobrászat- és kerámia tanszak (A/4. évfolyamtól) – Grafika- és festészet tanszak (A/4. évfolyamtól)

Az előképző évfolyamokon:

Kiválóan teljesített az a tanuló, aki**:**

A tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes. A technikai és mechanizmusbeli követelményeket biztosan oldja meg, és azokat rajzban is kiválóan alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái is teljes önállóságra vallanak.

Jól teljesített az a tanuló, aki**:**

A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Hasonló az ötöshöz, de bizonytalanságai vannak. A tananyag alapvető részeit tökéletesen tudja, ismereteit a feladatok megoldásában is különösebb nehézség nélkül alkalmazza.

Megfelelően teljesített az a tanuló, aki**:**

A tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget. A tanterv alapvető anyagát jól elsajátította, az alapvető mechanizmusbeli nehézségeket leküzdötte, a lényegesebb kérdések megoldásában némi nehézségek mellett elfogadható eredménnyel azokat alkalmazza. Munkáiban kisebb bizonytalanságot mutat, amelyet a tanár segítségével le tud küzdeni.

Felzárkóztatásra szorul az a tanuló, aki**:**

A tantervi követelményeknek nevelői útmutatással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.

Az alapfok és továbbképző évfolyamokon:

5 (jeles):

Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes. A technikai és mechanizmusbeli követelményeket biztosan oldja meg, és azokat rajzban is kiválóan alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái is teljes önállóságra vallanak.

4 (jó):

A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Hasonló az ötöshöz, de bizonytalanságai vannak. A tananyag alapvető részeit tökéletesen tudja, ismereteit a feladatok megoldásában is különösebb nehézség nélkül alkalmazza.

3 (közepes):

Ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget. A tanterv alapvető anyagát jól elsajátította, az alapvető mechanizmusbeli nehézségeket leküzdötte, a lényegesebb kérdések megoldásában némi nehézségek mellett elfogadható eredménnyel azokat alkalmazza. Munkáiban kisebb bizonytalanságot mutat, amelyet a tanár segítségével le tud küzdeni.

2 (elégséges):

Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Mechanizmusbeli hibái is hátráltatják a tantervi anyag biztos alkalmazását, még a tanár segítségével is. Elképzelései a művészet tartalmát illetően nagyon minimálisak, rajzi - koordinációs hibákkal küzd, és folyamatosan ellenőrzésre szorul.

1 (elégtelen):

Ha a tantervi követelményeknek nevelői útmutatással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.

3.8.1.3.3. Zeneművészeti ág

Az előképző évfolyamokon:

Kiválóan teljesített az a tanuló, aki**:**

A tanult zenei ismeretek elsajátításában aktívan részt vesz, önállóan is tud fejlődni. Zeneórákra pontosan jár. Pontosan előad, a zenei definíciókat ismeri. Szorgalmas. Folyamatos fejlődést mutat óráról órára. Zeneelméleti, illetve gyakorlati hangszeres tudása kiemelkedő. Ismeri, érti a tananyagot, tudását alkalmazni is képes. Önállóan, pontosan, szabatosan fejti ki ismereteit. A házi feladat a tanulási folyamat szerves része. Igényesen, folyamatosan, céltudatosan dolgozik, feladatot vállal és azt pontosan, megbízhatóan teljesíti. Kötelességtudata magas fokú, a vállalt és kapott feladatok elvégzésében példaképül állítható társai elé.

Jól teljesített az a tanuló, aki**:**

A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés, jelentéktelen hibával tesz eleget,

apró bizonytalanságai vannak. Pontosan előad, a zenei definíciókat ismeri. Ha a tanult zenei ismeretek elsajátításában aktívan részt vesz, önállóan is tud fejlődni. Zeneelméleti illetve gyakorlati hangszeres tudása jó. A házi feladat a tanulási folyamat szerves része. Zeneórákra pár hiányzást kivéve pontosan jár.

Megfelelően teljesített az a tanuló, aki**:**

A kötelességeit nem teljesíti, figyelmetlen, az órán tanult zenei ismeretekben folyamatosan

visszaesik. Pontatlan ismeretekkel rendelkezik. Zeneelméleti illetve gyakorlati hangszeres tudása csupán megfelelő. A házi feladatot a tanulási folyamatban nem megfelelően teljesíti.

Felzárkóztatásra szorul az a tanuló, aki**:**

A tantervi minimumot sem tudja felmutatni. A tantervi követelményeknek nevelői

útbaigazítással sem tud eleget tenni. A házi feladatot a tanulási folyamatban egyáltalán nem megfelelően teljesíti. Az órákon passzív, a tanult anyagokat képtelen felmutatni. Többszöri k,

Az alapfok és továbbképző évfolyamokon:

5 (jeles):

Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ha aktív vállalásaival, felelősséggel végzett alkotó munkájával elősegíti maga és közössége fejlődését. Zeneelméleti illetve gyakorlati hangszeres tudása kiemelkedő. Ismeri, érti a tananyagot, tudását alkalmazni is képes. Önállóan, pontosan, szabatosan fejti ki ismereteit. Lényegre mutatóan definiál, gondolatmenete logikus. Igényesen, folyamatosan, céltudatosan dolgozik, feladatot vállal és azt pontosan, megbízhatóan teljesíti. A házi feladat a tanulási folyamat szerves része. Előadásmódja élményszerű. Zeneórákra pontosan jár. Kötelesség tudata magas fokú, a vállalt és kapott feladatok elvégzésében példaképül állítható társai elé. Zeneelméleti illetve gyakorlati hangszeres tudása kiemelkedő.

Ha a tanuló érdemjegye tantárgyanként egész évben jeles (5), tantárgyi dicséretet kaphat bizonyítványába.

4 (Jó):

Ha a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés, jelentéktelen hibával tesz eleget,

apró bizonytalanságai vannak. A definíciókat ismeri, de kisebb előadási hibákat vét. Pontosan előad, a zenei definíciókat ismeri. Előadásmódja kevésbé kifejező. Törekszik a hiányosságok

leküzdésére, képes pozitív lépéseket tenni ezek kiküszbölésére. A házi feladat a tanulási folyamat szerves része. Zeneelméleti illetve gyakorlati hangszeres tudása jó.

3 (Közepes):

Ha kisebb zenei pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja.

Ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, hibásan tesz eleget, nevelői segítségre (javításra, kiegészítésre) többször rászorul. Ismeretei felszínesek. Előadásmódja kjvánnivalókat hagy maga után. A házi feladat a tanulási folyamat nem teljesen szerves része. Zeneelméleti illetve gyakorlati hangszeres tudása közepes. Kevésbé tud önállóan teljesíteni, beszélni. Szóbeli feladatait is csak kis segítséggel képes megoldani, tulajdonképpen párbeszéd alakul ki tanár és diák között, a cselekvés nem önálló.

2 (Elégséges):

Ha az előadásmódja gyenge. Ha a tantervi követelményeknek csak súlyos hiányossággal tesz

eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Egyszavas válaszokat ad. A fogalmakat nem érti, képtelen önálló feladatvégzésre. A házi feladat a tanulási folyamat nem szerves része. Zeneelméleti illetve gyakorlati hangszeres tudása elégséges.

Kötelességeit nem teljesíti, figyelmetlen, munkához való viszonya elutasító, közömbös.

1 (Elégtelen):

Ha a tantervi követelményeknek nevelői útbaigazítással sem tud eleget tenni. A tantervi

minimumot sem tudja. A házi feladat a tanulási folyamatban nincs jelen. Zeneelméleti illetve gyakorlati hangszeres tudása nagyon rossz. Évfolyamot kell ismételnie.

3.9. A szorgalom értékelése a művészeti tanszakokon

A tanuló szorgalmát félévkor és év végén egy osztályzattal kell minősíteni. A tanuló szorgalmának értékelését és minősítését félévkor és tanév végén a csoportvezető tanár – a csoportban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi.

A szorgalom értékelése a tanuló foglalkozásokon való aktivitása, feladatvégzésének pontossága, kötelességtudata, képességeihez mért teljesítményének szintje, egyenletessége, alapján történik.

A tanuló szorgalmának értékelésére, minősítésére alkalmazható érdemjegyek és osztályzatok:

- példás (5);
- jó (4);
- változó (3);
- hanyag (2).

Példás annak a tanulónak a szorgalma, aki:

A foglalkozásokon folyamatosan aktívan közreműködik, felkészülését a rendszeresség, kötelességtudat és a pontosság jellemzi, a feladatok végzésében önálló, a képességeihez mérten a legmagasabb teljesítményt nyújtja, teljesítménye egyenletes, önművelése rendszeres.

Jó annak a tanulónak a szorgalma, aki:

A foglalkozásokon aktívan közreműködik, de aktivitása nem folyamatos, rendszeresen készül, de nem pontos és alapos, a csoportmunkában és az önálló munkában tehetségéhez mérten igyekszik részt venni.

Változó annak a tanulónak a szorgalma, akinek:

A foglalkozásokon aktivitása egyenetlen, a tanórákra való felkészülése rendszertelen, feladatait váltakozó érdeklődéssel végzi, önművelése rendszertelen, képességei alatt teljesít.

Hanyag annak a tanulónak a szorgalma, aki:

A foglalkozásokon nem mutat semmilyen aktivitást, feladatait nem végzi el, érdektelenség, közöny jellemzi.

3.10. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei

A taneszközök kiválasztása a szaktanárok javaslata alapján történik.

A tankönyvválasztás a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével a szaktanár joga. A

választásnál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- Tartalma feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- korszerű ismereteket közvetítsen;
- didaktikai módszerei feleljenek meg – a pedagógiai programban meghatározott – az iskolában folyó nevelés-oktatás alapelveinek, céljainak, feladatainak, eszközeinek, eljárásainak;

- segítse a tanulást, motiváljon;
- nyelvezete az adott korosztálynak megfelelő legyen;
- szerkezete legyen világos, érthető;
- esztétikus, igényes legyen;
- az ára legyen kedvező.

Az iskola biztosítja a kiválasztott tankönyvek könyvtári hozzáférhetőségét is.

3.11. A művészeti alapvizsga

Az alapfokú művészeti vizsgára vonatkozó szabályokat az iskola vizsgaszabályzata is tartalmazza részletesen.

3.11.1. A művészeti alapvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

3.11.2. A művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés:

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

3.11.3. A művészeti alapvizsga minősítése:

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

Azokban a tantárgyakban, ahol a tantárgy vizsgája több vizsgarészből áll, ott a tantárgy osztályzatát a vizsgarészek osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsga tantárgy végső osztályzatának meghatározásában a szóbeli vizsgarész osztályzata a döntő.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti, alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

3.12. A művészetoktatásra vonatkozó helyi tanterv

A művelődési és közoktatási miniszter a **3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet**ében az alapfokú művészetoktatásra kiadott követelményei és tantervi programja koncepcióban és tartalomban eltér a közoktatási intézmények tartalmi szabályozásától a Nemzeti Alaptantervtől.

A NAT alapelveket, követelményeket ír elő, a művészetoktatás tantervi programja részletezett, kerettanterv jellegű. Ezért e programok kisebb módosításokkal helyi tantervként is alkalmazhatók.

A Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola a 3/2011. (I. 26.) NEFMI alapján kiadott tantervi programokat a művészetoktatás során helyi tantervként alkalmazza kisebb módosításokkal.

A változtatás a kötelezően és szabadon választható tantárgyakra, tankönyvek, kották kiválasztására irányul.

A pedagógiai programban megfogalmaztuk a művészeti nevelés általános célkitűzéseit, az egyes művészeti területek cél és feladatrendszerében a specifikus, de még mindig általános nevelési elveket. Az adott művészeti ágakra és tanszakokra, művészeti tevékenységekre, tantárgyakra, hangszerekre vonatkozó speciális tartalmakat, célokat és feladatokat az Alapfokú Művészeti Iskola Helyi tanterve tartalmazza, mely a Pedagógiai Program önálló mellékletét képezi.

4. Továbbképzések

A változásokhoz való alkalmazkodás során a másik tudásának megszerzése és a saját tudásunkhoz való hozzáadása szinte mindig gyorsabb és hatékonyabb, mint valamilyen merőben új megoldás kitalálása. A versenyképességnek ezért fontos eleme a tudás szabad áramlása.

A továbbképzés a felkészülés egyik vagy talán legfontosabb eszköze a pedagógus (ön)képzésének. A továbbképzések célja, hogy a kurzusokon megszerezett tudás beépüljön a napi gyakorlatba, s a résztvevők az elsajátítottakat minél szélesebb körben adják át kollégáiknak, s ezzel egyidejűleg emeljék az intézményben működő szakmai munka színvonalát is.

4.1. Helybe vitt továbbképzések számának növelése

Az iskolában rendszeresen megtörténik a pedagógiai célok teljesítésének értékelése, ha működik pedagógusi teljesítményértékelési és fejlesztési rendszer, s ezek ismeretében rendszeresen felülvizsgálják a továbbképzési programot, tervet. A 2. ábra mentén – amely további elemzésre is lehetőséget ad, de most csak a továbbképzés szempontjából vizsgáljuk – tekintsük át ennek menetét.

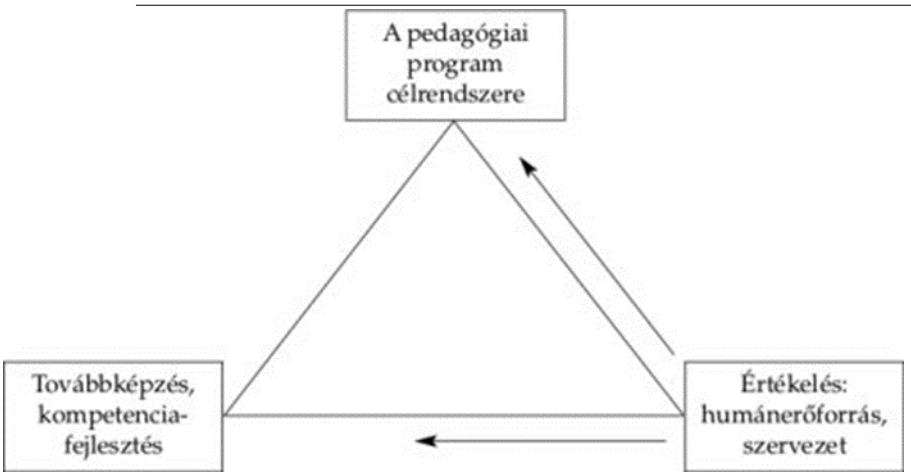

2. ábra A pedagógiai program célrendszere, a humánerőforrás és a szervezet értékelése, illetve a továbbképzés és a kompetenciafejlesztés közötti kapcsolat

Pedagógiai programjában a szervezet megfogalmazott olyan célokat, melyek teljesítésén, megvalósításán dolgozik. A célok eléréséhez szükség van felkészült, kompetens szakemberekre. Ennek érdekében a szervezetnek gondoskodnia kell a pedagógusok kompetenssé tételéről, ennek egyik formája a továbbképzés. Bizonyos időközönként ellenőrizni, értékelni kell, hogy a célok megvalósítása megfelelő ütemben, megfelelő módon zajlik-e. Ha nem, akkor azt kell megvizsgálni, hogy ennek mi az oka. Ha a pedagógusok kompetenciájának hiánya, akkor át, illetve újra kell gondolni a kompetenciafejlesztést, s azon belül a továbbképzési tervet és programot. A továbbképzések mentén keletkező konfliktusok minimalizálása vezetői feladat, amely csak tudatos tervező és értékelő munkával lehet eredményes.

4.2. Belső tudásmegosztó fórumok, technikák és módszerek

A továbbképzések fejlesztésekben definiált felértékelődése felveti, hogyan épül be az ott megszerzett tudás a tanítás-tanulás folyamatába; milyen belső szervezeti tudásmegosztó fórumok működnek a továbbképzéseken megszerzett kompetenciák továbbadására, megosztására.

Ezek intézményi alkalmazása nagyon eltérő mind a használt formák számát, mind hatékonyságát tekintve. Néhány példát, jó gyakorlatot ismertetünk a következőkben.

A legegyszerűbb forma szerint a képzésen részt vett pedagógusok tájékoztatják kollégáikat a képzésről, a megszerzett tudásról, annak hasznosíthatóságáról: beszámolnak tantestületi, illetve nevelési értekezleten, munkaközösségi foglalkozáson; közzéteszik tudásukat, tapasztalatukat az iskola honlapján, az iskolai könyvtárban, hírlevélben stb. Ez nem több mint tájékoztatás, a tanultak bemutatása. Miközben nagyon fontos elem, hatékonysága a tudásmegosztás szempontjából alacsony fokú, de tekinthető első lépésnek. Ezeken a fórumokon ugyanis mindenki képet kaphat arról, ki milyen programon volt, így felkelthető a kollégák érdeklődése.

Vannak ezen túl más formák is, amelyek jelenthetik a következő lépést, s talán hatékonyabbak is lehetnek a tudásmegosztás szempontjából. Tarthatnak a kollégák a tanultak felhasználásával bemutatóórákat; működhet a „sorstársak látogatásának” gyakorlata is, amikor a kollégák egymásnál órát látogatnak, felhasználva ezeket a helyzeteket tanulási fórumokként.

Fontos elem lehet a munkaközösségen, illetve tantestületen belüli pedagógusok közötti kooperáció: módszertár létrehozása (gyűjtemény, feladatbank); az „azt tanultam, hogy” módszerével kivonat készítése a továbbképzésről; összegzés az órákon alkalmazott módszerekről.

Egyre nagyobb teret nyer az iskolákban az egy osztályban tanító pedagógusok rendszeres megbeszélése az adott osztályról, az oktatási és nevelési eredményekről, problémákról. A továbbképzésekhez kapcsolva egységes pedagógiai hatás érvényesülhet egy-egy osztály esetében.

Vannak ma is olyan iskolák, ahol e rohanó világban is működik pedagógiai alkotóműhely. Ez a pedagógusok önkéntes alapon szerveződő szakmai fóruma, amelynek általában saját szakmai programja van (szakirodalom feldolgozása, bemutatása; nemzetközi tendenciák ismertetése adott témában; beszámoló egy-egy konferenciáról, az ott hallottak közös továbbgondolása; saját kutatás, tanulmány bemutatása; belső benchmark fórum stb.). Egy-egy új szakmai, pedagógiai, módszertani képzés után a kurzuson részt vett kolléga felkínálja tudását, s a szakmai fórumon beszélgetés, közös gondolkodás keretében osztja meg az érdeklődő kollégákkal tapasztalatait, kiegészítve akár a tanultakat a szakirodalomban olvasottakkal.

Ha a képzésre járó kollégák előre tudják, hogy tájékoztatási kötelezettségük van (bármilyen formában), valószínűleg egészen másképpen vesznek részt a képzésen. Vélhetően jobban figyelnek azokra a tartalmakra, helyzetekre, módszertani elemekre, amelyeket tovább tudnak adni kollégáiknak, már a képzésen tervezik, miről, hogyan és mit fognak elmondani.

Ma még nem gyakori nálunk, hogy egy pedagógus az óra után a tanáriba lépve megossza szakmai vagy nevelési problémáit, kudarcait kollégáival, segítséget kérve tőlük a megoldáshoz. A továbbképzésekhez kapcsolódó fórumok ezt a teret is kiszélesíthetik, s létrejöhetnek kiscsoportos találkozások a nevelési helyzetek egymás közötti megbeszélésére.

Egyre inkább elterjedőben van, s nagy a hatékonysága az egész tantestület egyszerre történő képzésének. Ilyen esetekben közös az élmény, közös a tapasztalat, s a kipróbálás esetleges nehézségeiben a kollégák tudnak egymással konzultálni, meg tudják osztani a tapasztalataikat. Ilyenkor maga a képzés szolgál belső tudásmegosztó fórumként! Az ilyen kurzusok eredményességéről, hatékonyságáról ebben az esetben is csak feltételezéseink vannak.

A belső képzések fejlesztésben betöltött szerepéről álljon itt egy példa. Ha egy tantestületben néhány pedagógus részt vesz például kooperatív technikákat tanító képzésen, akkor a pedagógusok munkájának értékelésekor honorálandó pluszteljesítmény a kooperatív technikák osztálytermi alkalmazása. Ha a tantestület minden tagja részt vesz ilyen képzésen, akkor az értékeléskor már elvárás a kooperatív technikák osztálytermi alkalmazása.

Intézményen kívül is adódnak helyzetek, lehetőségek a tanultak megosztására, közkinccsé tételére: pedagógiai konferenciák révén; iskolai bemutatkozással kerületi, városi, községi, kistérségi szinten is; tudásmegosztás keretében térségi munkaközösségben; illetve publikálás során a tanultak intézményi, osztálytermi hasznosításáról.

5. A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására:

- az iskola igazgatója
- a nevelőtestület bármely tagja
- a nevelők szakmai munkaközösségei vagy
- az iskola fenntartója tehet javaslatot.

A szülők és a tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül illetve a diákönkormányzat képviselői útján az igazgatónak javasolhatják.

Jelen pedagógiai program módosítása csak a nevelőtestület elfogadásával és a fenntartó jóváhagyásával lehetséges.

6. Nyilvánosságra hozatal

Iskolánk pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető egy-egy példányban a következő helyeken:

a) iskola

- igazgatói iroda
- nevelői szoba
- iskolatitkári iroda
- irattár
- honlap
- iskolai könyvtár

b) Fenntartó

- Biharkeresztesi Református Egyházközség Lelkészi Hivatala

1. számú melléklet

A tanulói átvétel szabályozása

Tárgy: Kérelem

Gondviselő neve: .....
Elérhetősége (telefon, e-mail): .....
Anya születési neve: .....
Elérhetősége (telefon, e-mail): …….
Lakcím: …….

Igazgató neve: *Farrné Kovács Mónika*
Intézmény neve: *Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és AMI*
Címe: *4110 Biharkeresztes, Damjanich u. 21.*

Kérelem

Alulírott azzal a kéréssel fordulok az intézmény vezetőjéhez, hogy ..... nevű …….. osztályos gyermekemet szíveskedjenek a(z) ……..

intézményből az Önök intézményébe átvenni.

Indokaim:
…….
…….
…….
…….

Keltezés:……

……
gondviselő aláírása

2. számú melléklet

Vizsgaszabályzat /Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és AMI

A tanulmányok alatti vizsgák rendje

Törvényi háttér:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- 22/2013. (III.22.) EMMI rendelet

A tanulmányok alatti vizsgák célja azon tanuló osztályzatainak megállapítása,

- akinek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei alapján a jogszabályok és az intézmény Pedagógiai Programja szerint nem lehetett meghatározni, ezért a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít (pl. magántanuló, mulasztás miatt nem osztályozható, stb.),
- aki a pedagógiai programban meghatározottaknál rövidebb idő alatt (tanév összevonással) szeretné a követelményeket teljesíteni, ezért osztályozó vizsgára jelentkezik,
- aki számára az igazgató különbözeti vizsgát ír elő,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.
- aki valamely művészeti tanszak tanulója

Osztályozó vizsga:

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és év végi jegyek lezárását megelőzően, ha

- hiányzásának mértéke eléri a 250 órát, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák több mint 30 %-át és emiatt nem osztályozható,
- felmentést kapott -kérelmére - a kötelező tanórai foglalkozások látogatása alól sajátos helyzete miatt,
- engedélyt kapott arra, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget

Ha a tanuló az osztályozó vizsga időpontjában nem jelenik meg, vagy nem felelt meg, tanulmányait sikeres javítóvizsga után folytathatja.

Javítóvizsga:

- Ha a tanuló tanév végén elégtelen osztályzatot kap, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet.
- Ha a tanuló a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet.
- Javítóvizsgával folytathatók a tanulmányok akkor is, ha a tanuló az osztályozó vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be az előírt időpontig.
- A javítóvizsga napját az igazgató állapítja meg, és az iskola hirdetőtábláján, valamint elektronikus oldalain közzéteszi.
- A javítóvizsga idejéről és a vele kapcsolatos tudnivalókról a tanulók szüleit értesíteni kell.
- Ha a tanuló a javítóvizsga napján nem jelenik meg, vagy a javítóvizsgán nem felelt meg, tanulmányait csak az osztály megismétlésével folytathatja.
- A javítóvizsga eredményét az osztályfőnök, vagy a főtárgy tanára vezeti be a törzslapba és a bizonyítványba.
- A záradékot az igazgató és a főtárgy tanára írja alá, az eredményhirdetés a bizonyítvány kiosztásával történik.

- A javítóvizsga nem nyilvános és nem ismételhető meg.

Különbözeti vizsga:

- Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az iskola igazgatója a különbözeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet az iskola a megkezdeni tervezett évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres továbbhaladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek.
- A különbözeti vizsga tantárgyait, tartalmát, időpontját az igazgató határozza meg, a határozatot írásban megküldi a tanulónak és szüleinek. A határozatról tájékoztatja az érintett szaktanárokat.
- Abban az esetben, ha a tanuló önhibáján kívül nem tudja teljesíteni az osztályozó/javító/különbözeti vizsga követelményeit, a teljes vizsga anyagából, vagy a nem teljesített vizsgarészből - kérelmére - pótló vizsgát tehet. Időpontját egyéni elbírálás alapján az igazgató jelöli ki.

Pótló vizsga:

- A vizsgázó pótló vizsgát tehet az igazgató által meghatározott vizsganapon, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.
- A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató engedélyezheti, hogy a vizsgázó a pótló vizsgát az adott vizsganapon tegye le, ha ennek a feltételei megteremthetőek. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.
- A pótvizsgáról való igazolatlan távolmaradás tanévvesztéssel jár.

Felvételi, alkalmassági vizsga (művészetoktatás)

- Az iskolába jelentkező tanulók számára az intézmény nem tart felvételi, alkalmassági vizsgát.
- A legmagasabb művészeti iskolai osztályt eredményesen végzett tanuló felvételi vizsga nélkül továbbképző osztályba léphet.

Szintfelmérő vizsga (művészetoktatás)

- Abban az esetben, ha egy tanuló magasabb évfolyamra kéri átvételét az intézménybe, s ezzel egyidejűleg az alapfokú művészetoktatásba is be kíván kapcsolódni, szintfelmérő vizsgát kell tennie a művészeti tanszak évfolyamának megállapítása céljából. A szintfelmérő vizsga időpontját az igazgató jelöli ki.

Művészeti alapvizsga és záróvizsga

- Az alapfokú művészetoktatás követelménye szerint a tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát tesz, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tesz.
- Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett. A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulás feltétele.
- Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

- A művészeti alap – és záróvizsga a művészeti ág jellegének megfelelő elméleti és gyakorlati vizsgából áll. Az elméleti (írásbeli és szóbeli) és gyakorlati vizsga a Korm. rendeletben foglaltak alapján kerül megszervezésre.
- A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.
- A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján az Intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. → lásd: mellékletek
- A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.
- A választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.
- Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.
- Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból, első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.
- A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.
- Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.
- A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.
- Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
- Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

<u>Összevont beszámoló</u>

- Rendkívüli előrehaladás esetén a szaktanár és a tanszakvezető együttes javaslata alapján az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén két, esetleg több osztály anyagából tegyen összevont beszámolót.
- A főtárgyi beszámoló anyagát 2/3 részben magasabb osztály anyagából kell összeállítani.
- A kötelező tantárgyból a magasabb osztály követelményi alapján kell az osztályzatot megállapítani.

<u>Félévi és év végi vizsga a művészeti tanszakokon</u>

- A tanulók a főtárgyi tudásukról a zeneművészeti tanszakokon hangverseny keretén belül félévkor és év végén, a táncművészeti tanszakokon pedig év végén, egy bemutató keretein belül csoportos formában adnak számot, melyet háromtagú vizsgabizottság értékel. A vizsgabizottság a tanári karból áll fel.
- A félévi osztályzatot a tanár állapítja meg az első félév érdemjegyei és a félévi hangverseny, illetve a félév során történt színpadi fellépések, vagy az elkészített alkotások alapján (képző- és iparművészet).
- A képző- és iparművészeti tanszakokon tanulók az év során végzett munkájukról kiállítás keretében adnak számot.

- A beszámolón az érdemjegyet a főtárgy tanárának javaslata alapján a bizottság állapítja meg. A bizottság elnöke az igazgató vagy az igazgatóhelyettes.
- Egész évi munkája alapján kell osztályozni azt a tanulót, aki betegség vagy testi sérülés miatt a beszámolón megjelenni nem tud és távolmaradásának okát orvosi igazolással bizonyítja. Ebben az esetben a bizonyítvány és a törzslap megjegyzés rovatában fel kell tüntetni, hogy a tanév végi beszámolón nem vett részt.
- A tanévvégi beszámolóra nem bocsátható, illetve nem osztályozható az a tanuló, akinek a tanévben az igazolt és igazolatlan mulasztásai együttesen meghaladják az előírt kötelező óraszám egyharmadát.
- Az osztályzatokat félévkor a tájékoztató füzetbe, évvégén a naplóba, az anyakönyvbe törzslap) és bizonyítványba szómegjelöléssel és számjeggyel, illetve a művészeti előképző esetében előírt szöveges minősítéssel kell bejegyezni.
- A tanuló valamely kötelező tantárgy tanulása alól, ha felmentést kapott, a felmentés tényét félévkor a tájékoztató füzetben, a tanév végén a törzslapban és a bizonyítványban az osztályzat rovatban „fm" rövidítéssel kell jelezni.
- A tanév végi beszámolóra nem bocsátható, illetve nem osztályozható az a tanuló, akinek a tanévben az igazolt és az igazolatlan mulasztásai együttesen meghaladják az előírt kötelező óraszám 1/3-át, kivéve, ha a tananyagot elsajátította és a nevelőtestületi engedéllyel beszámolót tesz.

<u>A felsőbb osztályba lépés a művészeti tanszakokon</u>

- A művészeti iskola felsőbb osztályába az a tanuló léphet, aki a közvetlenül megelőző osztályt sikeresen elvégezte, arról bizonyítványt kapott és tanulmányait nem szakította meg.
- Az a tanuló, aki osztálya tantervi tananyagát önhibáján kívül elvégezni nem tudja, az igazgatótól legkésőbb május 10-ig kérheti, hogy tanulmányait a következő tanévben ugyanannak az osztálynak tanulójaként folytathassa.
- Az igazgató a szaktanár meghallgatása alapján dönt. Ebben az esetben a tanuló osztályzatot nem kap. A bizonyítványba és a törzslapba a fenti tényt be kell jegyezni.
- Az előző osztályban folytatja tanulmányait az a tanuló, akinek igazolt mulasztása valamely tantárgyból meghaladja az összóraszám 1/3-át, kivéve, ha a tananyagot elsajátította és igazgatói engedéllyel, beszámolót tesz.

<u>A tanulók felvételének helyi szabályai a művészeti tanszakokon</u>

- A tanulói jogviszony létrejötte, beiratkozás
- A tanulói jogviszony a jelentkezési lapok kitöltésével, és az intézményhez történő eljuttatásával jön létre.
- A tanulói jogviszonyt - jelentkezési lap kitöltésével – a tanulóknak, illetve szüleiknek minden tanévkezdéskor meg kell újítani.
- Új tanuló beiratkozását szeptember első hetében kell megtartani. Az esetleges üres helyek
- betöltésére szeptember 15-ig pótbeiratkozást lehet tartani.
- Új tanuló felvételéről az igazgató dönt, az iskola engedélyezett tanulói létszámát figyelembe véve.
- A felvételről írásban kell a tanulókat és a szülőket, gondozókat (a továbbiakban szülő) értesíteni, a felvételt követő 15 napon belül.
- Ha egy tanszakra több jelentkező van, mint a működési engedélyben meghatározott férőhely, a jelentkezőt akkor is az intézmény tanulóinak sorába kell felvenni.
- A tanulók osztályba sorolásáról - a felvételi vizsgán nyújtott teljesítménye alapján – az igazgató dönt, a szaktanár javaslatát figyelembe véve.

- Egy tanuló több tanszakra is járhat, de meg kell határozni a fő tanszakát. A második tanszakon a tanulónak kiskorú tanuló esetén a szülőnek tandíjat kell fizetnie.
- Az intézmény mindenki számára nyitott. A csoportok összeállításakor nem az életkor, hanem a tanulók adott művészeti ágra vonatkozó technikai, ill. szellemi és fizikai fejlettsége a meghatározó. Az intézmény nem vállalkozhat korrekciós, terápiás feladatok ellátására.
- Ha a tanuló az intézmény magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie. Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt.
- Ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani. Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményét teljesíti, az osztályzatokat valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni.

A tanuló átvételének helyi szabályai a művészeti tanszakokon

- A tanév elején a más művészeti iskolából érkező tanuló esetében, amennyiben az iskolánk az ott kiadott bizonyítványának megfelelő tanszakot és évfolyamot nyújtani tudja, folyamatosan bekapcsolódhat a képzésbe,
- A tanév elején más művészeti iskolából érkező tanuló esetében az ott kiadott bizonyítványnak megfelelő tanszakot és/vagy évfolyamot az iskolánk, ha nem tudja biztosítani, lehetőségként kínálhatja felvételi, illetve különbözeti vizsga után az engedélyezett tanszakot, évfolyamot
- tanév közben más művészeti iskolából érkező tanuló amennyiben érvényes megkezdett tanévvel rendelkezik az adott tanszakon és évfolyamon, az átvétel adminisztrációja után azonnal elkezdheti tanulmányait, amennyiben az iskolánk az ott kiadott bizonyítványának megfelelő tanszakot és évfolyamot biztosítani tudja,
- tanév közben, amennyiben más művészeti iskolából érkezik a tanuló, és az ott megkezdett tanszakot és évfolyamot intézményünkben nem tudja folytatni, felvételi vizsgával az iskolánk tanszakainak bármelyikén továbbtanulhat. Ez esetben a felvételi vizsgának azt kell igazolnia, hogy a tanuló rendelkezik-e a tanév felvételéig tartó időszakára eső ismeretekkel, képességekkel.

A tanulmányok alatti vizsgák részei:

- A tanulmányok alatti vizsgák írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgarészeket tartalmazhatnak. Az írásbeli vizsgarész a tantárgyak helyi tantervre épülő vizsgakövetelmények alapján helyben elkészített vizsgadolgozat - feladatlap megoldásából, a szóbeli vizsgarész a tantárgyak helyi tantervre épülő vizsgakövetelmények alapján helyben elkészített tételek kifejtéséből vagy kifejtendő feladatok megoldásából áll. A gyakorlati vizsgarész gyakorlati vizsgafeladatok végrehajtásából áll.

A tanulmányok alatti vizsgák időpontja, a jelentkezés módja

Osztályozó vizsgák időpontja:

- az első félév zárása előtt
- tanév vége előtt: június első és második hete

Javítóvizsgák időpontja:

- augusztus utolsó két hete.

Különbözeti vizsgák időpontja:

- augusztus utolsó hete
- az első félév zárása előtt: január 1-2. hete

Szintfelmérő vizsga:

- az igazgató által külön kijelölt nap

Művészeti alapvizsga és záróvizsga:

- Intézményünkben a művészeti alapvizsga és záróvizsga a tanév utolsó négy hetében az igazgató által meghatározott időpontban kerül megrendezésre.

Összevont beszámoló időpontja:

- Összevont beszámolót a tanév végi beszámolókkal egyidejűleg, vagy az igazgató által megadott időben lehet tartani.
- A tanulónak összevont beszámoló engedélyezését írásban kell kérnie. A kérelmet legkésőbb április 30-ig lehet az igazgatóhoz benyújtani.

A félévi és az év végi vizsga (művészeti tanszakok):

- A félévi vizsga lebonyolításának időpontját az igazgató határozza meg a tanév rendjére vonatkozó aktuális miniszeti rendelet alapján. Ezt a tanévre vonatkozó munkatervben rögzíti.
- Az év végi vizsga lebonyolításának időpontját az igazgató a tanév utolsó két hetében jelöli meg, melyet gálaműsor keretében a teljes tanulói létszám részvételével rendez meg.

A vizsgák időpontjait az iskola éves munkaterve tartalmazza, ettől eltérő időpontot - írásos kérelemre - az igazgató engedélyezhet.

A vizsgákra jelentkezés módja:

- Ha a vizsgát a tanuló kéri, a vizsgákra írásban kell jelentkezni, az adott év április 30-ig
- Az igazgató vagy a nevelőtestület által előírt különbözeti, osztályozó/javítóvizsgákra , illetve a félévi és év végi művészeti vizsgákra nem kell jelentkezést benyújtani.
- Az osztályozó vizsga esetében, a vizsga előtt legalább egy hónappal írásban értesíteni kell a tanuló szüleit.
- A vizsgára való jelentkezést a mellékletben található jelentkezési lap kitöltésével lehetséges (2.számú melléklet).

A művészeti alap- és záróvizsgára a tanulónak írásban jelentkeznie kell április 30-ig. A vizsgára való felkészülést a szaktanárnak elő kell segítenie.

A vizsga tartalma

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az adaptált kerettantervekben rögzített követelményrendszerével.

Az osztályozó és a javítóvizsgán **az adott tanév helyi tantervben előírt törzsanyaga** kérhető számon.

Az egyes tantárgyakból a vizsga összetevőinek - a témaköröknek - súlyozását az érintett munkaközösségek határozzák meg.

A vizsga tartalmának megfelelő **témaköröket** a tanulónak a felkészüléshez írásban ki kell adni.

A követelményrendszer egységes, független a letenni kívánt vizsga fajtájától. A követelmények írásbeli, szóbeli (és gyakorlati) részből állhatnak.

A sajátos nevelési igényű tanulókra, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázókra vonatkozó szabályok

A tanulmányok alatti vizsga során lehetővé kell tenni mindazon mentességek, kedvezmények érvényesítését, amelyet a tanuló megfelelő vizsgálat, szakértői vélemény alapján kapott. A mentességről, kedvezményekről az igazgató határozatot hoz, melyről a tanulót/szülőt és a vizsgabizottságot értesíti.

A vizsgázó kérésére, a szakértői javaslat figyelembe vételével az igazgató engedélyezheti:

- az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló idő legfeljebb harminc perccel történő meghosszabbítását,
- szóbeli vizsgán a húsz perc gondolkodási idő legfeljebb tíz perccel való megnövelését,
- az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközök használatát,
- írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsga ,vagy a szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsga letételét.

Ha a vizsgázónak a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 68. § (4) bekezdése alapján engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie. A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kifejtése előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

Ha a vizsgázó a szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tesz, a vizsgatétel kihúzása után külön helyiségben, vizsgáztató tanár mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére harminc percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó vagy a vizsgázó kérésére a vizsgáztató tanár felolvassa.

Független vizsgabizottság előtti vizsga

A tanulmányok alatti vizsgát az iskolában, illetve rendeletben meghatározottak szerint független vizsgabizottság előtt is lehet tenni.

A tanulónak joga van ahhoz, hogy tudásáról független vizsgabizottság előtt adjon számot, tehát kérheti, hogy év végi osztályzatát az iskolán kívül a független vizsgabizottság állapítsa meg.

A kérelmezés eljárásrendje:

A független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgát a megyeszékhely szerinti járási hivatala szervezi.

A tanuló - kiskorú tanuló szülője aláírásával -

- a félévi, illetve év végi osztályzat megállapítására a félév, illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző harmincadik napig,
- ha mulasztás miatt nem osztályozható - és részére a nevelőtestület engedélyezte az osztályozó vizsgát - az engedély megadását követő három napon belül

jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról.

A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola igazgatója a bejelentést **öt napon belül** továbbítja a vizsgáztatásra kijelölt intézménynek, amelyik az első félév, illetve a szorgalmi idő utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.

A tanuló - kiskorú tanuló esetén a szülő aláírásával - a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy javítóvizsgát független vizsgabizottság előtt tehessen. Az iskola a kérelmet hét napon belül továbbítja a vizsgáztatásra kijelölt intézménynek.

Az igazgató a kérelmet továbbítja a megyeszékhely szerint illetékes járási hivatalba, amely írásban értesíti a tanulót vagy a szülőt és a tanuló iskolájának igazgatóját a vizsga helyéről és idejéről.

A tanuló a tantárgy(ak) jellegétől függően - a tantervi előírások alapján - tesz csak írásbeli, írásbeli és szóbeli vagy csak szóbeli vizsgát, illetve gyakorlati vizsgát. A vizsga részeit az iskola nevelőtestülete határozza meg. A vizsga végén a bizottság értékeli a tanuló teljesítményét és megállapítja a végleges osztályzato(ka)t.

A független vizsgabizottságnak nem lehet tagja az a pedagógus, aki abban az iskolában tanít, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

Ha a tanuló független vizsgabizottság előtt vagy vendégtanulóként ad számot tudásáról, a vizsgabizottság, illetőleg a vizsgáztató iskola törzslapi bejegyzés céljából értesíti azt az iskolát, amelyikkel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A tanuló magasabb évfolyamra lépéséről - figyelembe véve a független vizsgabizottság által adott, illetve a vendégtanulóként szerzett osztályzatot - az iskola dönt, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

A vizsgák szervezésének, lebonyolításának általános szabályai

Az igazgató feladatai

Az igazgató felel a vizsga törvényes előkészítéséért és a zavartalan lebonyolítás feltételeinek megteremtéséért.

Az előkészítés feladatai:

- a jelentkezések összegyűjtése,
- döntés a jelentkezésekről és mentesítésekről, a döntés határozatba foglalása,
- a vizsgarend kialakítása, helyszínek, időpontok kijelölése, bizottságok megbízása,
- a vizsgafeladatok, vizsgatételek elkészíttetése a követelmények alapján,
- a vizsga körülményeinek, feltételeinek biztosítása a zavartalan lebonyolítás érdekében.

A vizsgabizottság

A tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. Ha a vizsgát az iskola szervezi, a vizsgabizottság az iskola pedagógusaiból áll, elnökét és tagjait - kérdező tanár, ellenőrző tanár - az igazgató bízza meg.

Az alapfokú művészetoktatásban a bizottság tagjai a tanuló főtárgy tanára és még legalább egy, lehetőleg azonos vagy rokonszakos tanár, (pl.: tanszakvezető, szaktanácsadó, külsős tanár).

A vizsgabizottság elnökének feladatai

- felel a vizsga szakszerű és törvényes megtartásáért, a vizsgabizottság törvényes működéséért,

- meggyőződik arról, hogy a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére, illetőleg teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket, továbbá szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,
- vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit (előzetes értekezlet, tájékoztató értekezlet, záró értekezlet, eredményhirdető értekezlet),
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait,
- a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

Az elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja.

A vizsgabizottság tagjainak feladatai

A ***kérdező tanár*** csak a vizsga tárgya szerinti tantárgynak megfelelő szakos tanári végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező pedagógus lehet.

Feladatai a vizsga előkészítése során:

- elkészíti és a felkészüléshez a tanulóknak átadja a vizsga témaköreinek listáját,
- elkészíti az írásbeli feladatsort, a szóbeli tételsort és annak értékelőlapját, valamint az értékelési-pontozási útmutatót, melyeket - a munkaközösség-vezetői ellenőrzés és aláírás után- az igazgatónak átad (A feladatsort és a tételsort titkosan kell kezelni.)

A vizsgázók írásbeli dolgozatait a vizsgát követően, a szóbeli vizsga előtt kijavítja és értékeli a vizsgakérdésekre adott megoldásokat.

A szóbeli/gyakorlati vizsga során:

- kérdésekkel segíti a vizsgázót a tétel kifejtésében,
- a részpontszámokat rávezeti a vizsgarész értékelő lapjára,
- gondoskodik az egyes tantárgyak vizsgáihoz szükséges segédeszközökről,
- közreműködik a szóbeli vizsga rendjének megtartásában.

Az ***ellenőrző tanár***: Az igazgató jelöli ki a munkaközösség tagjai közül. Kontroll szerepet tölt be a vizsga során. Közreműködik az írásbeli dolgozat pontszámának véglegesítésében, a szóbeli tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, javaslatot tesz a vizsgázó teljesítményének értékelésére.

További szabályok:

- A vizsga zártkörű, azon az illetékeseken kívül más nem vehet részt.
- A vizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni.

A vizsgarészek lebonyolítása

1.Az írásbeli vizsga szabályai

- Egy napon egy tanulónak maximum három írásbeli vizsga szervezhető, a vizsgák között legalább 10 perc pihenőt kell biztosítani. Az írásbeli feladatsort egy adott évfolyam összes tanulójának azonos időpontban kell megírnia. Ha a tanuló neki fel nem róható okból nem tud részt venni a javítóvizsgán a kijelölt napon, akkor új feladatsort kell számára készíteni.

- A vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató tanár úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák, és ne segíthessék.
- A vizsga kezdetekor a vizsgaelnök a vizsgáztató tanár jelenlétében megállapítja a jelenlévők személyazonosságát, ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, majd kihirdeti az írásbeli tételeket/kiosztja a feladatlapokat.
- A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez útbaigazítás, segítség nem adható.
- Az írásbeli vizsgán csak a iskola bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon lehet dolgozni.
- A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával(golyóstollal) kell elkészíteni.
- Az íróeszközökről a vizsgázók, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik; azokat a vizsgázók egymás között nem cserélhetik.
- A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapon feltünteti nevét, a vizsganap keltét, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.
- A vizsgázónak az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő vizsgatantárgyanként negyvenöt perc, magyar nyelv és irodalom vizsgatantárgy esetén hatvan perc. Ha az írásbeli vizsgát bármilyen esemény megzavarja, a kiesett idővel a rendelkezésre álló időt meg kell növelni.
- A vizsgázónak az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő vizsgatantárgyanként került meghatározásra.

2. A szóbeli vizsga szabályai

- Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három vizsgatárgyból szervezhető szóbeli vizsga.
- A vizsgázónak legalább tíz perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdi a vizsgát, amelybe beosztották.
- A vizsgateremben, egy időben legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat.
- A szóbeli vizsgán a vizsgázó vizsgatantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot, és kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a kérdező tanár gondoskodik.
- A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg.
- A vizsgázó útbaigazítás és támogatás nélkül, önállóan felel, de ha elakad, a vizsgabizottság tagjaitól vagy a kérdező tanártól kaphat segítséget.
- A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik.
- Minden vizsgázónak vizsgatantárgyanként legalább 15 perc gondolkodási időt kell biztosítani a felkészülésre. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania.
- Egy-egy vizsgatantárgyból a feleltetés időtartama tíz percnél nem lehet több. A vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte vagy a tétel kifejtésében elakadt. A vizsgázót nem szabad félrevezetni, gondolkodásában, a tétel kifejtésében megzavarni. A vizsgázó a tétel kifejtésében akkor szakítható félbe, ha a rendelkezésére álló idő letelt.
- Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagából teljes tájékozatlanságot árul el, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vagy pótfeladatot biztosít részére. A póttételből való felkészülési idő és felet-idő is minimálisan 15 perc illetve maximálisan 20 perc.
- Ha a vizsgázó a feleletet befejezte, a következő vizsgatantárgyból történő tételhúzás előtt legalább harminc perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

3. A gyakorlati vizsga

Gyakorlati vizsga az alapfokú művészetoktatás különböző tanszakain történik intézményünkben. A vizsga részletes szabályai az egyes művészeti ágak esetében vannak részletezve.

Általános szabályok:

- A vizsgázót, csoportos vizsga esetén a csoportot, előzetesen tájékoztatni kell a gyakorlati vizsga tartalmáról és rendjéről.
- A gyakorlati vizsgarész vizsgafeladatait osztályzattal kell értékelni.
- Az írásbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a gyakorlati vizsgára, amennyiben a vizsgafeladat megoldását valamilyen rögzített módon, a vizsga befejezését követően a vizsgáztató tanár által javítható formában kell elkészíteni (pl. rajz, festmény, tárgyi alkotás).
- A gyakorlati vizsgafeladatok végrehajtásához az adott tantárgynál helyben meghatározott idő áll rendelkezésre. Ebbe az időbe a vizsgafeladatok ismertetésének ideje nem számít bele. A gyakorlati vizsgarész végrehajtásához rendelkezésre álló idő feladatok szerinti megosztása tekintetében a vizsgafeladatok leírása tartalmazhat rendelkezéseket.

Gyakorlati feladatsor

A gyakorlati feladatsort és az értékelési útmutatót az igazgató által a vizsgáztatással megbízott szaktanár állítja össze és juttatja el a vizsgázó számára minimum 30 nappal a vizsga előtt A feladatsort a igazgató, vagy az igazgatóhelyettes hagyja jóvá, aláírásával látja el (a vizsga időpontja előtt minimum 35 nappal).

Gyakorlati vizsga lebonyolítása

A gyakorlati vizsga maximum 150 perc időtartamú lehet. A vizsga hosszát a feladatsor ismeretében az igazgató határozza meg.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga pontozása

Az írásbeli dolgozatot a kérdező tanár a pontozási útmutatóban meghatározottak szerint kijavítja. A szóbeli vizsga előtt - az előzetes értekezleten- az elnök és az ellenőrző tanár közreműködésével a bizottság véglegesíti -szükség esetén módosítja - a pontszámokat.

A szóbeli és a gyakorlati vizsga pontozása

A szóbeli és a gyakorlati vizsgán a feleletrészek osztályzatait a vizsgabizottság tagjai együtt határozzák meg. Vita esetén a szavazattöbbség dönt. Az osztályzatokat a szóbeli vizsga értékelőlapjára rávezetik.

A tanuló végső érdemjegye a szóbeli vizsga után

Az írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgarészek osztályzatainak átlaga adja a vizsga végső érdemjegyét.

Az egyes osztályzatokat, valamint a vizsga végső érdemjegyét rá kell vezetni a vizsga jegyzőkönyvére.

A tanuló összteljesítményét %-ban kifejezve az érdemjegyek tantárgyanként a következők:

ÁLTALÁNOS ISKOLA

Az osztályozó vizsga, különbözeti vizsga, pótló és javítóvizsga az alábbi részekből állhat:

Írásbeli vizsga

Szóbeli vizsga

Gyakorlati vizsga

- iskolánkban informatika és testnevelés tantárgyból lehet gyakorlati vizsga

A vizsgák minimum és optimum követelménye tantárgyanként lett megfogalmazva, és nyilvános. /akár a honlapon is szerepelhet, de mellékletként is/

Alsó tagozat tantárgyainak számonkérési szempontrendszere az érdemjegyek megállapításakor:

	5	**4**	**3**	**2**	**1**
Ismerete	biztos	nem teljes körűen biztos	felszínes, hiányos	nagyon hiányos	alapvetően hiányos
A szakkifejezéseket	tudja, mindig helyesen használja	tudja	hiányosan tudja	jelentős hiányokkal tudja	nem tudja
A tanult eljárásokat	kiválóan alkalmazza	jól alkalmazza	hibákkal alkalmazza	sok hibával alkalmazza	nem alkalmazza
Írásbeli, szóbeli beszámolói során	önálló	kisebb segítségre szorul	csak részben önálló	segítséggel sem önálló	segítséggel sem képes
Az összefüggéseket	meglátja, felfedezi	érti	részben érti	ritkán érti	nem érti
A tanultak rendszerbe illeszkedését	önállóan végzi	kevés segítséggel végzi	sok segítséggel végzi	csak segítséggel tudja elvégezni	segítséggel sem tudja elvégezni
Írásbeli munkája	91%-100%	76%-90%	56%-75%	40%-55%	0-39%
Szóbeli felelete közben	nem igényel tanári kisegítést	1-2-szer igényel tanári segítsé-get	többször igényel tanári meg-segítést	folyamatosan segítséget igényel	segítséggel sem képes felelni

Felső tagozat tantárgyankénti bontásban a vizsga módja és időtartama:

Tantárgy	**A vizsga módja**	**A vizsga időtartama /perc**
Angol 5-8.	írásbeli és szóbeli	45
Biológia 7-8.	szóbeli	20
Fizika 7-8.	írásbeli	30
Földrajz 7-8.	írásbeli	30
Magyar irodalom 5-8.	írásbeli és szóbeli	45
Magyar nyelvtan 5-8.	írásbeli	30
Kémia 7-8.	írásbeli és szóbeli	45
Matematika 5-8.	írásbeli és szóbeli	45
Történelem 5-8.	írásbeli	30
Természetismeret 5-6.	szóbeli	20
Ének 5-8.	szóbeli	20
Testnevelés 5-8.	gyakorlati	45
Hon-és népismeret	szóbeli	20
Rajz 5-8.	írásbeli	30
Technika	írásbeli	30
Hit- és erkölcstan	szóbeli	20
Egyházi ének	szóbeli	20
Informatika	gyakorlati	45

Az vizsgák értékelésénél az év közben szokásos módszert alkalmazzuk:

0 % - 30 % → elégtelen (1)
31 % - 54% → elégséges (2)

55 % - 74 % → közepes (3) 75 % - 90 % → jó (4) 91 % - 100 % → jeles (5)	
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS – elméleti tantárgyak	
Folklórismeret (táncművészeti ág)	91-100%:5
Szolfézs (zeneművészeti ág)	76-90%: 4
Művészettörténet (képző- és iparművészeti ága)	56-75%: 3 40-55%: 2 0-39%: 1

Szabálytalanságok kezelése

Ha a vizsgáztató tanár az írásbeli vizsgán szabálytalanságot észlel, elveszi a vizsgázó feladatlapját, ráírja, hogy milyen szabálytalanságot észlelt, továbbá az elvétel pontos idejét, aláírja és visszaadja a vizsgázónak, aki folytathatja az írásbeli vizsgát. A vizsgáztató tanár a szabálytalanság tényét és a megtett intézkedést írásban jelenti az igazgatónak.

Az igazgató az írásbeli vizsga befejezését követően haladéktalanul kivizsgálja a szabálytalanság elkövetésével kapcsolatos bejelentést. Megállapításait részletes jegyzőkönyvbe foglalja. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a vizsgázó és a vizsgáztató tanár nyilatkozatát, továbbá minden olyan tényt, adatot, információt, esemény leírását, amely lehetővé teszi a szabálytalanság elkövetésének kivizsgálását. A jegyzőkönyvet a vizsgáztató tanár, az iskola igazgatója és a vizsgázó írja alá. A vizsgázó külön véleményét a jegyzőkönyvre rávezetheti.

Ha a vizsgáztató tanár a feladatlapok javítása során arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközt használt, segítséget vett igénybe, megállapítását rávezeti a feladatlapra, és értesíti az igazgatót.

Ha a vizsgázó a vizsga során szabálytalanságot követett el, az iskola igazgatójából és két másik - a vizsgabizottság munkájában részt nem vevő - tanárból álló háromtagú bizottság a cselekmény súlyosságának mérlegelésével a következő döntést hozhatja:

- a vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgán nyújtott teljesítményt,
- az adott vizsgatantárgyból - a javítóvizsga kivételével - a vizsgázót javítóvizsgára utasítja.

A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni.

Ha a szóbeli vizsgán a vizsgázó szabálytalanságot követ el, vagy a vizsga rendjét zavarja, a vizsgabizottság elnöke figyelmezteti a vizsgázót, hogy a szóbeli vizsgát befejezheti ugyan, de ha szabálytalanság elkövetését, a vizsga rendjének megzavarását, a vizsgabizottság megállapítja, az elért eredményt megsemmisítheti. A figyelmeztetést a vizsga jegyzőkönyvében fel kell tüntetni.

A tanulmányok alatti vizsga iratai és kezelésük

A vizsga jegyzőkönyve

A tanulmányok alatti vizsgákról tanulónként és vizsgánként jegyzőkönyvet kell kiállítani.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 104. § alapján a jegyzőkönyvön fel kell tüntetni:

- a vizsgát lebonyolító intézmény nevét, OM azonosítóját és címét,
- a tanuló nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja születéskori nevét, lakcímét,
- a vizsgatárgy megnevezését,
- az írásbeli vizsga időpontját, értékelését,
- a szóbeli és/vagy gyakorlati vizsga időpontját, a feltett kérdéseket, a vizsga értékelését és a kérdező tanár aláírását,
- a végleges osztályzatot,
- a jegyzőkönyv kiállításának helyét és idejét,
- az elnök, a jegyző és a vizsgabizottság tagjainak nevét és aláírását.

Több évfolyam több tantárgyi követelményének teljesítése:

Ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani.

Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményét teljesíti, az osztályzatokat valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni.

Ha a tanuló nem teljesíti az iskolai évfolyam valamennyi követelményét, az egyes tantárgyak osztályzatát a törzslapján valamennyi elvégzett évfolyamon fel kell tüntetni, és a vizsga évében, ezt követően az adott évben kiállításra kerülő év végi bizonyítványba be kell írni.

Jogorvoslat

A tanulmányok alatti vizsgákkal összefüggésben hozott döntésekkel szemben a tanuló, illetve a kiskorú tanuló esetében a szülő a jogorvoslathoz való alkotmányos jogát érvényesítheti.

A tanulmányok alatti vizsgákkal kapcsolatos döntések, illetve azok elmulasztása ellen az eljárást megindító kérelem a közléstől, ennek hiányában a tudomásra jutástól számított tizenöt napon belül nyújtható be az iskolához, mint elsőfokon döntő szervhez. A felülbírálati kérelem és a törvényességi kérelem benyújtásával kapcsolatos határidő számítására, a mulasztásra, a kérelem elbírálásával kapcsolatos eljárásra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló (2004. évi CXL. törvény 102. §) törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

A zeneművészeti alapvizsga- és záróvizsga általános szabályai, követelményei

A művészeti alapvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézményben főtárgyból utolsó alapfokú évfolyamot sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett, a tanév befejezését megelőzően 30 nappal.
A vizsgára történő bocsátást kiskorú tanuló esetében a szülőnek vagy gondviselőnek írásban kérelmeznie kell. Amennyiben a tanuló az alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, a vizsgára jelentkező tanulót nem lehet elutasítani.

A vizsga időpontjáról a szülőt, gondviselőt értesíteni kell. A művészeti alapvizsga a zeneiskolai tanulmányok kiemelkedő eseménye, ezért a körülményeknek, valamint a tanulók ruházatának az alkalomhoz illőnek kell lennie.

A gyakorlati vizsga lebonyolítási rendje

- A vizsga nyilvános, hangversenyszerű.
- A gyakorlati vizsga lapról olvasási feladatát a nyilvános gyakorlati vizsgától eltérő időpontban is meg lehet tartani. (Például a szóbeli vizsgán.)
- A vizsgabizottság zárt körben hozza meg határozatát.

Az elméleti vizsga lebonyolítási rendje

- Az elméleti vizsga minden esetben zártkörű.

A művészeti alapvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga követelményeit, vizsgafeladatait az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembe vételével kell meghatározni.
A művészeti alapvizsga feladatait a követelmények alapján a zeneiskola tanszakvezetői állítják össze a tanszak tanáraival oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.
A művészeti alapvizsga feladatait a tanszakvezetők írásban történő felterjesztése után az igazgató hagyja jóvá. Amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztatja.
A választható tantárgyak közül vizsgatárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet a zeneiskola pedagógiai programja biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy utolsó évfolyamán az előírt követelményeknek eleget tett.
Hangszer, illetve magánének főtárgyas tanulóknak szolfézs tantárgyból is kell művészeti alapvizsgát tenniük.

A vizsgabizottság létszáma és összetétele

a) Gyakorlati vizsga:

3 fő - a tanuló tanára + 2 tanár (lehetőség szerint ebből 1fő ugyanazon a tanszakon tanító) , vagy az iskola igazgatója, akadályoztatása esetén helyettes. A vizsgabizottság tagja lehet a zongorakíséretet ellátó tanár is.
A tanulónak a saját vagy a kölcsön hangszerét kell biztosítania, az intézménynek a kísérő hangszert és/vagy a zongorát.
A vizsgadarabok sorrendje általában: skála – (ujjgyakorlat) – etűd – előadási darab(ok /korszakonként/) – kamaradarabok.
Magánének tantárgy esetében a főtárgy tanára határozza meg a vizsgadarabok sorrendjét.

b*) Elméleti vizsga:*

„A” tagozaton írásbeli vagy szóbeli vizsga, „B” tagozaton mindkét vizsgarész.
Írásbeli vizsgán a vizsgabizottság összetétele: a tanuló tanára + 1 a tanulót nem tanító tanár.
Szóbeli vizsgán a vizsgabizottság összetétele: 3 fő - a tanuló tanára + 2, ebből 1 elméleti szakos tanár, vagy az igazgató, akadályoztatása esetén helyettes.
A vizsgajegyzőkönyv vezetése a vizsgabizottság elnökének a feladata. A vizsgabizottság elnökének személyét az év végi vizsgarendben az igazgató határozza meg.

A művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki országos művészeti versenyen egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, szintet eléri.
A felmentést a tantárgyat tanító tanár és a tanszakvezető – amennyiben a tanszakvezető a tanító tanár, abban az esetben helyettese- írásbeli előterjesztése alapján az igazgató engedélyezi.

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.
Előrehozott művészeti alapvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az alapfokú zenei tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból első alkalommal tett művészeti alapvizsga. Ez abban az esetben fordul elő, amikor a tanuló főtárgyból és elméletből nem azonos évfolyamra jár.

A művészeti alapvizsga minősítése

A művészeti vizsga minősítésének általános szabályai

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán vizsgatárgyanként külön-külön 1-től 5-ig terjedő osztályzattal kell minősíteni.
Az osztályzatra a tanulót tanító tanár tesz javaslatot, a végleges eredményt a vizsgabizottság szavazással hozza meg.
A művészeti alapvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból osztályzatok számtani közepe adja.
Eredményes művészeti alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a művészeti alapvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.
Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményeit nem teljesítette.

A művészeti alapvizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelésének szempontjai

Fúvós hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Ütőhangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
- több verővel való játék dallamhangszeren,
- különböző hangszer kombinációk kezelése, hangszer- és verőváltások alkalmazása,
- előadásmód,
- a zenei stílus és előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Billentyűs hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,

- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Vonós hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A szolfézs írásbeli értékelésének formái és értékelésének szempontjai:

- ***teszt:*** a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- ***fogalmazás (műelemzés)***: információtartalom; a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya; a felhasznált irodalom színvonala, mennyisége; eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya; felépítés, fogalmazás, helyesírás;
- ***dallamírás:*** dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szolfézs szóbeli vizsga értékelésének szempontjai

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete);
- zenetörténeti tájékozottság;
- stílusismeret;
- formai ismeretek;
- népzenei ismeretek (népdalelemzés);
- intonáció;
- lapról olvasási készség;
- tájékozódás a zenei műfajok között.

A művészeti alapvizsga részei

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat szolfézs írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer főtárgy „A” és „B” tagozat: ***szolfézs***

Az írásbeli vizsga időtartama : ***45 perc***

<u>A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama</u>

Hangszer, magánének főtárgy „A” tagozat: ***szolfézs***
A szóbeli vizsga időtartama : ***10 perc***

<u>A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama</u>

Hangszer főtárgy „B” tagozat: ***szolfézs***
A szóbeli vizsga időtartama: ***10 perc***

<u>A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama</u>

Hangszer főtárgy „A” tagozat*:* ***főtárgy***
A gyakorlati vizsga időtartama: ***10-20 perc***

Hangszer és magánének főtárgy „B” tagozat*:* ***főtárgy***
A gyakorlati vizsga időtartama: ***15-25 perc***

A NÉPTÁNC TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga írásbeli, vagy szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Folklórismeret írásbeli: 30 perc
szóbeli: 5 perc

1.2. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Népi játék, néptánc

- előre kijelölt anyagból, a szaktanár által összeállított és betanított folyamat, ill. koreográfia részletének előadása: csoportosan 5-10 perc
- improvizáció: kis csoportban (maximum 3 pár), egyénenként, illetve párban, összesen: 4 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll.

Az *írásbeli vizsga* feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz.

A *szóbeli vizsgán* a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról.

Folklórismeret:

- Jeles napok,
- Munkavégző ünnepek,
- Az emberélet fordulói

2.2. A gyakorlati vizsga tartalma

Koreográfia:

A szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, betanított folyamat) csoportos bemutatása.

Improvizáció:

A három táncdialektusból választott és a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár), illetve egyénenként párban.

Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják - a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból.

3. A vizsga értékelése

3.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

Írásbeli vizsga:

A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák. Az osztályzatra a helyben meghatározott ponthatárok szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

Szóbeli vizsga

- A szokás elhelyezése az évkörben,
- A szokástartalom ismerete (magyarázata),
- Tájékozottság a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjairól,
- A megtanított tananyagtartalom elsajátításának mértéke.

3.2. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai.

- a koreográfia ismerete,
- a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Tánctörténet 5-10 perc

1.2. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Néptánc

- Improvizáció 8-10 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga tartalma:

Tánctörténet

- a köznapi és művészi mozgás,
- a tánc és a társművészetek,
- a tánctörténet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:
    - a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)
    - a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)
    - a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)
- romantikus balettek,
- klasszikus balettek,
- modern tánc,
- folklórizmus,
- jelentős hazai együttesek profiljának, táncosok pályájának, koreográfusok munkásságának jellemzői,
- az egyetemes tánctörténet legjelentősebb, alkotói és műveik.

2.2. A gyakorlati vizsga tartalma:

Improvizáció:

A helyi tantervben meghatározott dialektusok táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort. A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál. Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrendet.

A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket.

3. A vizsga értékelése

3.1. Az írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák. Az osztályzatra a helyben meghatározott ponthatárok szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

3.2. A szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a táncművészet főbb korszakainak ismerete,
- tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről,
- kiemelkedő alkotók és művek ismerete.

3.3. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a táncrend ismerete, stílusos előadása,
- a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
- a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek.

A SZOBRÁSZAT és KERÁMIA TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI
A KERÁMIA MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:

Rajz-festés-mintázás:	max. 90 perc
Kerámia műhelygyakorlat:	max. 180 perc
	- rajzi, tervezési feladat 50 perc
	- tárgykészítés agyagból 130 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A feladat tükrözze a tanuló kerámiaművészet

műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A tárgyalkotó feladat megoldásában mutassa be a tanuló kerámiatechnikai jártasságát, tudását.

A kerámia műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kerámiatárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi, tervezési munka alapján megvalósított, égetett és/vagy festett, mázazott alkotás, amely lehet:

- felrakással vagy korongozással készült egyszerűbb használati tárgy vagy díszedény,
- mintázott, festett vagy mázazott plasztika.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített kerámiatárgy.

A kerámia vizsgamunka az intézmény által meghatározott tárgytípus, színes tervvázlat alapján agyagból, választott technikával, nyomhagyásos, pecsételt vagy plasztikus felületdíszítések alkalmazásával létrehozott alkotás, amely lehet:

- korongozott tálka vagy edény,
- felrakással készült edény,
- lapból épített, kerek vagy szögletes alaprajzú edény,
- a kerámiában használatos kézi formázási, mintázási eljárásokkal készült plasztika.

3. A vizsga értékelése

A kerámia műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- rajzi, plasztikai, tárgytervező készség,
- alapvető eszköz- és szerszámismeret,
- felrakott, korongozott és lapból épített edénykészítés fázisainak, azok helyes sorrendjének ismerete,
- alapvető díszítési eljárások ismerete,
- egyszerű festési, mázazási módok ismerete,
- forma és díszítmény összhangja,
- a tárgyak színezésének, színvilágának harmóniája.

A KERÁMIA MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Rajz-festés-mintázás[30] max. 120 perc

Kerámia műhelygyakorlat max. 240 perc

- rajzi, tervezési feladat 60 perc

- tárgykészítés agyagból 180 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Kerámia műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A feladat tükrözze a tanuló gondolati tartalomnak megfelelő elemző, átíró, formaértelmező készségét, a kerámiaművészet műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A tárgyalkotó feladat megoldásában mutassa be a tanuló kerámiatechnikai jártasságát, tudását, művészi igényességét.

2.1. A kerámia műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész kerámiatárgy vagy tárgyegyüttes.

A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi, tervezési munka alapján megvalósított, égetett és/vagy festett, mázazott alkotás, amely lehet:

- felrakással, korongozással vagy a kézi formázási technikák kombinációjával készített használati tárgy vagy díszedény, dombormű, csempe vagy mintázott, festett, mázazott plasztika,
- gipszforma segítségével préselt edény,
- öntőforma segítségével öntött edény.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített kerámiatárgy.

A kerámia vizsgamunka az intézmény által meghatározott tárgytípus, színes tervvázlat alapján, agyagból, választott technikával, plasztikus felületdíszítések alkalmazásával létrehozott alkotás, amely lehet:

- korongozott tál vagy edény,
- felrakással készült edény,
- lapból épített edény,
- dombormű, csempe,

- kézi formázási módok kombinációjával készített tárgy,
- a kerámiában használatos mintázási eljárásokkal készült plasztika.

2.2. A kerámia műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a kerámia anyagai,
- a kerámiaformázás műveletei, technológiái,
- díszítési eljárások,
- égetési módok,
- a kerámiaművészet fejlődési korszakai,
- a magyar agyagművesség,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

3. A vizsga értékelése

3.1. A kerámia műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- rajzi, plasztikai, tárgytervező készség,
- a rajzi tervezés és a kivitelezés pontossága,
- a tárgykészítési technikák alapvető ismerete,
- alapvető díszítési eljárások ismerete,
- kerámiafestési, -mázazási módok ismerete,
- forma és díszítmény összhangja,
- a tárgyak színezésének, színvilágának harmóniája.

3.2. A kerámia műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

GÁRDONYI ZOLTÁN REFORMÁTUS
ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

Székhely: 4110 Biharkeresztes, Damjanich utca 21.
Telephely: 4110 Biharkeresztes, Kossuth utca 52.
Tel/fax: 54/431-258
e-mail: gardonyirefi@gmail.com
OM: 062933

Iratminta

JELENTKEZÉSI LAP
Vizsgára történő jelentkezéshez

Tanuló neve:.....

Anyja születési neve: .....

Tanuló születési helye, ideje: .....

Lakcím: .....

Értesítési cím (amennyiben eltér a lakcímtől): .....

.....

Évfolyama, osztálya: .....

Vizsga formája *(a megfelelő rész aláhúzandó)*:

Osztályozó vizsga	Javítóvizsga	Különbözeti vizsga
Szintfelmérő vizsga	Művészeti alapvizsga	Művészeti záróvizsga
Összevont beszámoló	Előrehozott vizsga	

Jelentkezési határidők:

- *A vizsgákra való jelentkezés határideje a vizsga időpontját megelőző 30. nap.*
- *Összevont beszámoló esetén a jelentkezés határideje minden év május 10. napja.*

Kelt: Biharkeresztes, 20……..……..……

…… szülő/gondviselő aláírása

…… vizsgára jelentkező tanuló aláírása

Akreditált kiváló Tehetségpont

Iratminta

VIZSGA JEGYZŐKÖNYV

Vizsgáztató intézmény neve: Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és AMI (**OM**: 062933)
Címe: 4110 Biharkeresztes, Damjanich u. 21.

Vizsgázó tanuló neve:…… **Állampolgársága**: ……..…
Szül. helye: …… **Ideje**: ……. **Anyja neve**:……..
Tanuló lakcíme: ……...
Vizsga típusa:……
Vizsgatárgy megnevezése:……..……..…
Mely évfolyam(ok) anyagából tesz vizsgát a tanuló: ……....

Az írásbeli vizsga időpontja: ……..... **A tanuló vizsgán szerzett osztályzata**: ……
(Az írásbeli vizsgán kitöltött feladatlap a jegyzőkönyv mellékletét képezi.)

A szóbeli vizsga időpontja: ……..... **A tanuló vizsgán szerzett osztályzata**: ……
A tanulónak feltett kérdések: ……
……
……
……
A gyakorlati vizsga időpontja: ……..... **A tanuló vizsgán szerzett osztályzata**: ……
(Csoportos gyakorlati vizsga esetén a vizsga anyagáról és a csoport tagjairól készült táblázat a jegyzőkönyv mellékletét képezi.)

A tanuló végleges osztályzata: …….

Kelt.: ……...

……..	……..
a vizsgabizottság elnöke	***a jegyzőkönyv vezetője***
……..	……..
a vizsgabizottság tagja	***a vizsgabizottság tagja***

P.H.

Iratminta

V I Z S G A F E L A D A T L A P

A vizsga típusa : ……...……
Tanuló v. osztály neve, megjelölése:……
Az írásbeli vizsga időpontja:……
Helyszíne: ……
Felügyelő tanár(ok): ……..……
(név és aláírás)

FELADATSOR

2. sz. melléklet

Területek	Önértékelési szempontok	Központi elvárások	Helyi elvárások
1. Pedagógiai módszertani felkészültség	1. Milyen a módszertani felkészültsége? Milyen módszereket alkalmaz a tanítási órákon és egyéb foglalkozásokon?	1. Alapos, átfogó és korszerű szaktudományos és szaktárgyi tudással rendelkezik.	Rendelkezzen átfogó, korszerű szaktárgyi tudással! Alkalmazzon változatos módszereket, melyek a tanulók kompetenciáit fejleszti. A módszerei alkalmazkodjanak a szakma és a tanulói közösség sajátosságaihoz. A tanulókat önálló gondolkodásra nevelje, hogy a tanultakat képesek legyenek a gyakorlatban alkalmazni. Fejlessze a tanulók on-line információszerzését úgy, hogy képesek legyenek azokat kritikusan és etikusan használni.
		2. A szaktárgynak és a tanítási helyzetnek megfelelő, változatos oktatási módszereket, taneszközöket alkalmaz.	
		3. Tanítványait önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására neveli.	
		4. Tanítványaiban kialakítja az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módját.	
		5. Az alkalmazott pedagógiai módszerek a kompetenciafejlesztést támogatják.	
		6. A szakma sajátosságaihoz illeszkednek alkalmazott korszerű elméleti és gyakorlati módszerei.	
	2. Ismeri és alkalmazza-e a tanulócsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket?	1. Felméri a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Hatékony tanuló-megismerési technikákat alkalmaz.	A pedagógus ismerje meg a tanítványait, hogy hatékonyan tudjon differenciálni, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulóknak segítséget nyújtani. Működjön együtt az osztályfőnökökkel, az ifjúságvédelmi felelőssel, bűnmegelőzési tanácsadóval és a fejlesztő pedagógussal. Munkája során mindig tartsa szem előtt a tanulók életkori és egyéni sajátosságait.
		2. A differenciálás megfelelő módja, formája jellemző.	
		3. Az elméleti ismeretek mellett a tanultak gyakorlati alkalmazását is lehetővé teszi.	
		4. Alkalmazza a tanulócsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.	
		5. A pedagógus az életkori sajátosságok figyelembevételével választja meg az órán alkalmazott módszereket.	

Területek	Önértékelési szempontok	Központi elvárások	Helyi elvárások
1. Pedagógiai módszertani felkészültség	3. Hogyan értékeli az alkalmazott módszerek beválását? Hogyan használja fel a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában?	1. Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában.	Aktívan vegyen részt az iskola mérési rendszerében, és rendszeresen végezzen elemzéseket a tanulói eredmények figyelembe vételével. Az elemzés eredményeit építse be munkájába, ezzel is hozzájárulva önmaga folyamatos fejlesztéséhez.
		2. Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA- ciklus.	
		3. Alkalmazott módszerei a tanítás-tanulás eredményességét segítik.	
	4. Hogyan, mennyire illeszkednek az általa alkalmazott módszerek a tananyaghoz?	1. A rendelkezésére álló tananyagokat, eszközöket – a digitális anyagokat és eszközöket, az adott szakma eszköz- és felszerelési jegyzékében szereplő eszközöket – ismeri, kritikusan értékeli és megfelelően használja.	Ismerje a helyi tantervet, a rendelkezésre álló tananyagot és eszközöket. Azokat kritikusan értékelje és megfelelően használja. Keresse meg a tananyag kínálta belső és külső kapcsolódási pontokat segítve ezzel a tananyag, az összefüggések megértését. Építsen a más forrásból szerzett tudásra. Alkalmazzon a szaktárgynak megfelelő módszereket, fogalomhasználata legyen pontos, következetes.
		2. Fogalomhasználata pontos és következetes.	
		3. Kihasználja a tananyag kínálta belső és külső kapcsolódási pontokat (szaktárgyi koncentráció)	
		4. Rendelkezik a szaktárgy tanításához szükséges tantervi és szakmódszertani tudással.	
		5. Pedagógiai munkája során képes építeni a tanulók más forrásokból (pl. a gyakorlati képzőhelyeken) megszerzett tudására.	

Területek	Önértékelési szempontok	Központi elvárások	Helyi elvárások
2. Pedagógiai folyamatok tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók	1. Milyen a pedagógiai tervező munkája: tervezési dokumentumok, tervezési módszerek, nyomonkövethetőség, megvalósíthatóság, realitás?	1. Pedagógiai munkáját éves szinten, tanulási-tanítási (tematikus) egységekre és órákra bontva is megtervezi.	Munkáját éves terv szerint végezze. Igazodjon jóváhagyott tanmenethez. Óráit a tanulói csoporthoz illeszkedve tervezze, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a csoport szintjét, a szakmacsoport sajátosságait. Dolgozatírási szándékáról értesítse a tanulókat legkésőbb a dolgozatírást megelőző órán. A dolgozatok eredményét egy héten belül (5 munkanap) értékeléssel együtt ossza ki. A digitális naplót rendszeresen vezesse.
		2. Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a tanulók előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, az oktatási környezet lehetőségeit, korlátait, stb.	
		3. Tudatosan tervezi a tanóra céljainak megfelelő stratégiákat, módszereket, taneszközöket.	
		4. Többféle módszertani megoldásban gondolkodik.	
	2. Hogyan viszonyul egymáshoz a tervezés és megvalósítás?	1. Az órát/foglalkozást közismereti, szakmai elméleti és gyakorlati foglalkozásokat) a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építi fel.	Tanóráit a tervnek, céloknak megfelelően építse fel. Helyezze előtérbe a gyakorlatorientált oktatást. Szemléltető eszközöket alkalmazzon a könnyebb követhetőség érdekében. Órai/táblai vázlata legyen áttekinthető. Segítse a tanulót a tankönyvben való eligazodásban. Ha kell, közös csoportfelületet hozzon létre, ahol folyamatosan tájékoztat, tájékozódik, segítséget nyújt. Tudatosan motiváljon. A tanórák tapasztalata alapján az óraterveit, tanmeneteit vizsgálja felül, szükség esetén módosítsa.
		2. A tanulók tevékenységét, a tanulási folyamatot tartja szem előtt.	
		3. Tudatosan törekszik a tanulók motiválására, aktivizálására.	
		4. Terveit az óra eredményességének függvényében felülvizsgálja.	

Területek	Önértékelési szempontok	Központi elvárások	Helyi elvárások
2. Pedagógiai folyamatok tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók	3. A tervezés során hogyan érvényesíti a Nemzeti alaptanterv és a pedagógiai program nevelési céljait, hogyan határoz meg pedagógiai célokat, fejlesztendő kompetenciákat?	1. A célok tudatosításából indul ki. A célok meghatározásához figyelembe veszi a tantervi előírásokat, az intézmény pedagógiai és szakmai programját.	Ismerje és vegye figyelembe a központi, valamint a helyi tantervi előírásokat. Kövesse nyomon tantárgyának tanév végi követelményeit.
	4. Hogyan épít tervező munkája során a tanulók előzetes tudására és a tanulócsoport jellemzőire?	1. Célszerűen használja a digitális és on-line eszközöket	Tanóráin alkalmazzon IKT eszközöket. Használja ki a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket (kooperatív technikák, projektmunka, csoportmunka). Mutasson példát a mindennapokban, hogy a tanulók a helyes viselkedési formákkal találkozhassanak. Tanítási órán is alkalmazzon differenciálást, különös tekintettel az SNI és BTM tanulókra.
		2. Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket.	
		3. Alkalmazza a differenciálás elvét.	

Területek	Önértékelési szempontok	Központi elvárások	Helyi elvárások
3. A tanulás támogatása	1. Mennyire tudatosan,az adott helyzetnek mennyire megfelelően választja meg és alkalmazza a tanulástervezési eljárásokat?	1. Figyelembe veszi a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát és szükség esetén igyekszik változtatni előzetes tanítási tervei.	Képes legyen változtatni tanítási tervein, figyelembe véve a tanulók érzelmi és fizikai állapotát.
	2. Hogyan motiválja a tanulókat? Hogyan kelti fel a tanulók érdeklődését, és hogyan köti le, tartja fenn a tanulók figyelmét és érdeklődését?	1. Épít a tanulók szükségleteire, céljaira, igyekszik felkelteni és fenntartani érdeklődésüket.	Alkalmazkodjon a célcsoport igényeihez. Keltse fel és tartsa fenn a figyelmüket, érdeklődésüket. Visszajelzésekkel motiválja a tanulókat.
	3. Hogyan fejleszti a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességét?	1. Felismeri a tanulók problémás helyzetét, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál a számukra.	Ha tanulási problémát észlel, nyújtson szakmai segítséget, illetve kérje a kollégák, osztályfőnökök, iskolavezetés közreműködését. Gondolkodásra késztessen, fejlessze a tanulók problémamegoldási és együttműködési képességét.
		2. Kihasználja a tananyagban rejlő lehetőségeket a tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására.	
	4. Milyen tanulási teret, tanulási környezetet hoz létre a tanulási, gyakorlati képzési folyamathoz?	1. Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden tanuló hibázhat, ahol mindenkinek lehetősége van a javításra.	Legyen toleráns. Óráin és szünetekben alakítson ki bizalommal teli légkört. Legyen következetes. A tanulócsoportokhoz igazított optimális tanulókörnyezetet alakítson ki. Fordítson figyelmet a taneszközök helyes használatára. Folyamatosan tartsa szem előtt a munkavédelmi, balesetvédelmi előírásokat.
		2. A tanulást, képzést támogató környezetet teremt például a tanterem, gyakorlati terem elrendezésével, a taneszközök, gyakorlati eszközök használatával, a diákok döntéshozatalba való bevonásával.	

Területek	Önértékelési szempontok	Központi elvárások	Helyi elvárások
3. A tanulás támogatása	5. Hogyan alkalmazza a tanulási folyamatban az információ-kommunikációs technikákra épülő eszközöket, a digitális tananyagokat? Hogyan sikerül a helyes arányt kialakítania a hagyományos és az információ-kommuni8kációs technológiák között?	1. Tanítványaiban igyekszik kialakítani az önálló ismeretszerzés, kutatás igényét. Ösztönzi a tanulókat az IKT- eszközök hatékony használatára a tanulás folyamatában. 2. Megfelelő útmutatókat és az önálló tanuláshoz szükséges tanulási eszközöket biztosít a tanulók számára, például webes felületeket működtet, amelyeken megtalálhatók az gyes feladatokhoz tartozó útmutatók és a letölthető anyagok.	Igyekezzen kialakítani a tanulókban az önálló ismeretszerzés igényét (házi feladat, projektmunka). Fordítson figyelmet az IKT eszközök helyes, tudatos és hatékony használatára. Nyújtson a tanulók számára az önálló tanuláshoz szükséges útmutatásokat. A hiányzó tanulók számára biztosítsa, hogy hozzájussanak az elmaradt anyagokhoz.

Területek	Önértékelési szempontok	Központi elvárások	Helyi elvárások
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség	1. Hogyan méri fel a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát? Milyen hatékony tanuló-megismerési technikákat alkalmaz?	1. A tanulói személyiség(ek) sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan tárja fel.	A pedagógus számára legyen fontos a tanulók személyiségének sokoldalú feltárása.
	2. Hogyan jelenik meg az egyéni fejlesztés, a személyiségfejlesztés a pedagógiai munkájában, a tervezésben (egyéni képességek, adottságok, fejlődési ütem, szociokulturális háttér)?	1. Munkájában a nevelést és az oktatást egységben szemléli és kezeli.	Munkája során törekedjen a tanulók komplex személyiségfejlesztésére, a hátrányos helyzetű tanulóknak nyújtson segítséget a hátrányok leküzdéséhez. Az egyéni bánásmódot igénylő tanulókra fordítson nagyobb figyelmet.
		2. A tanuló(k) személyiségét nem statikusan, hanem fejlődésében szemléli.	
		3. A tanuló(k) teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására törekszik.	
		4. Felismeri a tanulók tanulási vagy személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani esetlegesen a megfelelő szakembertől segítséget kérni.	
		5. Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósítását.	

Területek	Önértékelési szempontok	Központi elvárások	Helyi elvárások
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség	3. Milyen módon differenciál, hogyan alkalmazza az adaptív oktatás gyakorlatát?	1. Csoportos tanítás esetén is figyel az egyéni szükségletekre és a tanulók egyéni igényeinek megfelelő stratégiák alkalmazására.	Legyen tekintettel a tanuló egyéniségére. A tanuló hibáit a tanulási folyamat részeként kezelje.
		2. A tanuló hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.	
	4. Milyen terv alapján, hogyan foglalkozik a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal, ezen belül a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, a kiemelten tehetséges tanulókkal, illetve a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal?	1. Különleges bánásmódot igénylő tanuló vagy tanulócsoport számára hosszabb távú fejlesztési terveket dolgoz ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítja.	Szükség esetén készítsen egyéni fejlesztési tervet mind a hátrányokkal küzdő, mind a tehetséges tanulókra. Működjön együtt a nevelőtestület tagjaival a különleges bánásmódot igénylő tanulók megsegítésében. Küzdjön a lemorzsolódás ellen.
		2. Az általános pedagógiai célrendszert és az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat egységben kezeli.	

Területek	Önértékelési szempontok	Központi elvárások	Helyi elvárások
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység.	1. Milyen módszereket, eszközöket alkalmaz a közösség belső struktúrájának feltárására?	1. Tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit.	Tudatosan vegyen részt a közösségfejlesztésben.
	2. Hogyan képes olyan nevelési, tanulási környezet kialakítására, amelyben a tanulók értékesnek, elfogadottnak érezhetik magukat, amelyben megtanulják tisztelni, elfogadni a különböző kulturális közegből, a különböző társadalmi rétegekből jött társaikat, a különleges bánásmódot igénylő, és a hátrányos helyzetű tanulókat is?	1. Óráin harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremt. 2. Tanítványait egymás elfogadására, tiszteletére neveli. 3. Munkájában figyelembe veszi a tanulók és a tanulóközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait. 4. A tanulók közötti kommunikációt, véleménycserét ösztönzi, fejleszti a tanulók vitakultúráját. 5. Értékközvetítő tevékenysége tudatos. Együttműködés, altruizmus, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.	Óráin teremtsen harmóniát, nevelje tanítványait egymás elfogadására, tiszteletére. Fejlessze a tanulók közötti kommunikációt, vitakultúrát. Legyen nyitott a más kultúrák elfogadására.
	3. Hogyan jelenik meg a közösségfejlesztés a pedagógiai munkájában (helyzetek teremtése, eszközök, az intézmény szabadidős tevékenységeiben való részvétel)?	1. Az együttműködést támogató, motiváló módszereket alkalmaz mind a szaktárgyi oktatás keretében, mind a szabadidős tevékenységek során. 2. Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére online közösségeket hoz létre, ahol értékteremtő, tevékeny, követendő mintát mutat a diákoknak a digitális eszközök funkcionális használatának terén.	Alkalmazzon támogató, értékteremtő módszereket. Vegyen részt a közösségek szabadidős tevékenységeiben, az iskolai tanórán kívüli programokban. A programok jellegéhez igazodva követendő mintát mutasson.
	4. Melyek azok a problémamegoldási és konfliktuskezelési stratégiák, amelyeket sikeresen alkalmaz?	1. Az intézményi, osztálytermi, gyakorlati képző- és munkahelyi konfliktusok megelőzésére törekszik, például megbeszélések szervezésével, közös szabályok megfogalmazásával, következetes és kiszámítható értékeléssel. 2. A csoportjaiban felmerülő konfliktusokat felismeri, helyesen értelmezi, és hatékonyan kezeli.	Törekedjen a konfliktusok megelőzésére. Ismerje a konfliktuskezelési stratégiákat, és ezeket a problémamegoldás során célszerűen használja. Legyen következetes és kiszámítható.

Területek	Önértékelési szempontok	Központi elvárások	Helyi elvárások
6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	1. Milyen ellenőrzési és értékelési formákat alkalmaz?	1. Jól ismeri a szaktárgy tantervi, szakmai és vizsgakövetelményeit, és képes saját követelményeit ezek figyelembevételével és saját tanulócsoportjának ismeretében pontosan körülhatárolni, következetesen alkalmazni.	Rendszeres legyen az ellenőrzési és értékelési tevékenysége. Minden tantárgyból havonta legalább egy érdemjegyet rögzítsen a naplóban. Év végén a teljes tanévre vonatkozó osztályzatokat vegye figyelembe. Visszajelzései legyenek folyamatosak, és a tanulók fejlődését, helyes önértékelését segítse.
		2. A szaktárgy ismereteit és speciális kompetenciáit mérő eszközöket (kérdőíveket, tudásszintmérő teszteket, gyakorlati tudást mérő feladatokat) készít.	
		3. Céljainak megfelelően, változatosan és nagy biztonsággal választja meg a különböző értékelési módszereket, eszközöket.	
		4. Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, tárgyszerűek.	
	2. Mennyire támogató, fejlesztő szándékú az értékelése?	1. A tanulás támogatása érdekében az órákon törekszik a folyamatos visszajelzésre.	
		2. Önállóan képes a tanulói munkák értékeléséből kapott adatokat elemezni, az egyéni, illetve a csoportos fejlesztés alapjaként használni, szükség esetén gyakorlatát módosítani.	
		3. Értékeléseivel, visszajelzéseivel a tanulók fejlődését segíti.	
	3. Milyen visszajelzéseket ad a tanulóknak? Visszajelzései támogatják-e a tanulók önértékelésének fejlődését?	1. Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek elősegítik a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlesztését.	

Területek	Önértékelési szempontok	Központi elvárások	Helyi elvárások
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	1. Szakmai és nyelvi szempontból igényes-e a nyelvhasználata (a tanulók életkorának megfelelő szókészlet, artikuláció, beszédsebesség stb.)?	1. Munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál.	Munkája során pontosan, érthetően, életkorhoz igazodva kommunikáljon.
	2. Milyen a tanulókkal az osztályteremben (és azon kívül) a kommunikációja, együttműködése?	1. A tanuláshoz megfelelő, hatékony és nyugodt kommunikációs teret, feltételeket alakít ki.	Kommunikációja legyen hatékony, határozott. Teremtsen olyan légkört, ahol a diákság egymás közötti kapcsolata, kommunikációja fejlődhet. A szülőkkel, partnerekkel legyen konstruktív.
		2. Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.	
		3. Tudatosan támogatja a diákok egyéni és egymás közötti kommunikációjának fejlődését.	
	3. Milyen módon működik együtt pedagógusokkal és a pedagógiai munkát segítő más felnőttekkel a pedagógiai folyamatban?	1. A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.	Működjön közre a pedagógustársakkal: e-mail, digitális napló, telefon, személyes kapcsolat révén. Használja ki a digitális napló nyújtotta lehetőségeket. Működjön közre a szakmai partnerekkel, szervezetekkel. Vállaljon aktív szerepet a munkaközösség munkájában.
		2. A diákok érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.	
		3. A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai és tanulásszervezési eljárások (pl. projektoktatás, témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.	

Területek	Önértékelési szempontok	Központi elvárások	Helyi elvárások
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	4. Reális önismerettel rendelkezik-e? Jellemző-e rá a reflektív szemlélet? Hogyan fogadja a visszajelzéseket? Képes-e önreflexióra? Képes-e önfejlesztésre?	1. A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.	Legyen nyitott az önértékelésre. A megbeszéléseken legyen aktív, vitás kérdésekben vállalja fel véleményét, fejtse ki szakmai álláspontját. A munkájával kapcsolatos visszajelzéseket segítő szándékúnak tekintse és használja fel szakmai fejlődése érdekében. Legyen képes a munkája során a feladatait és problémáit önállóan elvégezni illetve kezelni az iskola elvárásai szerint.
		2. Nyitott a szülő, a tanuló, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.	
		3. Intézményi tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.	

Területek	Önértékelési szempontok	Központi elvárások	Helyi elvárások
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	1. Saját magára vonatkozóan hogyan érvényesíti a folyamatos értékelés, fejlődés, továbblépés igényét?	1. Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti.	Kommunikációjában törekedjen az egyszerűségre, az érthetőségre. Személyiségével, szakmai felkészültségével vívjon ki tekintélyt a diákok körében.
		2. Tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.	
		3. Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.	
	2. Mennyire tájékozott pedagógiai kérdésekben, hogyan követi a szakmában történteket?	1. Rendszeresen tájékozódik a szaktárgyára és a pedagógia tudományára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.	Legyen tájékozott a szaktárgyának újdonságairól, a digitális tananyagokról és ismerje a szakmai online fórumokat. Intézményen kívül is ápoljon szakmai kapcsolatokat.
		2. Rendszeresen tájékozódik a digitális tananyagokról, eszközökről, az oktatástámogató digitális technológia legújabb eredményeiről, konstruktívan szemléli felhasználhatóságukat.	
		3. Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.	
		4. Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.	
	3. Hogyan nyilvánul meg kezdeményezőképessége, felelősségvállalása a munkájában?	1. Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket.	Legyen fogékony új módszerek iránt. Vegyen részt az intézmény innovációjában, pályázatokban. Vegyen részt a tanulmányi versenyek rendszerében.
		2. Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.	

4. sz. melléklet

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatása intézményünkben a 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet alapján

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: Nat) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek - nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok a sajátos nevelési igényű tanulókra is érvényesek. A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolák pedagógiai programjuk, helyi tantervük elkészítésénél figyelembe veszik:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény), a Nat és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- megyei feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet,
- a szülők elvárásait és
- az általuk nevelt tanulók sajátosságait.

Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a többi tanulóval részben vagy egészben együtt (integráltan), azonos iskolai osztályban történő, illetve az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, iskolai osztályban a sajátos nevelési igényű tanulók számára külön szervezett (gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményekben) nevelésére, oktatására.

Az Irányelvben foglaltak célja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél. Az Irányelv annak biztosítását szolgálja, hogy:

- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is terjedjen ki,
- a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az intézmények pedagógiai programjainak tartalmi elemeivé,
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érvényesítése érdekében meghatározza:

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit,
- a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit,
- a nevelés, oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

A sajátos nevelési igényű tanulók habilitációs, rehabilitációs célú ellátása

A tanulók között fennálló - egyéni adottságokból és igényekből adódó - különbségeket az iskolák a pedagógiai programok és helyi tantervek kialakításakor veszik figyelembe.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékosság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,

b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése intézményünkben ***egyéni fejlesztési terv*** alapján történik, melyet a szakértői bizottság által javasoltak alapján, személyre szabottan készítünk el.

Az intézményben ellátott fogyatékossági területek:

- Beszédfogyatékos
- Látássérült (gyengénlátó, aliglátó)
- Egyéb pszichés fejlődési zavar

I. *A beszédfogyatékos tanulók fejlesztése iskolánkban*

A beszédfogyatékos tanuló meghatározása

Beszédfogyatékos az a tanuló, aki a receptív és/vagy expresszív beszéd/nyelvi rendszer szerveződése, fejlődési eredetű vagy szerzett zavara életkorától eltérő, különböző klinikai képekben megmutatkozó tüneti sajátosságai, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus fejlődése miatt a későbbi társadalmi beilleszkedés szempontjából veszélyeztetett.

Beszédfogyatékos az a tanuló, akit a szakértői bizottság a sajátos nevelési igény megállapítása céljából diagnosztikus protokollra épülő komplex állapotfelmérés alapján annak minősít.

Amennyiben a beszédfogyatékosság a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos gyógypedagógiai/logopédiai ellátásra szorul, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, a beszéd és nyelvi teljesítmény jellegétől függ. Ezek az alábbiak szerint csoportosíthatók:

a) nyelvfejlődési zavar (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia - maradványtüneteként beszédgyengeség),

b) orrhangzós beszéd,

c) folyamatos beszéd zavarai (dadogás, hadarás),

d) diszfónia,

e) logofóbia (mutizmus különböző típusai),

f) centrális eredetű szerzett beszédzavarok (centrális pöszeség, gyermekkori afázia, diszartria),

g) verbális tanulási zavar együttjárása az olvasás/írás/helyesírás/számolás területén mutatkozó problémákkal vagy ezek halmozott előfordulása.

A beszédfogyatékos tanulók iskolai fejlesztése:

A beszédfogyatékos tanuló iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeinek kielégítésében elsőbbséget kell biztosítani az ép beszélő környezetben integráltan történő oktatásnak a kiemelt figyelmet igénylő tanulók (különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű) személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában. Ez biztosíthatja a tanulók számára a felfelé nivellálást segítő pedagógiai környezetet. rehabilitáció után, integrált oktatása mellett legyen biztosítva.

A beszédfogyatékos tanulók beszéd és nyelvi fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történik. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszédfogyatékosság jellegétől függ.

A beszédfogyatékos tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése alól mentességben részesülhet.

a) A beszédfogyatékos tanulók fejlesztésében törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszédműködés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.

b) A fejlesztés legyen tudatos és tervszerű, melynek során a beszéd állapotának felmérésétől az egyénre szabott terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul.

c) A módszerek megválasztásakor az életkor, a kognitív készségek, a szocioadaptív viselkedés és a szociokulturális környezet sajátosságainak figyelembevétele szükséges.

d) A fejlesztésében meghatározó a sokoldalú percepciós fejlesztés, melynek során a kinesztéziás, a hallási, a látási, a beszédmotorikus benyomások egymást erősítve fejlődnek.

e) Fontos a transzferhatások tudatos kihasználása. Mivel a nyelvi és kognitív képességek kölcsönhatásban állnak, komplex fejlesztéssel a terápia hatékonysága fokozható.

f) A beszédfogyatékos tanulók nevelése, oktatása az osztályban megvalósuló, szakmailag megalapozott, differenciált foglalkoztatás mellett megköveteli az egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti kereteit.

g) A súlyos beszédfogyatékos tanulók fejlesztése intenzív, komplex és folyamatos fejlesztőmunka napi rendszerességgel.

h) A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti. A terápiában - a minél gyorsabban automatizált jó beszédszint elérése érdekében - a tanulóval kommunikáló valamennyi felnőtt legyen partner.

A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaorientáció folyamatát is.

A többségi iskolában történő együttnevelés:

A beszédfogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók integrált oktatását felvállaló iskolának inkluzív pedagógiai szemlélettel és a különleges nevelési, oktatási, fejlesztési igény személyi és tárgyi feltételeivel kell rendelkeznie.

Az inkluzív iskola ismeri a fogyatékosságból eredő hátrányokat és biztosítja, hogy a beszédfogyatékos gyermekek a szükségleteiknek megfelelően hozzájussanak azokhoz a pedagógiai többletszolgáltatásokhoz, amelyek a hátrányok leküzdését segítik.

A gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében a pedagógusok, a logopédus és a szülő szorosan együttműködik.

A NAT alkalmazása

Fejlesztési területek, nevelési célok

A beszédfogyatékos tanulók nevelésében a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok, az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek az irányadóak, de azok fejlődési útjai, módjai, és kialakulásuk időtartama módosulhat.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés, állampolgárságra, demokráciára nevelés, családi életre nevelés, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, fenntarthatóság, környezettudatosság, gazdasági és pénzügyi nevelés, média tudatosságra nevelés.

Hazánk történelmének és jelen eseményeinek megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalmi folyamatok megismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Fel kell készíteni a felnőtt lét és a tágabb környezet megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Kiemelt feladat az önálló családi életre való felkészítés, az erkölcsi normák és harmonikus családi minták közvetítése. Nagy jelentőséggel bír az együtt érző, segítő attitűd kialakítása, a szociális érzékenység és az önkéntes feladatvállalás képességének kialakítása. A tanulóknak ismeretet kell szerezni a célszerű gazdálkodás, pénzhasználat, fogyasztás és környezettudatosság területén. A beszédfogyatékos tanulók esetén kiemelt jelentőséggel bír, hogy használni tudják az ismeretszerzés legmodernebb eszközeit (pl. internet).

A fenti kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása során a beszédfogyatékos tanulók esetlegesen felmerülő szövegértési problémái, absztrahálási, lényeg-kiemelési nehézségei jelentenek nehézséget. Rövidített, tömörebb, képpel, segédeszközökkel támogatott szövegekkel segítheti a pedagógus a tanulók munkáját. Fontos, hogy az alapfogalmak megértését, memorizálását egyénre szabott módszerek támogassák. Fontos a kifejezőkészség állandó fejlesztése és a kommunikáció iránti igény kialakítása. Kiváló lehetőséget nyújt erre az interperszonális készségek fejlesztése, a szociális érzékenység kialakítása, az együttműködésre való képesség fejlesztése, a különféle konfliktuskezelési eljárások elsajátítása.

Testi és lelki egészségre nevelés

A pedagógusnak segíteni kell a tanulót beszéd és nyelvi zavarának reális megismerésében, elfogadásában, szociális kapcsolatainak fejlesztésében. Kiemelt feladat a tanuló önismeretének

fejlesztése, a tanuló motiválása a beszédhibája leküzdésére, ugyanakkor felkészítése az esetleges visszaesésekre, azok kezelésére, valamint arra, hogy az esetleges maradandó tünetekkel később is teljes életet tudjon élni.

A kommunikációjában korlátozott tanuló sokszor nehezebben tudja érzelmeit verbálisan kifejezni, külön figyelmet kell fordítani az érzések megfelelő kezelésére, kifejezésére.

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek megelőzése kiemelt feladat.

Biztosítani kell a tanuló számára a rendszeres mozgásélményt, a rendszeres testedzést.

Médiatudatosságra nevelés

Az információszerzésben, tanulásban, szociális-kommunikációs fejlesztésben az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő. A számítógép írástechnikai segédeszközként tanulási és munkaeszköz a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló tanuló számára.

A médiatudatosságra nevelés segít tájékozódni a valóságos és virtuális világban.

Pályaorientáció

A beszédfogyatékos tanuló készségeinek képességeinek alapos feltérképezése szükséges a felnőtt életre történő felkészítéséhez. A kapcsolatteremtés és fenntartás képességének javítása alapvető feladat. Cél a szociális kompetencia további önálló fejlesztésének kialakítása. A felső tagozatban tantárgyak tananyagtartalmainak közvetítése során a pedagógusok ismertessék meg a beszédfogyatékos gyermekkel a különböző szakmákkal kapcsolatos elemi ismereteket. Legyen reális képük a társadalmi munkamegosztásról.

Tanulás tanítása

A beszédfogyatékos tanulóknál fontos az egyénre szabott motivációk kialakítása, az egyéni tanulási stratégiák feltárása. Az informatikai eszközök, egyéni ismeretelsajátítási programok tanulás során történő megfelelő és tudatos alkalmazásának beszédfogyatékos tanulók esetében kiemelt szerepe van.

Kulcskompetenciák fejlesztése

A beszédfogyatékos tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése a Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott, az iskolai nevelés-oktatás közös értékeire épül. Alapelveiben, céljaiban illeszkedik a NAT-ban megjelenő kulcskompetenciákhoz, a kiemelt fejlesztési tartalmakhoz.

Ahhoz, hogy a beszédfogyatékos tanulók a kulcskompetenciák birtokában eredményesen alkalmazkodhassanak a mindennapi élethelyzetekhez, figyelembe kell venni a tanuló egyéni sajátosságait.

Anyanyelvi kommunikáció

Kiemelt fontossággal bírnak az alábbi területek:

- a grammatikai rendszer tudatos felépítése, megerősítése, mind a beszélt, mind az írott nyelv területén, figyelembe véve a beszédfogyatékosság által érintett területeket

- az expresszív beszéd fejlesztése, kommunikációs stratégiák kiépítése, gyakorlása, megerősítése, beszédtudatosság kialakítása

- a beszédértés és olvasás értés fejlesztése mind a beszélt, mind az írott nyelv területén, elősegítve a mindennapi és az irodalmi szövegek befogadását, majd az azokkal való továbbdolgozás, továbbgondolkodás lehetőségének biztosítását

- amennyiben a szövegfeldolgozás is érintett, különösen fontos a szisztematikus, a nyelv különböző szintjeit elemenként értelmező, a tanulót tapasztalati úton információhoz juttató oktatás

- a nyelvi kódrendszer értelmezésének, működésének megtámogatása, mind a bemenetnél (beszédhangok differenciálása, hangkapcsolatok észlelése), mind a feldolgozásnál (szó, grammatika, mondat, bekezdés, szöveg)

- a mentális lexikon folyamatos fejlesztése az életkor és a beszédfogyatékosság sajátosságainak függvényében, a fogalomalkotás kialakítása

- számítógépes programok használata (helyesírás ellenőrző program, stb.)

- a beszédfogyatékos gyermek motiválása a tananyag és a tanuló közötti emocionális viszony kialakításával

- a pragmatika elemeinek közvetítése és használatának tudatosítása a gyermekek kommunikációjában

- a nem verbális kommunikáció elemeinek közvetítése és használatának tudatosítása a gyermekek kommunikációjában

Idegen nyelvi kommunikáció

Cél az idegen nyelv szókincsének, fonológiai és helyesírási sajátosságainak, valamint nyelvi kódrendszerének tudatos felépítése, a szóbeli és az írásbeli kommunikáció fejlesztése, figyelembe véve a beszédfogyatékosság által érintett területeket.

A beszédfogyatékos tanulók nyelvoktatása során a multiszenzoros technikák (auditív-, vizuális-, verbális-, drámatechnikák) használata, valamint a verbális és nem verbális kommunikációs csatornák (gesztikulációs-vizuális) egyidejű alkalmazása kiemelten fontos.

A nyelvórákon szerepet kapnak a koncentrációt és az emlékezetet fejlesztő gyakorlatok, melyek a szókincs, a kiejtés és a nyelvtani szabályok elsajátításában közvetve és közvetlenül is segítséget nyújthatnak.

Helyesírási, olvasási és szövegértési problémákkal küzdő beszédfogyatékos tanulók esetében főleg a szóbeli kommunikáció magabiztos használatának elsajátítása a cél. Az írásbeli kommunikáció használatát, a differenciált fejlesztés mellett, a számítógépes olvasó- és helyesírás-ellenőrző programok is segíthetik.

Fontos pedagógiai cél a beszédfogyatékos tanulók természetes gátlásainak feloldása az idegen nyelv kommunikációs helyzetben történő használata során.

Matematikai kompetencia

A legfőbb cél a problémamegoldó gondolkodás minél több elemének fejlesztése, konkrét cselekvésekhez kötött helyzetekben. Egyes esetekben számolni kell a grammatikai szint sérülésével, ami szövegértési nehézségekben nyilvánul meg, ezt fokozhatja a szimbólumok megértésének, illetve a verbális absztrakciónak a fejletlensége. A mennyiségekkel és a számossággal kapcsolatos ismeretek tanításakor, a szám- és műveleti fogalmak kialakításakor (pl. a számok közötti viszonyok, relációk megértési nehézségei esetén, stb.) különös figyelmet kell fordítani a megfelelő tempó kialakítására, és építeni kell a tanulók maximális együttműködésére, a mozgással társított szemléltetésre, az eszközhasználatra és az analóg cselekedtetésre. A geometriai ismeretek, az arányosság témaköreinél tekintettel kell lenni a vizuális észlelés nehezítettségére, a téri tájékozódás zavarára. A matematikai gondolkodás fejlesztése speciális szemléltetéssel és tananyagokkal, vagyis az interaktív tábla és digitális tananyagok lehetőség szerinti alkalmazásával valósulhat meg.

A matematikai szakkifejezések és a szaknyelv használatának fokozatos megkövetelése a szóbeli kifejezés erősítésének különösen erőteljes eszköze.

Természettudományos és technikai kompetencia

Az oksági kapcsolatok felismerése, a tanult összefüggések alkalmazása gondot okozhat azokban az esetekben, ahol, az olvasott szöveg megértése vagy a verbális absztrakció akadályokba ütközik. Rövidített, tömörebb, képpel, segédeszközökkel támogatott szövegek alkalmazása szükséges az egyes összefüggések mechanikus memorizálásának megsegítésére.

Tanulónként eltérő lehet az az absztrakciós szint, ahol be tudnak kapcsolódni a természettudományos jelenségek értelmezésébe. A kritikai gondolkodás képességének fejlesztése többnyire kis lépésekben valósítható meg. A mindennapi tapasztalatokból kiindulva kell törekedni arra, hogy a tanulóknak a jelenségek mind szélesebb körébe legyen betekintésük, az egységes természettudományos világkép kialakítása érdekében. Eredményes tanári stratégia lehet a természeti jelenségeknek alternatív módon, több fogalmi szinten, az összes érzékszerv bevonásával való közvetítése.

Szisztematikusan építkezve kell támaszkodni az internetre, amelynek segítségével a legkülönbözőbb természettudományos ismeretek audiovizuális formában hozhatók közel a beszédfogyatékos tanulókhoz.

Digitális kompetencia

Ezen a területen a beszédfogyatékos tanulók jó eséllyel tudnak problémákat megoldani, mivel az informatikai eszközök használatában a beszédfogyatékosság kevés hátrányt jelent. Feladatunk azoknak a digitális programoknak a megismertetése, melyek megkönnyítik az ismeretszerzést, az interperszonális kapcsolatépítést. Amennyiben a szóbeli kifejezőképesség sérült, a számítógép alternatív csatornaként működhet a mindennapi kommunikációban. Hozzásegíthetjük a tanulókat, hogy a rendelkezésükre álló információs társadalom technológiáit használják a maguk segédeszközeként a számukra szükséges területeken.

Főként az írott szöveg megértésére, lényegkiemelés képességére van nagy szükség, mert ezek segítségével alakíthat ki új kommunikációs stratégiákat. Az információgyűjtés- és keresés, a multimédiás tartalmak kezelése a beszédfogyatékosok számára körülhatárolható, jól teljesíthető feladat, ezért építhetünk a tanulók erős motivációjára. Egyes ikonok, szóképek felismerésével,

speciális alapfogalmak, kifejezések megtanulásával olyan eszközök birtokába jut, amivel önállóan is tud tájékozódni a digitális világban. A tanuló érzékelje azt a folyamatot, hogy az információk gyűjtése, majd az azokkal való továbbdolgozás miként vezet új digitális tartalmak kialakulásához. A pedagógus feladata, hogy a tanulók figyelmét a konkrét eszközök és szoftverek használatán, illetve a kommunikáció élményén túl arra irányítsa, miként lehet az információs társadalomban a beszédfogyatékosságból eredő hátrányokat minimalizálni. Súlyos diszgráfia és helyesírászavar esetében felső tagozaton „laptop füzet" használatának bevezetése azt követően, hogy a gyermeket a klaviatúra használatára megtanítottuk.

Szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

Cél az adaptív viselkedés kialakítása, fejlesztése, a beszédfogyatékos tanulók támogatása abban, hogy az őt körülvevő társadalmi és gazdasági környezet eseményeit képes legyen feldolgozni, szükség esetén azok menetébe bekapcsolódni. Az oktatás folyamán fontos a fokozatosság mellett a gyakorlati bemutatás, illetve az ismeretek szituációs helyzetekben való kipróbálása, az érzelemdús, szubjektív elemeket megmozgató, a mindennapi tapasztalatához köthető társadalmi feladatok szemléltetése, a tanulók közvetlen megszólítása, bevonása a feladathelyzetbe. A tanuló mindig lássa maga előtt a folyamatot, a kiindulástól kezdve a végkifejletig, értse benne szerepét, esetleges feladatát, képes legyen esetlegesen a társadalmi folyamatok őt személyesen érintő részében érdekeit érvényesíteni.

Fontos hangsúlyt helyezni a tanulói döntéshozatalra, az alternatívák végiggondolására, a variációk sokoldalú alkalmazására, a kockázatvállalásra, az értékelésre, az érvelésre.

A pedagógus feladata, hogy felébressze a gyermek motivációját arra, hogy részt vegyen a szociális kommunikációban, képes legyen véleményét vitában, eszmecserében képviselni (ütköztetni, egyeztetni stb.), illetve az őt körülvevő világban tájékozódni. Fokozatosan el kell sajátítania a beszédfogyatékos tanulónak azt a képességet, hogy rátaláljon a megfelelő kommunikációs stratégiára, képes legyen az egyedi kommunikációs helyzetekhez alkalmazkodni.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Az esztétikai tudatosság, a művészeti kifejezőképesség egy kiegészítő kommunikációs eszközt ad a beszédfogyatékos tanulók kezébe. A kreativitás, a problémafelismerő - és megoldó képesség, a képzelet, a képi gondolkodás fejlesztésére kiváló lehetőséget biztosít a művészeti nevelés. Ezen a kompetenciaterületen az ízlés, a nyitottság, az empátia, az érzelmi élet gazdagítása a kommunikáció minden szintjét fejleszti.

A művészeti nevelés értékközvetítő, értékteremtő, egyben személyiségformáló szerepe a kommunikációjában zavart tanuló társadalmi integrációját segíti elő.

A megfigyelőképesség, tér- és időérzék fejlesztése a látvány és a mozgás ábrázolásával, térbeli rendezés; szín-, forma- és szerkezeti érzék alakítása lehetőséget biztosít a beszédfogyatékos tanuló speciális készségfejlesztésére.

A hatékony, önálló tanulás

A beszédfogyatékos tanulók esetében az önálló tanulás elengedhetetlen feltétele a könyvtári ismeret, informatikai tudás, az értő olvasás, szövegfeldolgozás. Az önálló ismeretszerzést, az információ megfelelő szűrését, feldolgozását, egyénre szabott módszerekkel, a mindennapi életből vett gyakorlati helyzetek cselekvéses vagy vizuális modellezésével segíthetjük. A szövegfeldolgozás, az új információk rendezése során fontos szerephez kell jutnia a gondolkodási képességek fejlesztésének, mind a képzeleti, mind a fogalmi gondolkodás terén.

A pedagógus feladata az új ismeretek megszerzése iránti interiorizálódott motiváció kialakítása.

Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Magyar nyelv és irodalom

A műveltségi területhez kapcsolódó tananyagtartalmat, a fejlesztésre fordított időt a sérülés jellege, mélysége, prognózisa befolyásolhatja. A Magyar nyelv és irodalom, a Művészetek, a Testnevelés és sport, valamint az Élő idegen nyelv fejlesztési feladatainak megvalósítása kíván nagyobb figyelmet, a beszédfogyatékosság típusától függően az egyes témakörök között hangsúlyeltolódások válhatnak szükségessé. Néhány szempont azonban általánosítható:

- olvasás-, írástanítási módszerként beszédfogyatékos tanulók esetében a hangoztató-elemző, szótagoló olvasástanítási módszer ajánlott;

- a súlyos beszédfogyatékos tanulók anyanyelvi fejlesztésében hosszabb begyakorlási, érési szakaszok tervezendők;

- az anyanyelvi fejlesztés, gondozás a nevelés minden színterén és helyzetében, az oktatás teljes időtartama alatt központi szerepet játszik.

Művészetek. Testnevelés és sport

Mindkét műveltségi terület jól szolgálja a fejlesztés másik nagy területének, a téri orientáció, mozgás-, ritmus-, beszédkoordináció követelményeinek megvalósítását. A dráma és a tánc kiemelt szerepet kap a rehabilitációs célú feladatok megvalósításában is.

Idegen nyelvek

A beszédfogyatékosság típusához igazodó módszerek - pl. dadogók esetében az írásbeliség, diszlexiás tanulóknál pedig az auditív módszerek - elsőbbségét szükséges biztosítani.

A pedagógiai rehabilitáció tevékenységformái

A. Logopédiai egyéni és csoportos terápia.
B. Kommunikációs tréningek (a beszéddel és kommunikációval kapcsolatos tudatosság kialakítása)

C. Bábterápia (személyiség és önértékelés fejlesztés, konfliktuskezelés kommunikációs zavar esetén)
D. A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása

A. Logopédiai egyéni és csoportos terápia a leggyakoribb kórformák esetében

A beszédfogyatékos tanuló az iskolai oktatás keretében, annak részeként vesz részt a beszéd technikai és tartalmi fejlesztését szolgáló logopédiai terápiás foglalkozáson. A beszédfogyatékosság eltérő kórformái szerint a rehabilitációs feladatok is eltérőek.

A/1 Nyelvi fejlődési zavar (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia - maradványtüneteként beszédgyengeség)

Az ép értelmű és ép érzékszervű gyermek beszéd, illetve nyelvi produkciója jelentős mértékben elmarad a biológiai életkorához képest. Az akadályozott, illetve hiányos nyelvi produkció a nyelv többszintű sérülésében a beszédészlelés, beszédmegértés, valamint a nyelvi kifejezés területén jelentkezhet.

A terápia célja:

A nyelvi közlés feldolgozás és kifejezőkészség többszintű összetevőjének (beszédészlelés, és beszédmegértés, valamint a tiszta, pontos artikuláció, szókincs, nyelvtani rendszer, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség) sokoldalú, intenzív differenciált fejlesztése, amely specifikusan egyéniesített jellegű.

A logopédiai terápia feladata:
- a mozgások (beszédmozgások és finommotorika) speciális fejlesztése,
- grammatikai rendszer rendezése, fejlesztése, verbális munkamemória fejlesztése
- a beszédre irányuló figyelem és emlékezet fejlesztése,
- az aktív és a passzív szókincs bővítése,
- verbális és nonverbális kifejezőkészség fejlesztése,
- a gondolkodási stratégiák fejlesztése
- a beszédészlelés és -megértés fejlesztése,
- az olvasás/írás/helyesírás zavar megelőzése.

A/2 Dadogás

A beszéd összerendezettségének zavara kommunikációs zavar, amely a ritmus és az ütem felbomlásában és a beszéd görcsös szaggatottságában jelentkezik. A dadogás terápiája komplex (logopédiai, orvosi, pszichológiai), egyénre szabott terv alapján zajlik.

A logopédiai terápia célja:
- relaxációs gyakorlatok
- cselekvéshez kötött beszédindítás,
- helyes légzéstechnika kialakítása,
- mozgás és és ritmus- és beszéd koordináció fejlesztése,
- a beszéd automatizált elemeinek technikai fejlesztése és javítása,
- a beszédhez szükséges motiváció megteremtése, az önismeret és önértékelés fejlesztése

- a dadogó és környezete közötti pozitív kapcsolatok kialakításának elősegítése.

A/3 Hadarás

A beszéd összerendezettségének zavara, melyre a rendkívüli gyorsaság, a hangok, a szótagok kihagyása, összemosása (tapasztása), a pontatlan hangképzés, a monotónia, az egyenetlen beszédritmus és a beszédhangsúly hiánya jellemző. A hadaráshoz gyakran társul a könnyen elterelhető figyelem és érdeklődés. A hadarás terápiája komplex (logopédiai, pszichológiai) egyénre szabott terv alapján zajlik.

A logopédiai terápia célja:
- a beszédfigyelem fejlesztése,
- helyes légzéstechnika kialakítása,
- beszéddallam és beszédritmus fejlesztés
- az artikulációs bázis ügyesítése
- beszédhangsúly gyakorlatok
- a normális tempójú és ritmusú beszéd automatizálása
- a beszéd prozódiai elemeinek tudatosítása
- az állandó önkontroll kiépítése és fejlesztése

A/4 Diszfónia

A hang, illetve hangképzés zavara, a beszéd során a hangszín rekedt, a hangképzés kemény, préselt, és a hangteljesítmény lényeges csökken. A diszfónia terápiája komplex (logopédiai, orvosi, pszichológiai), egyénre szabott terv alapján zajlik.

A logopédiai terápia célja:
- a tiszta egyéni beszédhang kialakítása és a folyamatos spontán beszédbe való beépítése,
- a hangminőség és az anatómiai-élettani viszonyok további romlásának megakadályozása.

A/5 Orrhangzós beszéd

Az élettani nazális rezonancia kórosan megváltozik.

Legsúlyosabb esetei az ajak- és/vagy szájpadhasadékok következtében alakulnak ki. A szájpadhasadékkal gyakran együtt jár az enyhe fokú nagyothallás.

Az orrhangzós beszéd terápiája komplex (logopédiai, orvosi, esetenként pszichológiai), egyénre szabott terv alapján zajlik.

A logopédiai terápia célja:
- a beszédizomzat fejlesztése
- a lágyszájpad izomzat működésének fokozása
- a kóros, nazális rezonancia megszüntetése, illetve csökkentése
- a beszédartikuláció javítása az anatómiai viszonyok figyelembe vételével

A/6 Olvasás/írás/helyesírás tanulási zavara (verbális tanulási zavar esetén)

Az intelligencia szinttől független gyenge olvasási és írásteljesítmény.

A logopédiai terápia célja:
- mozgáskoordináció és ritmusérzék fejlesztés
- iránydifferenciálás, téri észlelés fejlesztése
- beszédészlelés fejlesztése
- fonológiai tudatosság fejlesztése
- a tévesztett betűk differenciálása, a folyamatos olvasás automatizálása
- a beszédemlékezet és figyelem fejlesztése
- szövegértés fejlesztése: beszéd- és nyelvi fejlesztés
- grafomotoros készség fejlesztése, írás- és helyesíráskészség javítása

A/7 Számolás tanulási zavara (verbális tanulási zavar esetén)

Az intelligenciaszinttől független gyenge számolási teljesítmény.

A logopédiai terápia célja:
- képességfejlesztés (mozgás, észlelés, kognitív és tanulási funkciók fejlesztése)
- szám- és műveleti fogalmak kiépítése (számosság, számérzék, analóg mennyiség rendszer; alapműveletek)
- alapvető mennyiségi és matematikai ismeretek kialakítása
- matematikai fogalmak megértése és használata
- matematikai szimbólumok tartalmi azonosítása
- matematikai szövegértés fejlesztése
- geometriai alapismeretek
- idői tájékozódás

A látássérült (vak, aliglátó, gyengénlátó) tanulók iskolai fejlesztésének elvei

Látássérült tanuló

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi látóközpont sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodó képességét, személyiségét.

Gyógypedagógiai szempontból azok a tanulók látássérültek, akiknek látásteljesítménye (vízusa) az ép láthoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0-0,33 (látásteljesítmény 0-33%) közötti. Látássérült az a tanuló is, akinek a látótere - tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°.

Ezen belül:

a) vakok azok a tanulók, akiknek látóképessége teljesen hiányzik (vízus: 0);
b) aliglátók azok a tanulók, akik minimális látással rendelkeznek: fényt érzékelők, ujjolvasók, nagytárgylátók (vízus: fényérzés -0,1);
c) gyengénlátók azok a tanulók, akiknek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény (vízus: 0,1-0,33).

A vak, valamint a látásukat praktikusan kismértékben használó aliglátó tanulókat elsősorban a tapintó-halló életmód, a látásukat praktikusan jól használó aliglátó tanulókat és a gyengénlátó tanulókat a látó-halló (tapintó) életmód jellemzi.
A pedagógiai fejlesztés szempontjából elsődlegesen a látásélesség és a látási funkciók ismerete fontos, de a pedagógusnak tájékozottnak kell lennie
- a látássérülés kórokáról, a látássérültség kialakulásának időpontjáról;
- a szemészeti állapot - prognózisjavuló vagy romló tendenciájáról, a pedagógiai látásvizsgálat eredményéről, a gyermek intelligenciájáról, személyiségvonásairól.
A látássérüléshez gyakran társulhat egyéb fogyatékosság is (pl. mozgás-, hallás- és értelmi fogyatékosság, részképesség-kiesés, autizmus).
A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a tanulók állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A látássérült tanulók iskolai fejlesztése

A látássérült tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

A látássérült tanulók nevelését, oktatását ellátó közoktatási intézmények az iskoláztatás során több fontos feladat megoldását vállalják: nemzeti műveltség átadását, az egyetemes kultúra közvetítését, a szellemi-érzelmi fogékonyság, az erkölcsi érzék elmélyítését, valamint ezeken túl az esélyegyenlőség biztosítását a látássérülésből és az esetleg csatlakozó fogyatékosságból adódó hátrányok leküzdésével. A fejlesztési feladatok megtervezésekor, a módszerek kiválasztásánál figyelembe kell venni, hogy a látás hiánya vagy csökkent volta miatt a látássérült gyermek ismeretszerzését a külvilág iránti látó beállítódás helyett más - haptikus (bőr- és mozgásérzékelés együttese) és hallási - beállítódás is jellemzi. Fontos az ép érzékszervek - hallás, tapintás, szaglás, ízérzékelés - fejlesztése, valamint a meglévő látás használatának tanítása.

A látás hiánya, az aliglátás és a gyengénlátás nemcsak a tanulás terén okoz eltéréseket, hanem nehezítettek a mindennapi élet tevékenységei (a tájékozódás, a közlekedés, az önkiszolgálás) is. A pedagógus fokozott odafigyeléssel, egyéni bánásmóddal és a közösség segítségével tudja mindezt korrigálni.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A látássérült tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a Nat-ban alkalmazott szakaszolással. Az első évfolyam tananyagának a helyi tantervben két évre történő elosztása a Braille-írás-olvasás előkészítése, a matematikai fogalmak kialakítása, eszköz- és jelrendszerének elsajátítása, a környezet vizuális és tapintásos megismertetése miatt, valamint tanköteles, de nem iskolaérett gyermekek esetében indokolt.

A képzési szakaszok tervezésekor - az ép tanulókhoz hasonlóan - a látássérült tanulók nevelése során is figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat. Az eltérő életkori jellemzők miatt a személyiségfejlesztésnek speciális feladatai vannak az alábbiak szerint.

Az alsó tagozaton

- Az önállóság iránti igény fejlesztése elsősorban az önkiszolgálás, a mozgás és tájékozódás terén.
- Az érdeklődés felkeltése a környezet, a látható, hallható, tapintható világ megismerése iránt a speciális segédeszközök használatával.
- A működő érzékszervek fokozott kihasználása.
- Az akarati tulajdonságok erősítése a látássérülés hátrányainak leküzdéséhez.
- Az önbizalom, a pozitív énkép alapozása.
- Felkészítés az ép látásúakkal való kapcsolatépítésre, a közösségbe való beilleszkedésre.
- Az egészségvédő viselkedés szokásainak kialakítása, a higiénés tevékenységek elsajátítása, a szem védelme.

A felső tagozaton

- Az önállóság további fejlesztése, illetve - a különböző fokú látásteljesítménnyel rendelkező tanulók esetében különösen - a látás kihasználását maximálisan segítő speciális optikai segédeszközök használata iránti igény kialakítása.
- Az érdeklődés irányítása a látóképesség szempontjából reális pályaválasztási területek felé.
- Az akarati tulajdonságok (céltudatosság, kitartás) kialakítása az önálló tanulás és a későbbi munkavégzés céljából.
- Az önfejlesztés igényének kialakítása különösen az ismeretszerzés terén és az egyéni tehetség kibontakoztatásában.
- Az önbizalom és az önkritika egyensúlyának megteremtése, reális énkép kialakítása.
- Az egészségvédő magatartás szokásainak továbbfejlesztése, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- Az egyéni igényeknek megfelelő közvetlen környezet tudatos át-, illetve kialakításának ismerete.

A többségi iskolában történő együttnevelés

A többségi iskolában történő együttnevelés minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni felkészítést igényel. Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

- A látássérült tanuló vegyen részt olyan egyéni fejlesztésekben, amelyekre állapotából fakadóan szüksége van. Ennek megvalósításához a szakértői javaslat nyújt támpontot, illetve igénybe vehetők a látássérültek iskoláiban létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények által biztosított szolgáltatások. A vak és gyengénlátó tanulók külön nevelését ellátó intézményekben működő egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények integrációt támogató tevékenysége kiterjed a látássérült tanulókra, családjukra és pedagógusaikra, az őket befogadó közösségekre, esetenként a látássérült tanulókkal kapcsolatba kerülő egészségügyi, hivatali dolgozókra.
- A látássérült tanulók optimális fejlődése érdekében a pedagógiai programban kell megfogalmazni a szükséges speciális feltételeket és feladatokat (tantervi kiegészítések, eszköz,

segédeszköz, segédletek, differenciálás, az értékelés, minősítés, a követelmény egyénre szabott formái stb.).
- A befogadó többségi iskola tantestületének elkötelezettségét a látássérült tanuló nevelésére, oktatására vonatkozó információk megszerzésére, alkalmazására, pedagógusai továbbképzésére tett intézkedései biztosítják. Különösen jelentős az osztályfőnök szerepe, az osztályban tanító pedagógusok tájékoztatásában a tanuló sajátos nevelési igényeiről.

- Az együttnevelés eredményes megvalósulását szolgálja az Irányelv 1.5. pontjában leírtak érvényesítése.

A vak és a látásukat praktikusan kismértékben használó aliglátó tanulók iskolai fejlesztése

A vak és az aliglátó tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott nevelési célok megvalósítása általában lehetséges.

Fejlesztési területek - nevelési célok

A vak és aliglátó tanulók nevelésében a Nat-ban leírt fejlesztési területek, nevelési célok az irányadóak. A nevelési célok elérését a tanulók szemészeti és pszichés állapota egyénileg befolyásolja. A célok sérülésspecifikus tartalmakkal egészülnek ki.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

- A vak, aliglátó tanulók sajátítsák el a nemzeti, kulturális örökségünk megismerésének sajátos, a látássérült embereket segítő módjait is, pl. tapintható tárlatok, akadálymentes weblapok látogatása.
- Tanulják meg a könyvtárak látássérült személyeknek nyújtott szolgáltatásainak igénybevételét.
- Ismerjék meg a tanulók az Európai Unióról a vak emberek számára készült, esélyegyenlőséget biztosító kiadványokat, hangos könyveket.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

- Az aktív állampolgárrá válás érdekében a tanítványok ismerkedjenek meg a fogyatékos személyek jogairól szóló egyezményekkel, az esélyegyenlőség biztosításáról szóló jogszabályokkal.
- A tanulók aktív részvételére építő tanítás során alakuljon ki bennük motiváltság és beállítódás ez irányú önálló ismeretszerzésre.
- Tartsák számon a látássérültek érdekvédelmi szervezeteit.
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A vak és az aliglátó tanulóknak fel kell készülniük arra, hogy - látássérülésük ellenére felelősek saját biztonságuk, sorsuk és életpályájuk alakításában.

A testi és lelki egészségre nevelés

- A vak, aliglátó gyermekek ismerjék meg látássérülésük kórokát, az ebből eredő következményeket, fizikai terhelhetőségüket (pl. nehéz súlyok emelésének kerülése, megerőltető testmozgás mértéke).

- Tisztában kell lenniük azzal, hogy a balesetek elkerülése csak megfelelő tájékozódási és közlekedési ismeretek birtokában lehetséges (pl. a megszokott haladási irány betartása a közvetlen környezetben, egyértelmű/állandó/számára jellegzetes stb. támpontok szerinti tájékozódás, a hosszú fehér bot használatának elsajátítása nagyobb térben).
- Ügyelniük kell a szem higiénéjének betartására, a fülészeti problémák mielőbbi kezeltetésére, a rendszeres orvosi ellenőrzés szükségességére.
- Az egészséges életmódra nevelés segítse a vak, aliglátó tanulókat a betegségek megelőzésében, egészség megőrzésében.
- A vak, aliglátó gyermekek számára is fontos a rendszeres mozgás, testedzés.
- Ismerjék az egészséget károsító tényezőket, a helyes táplálkozás előnyeit.
- Kerüljék - majd a felnőtt élet során is - a káros függőségeket (pl. alkohol, kábítószer, dohányzás).
- Szakember - (gyógy)pedagógus (és gyógytornász/gyógytestnevelő) segítsége teszi lehetővé a jobb mozgásállapot kialakítását, a járási, testtartási hibák, túlmozgások megszüntetését.

A családi életre nevelés

- Az önálló életvitelhez szükséges ismeretek, szokások folyamatosan alakíthatók ki. Fontos feladat a látássérült emberek életvezetéséhez szükséges rend szeretetének és megtartásának kialakítása.
- A családi életre való felkészítésben figyelmet kell fordítani a következő témákra: pozitív családminták, a családalapítás feltételei, a látássérülés szerepe a közös élet alakításában, felelősségteljes gyermekvállalásra, gyermeknevelésre készülés a látássérülés figyelembevételével.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

- A pedagógusok személyiségfejlesztő munkája járuljon hozzá, hogy a vak, aliglátó tanulóban is kialakuljon más emberek iránti empátia, segítő magatartás.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

- A vak, aliglátó tanulók számára minél több közvetlen tapasztalatot szükséges biztosítani a természeti, társadalmi valóságról.
- A természeti és a technikai környezet kölcsönhatásainak megfigyeltetése modellezés révén is lehetséges.
- A látássérült tanulóknak legyen lehetőségük bekapcsolódni a környezet óvásába. (Pl. akadálymentesen használhassák az iskolai szelektív hulladékgyűjtőt.)

Pályaorientáció

- A tanulók ismerjék meg (szemészeti, fizikai állapotukat figyelembe véve) az általuk eredményesen, sikeresen végezhető munkaterületeket, foglalkozásokat.
- Az iskola a változó társadalmi feltételekhez történő alkalmazkodás érdekében a tanulóknak lehetőséget ad az önkorrekció, az együttműködés képességének fejlesztésére, a rugalmas gondolkodás elsajátítására.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

- A vak, aliglátó tanulók korlátozott munkavállalási lehetőségei miatt fokozottan szükséges pozitív attitűdjük kialakítása az értékteremtő munka, a munkalehetőségek keresése iránt.
- A pedagógusok fordítsanak kellő figyelmet a gazdálkodás képességének alapozására. A tanulók váljanak képessé a pénzfajták felismerésére, életkoruknak megfelelően fejlődjön a pénzzel való bánni tudás képessége.

Médiatudatosságra nevelés

- A tanulók az önálló ismeretszerzés érdekében szerezzenek jártasságot az internethasználatban képernyőolvasó programmal.
- Ismerjék az információözönben és a közösségi portálokban rejlő veszélyeket is.

A tanulás tanítása

- A tanítási-tanulási folyamatban építeni lehet arra, hogy a vak, aliglátó gyermekek figyelme sok esetben a folyamatos gyakoroltatás eredményeként koncentráltabb, emlékezetük terjedelme jobb, mint látó társaiké.
- Az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő speciális eszközök készségszintű használatát (pl. beszélő számítógép, olvasóeszközök, Braille-kijelző).
- Ismerjék meg a könyvtárak látássérülteket segítő szolgáltatásait, az elektronikus könyvtárakat (pl. Magyar Elektronikus Könyvtár), azoknak a tanulásban betöltött szerepét.
- A pedagógusok segítsék a tanulók egyénre szabott tanulási stratégiájának kialakítását.

A kulcskompetenciák fejlesztése

A vak és a látásukat praktikusan kismértékben használó aliglátó tanulók iskolai nevelésének-oktatásának is alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés. A látássérült tanulóknak is szükségük van azokra az ismeretekre, képességekre, attitűdökre, melyek birtokában alkalmazkodni tudnak a változásokhoz. A Nemzeti alaptantervben és a választott kerettantervben megjelenő tartalmak speciális ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel egészülnek ki.

Anyanyelvi kommunikáció:

A vak és aliglátó gyermek ismeretelsajátításában elsődleges szerepe van a verbális kommunikációnak. Törekedni kell arra, hogy a bő szókincs mögött tényleges tartalom legyen. Azokon a területeken, amelyek csak vizuálisan érzékelhetők (pl. színek, fények, fényképek, festmények, távolság, monumentalitás érzékelése), a fogalmi általánosításokat, az árnyaltabb kommunikációt sokoldalú megközelítéssel, érzékeltetéssel lehet kialakítani.
A metakommunikáció használata (fej- és testtartás, a beszélő felé fordulás, távolságtartás, gesztus, mimika stb.) következetes nevelői ráhatással, különféle helyzetekben történő sok gyakoroltatással sajátítható el.
- A vak és az aliglátó tanuló legyen képes a kommunikációs helyzetek értelmezésére, a metakommunikáció részleges, tudatos elsajátítására, tudjon szóban és írásban a helyzetnek megfelelően kommunikálni.
- Tudjon információt szerezni virtuális csatornákon keresztül: használja a látássérültek számára kifejlesztett speciális szoftvereket.
- Tanuljon meg udvariasan segítséget kérni és elfogadni.

- A pozitív attitűd magában foglalja a nyilvánosság előtti magabiztos megszólalásra való törekvést.

Idegen nyelvi kommunikáció:

Az idegen nyelv tudásával elősegíthető az esélyegyenlőség megvalósulása a társadalmi beilleszkedésben. Az oktatás során nagy hangsúlyt kap a hallás utáni tanulás, az adott idegen nyelv pontírásának elsajátítása. A vak tanuló sajátítsa el az önálló tanuláshoz szükséges eszközök használatát is.

Matematikai kompetencia

A speciális szemléltetés és tapintható segédeszközök használatával a súlyos látássérült tanuló képes elsajátítani a matematikai ismereteket, az alapkészségek megfelelő szintjére tud jutni.

- A matematika iránti pozitív attitűd magában foglalja azt a felismerést, hogy a világ rendje megismerhető. Segíti a mindennapi élet során adódó problémák megoldására való nyitottságot.

Természettudományos kompetencia

- A vak, és a látását praktikusan kismértékben használó aliglátó tanuló a természet jelenségeit, folyamatait a valóságos tapasztalat során, a valóság megismeréséhez szükséges átalakított eszközök használata segítségével ismeri meg, pl. domború ábrákat, térképeket, modelleket használ.
- Az így szerzett tudás birtokában a látássérült személy is képes cselekedni a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosításáért.
- A sérülésspecifikus szemléltető eszközök a látássérült tanulóban is kialakítják az érdeklődést a természeti jelenségek megértése iránt.

Digitális kompetencia

- A vak, és aliglátó tanuló esélyegyenlőségének megvalósulása a tanulásban feltételezi az IKT eszközeinek használatát.
- A tanulót a szabályos tízujjas gépírás tudása, a speciális képernyőolvasó programok, a látássérült embereket érintő weboldalak ismerete és használata segíti az információs társadalomba való aktív bekapcsolódásban.

Szociális és állampolgári kompetencia

- A súlyosan látássérült tanuló harmonikus életvitele szempontjából kiemelt jelentőségű a jó kommunikációs képesség kialakítása, a stressz-, frusztráció- és konfliktuskezelés.
- Személyes és szociális jóléte érdekében rendelkezzen saját szembetegségével kapcsolatos ismeretekkel, legyen képes a higiéniai szabályok követésére, a tudatos egészségmegőrzésre.
- A pozitív attitűd magában foglalja a látássérült személyek jogainak, pozitív diszkriminációs lehetőségeinek, segítő szervezeteinek az ismeretét.

Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

- A látássérült egyén boldogulásához szükséges a képességeit figyelembe vevő egyéni tervek készítésére, életpálya - építésre való képesség, az általa választható foglalkozások körének ismerete, az alkalmazkodás a változó, kínálkozó lehetőségekhez.
- Pozitív attitűdjéhez tartozik a sikerorientáltság, az eltökéltség a tanulással, a munkával kapcsolatos céljai elérése érdekében.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

- A vak és aliglátó ember esztétikai, művészeti tudatossága magában foglalja azt a felismerést, mely szerint kreativitása kifejezésére előnyös kiemelkedő területként kezelni a zenét és az irodalmat.
- Pozitív emberi viszonyai alakításában hasznos, ha a látássérült egyén képes kis segítséggel saját külső megjelenésének esztétikumát biztosítani.

A hatékony, önálló tanulás

- A vak és az aliglátó tanuló képes kitartóan tanulni, ha ismeri saját képességeit, személyiségének erős oldalait. A leghatékonyabb tanulási módok elsajátításával, egyéni tanulási stratégia kialakításával alkalmassá válik a vakságból vagy az aliglátásból fakadó hátrányok leküzdésére.
- A tanuló legyen tisztában azzal, hogy eredményességének alapfeltétele a következetes rend megtartása környezetében, taneszközei között.
- Sajátítsa el a tanulást segítő különleges eszközök (pl. pontírógép, abakusz, számítógép kiegészítő programokkal stb.) készségszintű használatát.
- A pozitív attitűd folyamatosan fennálló motivációt, fejlett teherbíró-, alkalmazkodó és kudarctűrő képességet feltételez.

A Nat és a választott kerettanterv alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a Nat-ban és a választott kerettantervben foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított. Az Irányelvben megadott módosítások figyelembe vétele szükséges a helyi tanterv elkészítéséhez.

Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Magyar nyelv és irodalom

A műveltségi területen belül az írás-, olvasásrendszert a vak emberek számára a Braille-féle pontírásrendszer alkotja. Elsődleges feladat az írásos közlés és az olvasás Braille-féle alaprendszerének megismertetése, eszközi használatának kialakítása. Ehhez speciális eljárásokra, módszerekre és eszközökre van szükség (pl. hatrekeszes dobozok, gombás-, szögestábla, pontírógép).

Egyéb speciális feladatok:

- a pontírógép helyes használatának megtanítása,
- segítségadás a metakommunikáció értelmezésében, alkalmazásában,
- a Braille-könyvtár, a hangos könyvtár és a digitális könyvtár megismertetése.
- A többségi iskolában történő nevelés során többlet idő biztosítása szükséges az írás-olvasás jelrendszerének elsajátításához, valamint a köznevelési törvényben meghatározott egyéb alkalmakkor.

Idegen nyelvek

Az idegen nyelv elsajátításához meg kell tanítani annak pontírásos betűhasználatát, valamint az elektronikus szótár kezelését. Az ismeretelsajátításban hangsúlyosabb szerepet kap a hallás útján történő nyelvtanulás.

Matematika

A matematika tanítása során elsődleges

- a számemlékezet fejlesztése, illetve a fejben történő műveletvégzés, a fejszámolás tempójának fokozatos erősítése,
- a négy alapművelet írásban történő végzése helyett az abakusz nevű speciális számolóeszköz használata,
- a logikus gondolkodást fejlesztő és a kombinatorikai feladatok minden témakörön belül nagyobb arányú szerepeltetése.
- egyéb speciális matematikai eszközök használata, pl. adaptált körző; vonalzó, speciális koordinátatábla,
- a Braille matematikai jelek írásának, olvasásának megtanítása.

A geometria-tanítás célja a praktikus ismeretek bővítése. A szerkesztés, mértani modellezés speciális eszközökkel történik (mértani testek, speciális körzők, vonalzók, speciális rajztábla fóliával stb.).
Módszertani szempontból a folyamatos tevékenykedtetés kap kiemelt szerepet.

Ember és társadalom; Ember és természet; Földünk és környezetünk

- E műveltségi területek esetében cél, hogy a tanulók tájékozódni tudjanak a természeti és társadalmi környezetben, minél több közvetlen tapasztalatot, állandóan bővíthető ismeretet szerezzenek a természeti és társadalmi valóságról.
- A műveltségi területekhez kapcsolódó tantárgyak nyújtsanak sokoldalú lehetőséget a megfigyelőképesség, az emlékezet fejlesztéséhez, az információszerzés korlátozottsága következtében hiányos fogalmak tartalmi gazdagításához, a tapasztalati bázis kiszélesítéséhez. Ezért fontos, hogy sok konkrét érzékeltetéssel tényleges fogalmak alakuljanak ki a tanulókban.
- A tapintásos ismereteken túl jelentős szerepet kapnak a hangok által közvetített információk, szemléltetések.
- A földrajz és történelem valamint a természetismereti tantárgyak oktatásánál speciális szemléltető eszköz a domború térkép, illetve a domború ábra - ám az ezeken történő tájékozódás sok előkészítést, gyakorlást igényel.

- A társadalmi ismeretek tekintetében meg kell ismertetni a tanulókkal a látássérültekre vonatkozó jogszabályokat és érdekvédelmi szerveződéseket.
- Az erkölcstan keretében szerzett speciális ismeretek segítsék hozzá a vak, aliglátó tanulókat látássérülésük feldolgozásához is, valamint tanulják meg, hogyan élhetnek a pozitív diszkrimináció lehetőségeivel.

Művészetek

E műveltségi terület esetében a fejlesztési feladatok módosítására van szükség: a tárgy- és környezetkultúrára koncentráltan, illetve a művészeti alkotásokra vonatkozóan a vizuális érzékelés helyébe a tapintással történő érzékelés lép.
- A dráma és tánc a tanulók térbeni biztonságának, mozgásuk harmóniájának kialakításában, kapcsolatteremtő képességük, kommunikációjuk fejlesztésében kiemelt szerepet kap.
- A vizuális kultúra keretében az alkotás elsősorban a domborúrajz elsajátítását jelenti, ami a síkban speciális módon készített ábrák elemzésével, értelmezésével, létrehozásával a többi szaktárgy (pl. geometria, földrajz, fizika, kémia) tanításához nyújt segítséget, fejleszti a tanulók absztrakciós készségét, kézügyességét. Speciális eszközei: fólia, rajztábla, vonalhúzók, körzők, sablonok stb. Ugyancsak kiemelt jelentőségű a térbeli ábrázolás alkalmazása (modellek, agyagozás stb.)
- A zenei nevelés keretében a hangjegyek rögzítése a Braille-kotta segítségével történik. A szolmizálás kézjeleit módosított formában lehet alkalmazni.
- A médiaismeret műveltségi részterületét hang által közvetítő médiarendszerek dominanciája jellemzi.

Informatika

- A műveltségi terület anyaga kiegészül a gépírással, a speciális hangkijelzéssel ellátott számítógép megismerésével. Ezen eszközök használatával olyan alapismeretek, jártasságok birtokába juttatjuk a vak, aliglátó gyermekeket, melyek segítik a látókkal való kapcsolat létesítését, a mindennapi életben adódó írásbeli ügyeik intézését. A „beszélő egységgel” vagy Braille-sorral kiegészített számítógépek, Notebook-ok kezelésének elsajátítása hasznos a továbbtanulás, az önálló ismeretszerzés szempontjából.

- A könyvtári ismeretek tartalmazza a Braille-, valamint az elektronikus könyvtárak használatát.

Életvitel és gyakorlat

- A műveltségi terület alapját a Nat-ban megfogalmazottak jelentik, fokozottabb hangsúlyt kapnak azonban a személyiségállapothoz igazított életviteli technikák. Jelentős a szerepe a látó személyekkel, közösségekkel való nyelvi és szociális érintkezésnek.
- A gyakorlati ismeretek tekintetében kiemelt szerepet kap a látássérültek pályaválasztását is megalapozó technikák beépítése a tananyagba.
- A speciálisan a látássérült személyek részére készült vagy adaptált háztartási eszközök (pl. kenyérvágó, folyadékszintjelző, aláírósablon) használatának elsajátítása előkészíti a tanulókat az önálló életvitelre.

Testnevelés

- A rendszeres fizikai aktivitás a vak, aliglátó tanulók nevelésében is kiemelt cél. A műveltségi területnek kiemelten kell szolgálnia az intenzív mozgás- és tájékozódásfejlesztést, a mozgásbiztonság kialakítását. A tartáshibák megelőzésére, korrigálására beépíthető a gyógytestnevelés tananyaga.
- Fontos, hogy a tanuló ismerkedjen meg a látássérültek sportolási lehetőségeivel (csörgőlabda, úszás stb.).

Pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció céljai és feladatai a kötelező oktatás teljes vertikumában azonos súllyal jelentkeznek, azaz a nevelés-oktatás teljes folyamatába be kell épülniük. Az egyéni igények szerint külön habilitációs, rehabilitációs foglalkozások szervezése is szükségszerű, melyek a döntően individuális jelleg miatt egyéni vagy kiscsoportos foglalkoztatási formában valósíthatók meg.

A habilitáció, rehabilitáció főbb területei:

a) az ép érzékszervek működésének intenzív fejlesztése (pl. hallás);

b) a meglévő látás megőrzése, fejlesztése - látásnevelés -, optikai segédeszközök használata;

c) beszédhiba-javítás; a nyelvi, kommunikációs készségek fejlesztése;

d) intenzív mozgásfejlesztés

- tapintás, finommozgás, a kézügyesség fejlesztése, a Braille-írás, -olvasás technikájának gyorsítása,
- a testkultúra kialakítása, a testtartási hibák javítása, indokolt esetben gyógytornász, szomatopedagógus bevonásával,

e) életviteli technikák

- a közlekedést, tájékozódást segítő ismeretek konkrét élethelyzetekben történő elsajátítása, alkalmazása (tájékozódás-, és közlekedéstanár segítségével a fehér bot technikájának elsajátítása); környezetkialakítás,
- mindennapi tevékenységek (önkiszolgálás, háztartás stb.),
- a speciális tan- és segédeszközök használatának gyakoroltatása;

f) a tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása.

A gyengénlátó és a látásukat praktikusan jól használó aliglátó tanulók iskolai fejlesztése

A Nat alkalmazása

A gyengénlátó és a látásukat praktikusan használó aliglátó tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

A gyengénlátó, aliglátó tanulóknak a tanuláshoz és a mindennapi életben való boldoguláshoz - látásteljesítményükhöz igazodó mértékben - különleges technikák elsajátítása szükséges: elektronikus olvasógép, speciális optikai segédeszközök, látássérültek számítástechnikai segédeszközei, programjai használata, szükség szerint Braille írás-olvasás, tájékozódás hosszú fehér bottal stb. E technikák ismeretanyaga az egyéni fejlesztési terv része.

A megfelelő eszközrendszer biztosítása mellett (teremvilágítás, egyéni megvilágítás, speciális tanulóasztal, tankönyvkiválasztás, speciális füzet, megfelelő íróeszköz) a követelmények mennyiségi és minőségi teljesítése a gyengénlátó tanulók egyéni adottságai szerint várható el. Ennek érdekében több gyakorlási lehetőségre és alkalmanként több időre van szükség.

A gyengénlátó és a látásukat praktikusan használó aliglátó tanulók iskolai nevelésének-oktatásának is alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés. A gyengénlátó, aliglátó tanulónak is szüksége van azokra az ismeretekre, képességekre, attitűdökre, melyek birtokában alkalmazkodni tud a társadalmi környezet változásaihoz. A Nemzeti alaptantervben megjelenő tartalmak speciális ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel egészülnek ki.

Fejlesztési területek - nevelési célok

A gyengénlátó, aliglátó tanulók nevelés-oktatása során a Nat-ban meghatározott nevelési célok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni, hogy a tanulók egyéni adottságai többnyire eltérnek az ép tanulók adottságaitól. Mindkét csoportba tartozó tanulók számára biztosítani kell a tanuláshoz és a társadalmi beilleszkedéshez szükséges speciális ismeretanyagot (speciális technikák és eszközök használata stb.) és a készségfejlesztést (önálló tanulásban használható eljárások, lényegkiemelés, megtartó emlékezet növelése, szóbeli kifejezőképesség gazdagítása, célszerű munkaszokások kialakítása, vizuális megfigyelőképesség fejlesztése stb.). A nevelési célok sérülésspecifikus tartalmakkal egészülnek ki.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

- A gyengénlátó, aliglátó tanulók sajátítsák el a nemzeti, kulturális örökségünk megismerésének sajátos, a látássérült embereket segítő módjait is, pl. tapintható tárlatok, akadálymentes weblapok látogatása.
- Tanulják meg a könyvtárak látássérült személyeknek nyújtott szolgáltatásainak igénybevételét.
- Ismerjék meg a tanulók az Európai Unióról a látássérült emberek számára készült, esélyegyenlőséget biztosító kiadványokat, hangos könyveket.

Állampolgárságra, demokráciára nevelé

- Az aktív állampolgárrá válás érdekében a tanítványok ismerkedjenek meg a fogyatékos személyek jogairól szóló egyezményekkel, az esélyegyenlőség biztosításáról szóló jogszabályokkal, tartsák számon a látássérültek érdekvédelmi szervezeteit.
- A tanulók aktív részvételére építő tanítás során alakuljon ki bennük motiváltság és beállítódás ez irányú önálló ismeretszerzésre.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- A gyengénlátó, aliglátó tanulók személyiségfejlődésének alakulásában alapvető szerepe van a megfelelő tanulási környezet kialakításának. Jelentős annak tudatosítása, hogy mindannyian felelősek saját biztonságuk, sorsuk és életpályájuk alakulásában.
- A látássérült gyermekeket, fiatalokat hozzá kell segíteni a kulturált magatartás elsajátításához, a fogyatékosságokat eltérő módon toleráló közösségekben jó emberi kapcsolatok kialakításához. Értelmi képességeik mellett érzelmi intelligenciájuk fejlesztése is szükséges személyes és szakmai sikereik érdekében.
- Támogatást igényel a látássérülés tényének feldolgozása, az ebből adódó személyiségproblémák felismerése, kompenzációs készségek tudatos fejlesztése.

A testi és lelki egészségre nevelés

- A gyengénlátó, aliglátó tanulók ismerjék meg látássérülésük kórokát, az ebből eredő következményeket, fizikai terhelhetőségüket (pl. nehéz súlyok emelésének kerülése).
- A tanulók sajátítsák el a higiénés szabályokat, a szem óvásának, tisztán tartásának módját, tartsák be a látáskímélő előírásokat.
- Ismerjék meg a szembetegségek miatt javasolt és ellenjavallt mozgásformákat, sportokat.
- Sajátítsák el a sportolás során is szükséges optikai segédeszközök helyes használatát (pl. úszószemüveg).
- Feladat a gyengénlátásból, aliglátásból fakadó fokozott balesetveszély megelőzése.
- A gyerekek, fiatalok ismerjék az egészséget károsító tényezőket, a helyes táplálkozás előnyeit.
- Kerüljék - majd a felnőtt élet során is - a káros függőségeket.
- Szakember - (gyógy)pedagógus (és gyógytornász/gyógytestnevelő) segítsége teszi lehetővé számukra a jobb mozgásállapot kialakítását, a járási, testtartási hibák, túlmozgások megszüntetését.

A családi életre nevelés

- Az önálló életvitelhez szükséges ismeretek, szokások folyamatosan alakíthatók ki. Fontos feladat a látássérült emberek életvezetéséhez szükséges rend szeretetének és megtartásának kialakítása.
- A családi életre való felkészítésben figyelmet kell fordítani a következő témákra: pozitív családminták, a családalapítás feltételei, a látássérülés szerepe a közös élet alakításában, felelősségteljes gyermekvállalásra, gyermeknevelésre készülés.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

- A pedagógusok személyiségfejlesztő munkája járuljon hozzá, hogy a tanulóban kialakuljon az empátia, a segítő magatartás.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

- A tanulók számára minél több közvetlen tapasztalatot szükséges biztosítani a természeti, társadalmi valóságról.
- A természeti és a technikai környezet kölcsönhatásainak megfigyeltetése modellezés révén is lehetséges.
- A vizuális megfigyelés, képzelet, emlékezet fejlesztése előkészíti az adaptált ábrák; diagramok; grafikonok értelmezését; térképek használatát.
- A látássérült tanulót is hozzá kell segíteni a környezettudatos viselkedés elsajátításához.

Pályaorientáció

- A tanulók ismerjék meg (szemészeti, fizikai állapotukat figyelembe véve) az általuk eredményesen, sikeresen végezhető munkaterületeket, foglalkozásokat.
- Az iskola a tanulóknak lehetőséget ad az önkorrekció, az együttműködés képességének fejlesztésére, a rugalmas gondolkodás elsajátítására.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

- A tanulók korlátozott munkavállalási lehetőségei miatt fokozottan szükséges pozitív attitűdjük kialakítása az értékteremtő munka, a munkalehetőségek keresése iránt.
- A pedagógusok fordítsanak kellő figyelmet a gazdálkodás képességének alapozására. A tanulók váljanak képessé a pénzfajták felismerésére, életkoruknak megfelelően fejlődjön a pénzzel való bánni tudás képessége.

Médiatudatosságra nevelés

- A tanulók az önálló ismeretszerzés érdekében szerezzenek jártasságot az internet-használatban képernyőolvasó programmal.
- Ismerjék az információözönben és a közösségi portálokban rejlő veszélyeket is.

A tanulás tanítása

- Az iskola feladata a látásos megismerésben fennálló nehézségek kompenzálását segítő eljárások megismertetése, alkalmazásuk begyakoroltatása. Olyan tudást kell kialakítani, hogy a tanulók aktívan tudjanak szerepet vállalni a számukra kedvező külső feltételek, körülmények kialakításában.
- Az optikai segédeszközök (szemüveg, távcsőszemüveg, különböző nagyítók, elektronikus olvasókészülék stb.), és az önálló tanulást segítő speciális szoftverek alkalmazásának megtanítása.
- A tanulók sajátítsák el az iskolai könyvtár, az internet használatát, ismerjék meg a Magyar Elektronikus Könyvtárat.
- A látásteljesítményhez igazodó, egyénre szabott tanulási stratégia, célszerű rögzítési módszerek kifejlesztése.
- A hatékony tanulás módszereinek elsajátíttatása magában foglalja a csoportos tanulás módszereinek, így a kooperatív tanulási technikáknak a megismertetését is.
- A pedagógusok teendője, hogy segítsék a tanulók egyénre szabott tanulási stratégiájának kialakítását.

A kulcskompetenciák fejlesztése

Anyanyelvi kommunikáció

- A gyengénlátó, aliglátó tanuló számára a megfelelő látási kontroll hiányának következtében nehezített a kommunikáció, a metakommunikáció által terjedő információk érzékelése, megértése, feldolgozása és alkalmazása. Tanári irányítással képessé válik a kommunikációban használt paralingvisztikai eszközök használatára (a beszédhang minőségének változtatása, az arckifejezések, gesztusok alkalmazása).
- A tanuló az ismeretszerzés és az írásos kommunikáció során, szükség esetén a látássérültek számára kifejlesztett speciális szoftvereket használ.
- A pozitív attitűd kialakítása magában foglalja a nyilvánosság előtti magabiztos megszólalásra való törekvést.

Idegen nyelvi kommunikáció

- A gyengénlátó és az aliglátó tanuló esélyegyenlőségét növeli a társadalmi beilleszkedésben az idegen nyelv tudása.
- Számára is szükséges a szövegfajták széles körének ismerete (irodalmi szövegek, újságcikk, honlap, levél stb.), segédeszközök (jegyzetek, ábrák, térképek) használata szövegek megértéséhez, alkotásához.
- A kompetencia része a tanulását könnyítő optikai segédeszközök készségszintű használata.
- A pozitív attitűd magában foglalja az idegen nyelvek iránti érdeklődést.

Matematikai kompetencia

- Speciális szemléltetés és segédeszközök biztosítása mellett a gyengénlátó, aliglátó tanuló is ismeri és használja a matematikai jeleket, képleteket, modelleket, geometriai ábrákat, grafikonokat.

Természettudományos kompetencia

- A gyengénlátó, aliglátó tanuló kompetenciája kiterjed a gyengénlátással kapcsolatos biológiai és fizikai ismeretekre is.

Digitális kompetencia

- Az ismeretek kiegészülnek a szabályos, tízujjas gépírás elsajátításával.
- A digitális kompetencia felöleli a speciális képernyőnagyító-, olvasó programok használatát, a látássérült embereket érintő weboldalak ismeretét is.
- A tanuló képes a számára megfelelő tanulási/munkakörnyezet kialakítására, ahhoz segítség kérésére: megfelelő méretű monitor, másolóállvány, egyedi megvilágítás, speciális program stb.,

Szociális és állampolgári kompetencia

- A saját szembetegséggel kapcsolatos ismeretek megszerzése, higiéniai szabályok betartása, a látáskímélő életmód kialakítása.
- Fokozott figyelem a konstruktív kommunikáció képességének kialakítására, mások bizalmának elnyerésére, eredményes stressz-, frusztráció-, és konfliktuskezelésre.
- A látássérült személyek jogainak, pozitív diszkriminációs lehetőségeinek ismerete.

Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia
- A gyengénlátó és az aliglátó tanuló, fiatal érvényesüléséhez egyéni életpálya - építésre való képesség.
- A sikerorientáltság, az innovációra való hajlam kialakítása.
Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség
- A gyengénlátó és az aliglátó tanuló látóképességétől függ képi gondolkodása, ábrázolási, önkifejezési készsége.
- Élményei, érzései színvonalas kifejezése erős kontrasztos hatást biztosító képalkotó technikák elsajátításával, a megfelelő rajzeszközök használatával, aliglátás esetén pedig agyag mintázásával, plasztikával biztosítható.
- Tudatosuljon benne hogy társas kapcsolatai alakításában jelentősége van saját külső megjelenése esztétikumának is.

A hatékony, önálló tanulás

- Az egyénileg szükséges optikai segédeszköz ismerete, készségszintű használata az önálló tanulás feltétele.
- A tanuló képes szokásrend kialakítására a megfelelő tanulási környezet megteremtésében: emelhető asztallapú munkaasztal, megfelelő világítás, optikai eszköz biztosítása stb.
- A hatékony tanulás feltétele a személyiség és a látássérülés szempontjából leghatékonyabb tanulási módszerek begyakorlása.
- A pozitív attitűd folyamatosan fennálló motivációt, fejlett teherbíró, alkalmazkodó és kudarctűrő képességet feltételez.

A Nat és a választott kerettanterv alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a Nat-ban és a választott kerettantervben foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi tartalmak a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Ha a tanulót állapota akadályozza a tananyag elsajátításában, akkor az Irányelvben megadott módosítások figyelembe vételével javasolt a helyi tanterv elkészítése.

Minden műveltségi terület oktatásában érvényesüljön a látásteljesítményhez igazodó szemléltetés, a látássérülés tényét figyelembe vevő munkakörülmények kialakítása, a látóképesség kihasználására nevelés, valamint speciális tantárgyi módszertani eljárások alkalmazása, szükség esetén a feladatok megvalósításához hosszabb időkeretek kijelölése, az egyéni adottságok figyelembe vétele az értékelés során.

Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Magyar nyelv és irodalom

- A gyengénlátásból, aliglátásból fakadó sajátos nehézségek miatt az olvasás-írás tananyagának elsajátításához az 1. és a 2. évfolyamon - a rehabilitációs célú tanórák keretének terhére - magasabb óraszám biztosítása javasolt.

- Az ismeretanyag elsajátításához rövidebb terjedelmű olvasmányok (kötelező olvasmányok) választása indokolt lehet, de a hosszabb művek esetében a hangos/digitális könyvek olvasása is megvalósítható. Az olvasási tempót, a hangsúlyos olvasást érintő követelmények meghatározásakor szükséges a látásteljesítmény figyelembevétele.
- Az írás tanításánál törekedni kell az áttekinthető, rendezett, olvasható írásképre, amelyet a tanuló saját adottságainak megfelelő betűméretben és taneszközökkel teljesít.
- Többlet idő biztosítása szükséges a helyesírási szótárak, lexikonok, a könyvtárak használatának megtanítására, az egyéni szükséglet szerint alkalmazott olvasókészülék, nagyító használatának begyakorlására.
- Kiemelt feladat a gyengénlátó, aliglátó tanulók segítése a metakommunikáció értelmezésében, önálló alkalmazásában.

Idegen nyelvek

- Az idegen nyelvek tanulása a gyengénlátó és az aliglátó tanulók számára a látó társadalomba való beilleszkedést és az esélyegyenlőséget is célozza. Ennek érdekében kiemelten fontos a mindennapokban előforduló nehezített élethelyzetek gyors megoldását lehetővé tevő (információkérés, tájékozódás, segítségkérés, fejlett kommunikációs készség kialakítása az idegen nyelv használatában) tartalmak beépítése a helyi tantervbe.
- A tanítás-tanulás folyamatát a hallás utáni tanulás hangsúlya jellemzi, ezért a hallási figyelem és az emlékezet fejlesztése szükséges.
- Az információs és kommunikációs technikák alkalmazási képességének fejlesztése, az elektronikus szótár használatának megtanítása javasolt.

Matematika

- A gyengénlátó, aliglátó tanulók matematika oktatásának is kiemelt területe a biztos számolási készség kialakítása, hangsúlyt fektetve a fejszámolási készség fejlesztésére, az ismerethordozók (feladatgyűjtemények, táblázatok, számológépek) használatára.
- A tanítás során használt eszközök, módszerek és a követelmények meghatározásakor kiemelten figyelembe kell venni az alábbiakat:
- szemléltetéshez és a tanulói munkához gyakran speciális (adaptált) eszközöket kell használni (speciális vonalzó, körző stb.);
- a követő, alkotó képzelet fejlesztéséhez használt diagramok, grafikonok, ábrák legyenek könnyen áttekinthetők, kontrasztos színűek,
- a mérés, szerkesztés jelentősen függ a látássérülés mértékétől, ezért a pontosság szempontjából szükséges engedményeket tenni.
- a geometria tanítása során a vizuális észlelés lehetőség szerinti kiegészítése tapintásos megismeréssel.
- Az értékelés során engedmények tehetők a mérés pontossága, grafikonkészítés, térbeli építések, írásbeli munkák esztétikuma terén.

Ember és társadalom

- A térben, időben történő tájékozódáshoz szükséges az adaptált történelmi térképek, használata, a térképjelek ismerete.
- Az interneten történő információgyűjtés során szükség esetén optikai segédeszköz, speciális képernyőnagyító-, olvasó szoftver alkalmazása.
- A műveltségi terület tartalmának meghatározásakor az alábbiak beépítése szükséges:

- a gyengénlátó, aliglátó tanuló ismerje meg a látássérültekre vonatkozó jogi szabályozást,
- az erkölcstan keretében szerzett speciális ismeretek segítsék hozzá a gyengénlátó, aliglátó tanulót sérülése feldolgozásához is, valamint tanulja meg, hogyan élhet etikusan a pozitív diszkrimináció lehetőségeivel,
- ismerje a látássérültek érdekvédelmi szerveződéseit.

Ember és természet

- A tanulók vizuális megfigyelőképességének fejlesztésével, széles tapasztalati bázis biztosításával (hallás, szaglás, tapintás kiegészítő szerepe) érhető el a tervszerű megfigyelés elsajátítása.
- Az IKT lehetőségeinek kihasználása: pl. kísérletek követése lassítási-nagyítási, gyors megismétlési lehetőséget biztosító videókkal.
- A teljes látást igénylő jelenségek megismertetése csak az ismeret szintjén szükséges (egyes fizikai, kémiai, biológiai jelenségek, pl. fénytan).
- A tananyagba szükséges beépíteni a gyengénlátással kapcsolatos fizikai és biológiai ismereteket, valamint lehetőséget kell adni a tanári és a tanulói kísérletekben való aktív részvételre. A fizikai és kémiai műveltségtartalmak feldolgozása során gyakran szükséges a kísérletek adaptálása, gyengénlátó, aliglátó tanulók által követhetővé tétele (láthatóvá tétel, védőszemüvegek használata), önálló vizsgálódások, megfigyelések egyéni segítése.
- A követelmények tekintetében - a balesetek elkerülése érdekében - a tanulói kísérleteknél egyéni elbírálásra van szükség.

Földünk és környezetünk

- A tartalom feldolgozása során biztosítani kell a gyengénlátó, aliglátó tanulók számára használható térképeket - (lényegkiemelő, kontrasztos, esetenként tapintható jelzések stb.).
- Színvak tanulók számára speciális jelzések a térképeken.
- Filmek, fotók bemutatásához besötétíthető terem szükséges.
- A követelményeknek ismeretanyag szempontjából teljes körűen, de a gyengénlátó, aliglátó tanulók által használt eszközzel kell eleget tenni.
- Aliglátó tanuló számára engedmény adható a térképről történő helymeghatározás leolvasásában, távolságmérés pontosságában.

Művészetek

A gyengénlátó, aliglátó tanuló az élet minden területén több nehézséggel küzd, mint az ép társai, ezért a készségek, képességek fejlesztése mellett kiemelten fontos a művészetek személyiségformáló hatása.

- Az ének-zene ismeretanyagában a hallásos tanulás kerül előtérbe. A zenei jelrendszer megismeréséhez egyéni segítségnyújtás, gyakran nagyított kotta szükséges. Aliglátó tanulók értékelésekor a kottaolvasásban a vizuális tájékozódás nehezített volta miatt engedményeket kell tenni.
- A dráma és tánc a tanulók térbeli tájékozódásának, mozgásuk harmóniájának kialakításában, alkotó- és kapcsolatteremtő képességük, kommunikációjuk fejlesztésében kiemelt szerepet kap. A tánc hozzájárul a látássérült tanulók mozgásbiztonságának növeléséhez, a látás-mozgás koordinációjának fejlődéséhez. Kívánatos a drámajáték, a tánc és a dramatizálás során a játékbátorság növelése, a közönség előtti megszólalás lehetőségeinek biztosítása.

- A rajz és vizuális kultúrán belül a síkbeli ábrázolás mellett - elsősorban az aliglátó tanulók esetében - a hangsúly a térbeli plasztikus megjelenítésre (mintázás, makett, agyagozás stb.) helyeződik.
- Fokozottan szükséges az erős kontrasztos hatást elérő, a jó minőségű eszközök biztosítása a látássérült gyermek számára megfelelő vizuális élmény megszerzéséhez.
- A szerkesztési feladatoknál a pontosság terén engedményeket kell tenni.
- A színvak, színtévesztő tanulók rajzeszközeit színmegjelöléssel kell ellátni. A szerkesztési feladatoknál a pontosság a látásteljesítmény függvényében követelhető meg.

Informatika

- A szabályos gépírás tanítása a gyengénlátó, aliglátó tanulók esetében kiemelten fontos annak érdekében, hogy a mindennapi életben adódó írásbeli feladataikat (dolgozat, önéletrajz stb.) esztétikus külalakban készíthessék el. A számítástechnika tanítása során az aliglátó tanulók számára a képernyő adaptálása vagy speciális képernyő nagyító-, olvasó programok alkalmazása szükséges.
- A könyvtárhasználat az iskolai könyvtár használatán túl segíti a tanulókat, hogy megtanuljanak ismeretlen könyvtárban segítséget kérni és ezúton tájékozódni. Lehetőség szerint ismerjék meg az elektronikus könyvtárat és igénybevételét, a látássérülteket érintő információkat közlő weboldalakat.

Életvitel és gyakorlat

A műveltségi terület alapját a Nat-ban megfogalmazottak jelentik, fokozottabb hangsúlyt kapnak azonban a személyiségállapothoz igazított életviteli technikák.

- A műveltségi terület tartalmába mindazon ismeretek beépülnek, melyek a gyengénlátó tanulók mindennapi életvezetéséhez, mind teljesebb önálló életviteléhez szükségesek, illetve alakítják későbbi pályaválasztásukat.
- A gyengénlátó, aliglátó tanulók pályaorientációja szempontjából fontos, hogy hatékony fejlesztést kapjanak technikai jellegű munkafolyamatok tervezéséhez, kivitelezéséhez, munkakultúrájuk megalapozásához.
- Időtöbblet biztosítására van szükség a különböző anyagok többoldalú érzékleti megismerésére, az adaptált eszközökkel történő mérésre az egyéni igényeknek megfelelően.
- Kiemelt figyelmet kell fordítani a balesetmentes szerszámhasználatra, a látássérült emberek életvitelét segítő speciális eszközök használatára (beszélő mérleg, adaptált tűbefűző, mérőszalag stb.).
- Bizonyos munkatevékenységeknél tekintettel kell lenni a színtévesztő, színvak tanulók különleges igényeire.
- Speciális tartalmakkal egészül ki a közlekedési ismeretek, a háztartáskultúra témaköre.
- Az értékelés során kapjon hangsúlyt a tanuló önmagához mért fejlődése, figyelmet az esetleg csatlakozó mozgássérülés.

Testnevelés

A gyengénlátó, aliglátó tanulók az állapotuknak megfelelő speciális mozgásnevelésben vesznek részt.
- A rendszeres fizikai aktivitás kiemelt cél. A helyi tanterv a testnevelésnek a Nat-ban és a választott kerettantervben meghatározott fejlesztési feladatai közül tartalmazza a nem

ellenjavalltakat, valamint a diagnózis ismeretében ajánlott speciális tartalmakat, beépítve a gyógy-testnevelési eljárásokat.
- A speciális tartalmak kialakításánál figyelemmel kell lenni:
- a mozgásbiztonság kialakítására, a mozgás-látás koordinációjának fejlesztésére, a tájékozódó képesség fejlesztésére,
- a helyes testtartást segítő gyakorlatokra és a meglévő mozgásszervi betegségek korrekciós gyakorlataira.
- A követelmények meghatározása mindig a gyermek egyéni állapotától függ, a látásteljesítmény, a szembetegség kihatásai és a társuló mozgásszervi betegség figyelemvételével.
- Amennyiben lehetőség van rá, meg kell ismertetni a gyengénlátó, aliglátó tanulókat a látássérültek sportolási lehetőségeivel és biztosítani kell az abban való részvételt (pl. atlétika, csörgőlabda, úszás).

Pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció céljai és feladatai a kötelező oktatás teljes vertikumában azonos súllyal jelentkeznek, azaz a nevelés-oktatás teljes folyamatába be kell épülniük. Mindamellett az egyéni igények szerint külön habilitációs, rehabilitációs foglalkozások szervezése is szükségszerű, melyek a döntően individuális jelleg miatt egyéni vagy kiscsoportos foglalkoztatási formában valósíthatók meg. A gyengénlátó, aliglátó tanulók habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozásai általában a következő területeket érintik:

- látásnevelés (a látási funkciók fejlesztése, optikai és elektronikus segédeszközök használata),
- speciális IKT ismeretek átadása (pl. gépírás, nagyító-, beszélő szoftverek, laptop használat),
- mozgáskorrekció (finommozgás, nagymozgás),
- az olvasási készség fejlesztése,
- tájékozódásra nevelés (tájékozódás vizuális támpontok alapján, tájékozódás hosszú fehér bottal, közlekedési önállóság),
- tapintó írás-olvasás aliglátó vagy progrediáló szembetegségű tanulók esetében (Braille-írás, -olvasás),
- személyiségkorrekció,
- diszlexia, dysgraphia, diszkalkulia,
- logopédiai ellátás,
- gyógytestnevelés,
- mindennapos tevékenységek (önkiszolgálás, egészségmegőrzés, speciális munka- és háztartási eszközök használata),
- a tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása.

A halmozottan sérült látássérült tanulók oktatása

A halmozottan sérült, vak, aliglátó, gyengénlátó tanulók nevelését-oktatását és optimális fejlesztését a gyógypedagógiai intézményeken belül működő speciális tagozatok biztosítják. A helyi tanterv kidolgozásánál a társuló fogyatékosságokra vonatkozó irányelveket együttesen kell alkalmazni. A halmozottan sérült látássérülteknél egyéni fejlesztési tervet is szükséges készíteni.

Az integrált nevelés-oktatásban résztvevő halmozottan sérült látási fogyatékos tanulók oktatásához a látássérültek intézményeiben létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények nyújtanak szak- és szakmai segítséget.

Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztése

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló:

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási problémájuk- specifikus tanulási zavarok, azaz

- **diszlexia,**
- **diszortográfia,**
- **diszkalkúlia,**
- **diszgráfia és diszpraxia**, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együttjárása miatt **a kevert specifikus tanulási zavarok.**

A fejlesztés alapelvei:

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.
Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro, ill. makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére.
Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően.
Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a szakértői bizottság javaslata alapján - az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből - az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.
A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaorientáció folyamatát is.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat:

a) a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.
b) a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
c) a tanulás iránti motiváció és a kudarctűrő képesség növelése,
d) a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társaskapcsolatok kialakítása,
e) a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia) és a számolással (diszkalkúlia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együttjárás) formájában jelenhetnek meg.

Diszlexia: - az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat erő.

Jellemzői:
- a hang-betű kapcsolat kialakulásának nehézsége
- hiányos fonológiai tudatosság: nehezített a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének, rímek felismerésének nehézsége
- értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége
- gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részleges feldolgozása
- rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál
- írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre
- vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:
a) a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság,
b) a rövid távú emlékezet,
c) az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
d) a testséma biztonságának kialakítása,
e) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel,
f) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
i) az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával,
j) speciális olvasástanítási program alkalmazása,
k) az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

Diszortográfia - a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együttjárástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak

Jellemzői:

- a centrális auditív feldolgozás, a fonémafeldolgozás zavara,
- beszédhangok nehezített megkülönböztetése a fonetikai, fonológiai jellemzők pl. (időtartam, zöngésség mentén),
- helyesírási hibák halmozódása,
- a tollbamondás utáni írás hibái.

A fejlesztés célja:
A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.
A fejlesztés feladata:
- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség,
- a rövidtávú emlékezet fejlesztése,
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása,
- a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése.

Diszgráfia - az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

Jellemzői:
- csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép,
- szaggatott betűalakítás és betűkötések,
- rossz csukló, -kéz, ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség,
- egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák,
- kialakulatlan kézdominancia,
- lassú tempójú írás, központozás, hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé,
- továbbá: fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondatszerkezet, helyesírás).

A fejlesztés célja:
A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő írás készséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai:
a) a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra,
b) a testséma biztonságának kialakítása,
c) a vizuomotoros koordináció fejlesztése,
d) az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés),
e) a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése,
f) sikertudat kialakítása.

Diszkalkulia - a számolási képesség specifikus zavara
A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői:

- a szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei,

- a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai,
- a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara,
- a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai,
- helyiérték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei,
- szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya,
- számértékek szimbolikus funkciójának értelmezési nehézségei,
- mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége,
- számjegyekre vonatkozó lexikai hibák,
- komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái,
- gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége,
- figyelemzavar.

A fejlesztés célja:

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.
A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

a) a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése,
b) Matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása,
c) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
d) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
e) a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
f) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése,
g) segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
h) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
i) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása,
j) a diszkalkúlia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása,
k) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

5. számú melléklet: Intézményi Digitális Fejlesztési Terv

Bevezetés
Biharkeresztes az Alföld szélén a Budapest-Nagyvárad vasútvonal határállomása, Budapesttől 250 km-re fekvő kis mezőváros. A település hátrányos helyzetű régióban fekszik, a Berettyóújfalui kistérségben, mely leghátrányosabb helyzetű kistérségek közé sorolandó, lakóinak többsége mezőgazdaságból él. Magas a munkanélküliek száma, sok a hátrányos helyzetű, illetve a csonka család. Az iskola Gárdonyi Zoltán Református Zeneiskola néven jött létre 1997-ben. Fő célja a magyar- és egyetemes zenei kultúra, azon belül is kiemelten az egyházi zene ápolása és továbbadása volt. 1998/99. tanévtől néptánc osztály indult.
2009 tavaszán, szülői kezdeményezésre merült föl a művészeti képzés mellett az általános iskolai oktatás bevezetésének lehetősége. A fenntartó Biharkeresztesi Református Egyházközség Presbitériuma átgondolva a szülők kezdeményezését, a város és a református gyülekezet adottságait egyhangúan úgy határozott, hogy a már működő Gárdonyi Zoltán Református Alapfokú Művészetoktatási Intézményét többcélú oktatási intézménnyé alakítja át. Elhatározta, hogy általános iskolai intézmény egységet létesít 1-8. évfolyamon, a biharkeresztesi székhelyén, s felmenő rendszerben a 2009/2010-es tanévben 1. és 2. évfolyamot indított. Intézményünk 2012-től Regisztrált Tehetségpontként működik.

1. Helyzetelemzés, fejlesztési szükségletek bemutatása

1.1 A gyakorlatban alkalmazott digitális pedagógiai eszköztár bemutatása, fejlesztési szükségletek

1.1.1 Az intézmény módszertani felkészültsége a digitális kompetencia fejlesztés területén

Célunk, hogy iskolánk rendelkezzen megfelelő informatikai (IKT) eszközrendszerrel és digitális pedagógiai módszertanok széles tárházával a digitális kompetencia mind szélesebb körben való elterjesztése, a digitális leszakadás megállítása érdekében.
Iskolánk fenntartója és pedagógus gárdájával arra törekszünk, hogy a vegyes oktatási környezet mellett mind szélesebb körben alkalmazni tudjuk az interaktív oktatási környezet előnyeit. Ehhez elsősorban a megfelelő eszközök megléte nélkülözhetetlen, ezen eszközök jelenleg a következőképp épülnek be oktatási rendszerünkbe: 3 darab interaktív megjelenítő felület a **TIOP-1.1.1- 12/1-2012- 0001** pályázatnak köszönhetően került felszerelésre iskolánk két telephelyén. Az intézményben az összes órarendi óra 20%-ban sikerült bevezetni az IKT eszközök használatát az oktatás során. Ez a százalékszám minden tantárgyra vonatkozik, (még testnevelés órán is bevezetésre került az órák 20 %-ban az IKT eszközhasználat).
Az IKT eszközhasználat kiterjed az iskola két telephelyén összességében a 3 interaktív megjelenítő felületet, 3 db projektort és 3db tanulói tablet, 16 db tantermi laptopot, 6 db tanári laptopot, egy tanulói válaszadó rendszer, nyelvi labor rendszert valamint látássérült fogyatékkal élők számára használatos speciális eszközöket és szoftvereket, valamint 20 db 5-8 éves asztali számítógépet magába foglaló teljes eszközfelszereltségre. Ennek ellenére az iskola 8 osztályában folyamatos a pedagógusok közötti versengés az interaktív táblák és egyéb IKT eszközök használatáért. Szükséges az eszközpark bővítése tehát annak érdekében, hogy a tanórák legalább 40-50%-ban használhatóak legyenek a korszerű digitális pedagógiai módszertanok. Az iskolában jelszóval védett Wifi és eduroam lefedettség áll rendelkezésre mindkét telephelyen lévő épületben, oktatás céljából. A pedagógusok több szoftvercsomagot és internetes portált használnak a módszertani kultúrájuk színesítésére, az oktatás során. (E-Animation Zrt., NOB: O+Science Guide kompetenciafejlesztő csomag; pedagogusvilag.hu; ofi.hu; nkp) A digitális eszközhasználat többnyire a pedagógusok által készített tanórai vázlatok szemléltetésére, prezentációk bemutatására, a diákok szorgalmi kiselőadásainak megtartására ad lehetőséget.

Intézményünk pedagógusai nyitott szemlélettel állnak az IKT kompetenciák fejlesztéséhez, melyet különösen fontosnak tartanak. Az informatikai eszközök rendszeres használatával elősegíthetjük, hogy a diákok ezen eszközök által nyújtott lehetőségeket minél jobban megismerjék, azokat egyre biztosabban, biztonsággal kezeljék, alkalmazzák. A számítógép rohamos terjedése sokat segíthet a különböző tananyagok szemléltetésének megoldásában, mivel magában hordozza a szemléltető eszközök elkészítéséhez és használatához szükséges anyagokat, és maga is lehet szemléltető eszköz. Szükséges tehát több, alaposabb ismeretet adó digitális pedagógiai módszertan bevezetése az iskolánkban. Vitathatatlan, hogy diákjaink, mint a digitális nemzedék gyermekei elvárják tőlünk, tanároktól, hogy az eléjük kerülő feladatlapok, felmérő feladatlapok érdekesek, színesek legyenek. Az is természetes a számukra, hogy a hozzá tartozó információk, anyagok, multimédiás tartalommal rendelkezzenek és vizuális élményt is nyújtsanak. Mindez megköveteli nem csak az osztálytermek megfelelő hardver felszereltségét, hanem azt is, hogy az ott oktató pedagógusok rendelkezzenek megfelelő tudással és ezt a tudást magabiztosan és rendszeresen használják, alkalmazzák.
Célunk, hogy digitális pedagógiai módszertani csomagok alkalmazásával, a szükségekre reagálva, beszerzések lebonyolításával növelni tudjuk az oktatás színvonalát oly módon, hogy a digitális eszközök és módszerek több tantárgy tanórai keretek közötti oktatását segítsék magasabb százalékban, tehetségek kiemeltebb gondozását, BTM-es, SNI-s gyermekek magasabb szintű sajátos nevelését tegyék lehetővé, mindezeket alátámasztva pedagógusaink továbbképzését szorgalmazzuk a digitális pedagógiai módszertanok területén.

1.1.2 Fejlesztési szükségletek

Fejlesztési szükségleteket az alábbi területeken kívánunk kielégíteni:

- a tanulást-tanítást támogató digitális kompetenciák fejlesztését támogató eszközöknek és módszereknek az érintettek általi általános megismerése
- szövegértés, szövegalkotás ismereteinek bővítése alsó tagozatban
- szövegértés, szövegalkotás ismereteinek bővítése felső tagozatban
- a természettudományi ismeretek bővítése felső tagozatosok számára
- matematikai kompetenciák fejlesztése alsó tagozaton

Ezért összesen 10 fő pedagógust kívánunk bevonni a pályázatba:

- 3 fő tanító : Bakné Papp Tünde, Széchenyiné Maár Anikó, Pelle János, Kacsúr Erzsébet
- 1 fő magyar-történelem és nyelv szakos tanár: Kissné Tóth Edit 1 fő nyelv szakos tanár: Bene Katalin
- 1 fő vallás tanár: Csizmadia Tibor
- 1 fő rajz szakos tanár: Magyar László
- 1 fő fizika-matematika tanár: Madarász Tünde
- 1 fő természetismeret-biológia- földrajz tanár: Barta Attila Imréné

A három darab interaktív tábla folyamatos használat alatt áll, igény merül fel további darabszámok megvásárlására. A bevonandó pedagógusok mindegyike rendelkezik valamilyen szintű tapasztalattal az interaktív tábla, digitális módszertani eszközök használata terén. Használják többek közt az Animation Zrt., NOB: O+Science Guide kompetenciafejlesztő csomag és szoftverek adtlehetőségeket, valamint interneten elérhető, szakmai oldalakon megjelenő feladatcsomagokat (pedagogusvilag.hu,ofi.hu, nkp.hu). Ezen a területen a lehetőségek és ismeretek bővítése szükséges a pedagógusok továbbképzésével, hogy a felújítandó eszközpark, legfrissebb szoftvercsomagok és mód szertanok kerülhessenek alkalmazásba, a tanórák összességének legalább 40%-50%-ban. Az SNI-s, BTMN-es tanulók szükségleteinek további, megfelelő oktatószoftverek és eszközök beszerzését tervezzük.

1.2 Az intézményi szervezeti és humán feltételek bemutatása, fejlesztési szükségletek

1.2.1 Az intézményi szervezeti struktúra és a rendelkezésre álló humán erőforrás bemutatása

Iskolánk többcélú, közös igazgatású intézmény, általános iskolai és alapfokú művészeti oktatást végez. Az intézmény irányítását a Fenntartó testület és az intézmény vezetősége együttesen végzik.

Az intézmény vezetőségének tagjai:

- az igazgató,
- az igazgatóhelyettes,
- a gazdaságvezető,
- az iskolatitkár,
- a szakmai munkaközösségek vezetői.

Az Intézményben a nevelőtestület 24 főből áll, ebből 7 fő (29%) férfi, és 17 fő (71%) nő. A munkakö zösségek összefogják és rendszerezik a tennivalókat és teret adnak az igazi műhelymunkának is. A vég zettséget illetően a tanáraink főiskolai, egyetemi szakképesítéssel rendelkeznek, illetve többen szakvizsgázott pedagógusok.

Pedagógusaink rendszeresen részt vesznek továbbképzéseken, melyek nagy részét teszik ki az informatika témakörben szervezett képzések, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelésről szóló képzések.

- A stresszmentes tanulás módszereinek hatékony elsajátítása (60 ó);
- Az interaktív tábla használata (30 óra);
- ECDL tanfolyam;
- Számítógép a pedagógiai munkában;
- IKT-eszközök használata (5 óra);
- Tanórai differenciálás a gyakorlatban;
- Konfliktuskezelés a pedagógiában (5 óra);
- Hatékony együttnevelés az iskolában (15 ó);
- Sulinet portál tartalmára, szolgáltatásaira épülő óravázlat,foglalkozási terv kidolgozása és bemutatása (30 óra)).

A tantestület kb. 50-60%-a, már részt vett valamilyen IKT eszközöket érintő továbbképzésen.

A projektbe bevonandó pedagógusok 70%-a már vett részt IKT területet érintő továbbképzésen, melyek összességében a következők:

- ECDL tanfolyam
- IKT-eszközök használata (5 óra)
- IKT-eszközök használata- bemutató órák (5 óra)
- Az interaktív tábla használata (30 óra)
- Sulinet portál tartalmára, szolgáltatásaira épülő óravázlat, fogl.terv kidolg. és bemut. (30 óra)
- Alapszintű számítógépkezelő (20 óra)

Ezzel együtt mindegyikük felhasználói szinten ismer és használ IKT eszközöket, melyeket rendszerint bevonnak tanórák megtartásába is (Interaktív tábla, projektor, laptop). Használják többek közt az EAnimation Zrt., NOB: O+Science Guide kompetenciafejlesztő csomag és

szoftverek adta lehetőségeket,valamint interneten elérhető, szakmai oldalakon megjelenő feladatcsomagokat (pedagogusvilag.hu,ofi.hu, nkp.hu).
A bevonandó pedagógusok rendelkeznek tehát megfelelő tapasztalattal annak érdekében, hogy a digitális kompetenciafejlesztés kiterjeszthető legyen iskolánk oktatási rendszerében. Meglévő tudásukra építve továbbképzésekre van még szükség, valamint eszközbeszerzésekre, hogy a korszerű digitális pedagógiai módszertanok érdemben beépülhessenek az oktatási, nevelési gyakorlatunkba. Ezen a téren elérendő cél, hogy a tanórák összességében legalább 40-50%-ban alkalmazzanak digitális pedagógiai módszertani eszközöket, csomagokat a kompetenciafejlesztés magasabb szintje érdekében.
A humánerőforrás hiányossága, hogy nem rendelkezünk digitális módszertani asszisztensi feladatokat ellátó munkatársakkal. Ezen a tényező orvoslása tenné lehetővé a különböző digitális technikák, módszertanok magas színvonalú bevezetését és támogatását a tanórai és a tanórán kívüli oktatás során.
Ezen felül rendszergazdai feladatellátásban vélünk felfedezni nehézséget azon a téren, hogy az intézménynek nincs saját rendszergazdája, megbízási szerződés alapján, Szabácsik István Levente informatikus alkalmazásával oldjuk meg a feladat ellátását. A fejlesztés részeként, rendszergazda folyamatos alkalmazása a célunk, aki vállalja a 24 órás rendelkezésre állást, problémamegoldást.
Iskolánk nyolc évfolyamán 8 osztályunk van, mintegy 188 tanulóval. A diákok esetében a nemek arányát tekintve a fiúk rendelkeznek némi többséggel, kb 53-47% arányban. A tanulók között 6 fő SNI-s, 5 fő BTM-s, 35 fő hátrányos helyzetű, valamint 5 fő halmozottan hátrányos helyzetű személy van. Az intézmény jelenlegi tanulólétszámának 75%-a (143 fő) vesz részt a Diákönkormányzat munkájában (3.-8.o.) A diákok aktivitása az intézmény életében nagy, a DÖK szervezésében a 2016/2017-es tanévben 12 nagyobb esemény került megszervezésre (kirándulások, kerékpár túrák, sportesemények, közösségi programok, papírgyűjtés, jótékonysági események stb.) A programok a teljes iskolai közösséget érintik, a kisebbek (1-2.o.) kéréseikkel, kérdéseikkel és a programokon való részvételükkel kapcsolódnak be a DÖK munkájába.

Iskolánk külső kapcsolatai:

- Tehetségpont – partneri kapcsolat:
  - Diószegi Kiss István Református Általános Iskola és AMI (Berettyóújfalu)
- Települési kapcsolatok:
  - Biharkeresztesi Szivárvány Óvoda és Bölcsőde (Bihark.)
  - Bocskai István Általános Iskola (Biharkeresztes)
  - Biharkeresztesi Református Egyházközség
  - Gondviselés Háza Református Idősek Otthona
  - Városi Művelődési Ház és Könyvtár (Biharkeresztes)
- Oktatási és közművelődési tevékenységünk kapcsán külső kapcsolatunk:
  - Román és Cigány Kisebbségi Önkormányzatok
  - Gyermekvédelmi Szakszolgálat

1.2.2 Fejlesztési szükségletek

Szükséges fejleszteni a pedagógusok digitális módszertani kultúráját, a digitális eszközök, oktatási tartalmak ismertkörét ki kell szélesíteni. Ehhez továbbképzéseken szeretnénk részt venni:

- GEOMATECH - Élményalapú, interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer felső tagozatosok számára
- Szövegértés fejlesztése felső tagozaton a LEGO® StoryStarter csomag alkalmazásával

- Szövegértés fejlesztése alsó tagozaton a LEGO® StoryStarter csomag alkalmazásával
- GEOMATECH – Játékos, interaktív, digitális matematika feladat- és tananyagrendszer alsó tagozatosok számára

Digitális módszertani asszisztenssel jelenleg nem rendelkezünk, alkalmazása szükséges a digitális pedagógiai módszertani csomagok bevezetésének támogatására. Kiválasztásánál arra törekszünk, hogy rendelkezzen megfelelő előzetes tudással, ismerje és használja a digitális pedagógiai módszertani eszközöket munkája során. Empatikus, segítőkész személy, aki eddig is szívesen segített kollégáinak ezen a téren is.
Az intézményben dolgozó pedagógusok használják a digitális eszközöket, értik látják a módszertan előnyeit, fontosságát. Tanulóink is szívesen használják az eszközöket ismereteik gyarapítására, projektfeladat vagy kiselőadás készítése során, de társaikkal, tanáraikkal történő kapcsolattartásban is egyre nagyobb szerepet tölt be a digitális világ. Elsősorban tehát a szülők érzékenyítésére, tájékoztatására van szükség. Ezért digitális módszertannal támogatott bemutató órákat, workshop-kat szervezünk, melyekre a szülőket is meghívjuk.
A rendszergazdai feladatokat a projekt során végig biztosított személy, Szabácsik István Levente fogja ellátni. 24 órán belüli rendelkezésre állást biztosít a felmerülő technikai akadályok elhárítása érdekében.
Minőségbiztosítás és a megvalósítás koordinálásával, valamint az önértékeléssel kapcsolatos feladatokat Farrné Kovács Mónika igazgató látja el előre meghatározott, a fejlesztési tervben is megfogalmazott szempontok szerint.

1.3 A rendelkezésre álló infrastruktúra, eszközpark bemutatása, fejlesztési szükségletek

1.3.1 Az intézmény eszközellátottsága

Az iskolánkban a tantermeink felszereltségéről elmondható, hogy minden tanteremben elérhető internethálózat van. Összesen csupán 3 db tantermünk van felszerelve interaktív megjelenítő felülettel. Egy tantermünkben található 16 db tanulói laptop, valamint tanulói válaszadó rendszer. A nyelvi szaktantermünkben pedig nyelvi labor rendszerrel rendelkezünk. Egy db informatikai szaktanterem is segítségünkre van az oktatás során, ahol 20 tanuló oktatására van lehetőség egyszerre.
Jelenleg az alábbi digitális eszközökkel rendelkezünk: (Eszközök-Darabszám)
Számítógépek - 49
Iskolában használt összes munkaállomás (Asztali munkaállomás és laptop) - 49
Asztali munkaállomás - 20
Laptop - 13
Tantermi laptop - 16
Egyéb digitális eszközök:
projektor - 3
interaktív megjelenítő felület - 3
tablet - 3
nyomtató - 1
tanulói válaszadó rendszert - 1
nyelvi labor rendszer - 1
látássérült fogyatékkal élők számára használatos speciális szoftver - 1

1.3.2 Fejlesztési szükségletek

Az iskolai digitális eszközpark állományának szempontjából és infrastruktúra szempontjából az alábbi fejlesztéseket látjuk szükségesnek:

- IKT eszközök, berendezések beszerzése

- A digitális pedagógiához kapcsolódó, valamint a tanulók nevelését-oktatását támogató digitális eszközök, taneszközök beszerzése.
- Tantermek, szaktantermek alkalmassá tétele a projekt megvalósítására.

Egy természettudományos és matematika szaktantermet tervezünk fejleszteni, a digitális oktatásra alkalmasabb eszközökkel és szoftverekkel (tabletek, tablet Tároló és töltő kocsi, aktív tábla, Notebook, tanulói szoftvercsomagok, teremfelügyeleti szoftver), illetve biztosítani szeretnénk a kiemelt figyelmet igénylő tanulók speciális szükségletét. Valamint olyan eszközök beszerzése a szükséglet, melyek a szövegértés fejlesztésének magasabb szintjét teszik lehetővé digitális formájában (Lego story starter csomag eszközei).
Több olyan tanulónk is van, akiknél nincs otthon számítógép és/vagy internet hozzáférés. Számukra biztosítani szeretnénk a megfelelő, tanítási órán kívüli hozzáférést szakkör szervezésével.

1.4 Vízió

Szeretnénk egy korszerű eszközökkel felszerelt, esélyegyenlőséget és egyenlő hozzáférést biztosító intézményt kialakítani, ahol a pedagógusok és a tanulók is szívesen és rutinszerűen használják a digitális eszközöket a tanulás támogatására, az ismereteik bővítésére. A megfelelő eszköz- és szoftverellátottság hozzájárul, a differenciálás, a felzárkóztatás és tehetséggondozás megkönnyítéséhez, az egyéni képességek kibontakoztatásához szükséges feltételek megteremtéséhez.
Azt kívánjuk elérni, hogy tanulóink és oktatóink minél magasabb fokon bírjanak a digitális kompetenciával, mely birtokában a tanulási folyamatok kötöttség nélkül, egyéni haladási ütemben, a tanuló saját tanulási stílusának megfelelően alakíthatóak ki. Ennek következtében növekszik a tanulás eredményessége, a tanulás hatékonysága. A digitális készségek alkalmazásának további tere a hálózatos, együttműködés általi, (collaborative learning), a tanulótársakkal és más oktatási szereplőkkel folytatott egyidejű vélemény-és információcsere révén történő tanulás. Nem utolsósorban növelhető a diákok kreativitása, alkotó gondolkodása, tágítható a látókörük, nő a megszerezhető tapasztalatok, kompetenciák lehetősége. Diákjaink jobb eredményeket érnek el a különböző megmérettetéseken (pl. kompetenciamérés).

2. Intézményi fejlesztési célok meghatározása

2.1 A pedagógiai célok kijelölése a digitális pedagógia területén

A természettudományos kompetenciák fejlesztését intézményünk kiemelt fontosságú feladatként kezeli, hiszen napjaink hiányszakmái e tudományterület tárgyain alapulnak. Ezzel együtt a szövegértés és szövegalkotás képességét, a digitális írástudással ötvözve is kiemelkedő fejlesztendő területnek tartjuk. A szövegértés azon szükséges alapvető készségek egyike, mely elengedhetetlen a hatékony tanulás kialakításához, ide értve bármilyen tudományterületet. Iskolánkban a matematikai kompetenciák fejlesztése is nagy hangsúlyt kap, mivel az összefüggések megértése, a következtetések, következmények látása, a probléma megoldási készség kialakulásához vezet, mely az élet minden területén fontos. A fejlesztések hatására javulnak tanulóink eredményei a matematika, a humán tantárgyak és a természettudományok terén. Továbbá a kompetenciamérésen is jobb eredményeket érünk el, több tanulónk tud részt venni szakkörön, még több tanulónk vesz részt eredményesen versenyeken.

2.2 Az érintett fejlesztési célcsoportok meghatározása

A célcsoportokat 3 szinten határozzuk meg:

1. A közvetlen célcsoport:

- Továbbképzéseken részt vevő pedagógusok száma: 10 fő
- A digitális módszertanok és beszerzések hasznosulásának célcsoportja: digitális támogatással megtartott tanórákon részt vevő diákok 188 fő, melyből közvetlenül bevont csoportok diákjainak száma kb. 86 fő.

2.A közvetett célcsoport

- A tanári kar (jelen projekt keretében továbbképzésen nem résztvevő) tagja, egyéb szakmai dolgozók az intézményben, partnerintézmények pedagógusai, szülők: kb. 200 - 250 fő

3. A projektben érintettek köre

- A szülők, szakmai partnerek, valamint a fenntartó Biharkeresztesi Református Egyházközség: kb. 300 Fő

A diákok osztályainak kiválasztásánál a következőket vettük figyelembe:
Az **alsó tagozatban** 3-4. évfolyamú 1-1 db osztályunkat kívánjuk bevonni jelen projektünk fejlesztéseibe. A 3. évfolyamon a 2017/2018-as leendő tanévben 19 fős osztály lesz, 4. évfolyamon a leendő 2017/2018-as tanévben várhatóan 20 fős. Különös figyelmet fordítanánk a 3. évfolyamon a 2 fő BTM-es és 7 fő HH-s, valamint 2 fő HHH-s tanulóra, a 4. évfolyamon pedig a 2 fő SNI-s, 1 BTM-es és 5 HHs és 1 fő HHH-s tanulóra a kompetenciafejlesztések során. A két évfolyamban a matematikai kompetenciák fejlesztése, valamint a szövegértés fejlesztése szükséges leginkább. Többek között a logikai gondolkodás, számkörök bővítése, alapműveletek elmélyítése, gyakorlása, a szövegértés és a digitális írástudás erősítése terén nyújthat hathatós segítséget a digitális környezet fejlesztése.
Felső tagozatból két osztály a 6. és 7. évfolyamon tanulók kerülnek kiválasztásra. A 6. osztály már megszokta a felső tagozatot, a szaktanárokkal való kommunikációt. A természetismeret tantárgy elsajátítása terén is jártasságok szereztek. A 6. osztályos természetismeret már tartalmazza azokat az alapokat, amelyek nélkülözhetetlenek a 7. osztályban belépő tantárgyak: fizika, kémia, földrajz, biológia elsajátításához. 6. és 7. osztályosok informatikából és matematikából is rendelkeznek már bizonyos a témakörökhöz kapcsolódó ismeretekkel, melyek lehetővé teszik a kompetenciafejlesztés magasabb szintjének megvalósítását digitális módszertanokkal és eszközökkel.
A 6. osztály létszáma várhatóan a 2017/2018-as tanévben 29 fő, melyből 1 fő BTM-es, 1 fő SNI s, 6 fő HH-s és 1 fő HHH-s tanuló, természettudományos tárgyak, valamint szövegértés területeken szükséges leginkább a digitális módszerek alkalmazásával történő készségek javítása.
A 7. osztály várhatóan a 2017/2018-as tanévben 18 fős, melyből 5 fő HH-s és 1 fő HHH-s tanuló. A 7. évfolyamban megjelenő új tantárgyak bevezetése miatt (a 7. osztályban tanulnak először pl. fizikát, biológiát, földrajzot, ekkor rendszerint visszaesést mutatnak a tanulmányi átlagok), legfőképp a természettudományos ismeretek és a szövegértés fejlesztése szükséges. Minden fent megjelölt osztályban igen magas a hátrányos helyzetű tanulók aránya. Az esélyegyenlőség biztosítása szempontjából kiemelten fontos, hogy a digitális készségek fejlesztését olyan diákoknak is biztosítsuk, akiknek a családi és anyagi körülményeik nem teszik azt lehetővé, hogy otthoni körülmények között használjanak digitális eszközöket valamint internetet, így ezen tanulók eleve hátránnyal indulnak, melyek leküzdését segíti jelen projekt is. A diákokról általánosan elmondható, hogy felhasználói szinten használják a számítógépeket, mely során legjobban az internethasználat terén járnak elöl.
A SNI-s és BTM-es tanulók számára a fejlesztésükhöz szükséges szoftvereket szerzünk be (kon centráció, szövegértés, számolási készség, kombinatorikus gondolkodás fejlesztésével kapcsolatos oktató programok, szoftverek).

2.3 Az intézmény szervezeti és humán feltételeinek javítására, fejlesztésére vonatkozó célok

Humánerőforrás fejlesztési célunk többek között, egy digitális módszertani asszisztens alkalmazása, aki rendelkezik megfelelő digitális módszertani ismeretekkel, segíti a kollégák munkáját terveik megvalósításában. Kiválasztásánál figyelembe vesszük, hogy megfelelő előképzettségű, megfelelő tapasztalatokkal rendelkező személy legyen.
A digitális eszközök, szoftverek és hardverek karbantartására, üzemben tartására és esetleges javítására 1 fő rendszergazda alkalmazása a cél.
Célunk, hogy az iskola szervezeti kommunikációja javuljon az iskolai pedagógusok digitális kompetenciáinak fejlesztésével.
A bevonandó pedagógusokra vonatkozó fő célunk, hogy mindegyikük részt vegyen a tárgyának megfelelő továbbképzésen, azaz

- 2 fő részt vesz: GEOMATECH - Élményalapú, interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer felső tagozatosok számára módszertani csomag képzésein.
- 4 fő vesz részt: Szövegértés fejlesztése alsó tagozaton a LEGO® StoryStarter csomag alkalmazásával módszertani csomag képzésein. 3 fő vesz részt: Szövegértés fejlesztése felső tagozaton a LEGO® StoryStarter csomag alkalmazásával módszertani csomag képzésein.
- 1 fő vesz részt: GEOMATECH – Játékos, interaktív, digitális matematika feladat- és tananyagrendszer alsó tagozatosok számára módszertani csomag képzésein.

A bevonandó pedagógusok mindegyike vállalja, hogy 10 db/fő/tanév digitális oktatási tartalmat készít, melyet megoszt az NKP-n, továbbá tanóráit legalább 45-50%-ban digitális pedagógiai, módszertani eszközökkel tartja.

2.4 Infrastruktúra és eszközpark fejlesztésére vonatkozó célok

A GEOMATECH - Játékos, interaktív, digitális matematika feladat- és tananyagrendszer alsó tagozatosok számára, valamint a GEOMATECH - Élményalapú, interaktív, digitális matematika feladat- és tananyagrendszer felső tagozatosok számára, illetve a GEOMATECH - Élményalapú, interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer felső tagozatosok számára digitális pedagógiai-módszertani csomag eredményes alkalmazásához az alábbi eszközpark fejlesztés elengedhetetlen:
A portálon megjelenő tartalmak tantermi környezetben való használatához folyamatos és megfelelő sávszélességű internetelérésre, továbbá

- interaktív panelre (kiváltható interaktív tábla és kivetítő alkalmazásával);
- internetkapcsolattal rendelkező tanári számítógépre és tabletre;
- tanulónként egy-egy internetkapcsolattal rendelkező tabletre vagy számítógépre;
- a tabletek/laptopok töltését és használati időn túli tárolását biztosító egységre;
- a tanulók tevékenységét is visszajelző, az órai teljesítmények mérését biztosító szoftverre van szükség.

A Lego Story Starter csomag alkalmazásához az alábbi eszközigény szükséges:

Oktatók számára:

- 1db LEGO StoryStarter csomag
- 1 db tablet (IOS, Android vagy Windows operációs rendszerrel, a tablet rendelkezzen
- hátoldali kamerával, mikrofonnal legalább 16 GB tárhellyel, lehet kombinált típus is billentyűzettel)
- 1 db interaktív panel (vagy interaktív tábla projektorral)
- 1 db tablettartó állvány (specifikus a kiválasztott tablet típushoz, asztalra rögzíthető típusok; vagy tablettartó tok kitámasztási funkci- óval)

- Szoftverek: LEGO Story Visualizer (liszensz a csomagok része), LEGO Movie (ingyenes) vagy egyéb gyártók termékei Comics Head, Magisto, Sztorialbum, Photo Comics – Uper Sticker

Tanulók számára:

- 4 tanulónként 1 db LEGO StoryStarter csomag
- 2 tanulónként legalább 1db tablet (iOS, Windows, Android)
- 2 tanulónként 1 db tablettartó állvány
- szoftverek (azonosak a tanár által használttal)

Összhangban céljaink megvalósításával, tervezzük a jelenlegi eszközparkunk bővítéséhez a **következő beszerzéseket**:

- Interaktív kijelző ViewSonic ViewBoard IFP7550 interaktív kijelző + 32-os Oktopus licensz - 2 db
- Teremfelügyeleti szoftver NetSupport School licensz 25-49 - 1 db
- Notebook DELL Latitude 5480 - 3 db
- Tablet Lenovo IdeaTab3 A8 - 30 db
- Tároló és töltő kocsi TabCabby 16H Compact tároló és töltő kocsi 1 db
- Lego Story Starter csomag - 1 db

A csomag tartalma:

- LEGO Education StoryStarter bázis készlet -15 db
- StSt kiegészítő készlet Tündésmese 8 db
- StSt kiegészítő készlet Űrállomás 8db
- StSt kiegészítő készlet Mindennapok 8 db
- Építs élményeket készlet 8 db
- Tároló szekrény LE készletekhez 3 db

2.5 Lehatárolás, szinergia

1. **TUD6OD-Tanoda**

Támogatott neve: Krétakör Egyesület a Munkaerő-piaci Esélyegyenlőségért
Projektazonosító: TÁMOP-3.3.9.A- 12/2-2012- 0079
Projekt megnevezése: TOD6OD TANODA
A projekt megvalósulásának helyszíne: 4110 Biharkeresztes, Kossuth u. 52.
A projekt időtartama: 2013.11.01. – 2015.10.31. (24 hónap)
A TUD6OD - Tanoda fő célja volt a megvalósítás időtartama alatt, hogy a bevont diákok megtalálják az érdeklődési körüknek, képességeiknek legmegfelelőbb továbbtanulási lehetőséget; önálló, saját mindennapi életük kérdéseiben felelős döntések meghozására képes felnőttekké váljanak; személyiségük sokoldalúan fejlődjön; megismerjék kultúrájukat és ápolják hagyományaikat; szabad idejüket hasznosan töltsék el, illetve ismerjék meg és készség szinten tudják használni a műszaki és informatikai eszközöket, programokat. A project megvalósításában szerves feladatokat kapott a Biharkeresztesi Református Egyházközség fenntartása alatt álló Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és AMI, valamint a projekt lezárását követően 1 db nyomtatót, 2 db asztali gépet (minden külső perifériával), 1 db projektort és a bútorokat felajánlotta a KRÉTAKÖR Egyesület az intézmény számára.

2.**Intézményi informatikai infrastruktúra fejlesztés**

Támogatott neve: Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.
Projektazonosító: **TIOP-1.1.1-12/1-2012-0001** (kiemelt projekt)

Projekt megnevezése: Intézményi informatikai infrastruktúra fejlesztés a közoktatásban
A projekt megvalósulásának helyszínei: 4110 Biharkeresztes, Damjanich utca 21. és 4110 Biharkeresztes, Kossuth utca 52.
A projekt alapvető célja a versenyképes tudás megszerzéséhez szükséges kulcskompetenciák fejlesztése és az ismeretek átadása érdekében a szükséges infokommunikációs (IKT) infrastrukturális feltételek megteremtése, a közösségfejlesztést, közösségi együttműködést, tartalomszolgáltatást támogató infrastruktúra.
2013. júniusában a Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és AMI kitöltötte a kiemelt projekt kérdőívét, melyben a közoktatásban aktív feladatellátási helyekre egyesével megfogalmazhatta eszközigényét.
Ennek eredményeként a székhelyen 7db tanári laptopot, 2db interaktív megjelenítő felületet, 2db projektort és 3db tanulói tabletet, míg a Kossuth utcai általános iskolai telephelyén 16 db tantermi laptopot, 6 db tanári laptopot, 1 db interaktív megjelenítő felületet, 1 db projektort, tanulói válaszadó rendszert, nyelvi labor rendszert valamint látássérült fogyatékkal élők számára használatos speciális eszközöket és szoftvereket vehetett igénybe az intézmény.
A projekt megvalósítása nyomán a 2016/2017-es tanévben az intézmény tanóráinak átlag 20%-a IKTs.

3.**Református köznevelési intézmények fejlesztése**
Támogatott neve: Magyarországi Református Egyház
Projektazonosító: **TÁMOP-3.1.17-15-2015-0004**
Projekt megnevezése: A Magyarországi Református Egyház köznevelési feladatainak támogatása
A projekt megvalósulásának helyszínei: 4110 Biharkeresztes, Damjanich utca 21. és 4110 Biharkeresztes, Kossuth utca 52.
A projekt célja a református egyház köznevelési feladatainak egységesítése, korszerűsítése. A meglévő erőforrásainak átláthatósága és hatékony kezelése. A Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola feladata a négy modul (infrastrukturális erőforrás, humánerőforrás, anyagi erőforrás, hit-és erkölcstan) adatainak feltöltése a rendszerbe, melyről negyedévente felülvizsgálatot készít, és ismételt adatfeltöltéssel tájékoztatja a támogatottat.
A projekt megvalósítása alatt az intézmény és fenntartója 3 db laptopot és irodaszer csomagokat kapott a feladatok ellátására. A fent említett támogatások által beszerzett eszközök alapjául szolgálnak jelen projektben tervezett fejlesztéseknek. Az előzőekben beszerzett eszközparkkal a tanórák 20 %-ban van lehetőség IKT eszközhasználtra az oktatás során, mely százalékértéket 40-50%-ra tervezünk növelni a jelenleg tervezett projektünk eszközbeszerzéseivel. A projektek mindegyike lezárult, egyéb támogatással való kapcsolat nem releváns.

2.6 A fenntarthatóságra vonatkozó cél
Célunk, hogy a projekt során megvalósuló digitális környezetfejlesztés hosszú távon beépüljön az iskola oktatási és nevelési struktúrájába. Éppen ezért a digitális fejlesztéseket beépítjük az intézmény Pedagógiai Programjába, melyet a 2017/2018-as tanév első félévében elfogadtatunk a nevelő testülettel, a Munkaközösségekkel és a Fenntartóval.

3. A fejlesztési feladatok, tevékenységek meghatározása

3.1 A digitális pedagógiai-módszertani csomag meghatározása
Célunk a természettudományos kompetenciák fejlesztése felső tagozatban, ezért a természettu dományos megismerés támogatására a következő módszertani csomag került meghatározásra:

GEOMATECH - Élményalapú, interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer felső tagozatosok számára digitális pedagógiai-módszertani csomag
A GEOMATECH projekt keretében, az általános iskola 5–8. évfolyamán természettudományos tárgyak élmény és tapasztalati alapú oktatására létrehozott digitális tananyagegységek tanórai, illetve tanórán kívüli alkalmazása javítja az oktatás hatékonyságát, növelik az órák játékosságát és élményszerűségét és aktívan hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a gyerekek számára elvont, matematikai feladatok vizualizálása és láthatóvá tétele révén segítséget nyújtson a tananyag gyorsabb és eredményesebb megértéséhez és elsajátításához.
Célunk a szövegértés és szövegalkotás képességének fejlesztése, ezért a következő módszertani csomagok kerültek kiválasztásra alsó és felső tagozatosak számára:
Szövegértés fejlesztése alsó tagozaton a LEGO® StoryStarter csomag alkalmazásával digitális pedagógiai- módszertani csomag
A kidolgozott programcsomag jól illeszkedik a köznevelés céljaihoz, hiszen a kerettantervben, az 1–4. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgy elsődleges célja az anyanyelvi kom munikációs képességek fejlesztése, és az ehhez elengedhetetlen ismeretek elsajátíttatása. To vábbi nevelési cél a szóbeli és az írásbeli érintkezések önálló és kreatív, integrált használatának elsajátíttatásához szükséges alapvető képességek intenzív fejlesztése, az olvasás-szövegértés és a helyes beszéd képességének fejlesztése.
Szövegértés fejlesztése felső tagozaton a LEGO® StoryStarter csomag alkalmazásával digitális pedagógiai- módszertani csomag
A program célja, hogy a szövegértés fejlesztése olyan korszerű módszertani elemekkel és IKT eszközökkel valósuljon meg, amely más alapvetően fontos kulcskompetenciákra (kommunikációs, anyanyelvi, IKT multiliteralitás) is kedvező hatást gyakorol, oly módon, hogy tantárgytól függetlenül, kereszttantervi értelemben alkalmazhatóvá válik. Ennek során olyan transzverzális kompetenciafejlesztés valósul meg, amelyben a LEGO-eszközök révén megvalósul a játékosítás; a táblagépekkel és az applikációkkal a digitális környezetben való tartalomfejlesztés, valamint konstruálás során az együtt tanulás élményével a kooperatív együttműködés képessége.
A LEGO StoryStarter csomagról összességében elmondható, hogy támogatja az anyanyelvi kompetenciák, különös tekintettel a szövegértési, szövegalkotási képesség fejlesztését oly módon, hogy a tanulók a LEGO elemek felhasználásával jeleneteket alkothatnak, ezeket korszerű IKT eszközök segítségével rögzíthetik, sorba rendezhetik, és digitális történetté fűzhetik össze: meséket, kiadványokat, filmeket tervezhetnek, melyeket feliratokkal és narrációval láthatnak el. A látványos élményszerű tanulás kiemelten segíti az értelmezés képességét.
Célunk a matematikai kompetenciafejlesztés alsó tagozatban, ezért a matematikai kompetencia fejlesztésének támogatására az alábbi módszertani csomag került kiválasztásra:
GEOMATECH - Játékos, interaktív, digitális matematika feladat- és tananyagrendszer alsó tagozatosok számára digitális pedagógiai-módszertani csomag
A GEOMATECH projekt keretében, az egyes tantárgyi ismeretek játékos, digitális oktatására létrehozott digitális tananyagegységek tanórai, illetve tanórán kívüli alkalmazása javítja az oktatás hatékonyságát, növelik az órák játékosságát és élményszerűségét és aktívan hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a gyerekek számára elvont, matematikai feladatok vizualizálása és láthatóvá tétele révén segítséget nyújtson a tananyag gyorsabb és eredményesebb megértéséhez és elsajátításához. A digitális tananyagegységek a tanulók életkori sajátosságait figyelembe véve, hozzájárulnak ahhoz, hogy a diákok megszeressék e tantárgyat, szívesen tanulják, és a jövőben nemzetközi összehasonlításban is javuló teszteredményeket mutassanak fel az érintett területeken.

3.2 Adaptáció és felkészítés

Két főt kívánunk delegálni a következő továbbképzési lehetőségre, melyeket 2018. október 31-ig elvégeznek:
GEOMATECH - Élményalapú, interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer felső tagozatosok számára digitális pedagógiai-módszertani csomag
A rendszer alkalmazásához és a felhasználás támogatásához szolgáltatott képzés két modulból áll:
GEOMATECH@Élményszerű természettudomány – 60 kredites, 60 kontakt órás képzés a pályázat kezdetét követő első „tanfélévben", GEOMATECH digitális tanítási gyakorlat - egy teljes tanévre vonatkozó folyamatos szakmai támogatást, mentorálást is magában foglaló 84 órás akkreditált képzés blended learning (12 kontakt és 72 óra online óra) formában. A képzés két tanítási félévben történik 12-12 héten keresztül heti 2 óra elfoglaltságban.
A teljes képzés 3 tanítási féléven keresztül folyik 144 órában, két modulban a bevezetést és a gyakorlatba ültetést is támogató (cselekvés általi tanulás) online személyes és kiscsoportos támogatással. 3 főt kívánunk delegálni a következő továbbképzési lehetőségre, melyeket 2018. október 31-ig elvégeznek:
Szövegértés fejlesztése felső tagozaton a LEGO® StoryStarter csomag alkalmazásával

- LEGO eszközökkel támogatott digitális történetmesélés az oktatásban (30 órás, akkreditáció folyamatban)
- A fejlesztő biblioterápia és a fejlesztő e-biblioterápia alkalmazása adott tematika alapján a köznevelésben (30 órás, Felnőttképzési nyilvántartási szám: 01-0790-04)
- A tanítás és tanulás sikerességének támogatása (BaCuLit). A tanítás és tanulás sikerességének támogatása a tantárgyi szövegek feldolgozásán keresztül. (60 órás akkreditált pedagógus-továbbképzési program, engedélyszám: A/8081/2015, Nyilvántartási szám: 23/218/2015)

4 főt kívánunk delegálni a következő továbbképzési lehetőségre, melyeket 2018. október 31-ig elvégeznek:
Szövegértés fejlesztése alsó tagozaton a LEGO® StoryStarter csomag alkalmazásához:

- A fejlesztő biblioterápia és a fejlesztő e-biblioterápia alkalmazása adott tematika alapján a köznevelésben (30 órás, Felnőttképzési nyilvántartási szám: 01-0790-04)
- LEGO eszközökkel támogatott digitális történetmesélés az oktatásban (30 órás, akkreditáció folyamatban)
- Az olvasásértés eredményességének fokozása a stratégiai szövegértés tanításának eszközeivel az alsó tagozaton (30 órás akkreditált továbbképzés)

Egy főt kívánunk delegálni a következő továbbképzési lehetőségre, melyeket 2018. október 31-ig elvégeznek:
A GEOMATECH - Játékos, interaktív, digitális matematika feladat- és tananyagrendszer alsó tagozatosok számára
A rendszer alkalmazásához és a felhasználás támogatásához szolgáltatott képzés két modulból áll:
GEOMATECH@Velünk játék a tanulás – 60 kredites, 60 kontakt órás képzés a pályázat kezdetét követő első „tanfélévben"
GEOMATECH digitális tanítási gyakorlat - egy teljes tanévre vonatkozó folyamatos szakmai támogatást, mentorálást is magában foglaló 84 órás akkreditált képzés blended learning (12 kontakt és 72 óra online óra) formában. A képzés két tanítási félévben történik 12-12 héten keresztül heti 2 óra elfoglaltságban.
A teljes képzés 3 tanítási féléven keresztül folyik 144 órában, két modulban a bevezetést és a gyakorlatba ültetést is támogató (cselekvés általi tanulás) online személyes és kiscsoportos támogatással.

3.3 Bevezetés és alkalmazás

Implementációt támogató tevékenységek és oktatásszervezés:
Helyi szinten digitális módszertani asszisztens támogatja majd a munkát, aki segít a kollégáknak a digitális módszertani elemek adott témakörre vonatkozó implementációjában. Szintén ezen a téren tud segítséget nyújtani a kollégáknak az Intézmény vezetője, Farrné Kovács Mónika, aki a fejlesztési terv megvalósítását felügyeli, elvégzi a folyamatos minőségbiztosítást.
A matematikai kompetenciák fejlesztésében az Országos szaktanácsadói hálózat segítségét kívánjuk igénybe venni.
Az eszközök szakszerű beüzemelésében, használatban pedig a rendszergazda fog folyamatosan szakmai támogatást biztosítani.
A konzorciumi tagok, pedagógusok folyamatos szakmai kapcsolatot fognak fenntartani. Állandó jelleggel elérhető online felületet biztosítunk számukra a tudás- és tapasztalatok megosztására. Negyedévente 1 alkalommal megrendezésre kerülő workshop-on biztosítjuk számukra a személyes, szakmai kapcsolattartást.
Folyamatos kapcsolatot tartunk a konzorciumi tagokkal, az EFOP-pal és a DPMK-val.
Az oktatásszervezés során az órarend tervezésekor illetve teremcserék esetében biztosítjuk, hogy a bevont pedagógusok és bevont tanulócsoportok számára a szükséges eszközök rendelkezésre álljanak megfelelő minőségben, mennyiségben. A bevezetendő módszertani csomagok, valamint beszerzendő eszközök alkalmazása főként tanórai keretek között történik majd.
A bevonandó pedagógusok mindegyike vállalja, hogy 10 db/fő/tanév digitális oktatási tartalmat készít, továbbá tanóráit legalább 45-50%-ban digitális pedagógiai, módszertani eszközökkel tartja. Ilyen oktatási tartalom születik szövegértés támogatására magyar, történelem, hittan és rajz (művészettörténet) tanórákhoz (alsó és felső tagozatban is), melyek során a digitális történetmesélés eszközeit is igénybe veszik. Továbbá a matematikai kompetenciák támogatására oktatási tartalom készül alsó és felső tagozatosak számára, melynek eszközeként szolgál a Geomatech rendszer, valamint hasonlóan a természettudományos tárgyak esetében a Geomatech természettudományos tananyagrendszer felhasználásával is készül oktatási tartalom. Ezen tartalmak főként digitális óravázlatok, tanítást-tanulást támogató tartalmak lesznek.
Pedagógusaink vállalják, hogy az általuk összeállított digitális óravázlatokat, tanulást támogató digitális vázlatokat, a Digitális Témahét programjait és tapasztalataikat megosztják az NKP-n.
Az önértékelés folyamata a digitális pedagógiai módszertanok bevezetésében és alkalmazásában
Az alkalmazott digitális pedagógiai módszertani csomagok intézményi bevezetésének előre haladását nyomon követő önértékelés, a digitális pedagógiai gyakorlat pedagógiai folyamatokba történő beépülésének vizsgálata, a minőségbiztosítás és a megvalósítás koordinálása és ellenőrzésének feladatait iskolánk igazgatója látja el előre meghatározott, a fejlesztési tervben is megfogalmazott szempontok szerint. Az önértékelés tehát az alábbi szempontrendszer mutatóin keresztül történik:

- Kompetencia mérések eredményei javulnak-e a bevont tanulócsoportok tekintetében?
- Továbbtanulási mutatók javulnak-e a bevont tanulócsoportok tekintetében?
- Versenyen való részvétel, versenyeredmények javulnak-e a bevont tanulócsoportok tekintetében?
- Tanulmányi eredmények javulnak-e a bevont tanulócsoportok tekintetében?
- A digitális pedagógiai módszerekkel támogatott tantárgyak aránya eléri-e a 40-50 %-ot?

Ha nem megfelelő eredményeket tapasztal az igazgató, koordinálja az intézményi digitális fejlesztési tervvel kapcsolatos javaslatok megfogalmazását.
Az ő feladata továbbá:

- továbbképzéseken való részvétel ütemezése,
- eszközbeszerzés koordinálása
- pedagógiai program átdolgozásának koordinálása

- digitális oktatási tartalmak készítésének, NKP-n történő megjelenítésének koordinálása, ellenőrzése
- digitális módszertannal támogatott tanórák számának, arányának alakulását figyelemmel kíséri.

3.4 Az infrastrukturális feltételek biztosítása

Beszerzésekkel kapcsolatos szempontok és tevékenységek
Beszerzés tárgya Darabszám 2
Egy tanterem felszerelése interaktív megjelenítő eszközzel:

- A megjelenítő felület átmérőjének legalább 70 hüvelyknek kell lennie.
- Az eszköznek rendelkeznie kell legalább két HDMI, egy VGA bemenettel, és legalább 1 mikrofon porttal, valamint audióbementtel és legalább 1 USB porttal.
- Az eszköz legalább full HD (azaz 1920x1080 pontos) felbontású legyen.
- Az eszköznek rendelkeznie kell hangszóróval.
- Az eszköznek kézzel és tollal is vezérelhetőnek kell lennie.
- Az eszköznek támogatnia kell a multitouch (azaz a többujjas) vezérlést.
- Az eszköznek rendelkeznie kell legalább 5 éves garanciával.
- Az eszköz szállítójának az eszköz folyamatos szoftverfrissítését és szervizelését legalább 5 évre biztosítania kell.
- Az eszköz szoftverének kompatibilisnek kell lennie a legelterjedtebb táblaszoftverekkel, valamint a Windows és/vagy az elterjedt Linux és/vagy iOS operációs rendszerekkel.
- Interaktív kijelző ViewSonic ViewBoard IFP7550 interaktív kijelző + 32-os Oktopus licensz 75” képátló
- 4K UHD felbontás (3840x2160)
- 20 pontos érintési felület
- Tükröződésmentes, 7H keménységû üveg felület
- Android 5.0 OP rendszer, Quad-core CPU, 16GB tárhely
- Qwizdom Oktopus: 2+16 licensz (előadás, együttmûködés, szavazás…)
- Oldalfali rögzítő konzol Garancia 5 év - 2 db
- Tanterem menedzsment szolgáltatás biztosítása a tanteremben lévő számítógépek és mobil eszközök kezelésére (képernyőmegosztás, internetelérés letiltása, felhasználó kezelése stb.)
- Teremfelügyeleti szoftver NetSupport School licensz 25-49

Amennyiben a bevont pedagógusok számára nem biztosítható a személyes eszközhasználat, akkor legfeljebb 3 db laptop (pedagógusok részére):

- Az eszköznek legalább 13 hüvelyke képernyőátmérőjűnek kell lennie.
- A képernyőnek támogatnia kell az érintéses vezérlést (touch) vagy a ceruza használatát (Pen).
- A képernyőnek elforgathatónak vagy lehathatónak vagy szétválaszthatónak kell lennie.
- Az eszköznek rendelkeznie kell: legalább 2 USB port-al,HDMI kimenettel,
- Notebook DELL Latitude 5480 14.0" HD, Intel Core i3-7100U (2.40GHz), 4GB, 500GB HDD, Win 10 Pro (DLL 5480_229494) 5 év garancia
- beépített wi-fi adapterrel,
- legalább 4 GB RAM-al,
- legalább Intel® Core™ i3 vagy azzal egyenértékű processzorral.
- legalább 5 éves (akár kiterjesztett) garanciával.
- Az eszköznek támogatnia kell egy vezeték nélküli kivetítési szabványt.

- Az eszköznek maximum 1,8 kilogramm tömege lehet.
- A háttértárnak SSD esetén legalább 128 GB-nak, HDD esetén legalább 500 GB-nak kell lennie.
- Az eszköz akkumulátor üzemidejének legalább 6 órának kell lennie.
- Az eszköz szállítójának az eszköz folyamatos szervizelését legalább 5 évre biztosítania kell.
- Az eszköz tetszőleges operációs rendszerrel beszerezhető.

Amennyiben a bevont tanulócsoportok számára más módon nem biztosítható, akkor legalább 16 db tablet és az ezekhez tartozó mobil tároló.
A beszerzésre kerülő eszközöknek meg kell felelnie az alábbi követelményeknek:

- Az eszköz kijelző mérete legalább 7 hüvelyk legyen.
- Az eszköz kijelzője legalább kapacitív legyen.
- Az eszköz szállítójának az eszköz folyamatos szervizelését legalább 3 évre biztosítania kell.

Az eszköz rendelkezzen:

- beépített wifi adapterrel;
- legalább 6 órás akkumulátor üzemidővel;
- legalább 16 GB tárolóval;
- legalább 1 GB RAM-al;
- legalább 3 éves (akár kiterjesztett) garanciával.

A beszerzett tabletek tárolására olyan tárolókat kell beszerezni, amely:

- Az összes beszerzett tablet tárolását megoldja.
- Zárható.
- A tabletek töltését tárolás közben biztosítja.

Tablet Lenovo IdeaTab3 A8 MTK Quad-Core 8161,8”,1280 x 800,16 GB ROM / 2 GB RAM, Android 6.0, WiFi, Bluetooth, 5 megapixeles hátlapi, 2 megapixeles előlapi kamera Akkumulátor kapacitás akár 8 óra, 4290 mAh, 125 x 8.9 x 210 mm, 329 g, GPS, Gravitációs szenzor, FM rádió, érintőképernyő, Lenovo SHAREit felhő, Lenovo SYNCit biztonság, Gyermek Mód applikáció, Többfelhasználós applikáció, Arcfelismeréses feloldás, Kék fény szűrés, Dolby Atmos® technológia 3 év garancia, akkumulátor 1 év
30 db
Tároló és töltő kocsi TabCabby 16H Compact tároló és töltő kocsi
1 db
Cserélhető szenzorokkal felszerelt, dataloggerként is használható, programozható robot beszerzése
Programozható robot csomag LEGO Education StoryStarter bázis készlet 15 db StSt kiegészítő készlet Tündésmese 8 db StSt kiegészítő készlet Űrállomás 8db StSt kiegészítő készlet Mindennapok 8 db Építs élményeket készlet 8 db Tároló szekrény LE készletekhez 3 db
2 db

3.5 A humánerőforrás biztosításának tervezése

Elengedhetetlen a digitális pedagógiai fejlesztések intézményi szintű koordinálása, a digitális módszer
tani asszisztensi illetve rendszergazdai feladatok megszervezése és az ezekhez kapcsolódó fejlesztések tervezése. Éppen ezért Iskolánk a következő személyeket tervezi alkalmazni:

- Digitális módszertani asszisztens

Feladata: gondoskodnia kell a szükséges a digitális eszközök és módszertanok implementálását és alkalmazását támogató asszisztensi feladatok ellátásáról.

- Rendszergazda:

Feladata: Meg kell terveznie, szerveznie és biztosítania a rendszergazdai feladatok ellátását. Biztosítania kell a 24 órán belüli rendelkezésre állást, hogy a kiválasztott rendszer működésének feltételei fennálljanak.
A digitális módszertani fejlesztések érdekében a programba bevonandó pedagógusok számára biztosítjuk a továbbképzési lehetőségeket, melyeket lehetőség szerint minden bevonandó pedagógus a 2017/2018-as tanévben elvégez.

4. Disszeminációó

Digitális tananyagfejlesztésben elért eredmények megosztását tervezzük a következőképp:
A projekt ideje alatt összesen 6 db (félévente 1db) szakmai napot szervezünk, melynek keretében sor kerül az intézményben készített digitális tananyagok bemutatására, megosztására a környékbeli pedagógusokkal.
Pedagógusaink vállalják, hogy az általuk összeállított digitális óravázlatokat, tanulást segítő digitális vázlatokat, a Digitális Témahét programjait és tapasztalataikat meg-osztják az NKP-n.
Szemléletformáló kampányt szervezünk a digitális pedagógia bevezetésének támogatására. Ezen tevékenységünk két részre osztható:
1. Pedagógusok intézményvezetők érzékenyítése, belső képzés keretében.
2. Szülők és tanulók szemléletformálására és érzékenyítésére a projekt egésze alatt 6 alkalommal (félévente 1 alkalommal) tájékoztató napot, nyílt napot szervezünk, melyen sor kerül a digitális pedagógia módszertannal kapcsolatos közérthető előadásokra, a szülőknek lehetőségük nyílik tanórákat meglátogatni, melyeken maguk is meggyőződhetnek arról, hogy gyermekeik milyen szívesen és hatékonyan használják a tanulási folyamatban az IKT eszközöket.

Internetbiztonsággal és fogyasztóvédelemmel kapcsolatos előadásokat is beillesztünk a programba.
A tájékoztató napok keretében internetbiztonsággal és fogyasztóvédelemmel kapcsolatos előadásokra is sor kerül az iskolarendőr bevonásával, melyek érintik a digitális bűnözés veszélyeire, a szociális kapcsolatok személyes formáinak fontosságára való figyelem felhívását, valamint a jogsértésekkel, letöltésekkel, jogdíjak témakörével kapcsolatos tájékoztatást. Ezen tevékenységünket különösen fontosnak tartjuk, hiszen az interneten zajló bűnöző tevékenység a lopott hitelkártyák árusításától, a személyazonosság-lopásig és a gyermekek szexuális zaklatásáig, valamint intézmények és infrastruktúrák elleni súlyos informatikai támadásokig terjedhet, melyre kiemelten fontos mind a szülők, mind a diákok figyelmének felhívása.
Az intézményközi együttműködések támogatására is sor kerül. Iskolánk a pályázat keretében 3 másik oktatási intézménnyel kerül kapcsolatba közvetlenül, ugyanis pályázatot konzorciumi formában valósítjuk meg.
Ezen intézmények a következők:
Móricz Zsigmond Gimnázium, Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium – Kisújszállás
Sulyok István Református Általános Iskola - Komádi
Jókai Mór Református Általános Iskola - Nyíregyháza

A fent bemutatott intézmények pedagógusaival való együttműködés, tapasztalatcsere segítésére online felületet biztosítunk, valamin workshop formájában tesszük lehetővé a személyes kapcsolattartást.

Továbbá széleskörű, nyilvános információkat osztunk meg környezetünkkel a fejlesztésekről, és a fejlesztések hatásairól, eredményeiről. A fejlesztések megvalósításáról, eredményeiről rendszeres beszámolót készítünk a DPMK felé.

5. Fenntarthatóság

A pályázat eredményeit fenntartani kívánjuk, és hosszú távon beépítjük az intézmény életébe. Illeszkedve ezen célkitűzés megvalósításához a következőkkel egészítjük ki Pedagógiai Programunkat:

- Pedagógiai célkitűzéseink, alapelveink:

„Alapvető célja a tanulók egyéni képességeinek, pozitív személyiségjegyeinek kibontakoztatása, állandó fejlesztése a tanórai és azokon kívüli kereteken belül az iskolai közösségek és a társadalmi környezet szoros együttműködésével. A szilárd alapkészségek kialakítása mellett feladatunk, hogy a fejlődő világ és munkakörnyezetbe való beilleszkedésre való képességet is megalapozzuk. Egy korszerű digitális oktatási, pedagógiai-módszertani rendszer kidolgozása, jelenlegi oktatási rendszerünkbe való integrálása és alkalmazása lehetővé teszi tanulóink számára a motiváció, az érdeklődés és az ismeretszerzés iránti vágy folyamatos fenntartását, a digitális pedagógiai módszertanok alkalmazásával adaptálható digitális készségek és kompetenciák fejlesztését. Az eltérő szociokulturális környezetből érkező tanulók hatékony együttnevelése érdekében szem előtt tartjuk a toleranciára, empátiára, megtartására való nevelést, ez a digitális felkészültség biztosítása során is mérvadó szemlélet. Célunk, hogy korszerű digitális ismeretekkel rendelkező, kiegyensúlyozott, életre felkészült tanulók kerüljenek ki iskolánkból, akik számára lehetőség nyílik a továbbtanulásra, az élethosszig tartó tanulás fontosságának meglátására, a munkaerő –piaci változásokhoz való folyamatos alkalmazkodás képességének megalapozására.”

- A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

A számítógép használattal, internethasználattal, annak előnyeivel, veszélyeivel és fogyasztóvédelemmel kapcsolatos ismeretek beépítése.

- Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Biztosítjuk az IKT eszközök és internet használatát hátrányos helyzetű tanulóknak is, akik helyzetüknél fogva nem tudnak otthoni, családi körülmények között a digitális eszközökkel találkozni, számukra biztosítjuk a felzárkózás lehetőségét.

- A Helyi tanterv:

A választott csomagok beépítésre kerülnek, oly módon, hogy a digitális módszertannal támogatott tanórák aránya meghaladja a 40%-ot, a bevont csoportok/tanórák esetén 45-50%-ot
.

A projekt megvalósulásával a pedagógusok digitális felkészültségének, módszertani kultúrájának növelése megy végbe, a további célcsoportok számára a digitális és egyéb kulcskompetenciák hatékonyabb fejlesztése valósul meg. A fejlesztésekkel járó haszon hosszú távon érinti az élethosszig tartó tanulást és a munkaerő-piaci érvényesülést is.

Legitimációs záradék

Jelen Pedagógiai Program 2021. szeptember 01-től kerül bevezetésre.

A Pedagógiai Programot az iskola Szülői Szervezete megismerte, **véleményezte.**

Biharkeresztes, 2021. március 04.

.....
Bárány Alíz
Szülői Szervezet elnöke

A Pedagógiai Programot a Diákönkormányzat megismerte, **véleményezte.**

Biharkeresztes, 2021. március 05.

.....
Venyige Viktória
DÖK vezetője

A Pedagógiai Programot az intézmény vezetőjének előterjesztése alapján, a Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola nevelőtestülete **elfogadta.**

Biharkeresztes, 2021. március 10.

.....
Hamarné Hangrád Éva
a nevelőtestület képviseletében

A Pedagógiai Programot **jóváhagyta.**

Biharkeresztes, 2021. március 10.

GÁRDONYI ZOLTÁN REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
1.
4110 Biharkeresztes
Damjanich u. 21.

.....
Farrné Kovács Mónika
igazgató

A Pedagógiai Programot az intézmény fenntartója a **12/2021.05.02.** számú határozatával **jóváhagyta**.

Biharkeresztes, 2021. május 02.

BIHARKERESZTESI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
1521

.....

Nagy Zsolt
lelkész

Semlyényi Lajos
főgondnok

1. Az iskola nevelési programja ... 2
Az iskola bemutatása ... 4
Református iskolánk küldetésnyilatkozata ... 5
1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai ... 6
1.1.1. A nevelő oktató munka alapelvei ... 6
1.1.2. A nevelő oktató munka céljai, feladatai ... 6
1.1.3. A nevelő oktató munka eszközei, eljárásai ... 7
1.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok ... 11
1.3. A teljeskörű egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok ... 13
1.3.1. Az egészségfejlesztés általános értelmezése ... 13
1.3.2. Az iskolai egészségfejlesztés feladata ... 13
1.3.3. Az intézmény egészére vonatkozó egészségnevelési feladatok gyakorlati megvalósítás ... 13
1.3.4. Évfolyamokra lebontott egészségnevelési feladataink ... 15
1.3.5. Az iskola-egészségügyi tevékenység keretében a védőnő által ellátandó feladatok. 17
1.3.6. Az iskolaorvos feladatai ... 18
1.3.7. A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi részterületekenjelentkező hatások révéneredményezi a hatékonyság növekedését (indicator-tényezők) ... 18
1.3.8. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek fontossága ... 19
1.3.8.1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának céljai ... 19
1.3.8.2. Kiemelt feladatai ... 19
1.3.8.3. Az elsősegély nyújtási ismeretek kapcsolódása a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz ... 20
1.3.8.4. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások ... 20
1.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok ... 20
1.4.1. A közösségfejlesztés területei ... 21
1.4.2. Közösségfejlesztő rendezvényeink ... 21
1.4.3. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok ... 22
1.4.4. Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai ... 22
1.4.5. A diákönkormányzati közösségfejlesztési lehetőségei ... 23
1.4.6. A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai ... 23
1.5. A pedagógusok helyi feladatai ... 24
1.5.1. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai ... 24
1.5.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai és hatásköre ... 25
1.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység…..26
1.6.1. Feladataink a kiemelt figyelmet igénylő tanulók ellátása érdekében ... 26
1.6.2. A tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása ... 26
1.6.3. A kiemelt figyelmet igénylő tanítókat segítő program ... 27
1.6.4. A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása ... 27
1.6.5. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése ... 28
1.6.5.1. A felzárkóztatás szükségszerűségének ismérvei ... 28
1.6.5.2. A felzárkóztatás célja ... 29
1.6.5.3. A felzárkóztatáshoz kapcsolódó tevékenységek és módszerek ... 29
1.6.6. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek ... 31
1.6.6.1. A tehetség felismerésének lehetőségei ... 31
1.6.6.2. A tehetség megnyilvánulási formái ... 31
1.6.6.3. A tehetség kibontakoztatását serkentő és gátló tényezők ... 31

1.6.6.4. A tehetségfejlesztés lehetőségei tanórán ... 32
1.6.6.5. A tehetségfejlesztés lehetőségei tanórán kívül ... 32
1.6.6.6. Célok, feladatok, kritériumok a tehetséggondozás terén ... 32
1.6.7. Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása ... 34
1.6.7.1. A védelem módjai, feladatai ... 34
1.6.7.2. Intézményi célok ... 34
1.6.7.3. Intézményi feladatok ... 34
1.6.7.4. A gyermek – és ifjúságvédelmi felelős feladatai ... 35
1.6.7.5. Feladatok a szülők körében ... 36
1.6.7.6. Feladatok a tantestületben ... 36
1.6.8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység ... 36
1.7. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje ... 37
1.8. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel ... 37
1.8.1. Kapcsolattartás a szülőkkel, a családdal ... 37
1.8.2. A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák ... 38
1.8.3. A szülők közösségét érintő együttműködési formák ... 38
1.8.4. Az iskola partnereit érintő együttműködési formák ... 38
1.8.4.1. Kapcsolattartás a Református Egyházközséggel ... 38
1.8.4.2. Kapcsolattartás a város óvodájával, tagóvodájával és iskolájával ... 39
1.8.4.3. Kapcsolattartás a Gondviselés Háza Református Idősek Otthonával ... 39
1.8.4.4. Kapcsolattartás egyéb intézményekkel, szervezetekkel ... 39
1.8.5. Kapcsolattartás formái ... 40
1.9. A tanulmányok alatti vizsgák ... 41
1.10. A tanulók felvételének és átvételének helyi szabályai ... 42
1.10.1. Az iskola felvételi eljárásrendje ... 42
1.10.2. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai ... 43
1.10.2.1. Az átvétel feltétele és eljárásrendje ... 43
1.10.2.2. Az iskolaváltás elutasítása ... 44
2. Az intézmény helyi tanterve ... 45
2.I. Helyi tanterv az általános iskola 1-8 évfolyamán, érvényes:2020.08.31-ig ... 45
2.I.1. A kerettanterv adaptálása helyi szinten ... 45
2.I.1.1. A választott kerettanterv megnevezése ... 45
2.I.2. A kerettanterv tantárgyai és óraszámai ... 45
2.II. Új Nemzeti Alaptanterv 2020-2021-től ... 53
2.II.1. A Helyi tantervhez kapcsolódó óraszámok az általános iskola 1-4 évfolyamán ... 53
2.II.2. A Helyi tantervhez kapcsolódó óraszámok az általános iskola 5-8 évfolyamán ... 55
2.III. Az új Nemzeti Alaptanterv bevezetésének ütemezése az alsó tagozaton ... 57
2.IV. Az új Nemzeti Alaptanterv bevezetésének ütemezése a felső tagozaton ... 62
2.2. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei ... 67
2.3. A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása ... 67
2.3.1. Erkölcsi nevelés ... 68
2.3.2. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés ... 69
2.3.3. Állampolgárságra, demokráciára nevelés ... 70
2.3.4. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése ... 71
2.3.5. A családi életre való nevelés ... 71
2.3.6. A testi és leki egészségre való nevelés ... 72
2.3.7. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség ... 72
2.3.8. Fenntarthatóság, környezettudatosság ... 73

2.3.9. Pályaorientáció ... 73
2.3.10. Gazdasági és pénzügyi nevelés ... 74
2.3.11. Médiatudatosságra nevelés ... 74
2.3.12. A tanulás tanítása ... 75
2.3.13. A NAT kiemelt kompetenciafejlesztési feladatai ... 76
2.4. Mindennapos testnevelés célkitűzései és megvalósítása ... 80
2.5. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek ... 81
2.6. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái ... 82
2.6.1. Alapelveink az értékelés során ... 83
2.6.2. A tantárgyi értékelés formái, szempontjai ... 83
2.6.3. Az értékelés típusai ... 83
2.6.4. Értékelési szempontok ... 84
2.6.5. Az értékelés fajtái ... 84
2.6.6. Értékelés az alsó tagozaton ... 85
2.6.6.1. Az 1-2. évfolyamon a szöveges minősítés formája és tartalma ... 85
2.6.6.2. A tantárgyi érdemjegyek megállapításának szempontjai az alsó tagozaton ... 86
2.6.7. A tantárgyi érdemjegyek megállapításának szempontjai a felső tagozaton ... 86
2.6.8. A félévi és év végi tantárgyi osztályzatok megállapításának módja ... 87
2.6.9. Mérések az egyes évfolyamokon ... 87
2.7. Az otthoni, a napközis és a tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei ... 88
2.7.1. Általános elvek házifeladat adásánál ... 88
2.7.2. A napközis felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei ... 89
2.7.3. A tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei ... 89
2.7.4. Az egész napos oktatási formában történő felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei ... 89
2.8. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei ... 90
2.9. A településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerése ... 90
2.10. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek ... 90
2.11. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei ... 91
2.11.1. Az iskolai egészségnevelésünk célja ... 91
2.11.1.1. Tanórai tevékenység ... 91
2.11.1.2. Tanórán kívül szervezett tevékenységek ... 91
2.11.2. Az iskola környezeti nevelése ... 92
2.11.2.1. Pedagógiai célok ... 92
2.11.2.2. Környezeti nevelési tevékenységeink ... 93
2.11.3. A különböző tárgyak környezeti neveléséhez kacsolódó konkrét céljai ... 93
2.11.4. Tanórán kívüli keretek ... 97
2.12. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei ... 98
2.12.1. A magatartás értékelésének elvei ... 99
2.12.2. A szorgalomjegyek megállapításának elvei ... 101
2.12.3. A jutalmazás elvei ... 102
2.12.4. Fegyelmező intézkedések ... 103
2.13. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei ... 103
2.14. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések ... 104

2.15. A 16 óráig való benntartózkodás elvei és gyakorlata ... 104
2.15.1. Egész napos oktatási forma ... 105
2.15.2. Napközi ... 106
2.15.3. Tanulószoba ... 107
2.16. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek és az azokhoz tartozó feladatok, tevékenységek ... 108
2.16.1. Boldogiskola Program ... 108
2.16.2. Határtalanul Program ... 109
2.16.3. Pályaorientációs Program és MTMI nevelés/képzés ... 109
2.16.3.1. Pályaorientáció ... 109
2.16.3.2. MTMI nevelés / képzés ... 111
2.16.4. Projektoktatás – témahetek megszervezése intézményünkben ... 113
2.16.5. Erdei iskola szervezése ... 113
2.16.6. MindLab 4pont4 Kognitív Tréning ... 114
2.16.7. Tudás kertje program ... 115
3. Alapfokú művészetoktatás ... 116
3.1. Az alapfokú művészetoktatás céljai és feladatai, jövőképünk ... 116
3.1.1. Alapelvek ... 116
3.1.2. Az alapfokú művészeti nevelés céljai és feladatai, jövőképünk ... 118
3.2. Kiemelt kompetenciák a művészetoktatás területén ... 118
3.3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok ... 119
3.3.1. A közösségfejlesztés területén kiemelt feladataink ... 119
3.3.2. A fejlesztés eszközei ... 119
3.4. A tehetség, képesség kibontakozását segítő pedagógiai tevékenység ... 120
3.4.1. A tehetségfejlesztés iskolánkban alkalmazott módjai ... 120
3.4.2. A tehetségfejlesztés feladatai, eszközei ... 120
3.5. A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái és továbbfejlesztésének lehetőségei ... 120
3.5.1. A tanulókkal kapcsolatos feladatok ... 120
3.5.2. A szülőkkel kapcsolatos feladatok ... 120
3.6. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái ... 121
3.6.1. Követelmények ... 121
3.6.2. A beszámoltatás formái ... 121
3.6.3. Beszámoltatási formák alkalmazásának szabályai ... 121
3.7. Az iskola felvételi rendszere és magasabb évfolyamba lépés feltételei ... 122
3.7.1. Felvétel az iskola évfolyamaira ... 122
3.7.2. A magasabb évfolyamra lépés feltételei ... 122
3.8. A tanulók értékelése, minősítése ... 123
3.8.1. A tanuló teljesítményének értékelése, minősítésére vonatkozó általános elvek ... 123
3.8.1.1. Az előképző 1-2. évfolyamán ... 123
3.8.1.2. Az alapfok és továbbképző évfolymain ... 123
3.8.1.3. Az értékelés szempontjai művészeti áganként ... 123
3.8.1.3.1. Táncművészeti ág – néptánc tanszak ... 124
3.8.1.3.2. Képző – és iparművészeti ág, Képzőművészeti tanszak – Szobrászat és kerámia tanszak – Grafika és festészet tanszak ... 125
3.8.1.3.3. Zeneművészeti ág ... 126
3.9. A szorgalom értékelése a művészeti tanszakokon ... 128
3.10. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek,

taneszközök kiválasztásának elvei 128
3.11. A művészeti alapvizsga 129
3.11.1. A művészeti alapvizsgára bocsátás feltételei 129
3.11.2. A művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés 129
3.11.3. A művészeti alapvizsga minősítése 129
3.12. A művészetoktatásra vonatkozó helyi tanterv 130
4. Továbbképzések 130
4.1. Helybe vitt továbbképzések számának növelése 130
4.2. Belső tudásmegosztó fórumok, technikák és módszerek 131
5. A Pedagógiai Program módosítása 133
6. Nyilvánosságra hozatal 133
1. számú melléklet (tanulói átvétel szabályozása) 135
2. számú melléklet (vizsgaszabályzat) 136
3. számú melléklet (önértékelési szempontok) 165
4. számú melléklet (sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatása intézményünkben a 32/2012.(X.8) EMMI rendelet alapján…….....178
5. számú melléklet (Intézményi Digitális Fejlesztési Terv) 212
Legitimációs záradék 230